

WARIS DIRIE
Și
Cathleen Miller

Floarea deșertului

Călătoria extraordinară a unei nomade din deșert

Traducere din limba engleză de
Mihai-Dan Pavelescu

Editura Meteor Publishing
București, 2016

Titlul original:

DESERT FLOWER

The Extraordinary Journey of a Desert Nomad

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DIRIE, WARIS

**Floarea deșertului: călătoria extraordinară a unei
nomade din deșert**

**„Povestea lui Waris este una a curajului
remarcabil. Din deșerturile Somaliei, în lumea modei,
ea luptă împotriva oprimării și iese campioană. Waris
este inspirația cea mai frumoasă pentru toți”.**

Elton John

PENTRU MAMA

Am învățat că atunci când călătorești pe drumul vieții, străbătând furtuni biciuitoare, bucurându-te de razele soarelui, înfruntând uragane, supraviețuirea este determinată doar de puterea voinței personale. De aceea, dedic această carte femeii care mi-a dat viață și a cărei forță este de neclintit: mama mea, Fattuma Ahmed Aden.

În ciuda greutăților inimaginabile cu care s-a confruntat, ea le-a demonstrat copiilor ei dovada credinței. Și-a împărțit în mod egal devotamentul între cei doisprezece copii (în sine, o realizare uimitoare) și a dovedit o înțelepciune care i-ar fi rușinat și pe cei mai mari învățați ai lumii.

Sacrificiile i-au fost numeroase; plângerile, puține. Iar în tot acel timp, noi, copiii ei, am știut că ne dăruia tot ce avea, oricât de puțin ar fi fost – fără rețineri. Ea a-cunoscut nu o dată durerea sfâșietoare a pierderii unui prunc, totuși și-a păstrat puterea și curajul de a continua să lupte pentru ceilalți copii. Generozitatea sufletului ei este legendară, alături de frumusețea interioară și exterioară.

Mamă, te iubesc, te respect și te păstrez cu duioșie în suflet, și-i mulțumesc Atotputernicului Allah că mi te-a dăruit.

Mă rog cerului să-ți onorez moștenirea, crescându-mi

fiul la fel cum tu ți-ai crescut, neobosită, copiii.

Ah, ești o fustanelă pe care un fante tânăr a pornit s-o
aleagă

Ah, ești ca un covor scump pentru care s-au plătit
atâtea mii

Voi găsi oare pe Cineva ca tine – care mi te-ai ivit numai
o dată?

O umbrelă se rupe; tu ai puterea nervurilor din fier;

Ah, tu ești ca aurul de Nairobi, modelat cu măiestrie.

Tu ești soarele răsărit, și primele raze ale zorilor.

Voi găsi oare pe cineva ca tine, care mi te-ai ivit numai
o dată?

— *Poem tradițional somalez*

NOTA AUTOAREI

Floarea deșertului este povestea adevărată a vieții lui Waris Dirie și toate evenimentele prezentate sunt autentice, bazate pe amintirile ei. Deși toate personajele zugrăvite în carte sunt reale, majoritatea sunt trecute cu pseudonime, pentru a le proteja intimitatea.

FUGA

M-a trezit un sunet slab și, când am deschis ochii, am zărit botul unui leu. Perfect trează și încremenită, am lărgit ochii mult – foarte mult –, de parcă aș fi vrut să pot cuprinde cu totul animalul dinaintea mea. Am încercat să mă ridic, însă nu mâncasem de câteva zile, așa că picioarele slăbite mi-au tremurat și s-au îndoit sub mine. M-am prăbușit și m-am rezemat iarăși cu spina de copacul unde mă odihnisem, adăpostită de soarele deșertului african, care devine atât de nemilos la amiază. Mi-am lăsat încetișor capul pe spate, am închis ochii și am simțit scoarța aspră a arborelui apăsându-mă pe ceafă. Leul era atât de aproape, încât îi puteam simți mirosul fetid în aerul încins. M-am adresat lui Allah: „Mi-a venit sfârșitul, Doamne. Ia-mă acum, te rog!”

Lunga mea călătorie prin deșert ajunsese la sfârșit. Nu aveam nicio protecție și nicio armă. Nici puterea să fug. Chiar și în circumstanțele cele mai bune, știam că n-aș fi putut scăpa suindu-mă în copac, deoarece, ca toate felinele, leii se cațără excelent cu ghearele lor puternice. Până aș fi ajuns la jumătatea trunchiului – trosc! – , o

lovitură de labă și s-ar fi zis cu mine. Fără teamă, am redeschis ochii și i-am spus leului: „Vino și ia-mă. Sunt pregătită pentru tine”.

Era un mascul frumos, cu coamă aurie și coadă lungă pe care o șfichiuia într-o parte și cealaltă, ca să alunge muștele. Avea cinci-șase ani, era tânăr și sănătos. Știam că m-ar fi putut zdrobi pe loc; el era regele. Toată viața văzusem cum labelle acelea doborau antilope și zebre, mai grele decât mine cu peste o sută de kilograme.

Leul m-a privit și a clipit lent din ochii lui de culoarea mierii. Ochii mei căprui l-au fixat nemișcați. El și-a ferit privirea.

„Haide. Ia-mă acum”. S-a uitat din nou la mine, apoi și-a ferit iarăși privirea. Și-a umezit botul cu limba și s-a așezat pe labelle din spate. După aceea s-a sculat și a umblat înainte și înapoi prin fața mea, senzual, elegant. În cele din urmă, s-a întors și s-a îndepărtat, hotărând fără doar și poate că aveam atât de puțină carne pe oase, încât nu merita să mă mănânce. A mers prin deșert, până ce blana arămie i s-a pierdut pe fundalul nisipului.

Când am înțeles că nu mă va ucide, n-am suspinat de ușurare, întrucât nu-mi fusese frică. Fusesem pregătită să mor. Dar, în mod vădit, Dumnezeu, care-mi fusese întotdeauna prietenul cel mai apropiat, plănuiise altceva, avea un motiv pentru a mă ține în viață. „Care-i scopul tău? Du-mă acolo, arată-mi calea”, l-am rugat eu.

Apoi m-am străduit să mă ridic în picioare.

Călătoria aceasta de coșmar a început pentru că fugisem de tatăl meu. Aveam treisprezece ani și trăiam cu familia mea nomadă în deșertul somalez, când tata anunțase că-mi aranjase măritișul cu un bătrân. Știind că trebuia să acționez rapid, pentru că altfel viitorul soț ar fi sosit pe neașteptate ca să mă ia cu el, i-am mărturisit mamei că voiam să fug. Intenționeam să-mi găsesc mătușa, sora mamei, care locuia în Mogadishu, capitala Somaliei. Bineînțeles, nu fusesem niciodată în Mogadishu – de fapt, nu călcasem în niciun oraș. Și nici nu-mi întâlnisem vreodată mătușa. Cu optimismul caracteristic unui copil, credeam însă că lucrurile se vor rezolva, cumva, ca prin farmec.

În timp ce tata și restul familiei dormeau, mama m-a trezit și mi-a spus:

— Pleacă acum.

Am privit în jur, ca să iau ceva, orice, dar n-am văzut nimic, nicio sticlă cu apă, niciun borcan cu lapte, niciun coș cu hrană. De aceea, desculță, și purtând doar o țesătură în jurul corpului, am fugit în noaptea neagră a deșertului.

Nu știam direcția spre Mogadishu, așa că m-am mulțumit să alerg. La început, nu foarte repede, fiindcă nu puteam să văd; m-am împiedicat în repetate rânduri de rădăcini și până la urmă am decis să mă așez pe nisip, fiindcă șerpii sunt la tot pasul în Africa, iar pe mine mă îngrozeau. Îmi imaginam că fiecare rădăcină pe care călcam era spinarea unei cobre veninoase. M-am așezat și

am privit cum se lumina treptat cerul. Chiar înainte ca soarele să se fi ivit pecer – *vuuum!* – , am țâșnit ca o gazelă. Am alergat, am alergat și iar am alergat multe ore.

Până la amiază, pătrunsesem adânc în deșertul de nisip roșu și în propriile mele gânduri. „Unde naiba mă duc?” m-am întrebat. Nu știam nici măcar în ce direcție mă îndreptam. Peisajul se întindea identic la nesfârșit, o mare de nisip întreruptă doar pe ici, pe colo de câte un arbore spinos acacia; privirea mea putea străbate kilometri întregi. Flămândă, însetată și obosită, am încetinit treptat și am început să merg. Umblând, amețită și neinteresată de cele din jur, mă gândeam: unde mă va duce noua mea viață? Ce se va întâmpla în continuare?

Pe când reflectam la aceste întrebări, mi s-a părut că aud un glas:

— W-A-R-I-S... W-A-R-I-S...

Mă striga tatăl meu! M-am rotit și am privit în jur, dar n-am văzut pe nimeni. Mi-am spus că poate îmi imaginam.

— W-A-R-I-S... W-A-R-I-S... a răsunat glasul împrejurul meu.

Tonul era rugător, totuși m-a speriat. Dacă m-ar fi prins, tata m-ar fi adus cu siguranță înapoi și m-ar fi silit să mă căsătoresc cu bărbatul acela, și-n plus, mi-ar fi tras și o chelfăneală. Nu fusese o simplă nălucire; era într-adevăr tata și se apropia. Am început din nou să alerg pe cât de repede puteam. Tata mă ajunsese din urmă, deși avusesem un avans de câteva ore. Așa cum am înțeles ulterior, venise

după urmele pe care le lăsasem în nisip.

Tata era prea bătrân ca să mă prindă – așa crezusem –, fiindcă eu eram tânără și iute. În gândirea mea de copilă, el era un moș. Acum îmi amintesc râzând că, pe atunci, tata încă nu împlinise patruzeci de ani. Toți eram într-o formă fizică incredibilă, deoarece alergam peste tot; nu aveam automobile și nu exista nicio formă de transport public. Iar eu eram mereu rapidă, alergam după animale, în căutarea apei, luându-mă la întrecere cu întunericul pentru a ajunge în siguranță acasă, înainte să piară lumina.

După un timp, nu l-am mai auzit pe tata strigându-mi numele, așa că mi-am încetinit fuga. Mi-am spus că, dacă nu mă opream, tata va obosi și se va întoarce acasă. Am privit în urmă, spre orizont, și l-am zărit brusc, trecând peste duna din spatele meu. Și el mă zărise. Îngrozită, am alergat mai repede. Și mai repede. Era ca și cum am fi făcut surf pe valuri de nisip; eu urcam în goană o dună, iar el aluneca la vale pe cea din spatele meu. Am continuat așa multe ore, până când mi-am dat seama că nu-l mai văzusem de ceva vreme. Nici el nu m-a mai strigat.

Inima-mi bătea așa de tare, încât, în cele din urmă, m-am oprit, m-am ascuns după un hățiș și am privit în jur. Nimic. Am ascultat cu multă atenție. Niciun sunet. Când am ajuns la o formațiune stâncoasă netedă, m-am oprit din nou să mă odihnesc. Învățasem însă din greșeala din noaptea trecută, așa că, după ce mi-am reluat alergarea, m-am menținut în preajma rocilor, unde solul era dur, apoi am

schimbat direcția, pentru ca tata să nu se poată orienta după urmele mele.

Mi-am spus că el se întorsese, încercând să ajungă acasă, deoarece soarele începea să apună de-acum. I-ar fi fost totuși imposibil să sosească înainte de lăsarea întunericului. Ar fi fost nevoit să alerge prin beznă, încercând să audă sunetele familiei noastre în înserare, să-și găsească drumul după glasurile copiilor, care țipau și râdeau, și după zgomotele animalelor din turme, care mugeau și behăiau, în deșert, vântul poartă sunetele la distanțe mari, așa că zgomotele acelea jucau rolul unor faruri când ne rătăceam noaptea.

După ce am mers de-a lungul rocilor, am schimbat direcția. De fapt, nu conta ce direcție alegeam, întrucât nu aveam habar încotro se afla Mogadishu. Am alergat până când soarele a apus, lumina a dispărut, iar noaptea a devenit atât de neagră, încât nu puteam vedea nimic. Deja mă simțeam înfometată și nu mă puteam gândi decât la mâncare. Tălpile îmi sângerau. M-am așezat sub un copac să mă odihnesc și am adormit.

Dimineața m-au trezit razele soarelui care-mi ardeau chipul. Am deschis ochii și am privit frunzele eucaliptului superb ce se ridicau spre cer. Încet, am început să realizez în ce situație mă aflam. „Dumnezeule, sunt singură. Ce-o să fac?”

M-am sculat și am continuat să alerg; am făcut asta zile la rând. Nu știu sigur câte zile. Știu doar că timpul n-a mai

existat pentru mine, ci numai foamea, setea, frica și durerea. Când se făcea prea întuneric ca să pot vedea, mă opream și mă odihneam. La amiază, când soarele ardea cu putere, mă așezam sub un arbore și mă odihneam.

În timpul unei asemenea sieste am adormit și m-a trezit leul. În acel moment deja nu-mi mai păsa de libertate; nu voiam decât să mă întorc acasă, la mama. O doream pe mama mai mult decât doream mâncarea sau apa. Și, deși noi eram obișnuiți să nu mâncăm sau să nu bem apă timp de o zi sau două, știam că nu mai puteam supraviețui mult. Eram atât de slăbită, încât abia mă puteam mișca, iar tălpile îmi erau crăpate și pline de bășici, astfel că fiecare pas însemna agonie. Atunci când leul își linsese botul flămând înaintea mea, eu cedasem. Salutăm moartea rapidă sub colții lui, întrucât m-ar fi scăpat de suferințe.

Însă leul privise oasele ce-mi ieșeau prin piele, obrații scofâlciți și ochii bulbucați, apoi plecase. Nu știu dacă i se făcuse milă de o făptură atât de jalnică, sau dacă pur și simplu realizase pragmatic că n-aș fi fost bună nici măcar de o gustare. Sau poate că Dumnezeu intervenise de partea mea. Am decis totuși că Dumnezeu nu putea fi atât de nemilos încât să mă cruțe, doar pentru ca să mor în alt mod, mai crud, de pildă prin inaniție. El avea alte planuri pentru mine, așa că i-am solicitat îndrumarea: „Du-mă acolo, arată-mi calea”. Sprijinindu-mă de copac ca să nu-mi pierd echilibrul, m-am ridicat în picioare și i-am cerut ajutorul.

Am pornit din nou la drum și, după câteva minute, am ajuns la o zonă de pășunat, plină de cămile. Am căutat-o din ochi pe cea cu cel mai mult lapte și am alergat spre ea. Mi-am lipit buzele de ugerul ei și am supt laptele ca un prunc. Cămilarul m-a zărit și a răcnit:

— Pleacă de-acolo, afurisită mică!

Am auzit apoi pocnetul unui bici, dar eram disperată și am continuat să sug, înghițind laptele pe cât puteam de iute.

Cămilarul s-a apropiat în goană, răcnind asurzitor și cu răutate. Știa că dacă nu mă speria să plec, ar fi fost prea târziu până ajungea la mine. Laptele s-ar fi terminat. Eu însă băusem destul, așa că am luat-o la fugă. Bărbatul m-a urmărit și chiar a izbutit să mă atingă de două ori cu pleasna biciului, înainte să mă desprind. Eram mult mai rapidă, și el a rămas locului pe nisip, blestemând în soarele după-amiezii.

Acum aveam combustibil în mine; eram plină de energie. Am continuat să alerg și am alergat întruna, până am ajuns la un sat. Nu mai fusesem niciodată într-un astfel de loc, unde existau case și străzi din pământ bătătorit. Am înaintat pe mijlocul străzii, crezând pur și simplu că pe acolo trebuia să merg. Am intrat în așezare, holbându-mă la decorul straniu și rotind capul în toate părțile. O femeie a trecut pe lângă mine, m-a cercetat din tălpi până în creștet, după care s-a răstit:

— Ce proastă ești! Unde te crezi?

Apoi a strigat spre alți săteni din apropiere:

— Dumnezeule, uitați-vă la picioarele ei! A arătat către tălpile mele, care erau crăpate și acoperite de sânge închegat. Vai, Doamne, trebuie să fie o fetiță proastă de la țară!

Ea înțelesese. După aceea a zbierat la mine:

— Fetițo, dacă vrei să trăiești, ieși de pe stradă! Ieși de pe drum!

A fluturat din braț, m-a împins într-o parte și a hohotit.

Am știut că toți auziseră și m-am simțit teribil de rușinată. Am lăsat ochii în pământ, dar am continuat să merg pe mijlocul drumului, pentru că nu înțelesesem ce voise să spună. În scurt timp a apărut un camion. TIII-TIII! Și a trebuit să sar într-o parte ca să mă feresc. M-am întors cu fața spre trafic și, în timp ce mașinile și camioanele veneau spre mine, am întins brațul. Nu pot spune că făceam autostopul, deoarece nici măcar nu știam ce însemna „autostop”. Am stat pur și simplu locului pe drum cu brațul întins, încercând să conving pe cineva să oprească. Un automobil a trecut atât de aproape, încât mai că mi-a retezat mâna, așa că am retras-o iute. Am întins din nou brațul, dar nu chiar așa de mult, m-am apropiat de marginea drumului și am mers mai departe. M-am uitat la fețele celor care treceau pe lângă mine în mașini și m-am rugat în gând ca unul dintre ei să oprească și să mă ajute.

În cele din urmă, s-a oprit un camion. Nu sunt încântată de cele întâmplate în continuare – dar s-a întâmplat, și de

aceea nu pot decât să spun adevărul, așa cum a fost. Chiar și azi, când îmi amintesc de acel camion care s-a oprit, regret că nu mi-am ascultat instinctele care mă sfătuiau să nu urc.

Camionul transporta piatră pentru construcții; bolovani cu muchii tăioase, neregulate, de mărimea unor mingi de softball. În cabină se aflau doi bărbați; șoferul a deschis portiera și a rostit în somaleză:

— Hopa sus, scumpo!

M-am simțit neajutorată și frica m-a paralizat.

— Merg spre Mogadishu, am explicat.

— Te duc oriunde vrei, a rânjit el.

Când a zâmbit, am văzut că avea dinții colorați ca de tutun, numai că erau roșii. Știam că nu tutunul îi colorase așa, pentru că îl văzusem și pe tata mestecând o dată. Era *khat*, o plantă narcotică similară cocainei pe care o folosesc bărbații din Africa. Femeile n-au voie s-o atingă, ceea ce este mai bine; *khatul* îi înnebunește pe bărbați, făcându-i hiperexcitați și agresivi, și a distrus multe vieți.

Am înțeles că intrasem în bucluc, dar în același timp n-am știut ce să fac, așa că am încuviințat din cap. Șoferul mi-a spus să mă urc în spate, iar asta m-a liniștit puțin, pentru că nu aveam să stau lângă cei doi. Am urcat pe platforma camionului și m-am așezat într-un colț, încercând să-mi găsesc un loc confortabil pe maldărul de pietre. În deșert se făcuse întuneric și rece; când camionul s-a pus în mișcare, mi s-a făcut frig și m-am întins pe jos, ca să mă

feresc de curent.

Iar după aceea, parcă pe neașteptate, tovarășul șoferului a apărut lângă mine, îngenunchind pe pietre. Era trecut de patruzeci de ani și foarte urât. Era atât de urât, încât până și părul îl părăsea; începuse să chelească. Încercase să compenseze acest dezavantaj, lăsându-și mustăcioară. Avea dinții ciobiți, iar câțiva îi lipseau; cei rămași erau pătați în roșu de *khat*, totuși bărbatul continua să-mi rânjească, dezvelindu-i cu mândrie. Nu voi uita niciodată chipul lui, care mă privea pofticios.

Pe lângă toate astea, era și gras, după cum am aflat când și-a lăsat pantalonii în vine. Penisul erect s-a legănat spre mine când m-a prins de picioare și a încercat să le îndepărteze cu sila.

— Nu, te rog, te rog, nu! l-am implorat...

Mi-am strâns picioarele slăbănoage unul în jurul celuilalt ca niște covrigi, lipindu-le cu disperare. Bărbatul s-a luptat cu mine, străduindu-se să le desfacă. După aceea, fiindcă nu avea succes, m-a pălmuit cu brutalitate. Am țipat ascutit, dar zbieretul meu s-a pierdut în curentul lăsat de camionul care gonea în noapte.

— DESFĂ-ȚI NAIBII PICIOARELE!

Am continuat să ne luptăm, el mă apăsa cu toată greutatea corpului, iar muchiile bolovanilor îmi intrau în spate. M-a pălmuit din nou, de data asta mai violent. La a doua palmă am știut că trebuia să folosesc altă tactică, fiindcă era prea puternic ca să mă pot împotrivi prea mult.

În mod evident, știa ce făcea. Spre deosebire de mine, avea experiență, pentru că, neîndoios, violase multe femei; eram sortită să devin următoarea de pe lista lui. Doream din tot sufletul să-l ucid, dar nu aveam nicio armă.

De aceea m-am prefăcut că-l doresc. L-am spus cu glas dulce:

— Bine, bine, dar lasă-mă mai întâi să fac pipi.

Mi-am dat seama că devenise încă și mai excitat – hei, fetița asta îl dorea! – și mi-a dat drumul. M-am dus în capătul opus al camionului și am simulat că mă las pe vine și urinez în beznă. În felul acesta am câștigat câteva minute ca să mă gândesc cum să procedez în continuare. Până mi-am terminat mica farsă, pusesem la punct un plan. Am luat piatra cea mai mare pe care o putusem găsi și, ținând-o în mână, m-am întors și m-am întins lângă el.

Bărbatul s-a suit pe mine și am strâns piatra în pumn. Am ridicat-o în lateral și l-am lovit cu toată puterea drept în tâmplă.

După prima lovitură, am văzut cum ochii i s-au dat peste cap. L-am lovit încă o dată și a căzut de pe mine. Aidoma unei războinice, am simțit brusc că dețineam o forță uriașă. Nu știusese de existența ei, dar când cineva încearcă să te atace, să te ucidă, devii puternic. Nu știi cât de puternic poți fi până în acel moment. L-am lovit din nou în timp ce zăcea și am văzut cum îi curgea sângele din ureche.

Prietenul lui aflat la volan a văzut totul în oglinda retrovizoare din cabină și a început să strige:

— Ce naiba se-ntâmplă acolo?

A căutat niște desişuri pe dreapta, ca să oprească. Ştiam că dacă mă va prinde, va fi sfârşitul meu. Când camionul a încetinit, m-am târât spre spatele platformei şi am sărit pe sol ca o pisică. Apoi am fugit cât mă ţineau picioarele.

Şoferul era bătrân; a coborât din cabină şi a răcnit cu glas răguşit:

— Mi-ai ucis prietenul! stai! L-ai ucis!

M-a urmărit prin tufişurile pipernicite pe o distanţă scurtă, apoi a abandonat. Sau aşa crezusem eu.

Şoferul s-a întors la camion, s-a urcat în cabină, a pornit motorul şi a venit după mine în deşert. Razele gemene ale farurilor iluminau pământul înaintea mea; auzeam în urmă vuietul motorului. Alergam cât puteam de repede, dar, bineînţeles, autocamionul mă ajungea. Am descris zigzaguri şi cercuri prin beznă. Şoferul n-a putut ţine pasul cu manevrele mele şi, în cele din urmă, a cedat şi s-a îndreptat spre drum.

Eu am alergat prin deşert ca un animal hăituit; am fugit prin deşert, apoi prin junglă, apoi iarăşi prin deşert, fără să am habar unde mă aflu. Soarele a răsărit, însă eu tot nu m-am oprit din alergare. Am ajuns până la urmă la alt drum. Deşi mă îngrozea ce mi s-ar fi putut întâmpla, am decis să fac din nou autostopul, pentru că ştiam că trebuia să mă îndepărtez cât mai mult de şoferul de camion şi prietenul lui. N-am aflat niciodată ce s-a întâmplat cu

agresorul meu după ce l-am lovit cu piatra, dar ultimul lucru pe care-l doream era să-i reîntâlnesc pe cei doi bărbați.

Nu cred că ofeream o imagine prea grozavă, stând pe marginea drumului sub soarele dimineții. Țesătura pe care o purtam era acum o zdreanță murdară; alergasem multe zile prin deșert, așa că pielea și părul îmi erau pline de nisip; brațele și picioarele arătau ca niște crenguțe care s-ar fi putut rupe la un vânt mai puternic, iar picioarele îmi erau acoperite de bășici care ar fi putut rivaliza cu ale leproșilor. Am ridicat brațul și am făcut semn unui Mercedes. Un bărbat elegant îmbrăcat a tras mașina pe dreapta. M-am suit pe fotoliul capitonat în piele și am icnit, văzând luxul din jur.

— Unde mergi? a întrebat șoferul.

— Într-acolo, am răspuns, și am arătat drept în față, în direcția în care mergea deja Mercedesul.

Bărbatul a deschis gura, arătându-și dinții albi și frumoși, și a început să râdă.

CRESCÂND CU ANIMALELE

Înainte să fi fugit de acasă, viața mea se desfășurase în jurul naturii, familiei și legăturii noastre strânse cu animalele care ne asigurau existența. De când mă știu că am împărtășit o trăsătură comună cu copiii din toată lumea: dragostea față de animale. Ba chiar, amintirea mea cea mai veche este iedul meu favorit, Billy. A fost comoara mea specială, a însemnat totul de pe lume și poate că-l iubeam mai mult pentru că era un copil, ca mine. L-am adus pe furiș toată mâncarea pe care o găseam, până a ajuns iedul cel mai dolofan și mai vesel din turmă. Mama întreba întruna:

— De ce o fi capra asta așa de grasă, când toate celelalte sunt slăbănoage?

Mă ocupam de el întruna, pieptănându-l, mângâindu-l și vorbindu-i ore întregi.

Relația mea cu Billy reprezenta perfect viața noastră din Somalia. Soarta familiei mele era întretesută cu cea a turmelor pe care le îngrijeam zilnic. Dependența de animale a creat marele nostru respect față de ele și sentimentul acela era prezent în toate acțiunile noastre. Toți copiii din familia mea se ocupau de animale, o sarcină la care am început să ajutăm imediat ce am putut umbla în două

picioare. Creșteam cu animalele, ne mergea bine când le mergea și lor bine, sufeream când sufereau ele și muream când mureau ele. Noi creșteam vite, oi și capre, dar, deși îl iubeam din tot sufletul pe micul Billy, nu încăpea îndoială că animalele cele mai importante erau cămilele.

Cămila este legendară în Somalia, care se mândrește că are mai multe cămile decât orice țară din lume; numărul lor este mai mare decât numărul oamenilor în Somalia. În țara mea avem o tradiție foarte veche a poeziei orale și mare parte a acesteia este dedicată transmiterii lecțiilor despre cămile de la o generație la următoarea, insistând asupra valorii lor esențiale pentru cultura noastră. Țin minte că mama obișnuia să ne fredoneze un cântecel, care spunea în esență: „Cămila mea a plecat la omul rău, care o va omorî sau mi-o va fura. De aceea, te rog, te implor, Doamne, adu-mi cămila înapoi”. Din fragedă copilărie, am învățat importanța acestor animale, deoarece, pentru societatea noastră, ele sunt ca aurul. Pur și simplu, nu poți trăi fără ele în deșert.

Până și viața oamenilor este măsurată în cămile – prețul pentru un om care a fost ucis este o sută de cămile. Clanul ucigașului trebuie să plătească o sută de cămile familiei victimei, fiindcă, în caz contrar, aceasta îl va ataca pe ucigaș ca răzbunare. Prețul tradițional pentru o mireasă este plătit în cămile. Însă în existența de zi cu zi, cămilele ne țineau în viață. Niciun alt animal domestic nu este la fel de bine adaptat pentru viața în deșert. O cămilă cere să

bea numai o dată pe săptămână, dar poate rezista fără apă până la o lună. Între timp, însă, femela cămilă dă lapte care ne hrănește și ne potolește setea, amănunt foarte important când ești departe de apă. Cămilele păstrează lichidul și supraviețuiesc chiar și la temperaturile cele mai ridicate. Ele pasc tufișurile sărăcicioase din peisajul nostru arid, lăsând iarba pentru celelalte turme de animale.

Noi le creșteam pentru a ne deplasa prin deșert, a ne transporta puținele bunuri și a ne plăti datoriile. În alte țări, te sui în mașină și ai plecat, însă unicele noastre mijloace de transport, exceptând mersul pe jos, erau cămilele.

Personalitatea cămilei este foarte similară cu cea a calului; o cămilă va dezvolta o relație strânsă cu stăpânul ei și va face pentru el lucruri pe care nu le-ar face pentru altcineva. Bărbații îmblânzesc cămilele tinere – o practică periculoasă – și le dresează pentru a fi călărite și a urma un conducător. Este important să fii ferm cu ele, pentru că altfel, când simt un călăreț slab, îl vor arunca din spate sau îl vor lovi cu copitele.

Ca majoritatea somalezilor, duceam viața păstorilor de animale. Deși ne străduiam permanent pentru a supraviețui, cirezile și turmele noastre mari de cămile, vite, oi și capre ne defineau ca bogați potrivit standardelor din Somalia. Urmând tradiția, frații mei se ocupau de animalele mari, vitele și cămilele, iar fetele aveau grijă de cele mici.

Ca nomazi, călătoream întruna, fără să stăm mai mult de trei-patru săptămâni în același loc. Această mișcare

constantă era determinată de nevoia îngrijirii animalelor. Căutam hrană și apă pentru a le ține în viață, dar era greu să le găsim în climatul somalez arid.

Casa noastră era o colibă împletită din iarbă; întrucât era portabilă, avea același rol pe care-l are un cort. Construiam un cadru din bețe, după care mama împletea rogojini din iarbă, pe care le întindeam peste crenguțele îndoite, astfel că se forma un dom cu diametrul de doi metri. Când sosea momentul plecării, demontam coliba și legam bețele și rogojinile, alături de puținele noastre bunuri, pe spinările cămilelor. Sunt animale incredibil de puternice, pruncii și copilașii călăreau pe ele, iar noi ceilalți mergeam alături, mânându-le spre următorul popas. Când găseam un loc cu apă și vegetație pentru păscut, ridicam din nou tabăra.

Coliba asigura adăpost pentru prunci, umbră față de soarele amiezii și spațiu de depozitare pentru laptele proaspăt. Ceilalți ne culcam noaptea afară, sub cerul liber, cu copiii ghemuiți laolaltă pe aceeași rogojină. După apusul soarelui, deșertul era rece; nu existau suficiente păături pentru ca fiecare copil să aibă câte una și, deoarece hainele erau foarte puține, ne încălzeam de la căldura propriilor noastre corpuri. Tata dormea cel mai departe de colibă, ca un paznic, protectorul familiei.

Dimineața ne trezeam odată cu soarele. Prima îndeletnicire era să mergem la țarcuri și să mulgem animalele. Oriunde am fi mers, tăiam copăcei tineri ca să

facem țarcuri, pentru ca animalele să nu se rățăcească în noapte. Puii erau ținuți într-un țarc separat de mamele lor, ca să nu poată suga tot laptele. Una dintre îndatoririle mele era să mulg vacile și să iau o parte din laptele proaspăt pentru a face unt, dar să las suficient lapte și pentru viței. După muls, lăsam puii să intre și să sugă.

Mâncam apoi micul dejun, format din lapte de cămilă, care este mai nutritiv decât laptele altor animale, întrucât conține vitamina C. Regiunea noastră era foarte aridă, fără destulă apă ca să poată fi practică agricultura, așa că nu aveam legume sau pâine. Uneori o luam pe urmele porcilor de deșert cu negi, niște mistreți africani mari, care ne conduceau la plante. Ei adulmecau rădăcinile comestibile, pe care le dezgropau cu copitele și râturile, și le mâncau. Familia noastră profita și lua o parte acasă pentru a ne completa alimentația.

Uciderea animalelor pentru carne era considerată o risipă și se recurgea la ea doar în cazuri de urgență sau la ocazii speciale, de pildă la nunți. Animalele erau prea prețioase ca să fie omorâte și mâncate, deoarece le creșteam pentru lapte și troc, în schimbul altor bunuri necesare. Hrana zilnică era doar laptele de cămilă – la micul dejun și apoi la cină. Uneori nu ajungea pentru toți, așa că-i hrăneam întâi pe copiii cei mai mici, apoi pe următorii ca vârstă și așa mai departe. Mama nu puneă în gură nicio bucățică până nu mâncaseră toți; ba chiar, nu mi-o amintesc s-o fi văzut vreodată mâncând, deși îmi dau

seama că trebuie s-o fi făcut. Dacă nu aveam însă nimic la cină, nu era un dezastru care să trezească panica. Nu trebuia să plângem sau să ne lamentăm. Poate că cei mai mici copii plângeau, dar cei mari știau regulile, așa că ne duceam pur și simplu la culcare. Încercam să rămânem veseli, să ne păstrăm calmul și liniștea, pentru că a doua zi, cu ajutorul lui Dumnezeu, aveam să găsim o soluție. Filosofia noastră era *Inshallah*, care înseamnă „cu voia Domnului”. Știam că viețile noastre depindeau de forțele naturii și că Dumnezeu controla aceste forțe, nu noi.

Când tata aducea acasă un sac de orez, consideram că aveam parte de un adevărat festin – asemenea unui ospăț de sărbătoare pentru oamenii din alte părți ale lumii. Atunci foloseam untul pe care-l obțineam prin baterea laptelui de la vaci într-un coș împletit de mama. Uneori făceam troc și dădeam o capră în schimbul porumbului, care creștea în regiunile mai umede din Somalia, pe care îl măcinam ca să obținem mălai și făceam terci, sau făceam floricele din boabele de porumb, într-o tigaie deasupra focului. Când în jur erau și alte familii, împărțeam întotdeauna ce aveam. Dacă unii dintre noi aveau ceva mâncare – curmale sau rădăcinoase – sau dacă, poate, omorâseră un animal pentru carne, o găteam și o împărțeam între noi. Obişnuiam să dăm și la alții din norocul nostru, fiindcă, deși eram izolați în cea mai mare parte a timpului, călătorind numai alături de una sau două alte familii, continuam să facem parte dintr-o comunitate mai mare. Pe de altă parte, întrucât nu

existau frigidere, carnea sau orice alt aliment proaspăt trebuia consumat imediat.

După micul dejun, scoteam animalele din țarcuri. La vârsta de șase ani, am primit responsabilitatea de a duce la păscut în deșert turme de șaiszeci-șaptezeci de oi și capre. Îmi luam bățul lung și plecam singură cu turma mea, fredonând cântecelul care le îndruma. Dacă vreuna se desprindea din turmă, foloseam bățul ca s-o aduc înapoi. Ele abia așteptau să plece, deoarece știau că ieșirea din țarc însemna că se vor hrăni. Era important să plecăm cât mai devreme, pentru a găsi locul cel mai bun cu apă și multă iarbă. În fiecare zi, căutam repede apa, ca s-o iau înaintea celorlalți păstori; altfel, animalele lor ar fi băut puținul care exista. Oricum, pe măsură ce razele soarelui se înfierbântau, solul devenea atât de însetat, încât sugea totul. Eu mă asiguram că animalele beau cât de multă apă puteau, pentru că era posibil să treacă și o săptămână înainte să găsesc alta. Sau două săptămâni. Sau trei... cine putea ști? Uneori, în timpul secetei, cel mai trist lucru era să vezi cum mureau animale. Noi călătoream tot mai departe, în fiecare zi, căutând apă; turmele se străduiau să țină pasul, dar până la urmă nu mai puteau continua. Când se prăbușeau, ne încerca un sentiment copleșitor de neajutorare, deoarece știam că acela era sfârșitul și nu puteam face nimic.

În Somalia nimeni nu este proprietar de pășuni, așa că datoria mea era să fiu abilă și să descopăr locuri cu multă

vegetație pentru oile și caprele mele. Îmi dezvoltasem instinctele de supraviețuire pentru a căuta semnele de ploaie și cercetam cerul după urme de nori. Și celelalte simțuri jucau un rol, fiindcă un iz specific sau o anumită senzație din aer anunța ploaia.

În timp ce animalele pășteau, eu vegheam după prădători, care sunt peste tot în Africa. Hienele se furișau și înhățau un miel sau un ied care se îndepărtase de turmă. Existau lei de care să-mi fac griji, și câini sălbatici; toți se deplasau în cete sau haite, dar eu eram singură.

Privind cerul, calculam cu atenție cât de departe puteam merge pentru a mă întoarce acasă înainte de lăsarea nopții. Dar, de multe ori calculam greșit și atunci începeau necazurile. În timp ce mă poticneam pe întuneric, străduindu-mă să ajung acasă, hienele atacau, deoarece știau că nu le puteam vedea. Pocneam una aici, dar alta se furișa prin spatele meu. O alungam pe aceea, și alta apărea când nu mă uitam în direcția respectivă. Hienele sunt cele mai rele, pentru că sunt neobosite; nu abandonează nicio clipă până nu se aleg cu ceva. Când ajungeam seara acasă și duceam animalele în țarc, le număram de câteva ori pentru a vedea dacă lipsea vreunul. Într-o seară m-am întors cu turma, însă când am numărat caprele, am observat că lipsea una. Le-am numărat din nou, și din nou. Brusc mi-am dat seama că nu-l văzusem pe Billy și am trecut iute printre capre, căutându-l. Am fugit la mama, țipând:

— Mama, lipsește Billy - ce să fac?

Era însă prea târziu, așa că ea s-a mulțumit să mă mângâie pe cap, în timp ce plângeam, înțelegând că hienele îl mâncaseră pe prietenul meu grasuț.

Orice ni s-ar fi întâmplat, responsabilitatea îngrijirii turmelor rămânea mereu prioritară, chiar și în vremuri de secetă, boală sau război. Tulburările politice constante din Somalia generau probleme enorme în orașe, dar noi eram atât de izolați, încât, în mare parte, nu ne-a deranjat nimeni. Apoi, pe când eu aveam nouă ani, a sosit o armată mare care a campat în apropiere. Am auzit povești despre soldați ce violau fetele pe care le prindeau singure, ba chiar știam o fată care fusese siluită de ei. Nu conta că erau soldați somalezi sau marțieni, fiindcă nu făceau parte din poporul nostru; nu erau nomazi și-i evitam din răspuțeri.

Într-o dimineață, tata m-a însărcinat să adap cămilele, așa că am plecat cu turma. Evident, în timpul nopții sosise armata, care își ridicase tabăra în jurul drumului, iar corturile și camioanele se întindeau cât puteam vedea cu ochii. M-am ascuns în spatele unui copac și m-am uitat la soldații în uniforme. Eram speriată, amintindu-mi istoria acelei fete; nu aveam pe nimeni în preajmă care să mă protejeze, așa că bărbații puteau face tot ce doreau. I-am urât de la prima vedere. Le-am urât uniforme, le-am urât camioanele, le-am urât puștile. Nici măcar nu știam ce făceau; din partea mea, puteau să salveze Somalia, dar eu nu doream deloc să am de-a face cu ei. Cu toate acestea,

cămilele mele aveau nevoie de apă. Unica rută pe care o știam și care ar fi ocolit bivuacul era prea lungă și prea întortocheată ca să merg cu turma, așa că am decis să las căminele libere, să traverseze tabăra fără mine. Ele au trecut prin mijlocul soldaților și s-au îndreptat direct spre apă, așa cum sperasem. Între timp, eu am ocolit tabăra, ascunzându-mă în spatele tufișurilor și copacilor până m-am reîntâlnit cu cămilele de cealaltă parte, la locul de adăpare. După aceea, în timp ce se întuneca, am repetat manevra și ne-am îndreptat în siguranță spre casă.

Serile, după ce mă întorceam acasă la apus și-mi închideam turma în siguranța țarcului, venea timpul să mulg animalele. Noi legam tălângi din lemn în jurul gâturilor cămilelor și sunetul lor este o adevărată muzică pentru nomazi, care le ascultă dangătele înfundate în amurg, când începe mulsul. Tălăngile joacă întotdeauna rolul de baliză auditivă pentru călătorul care-și caută casa după ce a dispărut lumina zilei. În timpul muncilor rituale de seară, curbura uriașă a cerului se întunecă deasupra deșertului și apare o planetă strălucitoare, semnalul că trebuie să mănăm oile în țarc. În alte țări, planeta aceasta este cunoscută ca Venus, planeta iubirii, dar în Somalia îi spunem *maqal hidhid*, adică „ascunderea mieilor”.

De cele mai multe ori, acela era momentul când aveam **necazuri**, pentru că, după ce muncisem întruna de la răsăritul soarelui, nu-mi mai puteam ține ochii deschiși. Mergând în amurg, adormeam, și caprele mă izbeau cu

frunțile, sau, când stăteam pe vine și mulgeam, începeam să picotesc și bărbia îmi cădea în piept. O încurcam dacă mă prindea tata moțând! îmi iubeam tatăl, însă putea fi tare afurisit; când mă prindea dormind în timpul lucrului, mă bătea, ca să se asigure că-mi luam treaba în serios și eram atentă la ce făceam. După ce terminam toți munca, luam cina formată din lapte de cămilă, apoi strângeam lemne pentru un foc mare și stăteam în jurul căldurii sale, pălăvrăgind și râzând până plecam la culcare.

Serile acelea sunt amintirile mele favorite din Somalia: statul laolaltă, cu mama, tata, surorile și frații, când toți eram sătui și toți râdeam. Încercam mereu să fim pozitivi, optimiști. Nimeni nu se lamenta, nu se văicărea sau nu spunea: „Haideți să discutăm despre moarte”. Viața era foarte grea și aveam nevoie de toate forțele pur și simplu pentru a supraviețui, iar sentimentele și gândurile negative ne secătuiau energia vitală.

Deși ne aflam departe de orice așezări, nu eram niciodată singură, pentru că mă jucam cu surorile și frații mei. Mă număram printre copiii mijlocii: aveam un frate și două surori mai mari, și câțiva frați și surori mai mici. Ne alergam întruna unii pe alții, ne cățăram ca maimuțele în copaci, jucam „X și 0” în nisip, trăgând linii cu degetele, colecționam pietricele și săpam găuri în pământ ca să jucăm jocul african *mancala*. Aveam până și propria noastră versiune de arșice, atât doar că foloseam pietricele în loc de oscioare sau de piese moderne din plastic și cauciuc. Era

jocul meu favorit, fiindcă eram iscusită și încercam mereu să-l conving pe fratele meu mai mic Ali să jucăm împreună.

Dar plăcerea noastră cea mai mare consta pur și simplu în satisfacția de a fi copii în sălbăticie, în libertatea de a face parte din natură și de a-i percepe sunetele, imaginile și mirosurile. Ne uitam la leii care dormeau toată ziua, se răsfățau sub soare, se rostogoleau pe spate, își ridicau labele în aer și sforăiau. Puii lor alergau și se jucau exact ca noi. Alergam alături de girafe, zebre și vulpi. *Damanii*, niște animale africane de mărimea iepurilor, dar care, de fapt, se trag din elefanți, se numărau printre favoritele noastre. Așteptam răbdători lângă vizuinile lor până scoteau căpșoarele, apoi îi alergam prin nisip.

Odată, pe când eram cu turma, am găsit un ou de struț. Am decis să-l iau acasă, fiindcă voiam să văd cum iese puiul din găoace și apoi să-l păstrez ca animal de companie. Oul are mărimea unei bile de bowling, iar eu l-am scos în nisip, din gaura în care se afla, și am plecat cu el, dar Mama Struț a venit după mine. M-a urmărit și, credeți-mă, struții sunt foarte rapizi: pot ajunge la viteza de șaizeci și cinci de kilometri pe oră. Ea m-a ajuns repede și a început să mă ciocănească cu pliscul în cap: *pac-pac-pac*. M-am gândit că-mi va sparge țeasta ca pe un ou, așa că i-am lăsat puiul și am fugit de acolo cât m-au ținut picioarele.

Rareori ne apropiam de zone împădurite, dar când o făceam îmi plăcea să urmăresc elefanții. Le auzeam din depărtare strigătele puternice și atunci mă cățăram într-un

copac, ca să-i zăresc. La fel ca lei, maimuțele și oamenii, elefanții trăiesc în comunități. Dacă au un pui printre ei, toți elefanții adulți – vărul, unchiul, mătușa, sora, mama, bunicii – au grijă de el, ca să se asigure că nu-l atinge nimeni. Noi, copiii, stăteam în vârful unui copac și râdeam, privind-i în lumea lor ore în șir.

Treptat, însă, toate momentele acelea fericite alături de familie au dispărut. Sora mea a fugit de acasă; fratele meu a plecat să urmeze școala la oraș. Eu am învățat lucruri triste despre familia noastră și despre viață. Ploile au încetat, și îngrijirea animalelor a fost tot mai grea. Viața a devenit mai aspră, iar eu m-am înăsprit odată cu ea.

O parte din înăsprirea aceea s-a format asistând la moartea fraților și surorilor mele. Inițial am fost doisprezece copii, dar am rămas numai șase. Mama a născut doi gemeni, care au murit imediat după ce au văzut lumina zilei. A născut apoi o fetiță frumoasă, care a trăit până la șase luni. Într-o zi, fetița era puternică și sănătoasă, iar a doua zi, mama m-a strigat:

— Waris!!!

Am alergat la ea și am văzut-o îngenuncheată deasupra pruncului. Deși eram mică, mi-am dat seama că ceva nu era în regulă, surioara mea nu arăta bine.

— Waris, a strigat mama, fugi și adu-mi niște lapte de cămilă!

Eu însă nu m-am putut clinti din loc.

— Fugi, grăbește-te!

Am rămas locului, privind pruncul ca în transă - îngrozită.

— Ce-i cu tine? a țipat mama.

M-am smuls până la urmă din amorțire și am luat-o la fugă, dar știam ce mă va aștepta când voi reveni. M-am întors cu laptele, însă surioara mea era complet inertă, și am știut că murise. Când am privit-o din nou, mama m-a palmuit cu violență. M-a învinovățit mult timp de moartea fetei, crezând că aveam puteri vrăjitoarești și-i provocasem moartea când intrasem în transă și o privisem.

Eu nu aveam asemenea puteri, însă fratele meu mai mic deținea într-adevăr daruri supranaturale. Toți erau de acord că nu era un copil obișnuit. Îl poreclisem Moșul, fiindcă părul îi devenise complet sur la vârsta de șase ani. Era extrem de inteligent și toți cei din jurul nostru veneau să-i ceară sfatul. Se apropiau de noi și întrebau:

— Unde-i moșul?

După aceea, pe rând, îl lua în poală pe băiețelul cu păr încărunțit.

— Ce crezi despre ploile de anul ăsta? întrebau ei.

Și mă jur că, deși avea doar vârsta unui copil, el nu s-a comportat niciodată ca atare. Gândea, vorbea, se așeza și se purta ca un bătrân foarte înțelept. Toți îl respectau, dar în același timp se temeau de el, pentru că, în mod vădit, nu era unul dintre noi. Moșul a murit înainte să fi ajuns măcar adolescent, ca și cum în puținii lui ani de viață înghesuisese o întreagă existență. Nimeni nu i-a știut cauza morții, însă

tuturor li s-a părut un eveniment firesc pentru că, era imposibil ca el să fi fost din lumea aceasta.

Ca în orice familie mare, fiecare dintre noi căpăta o etichetă. Eticheta mea a devenit cea de rebelă, o reputație pe care am câștigat-o printr-o serie de acțiuni ce mi se păreau perfect logice și justificate, dar care le păreau scandaloase vârstnicilor – și mai ales tatii. Într-o zi, fratele meu mai mic, Ali, și cu mine stăteam sub un copac și mâncam orez alb cu lapte de cămilă. Ali și-a înfulecat porția cu lăcomie, dar pentru că era o tratație rară pentru noi, eu nu m-am grăbit. Mâncarea nu era mereu un lucru cert pentru noi, așa că o apreciam întotdeauna și savuram fiecare bucățiță. În castronul meu mai rămăsese doar puțin orez cu lapte și abia așteptam să-l degustcând, pe neașteptate, Ali și-a băgat lingura în castron și mi-a luat ultima îmbucătură, până n-a mai rămas niciun bob de orez. Fără să gândesc, m-am răzbunat, am înhățat un cuțit care se afla lângă mine și i l-am înfipt în coapsă. Ali a zbierat, dar apoi l-a smuls și l-a înfipt în coapsa mea, exact în același loc. Acum amândoi eram răniți la picior, însă eu am fost învinuită fiindcă lovisem prima. Și azi purtăm amândoi cicatrice aproape identice de pe urma prânzului aceluia.

Una dintre primele răbufniri ale comportamentului meu rebel a fost motivată de dorința de a avea o pereche de pantofi. Toată viața m-au obsedat pantofii. În prezent, deși sunt model, nu am multe haine – doar o pereche de blugi și câteva tricouri –, dar am un dulap ticsit cu pantofi, sandale,

teniși, mocasini și cizme, deși, ca o ironie a sorții, nu am la ce să-i port. În copilărie mi-am dorit cu disperare pantofi, însă nu toți copiii din familia mea aveau haine și, în mod cert, nu existau bani pentru încălțăminte. Totuși visul meu era să port sandale frumoase din piele, ca ale mamei, îmi doream cu înfocare să am o pereche de pantofi confortabili și să pot umbla cu animalele mele fără să-mi fac griji că dau peste pietre și spini, șerpi și scorpioni. Tălpile îmi erau permanent învinețite și acoperite de semne, iar unele cicatrice n-au dispărut nici azi. Odată, un spin mi-a străpuns complet laba piciorului; uneori ghimpii mi se rupeau în carne. În deșert nu aveam nici doctori, nici medicamente ca să tratăm rănilor, totuși trebuia să umblăm cu animalele. Nimeni nu spunea: „Nu pot”. O făceam pur și simplu: ieșeam în fiecare dimineață și șchiopătam cum puteam.

Unul dintre frații tatii era un bărbat foarte bogat. Unchiul Ahmed locuia la oraș, în Galcaio, dar noi îi îngrijeam cămilele și celelalte animale pe care le avea. Eu eram favorita când venea vorba de îngrijirea caprelor, întrucât îmi îndeplineam mereu sarcinile bine, mă asiguram că erau bine hrănite și adăpate, și mă străduiam să le feresc de prădători. Într-o zi, pe când aveam șapte ani, ne-a vizitat unchiul Ahmed, și atunci i-am cerut:

— Vreau să-mi cumperi pantofi.

El m-a privit și a izbucnit în râs.

— Bine, bine, în regulă. O să-ți cumpăr.

Știam că fusese surprins, pentru că era complet neobișnuit ca o fată să ceară ceva, ca să nu mai zic de ceva atât de extravagant ca încălțăminte.

Data următoare când tata m-a dus la unchiul Ahmed, eram surescitată, fiindcă avea să fie ziua când căpătam prima mea pereche de pantofi. Imediat cum s-a ivit ocazia, am rostit cu nerăbdare:

— I-ai adus?

— Da, uite-i, a răspuns el și mi-a întins un pachet.

Am luat încălțărilor în mână și le-am examinat; nu erau pantofi, ci sandale, mai precis șlapi. Nu erau niște sandale frumoase, din piele, ca ale mamei, ci niște șlapi galbeni, ieftini. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor.

— *Ăștia-s pantofii* mei?! am zbierat și i-am aruncat spre el.

Când șlapii au ricoșat din fruntea fratelui său, tata a încercat să pară enervat, dar nu s-a mai putut abține și s-a cocoșat de râs.

— Nu pot să cred, i-a reproșat unchiul meu. Cum ai crescut-o pe fetița asta?

M-am repezit spre el să-l lovesc cu pumnii, fiindcă eram atât de dezamăgită, încât mă înfuriasem.

— M-am spetit pentru rahatul ăsta?! am zbierat. Am muncit din greu pentru tine și asta-mi oferi? O pereche de sandale ieftine din plastic? Halal! Prefer să merg desculță – o să merg desculță până-mi vor sângera tălpile, decât să port mizeria asta! și am arătat spre cadoul lui.

Unchiul Ahmed s-a mulțumit să mă privească, apoi a înălțat ochii spre cer și a oftat:

— Allah!

S-a aplecat cu un suspin, a ridicat șlapii și i-a luat acasă.

Eu însă nu m-am mulțumit să cedez așa ușor. După ziua aceea, am continuat să-i trimit unchiului mesaje prin intermediul tuturor rudelor, prietenilor sau străinilor care mergeau la Galcaio: „Waris vrea pantofi!” A trebuit să aștept însă mulți ani până să-mi împlinesc visul de a avea o pereche de pantofi. Între timp, am continuat să îngrijesc caprele unchiului Ahmed și să-mi ajut familia, mergând mii de kilometri desculță.

Cu câțiva ani înainte de episodul pantofilor, pe când aveam probabil patru ani, am primit vizita lui Guban, un prieten bun al tatii, care venea frecvent pe la noi. A stat până în amurg, vorbind cu părinții mei, până când, în cele din urmă, mama a privit cerul, S-a uitat cum răsare planeta strălucitoare *maqal hidhid* și a spus că era vremea să aducă mieii. Guban a zis:

— De ce nu mă lăsați pe mine s-o fac? Mă poate ajuta Waris.

M-am simțit importantă că prietenul tatii mă alesese pe mine să-l ajut cu animalele, nu pe băieți. El m-a luat de mână, ne-am îndepărtat de colibă și am început să strângem turma. În mod obișnuit, aș fi alergat peste tot ca și cum aș fi fost eu însămi un animal sălbatic, dar acum se întuneca și, pentru că mi-era frică, m-am menținut în

preajma lui Guban. Pe neașteptate, el și-a scos haina, a întins-o pe nisip și s-a așezat. L-am privit derutată și am protestat:

— De ce te așezi? Se face noapte și trebuie să strângem animalele.

— Avem timp. O s-o facem într-un minut. A bătut cu palma pe haină lângă el. Vino și stai jos.

M-am apropiat cu reticență. Îmi plăcuseră dintotdeauna poveștile și mi-am dat seama că putea fi o ocazie bună să aud una.

— O să-mi spui o poveste?

Guban a bătut iarăși cu palma pe haină.

— Da, dacă te așezi.

Imediat cum m-am așezat, a încercat să mă împingă pe spate pe haina lui.

— Nu vreau să stau întinsă. Vreau să-mi spui o poveste, am insistat încăpățânată și m-am zbatut să stau în capul oaselor.

— Haide, haide, a spus el și mi-a apăsât umărul cu fermitate, întinde-te și uită-te la stele, iar eu îți voi spune o poveste.

M-am întins cu capul pe jacheta lui, mi-am afundat degetele de la picioare în nisipul rece și am privit Calea Laptelui care era fosforescentă. Cerul se întuneca de la indigo spre negru, mieii alergau în cercuri în jurul nostru, behăind în beznă, iar eu așteptam nerăbdătoare să înceapă povestea. Pe neașteptate, fața lui Guban a apărut între

mine și Calea Laptelui; el mi s-a ghemuit între picioare și mi-a smuls țesătura micuță care-mi înfășura mijlocul. După aceea am simțit ceva tare și umed apăsându-mi vulva. Am încremenit la început, neînțelegând ce se întâmpla, dar am știut că era ceva foarte rău. Apăsarea s-a intensificat până a devenit o durere ascuțită.

— Vreau la mama!

Brusc am fost inundată de un lichid cald, iar un miros acrișor și neplăcut a pătruns în aerul nopții.

— Ai făcut pipi pe mine! am țipat, oripilată.

Am sărit în picioare și m-am frecat cu țesătura pe picioare, îndepărtând lichidul urât mirositor.

— Nu, nu, nu s-a-ntâmplat nimic, a șoptit el liniștitor și m-a prins de braț. Voiam doar să-ți spun o poveste.

M-am smucit și am alergat înapoi la mama, urmată de Guban, care încerca să mă prindă. Când am zărit-o pe mama stând lângă foc, cu lumina portocalie reflectată pe chip, am fugit în goana mare și i-am cuprins picioarele cu brațele.

— Ce s-a-ntâmplat, Waris? a întrebat ea alarmată.

Guban a apărut gâfâind după mine și mama l-a privit.

— Ce-a pățit?

El a râs nepăsător și a fluturat din mână.

— Am vrut să-i spun o poveste și s-a speriat.

Am strâns-o pe mama cu toată forța mea. Aș fi vrut să-i spun ce-mi făcuse prietenul tatii, dar nu aveam cuvintele potrivite - nu *știam* ce făcuse el. M-am uitat la fața lui

zâmbitoare în lumina flăcărilor, o față pe care aveam s-o revăd de multe ori de-a lungul anilor, și am știut că-l voi urî de-a pururi.

Mama mi-a mângâiat părul când mi-am lipit obrazul de coapsa ei.

— Gata, Waris, a zis ea. Gata, fetiță, a fost doar o poveste. Nu este *adevărată*. După aceea i s-a adresat lui Guban: Unde-s mieii?

VIAȚA DE NOMAD

Crescând în Africa, n-am avut simțul istoriei, care pare atât de importantă în alte părți ale lumii. Limba somaleză n-a avut scriere până în 1973, așa că noi n-am învățat să citim sau să scriem. Cunoștințele erau transmise oral – sub forma poeziilor și poveștilor – sau, mai important, de părinții noștri care ne învățau abilitățile necesare supraviețuirii. De exemplu, mama m-a învățat să împletesc din fire de iarbă uscată recipiente îndeajuns de etanșe pentru a putea ține laptele în ele; tata m-a învățat să îngrijesc animalele și să mă asigur că sunt sănătoase. Noi nu discutam mult despre trecut – nimeni nu avea timp pentru așa ceva. Totul se desfășura în prezent, ce vom face *azi*. Au venit toți copiii? Sunt la adăpost toate animalele? Cum vom mânca? Unde putem găsi apă?

Trăiam așa cum trăiseră de mii de ani strămoșii noștri somalezi; pentru noi, nimic nu se schimbase spectaculos. Ca nomazi, nu aveam electricitate, telefoane sau automobile și cu atât mai puțin computere, televizoare sau zboruri în cosmos. Toate acestea, adăugate accentului pe care-l puneam trăirii în prezent, ne asigurau o perspectivă a timpului mult diferită față de cea care domină lumea

occidentală.

La fel ca și restul familiei mele, nu știu ce vârstă am; pot doar să ghicesc. În Somalia, nou-născuții au foarte puține garanții că vor supraviețui și anul următor, și de aceea conceptul ținerii evidenței zilelor de naștere are o importanță redusă. În copilăria mea, am trăit fără creații artificiale impuse timpului de ceasuri, programe și calendare. Noi trăiam după anotimpuri și după soare; ne plănuiam acțiunile în funcție de nevoia de ploaie și ne orânduiam ziua în jurul existenței luminii solare. Aproximam timpul după soare. Dacă umbra mi se întindea spre vest, era dimineață; când se afla direct sub tălpi, era amiază. Când umbra îmi traversa în direcția opusă, era după-amiază. Odată cu trecerea zilei, mi se lungea și umbra, iar acela era indiciul că trebuia să pornesc spre casă pentru a nu mă prinde întunericul pe drum.

Când ne trezeam dimineața, decideam ce vom face în ziua respectivă, apoi ne apucam de treabă și lucram pe cât puteam de bine, până terminam sarcina sau până se făcea prea întuneric ca să mai vedem. Nu exista noțiunea de a te trezi dimineața și de a avea toată ziua deja planificată. În New York, oamenii își scot frecvent agendele și mă întreabă:

— Ești liberă la prânz pe data de 14... sau ce zici de 15?

Eu le răspund:

— De ce nu mă suni în ajunul zilei când vrei să ne întâlnim?

Indiferent de câte ori mi-aș scrie întâlnirile în agendă, nu mă pot obișnui cu ideea în sine. Când am sosit prima dată la Londra, mă zăpăceau complet oamenii care-și priveau încheietura mâinii, apoi strigau: „Trebuie să mă grăbesc!” Mi se părea că toți alergau peste tot, că toate acțiunile erau cronometrate. În Africa nu exista grabă și nu exista stres. În Africa timpul curge foarte lent, este foarte calm. Dacă spui „Ne întâlnim mâine pe la amiază”, asta înseamnă pe la ora 16: 00 sau 17: 00. Iar eu refuz și în prezent să port ceas.

În anii copilăriei petrecuți în Somalia nu m-am gândit niciodată să privesc către viitor, ori să mă întorc spre trecut într-atât încât să întreb: „Mamă, cum ai crescut tu?” Drept urmare, știu foarte puține din istoria familiei mele, mai ales fiindcă am părăsit căminul atât de devreme. Îmi doresc să mă pot întoarce și să pun acum întrebările acelea – s-o întreb pe mama cum era viața în copilăria ei, sau de unde a venit ea, sau cum a murit tatăl ei. Mă tulbură ideea că s-ar putea să nu aflu niciodată lucrurile acestea.

Ceva știu totuși cu certitudine despre mama: că era foarte frumoasă. Îmi dau seama că par ca o fiică ce-și adoră mama, dar acesta e adevărul. Avea chipul ca o sculptură de Modigliani, cu pielea atât de întunecată și de netedă, încât părea perfect dăltuită din marmură neagră. Deoarece pielea îi era perfect neagră și dinții orbitor de albi, când surâdea noaptea nu puteai să-i vezi decât dinții sclipind, de parcă ar fi plutit miraculos în noapte. Avea părul lung și drept, foarte moale, și obișnuia să-l netezească cu

degetele, deoarece n-a avut niciodată perie. Era înaltă și zveltă – trăsături pe care toate fiicele ei le-au moștenit.

Purtarea ei era foarte calmă, foarte tăcută, dar când începea să vorbească, era extraordinar de amuzantă și râdea mult. Spunea multe glume; unele erau caraghioase, unele de-a dreptul obscene, iar altele erau pur și simplu prostioare menite să ne bine dispună.

Se uita la mine și întreba;

— Waris, de ce-ți dispar ochii în față?

Gluma ei favorită era să-mi spună Avdohol, care înseamnă „guriță”. Se uita la mine brusc, fără niciun motiv, și spunea;

— Auzi, Avdohol, de ce ai tu gura așa mică?

Tata era foarte chipeș și, credeți-mă, o știa prea bine. Era înalt de peste 1,80 m, zvelt și cu pielea mai deschisă la culoare decât a mamei; avea părul șaten și ochii căprui deschis. Era țăntoș, fiindcă știa că arăta bine. O tachina mereu pe mama:

— M-aș putea duce să-mi găsesc altă femeie, dacă tu nu...

Apoi completa cu ceea ce dorea. Sau:

— Știi ceva, mă plictisesc pe-aici. O să-mi găsesc altă femeie...

Mama replica la fel de prompt:

— Dă-i drumul! Vezi ce poți face.

Se iubeau cu adevărat, dar, din păcate, într-o bună zi, aceste tachinări s-au transformat în realitate.

Mama crescuse în Mogadishu, capitala Somaliei, pe când tata era nomad și rătăcise toată viața prin deșert. Când l-a cunoscut, mama s-a gândit că era atât de chipeș, încât o viață petrecută alături de el ca nomadă, umblând prin deșert, părea foarte romantică; destul de repede, s-au decis să se căsătorească. Tata s-a dus la bunica mea, deoarece bunicul meu murise, și i-a cerut permisiunea să se însoare cu mama. Bunica a răspuns:

— Nu, nu, nu, absolut nu! După aceea i s-a adresat mamei: Țsta nu-i decât un cuceritor!

Bunica nu dorea să-i permită frumoasei ei nepoate să-și ruineze viața, crescând cămile în sălbăticie cu bărbatul acela, un om al deșertului! Însă la vârsta de șaisprezece ani, mama a fugit de acasă și s-a măritat cu tata.

Părinții mei au plecat în celălalt capăt al țării și au trăit în deșert cu familia lui, ceea ce a creat o mulțime de probleme pentru mama. Familia ei avea bani și putere, iar ea nu cunoscuse până atunci genul acesta de viață dură, de nomad. Mai important însă era faptul că tata făcea parte din tribul Daarood, iar mama din tribul Hawiye. La fel ca amerindienii, cetățenii Somaliei aparțin unor triburi diferite, și fiecare are o loialitate fanatică față de propriul său grup. Mândria aceasta tribală a fost sursa războaielor de-a lungul istoriei noastre.

Între Daarood și Hawiye exista o rivalitate însemnată, iar familia tatii a tratat-o mereu cu aversiune pe mama, considerând-o inferioară deoarece era din alt trib. Mama a

fost singură multă vreme, dar a trebuit să se adapteze. După ce am fugit de acasă și m-am despărțit de familie, mi-am dat seama ce viață trebuie să fi avut ea, trăind complet singură printre cei din tribul Daarood.

După ce a început să aibă copii, creșterea lor i-a asigurat acea dragoste care îi lipsea fiindcă nu se găsea printre ai ei. Acum însă, când sunt adultă, privesc în trecut și înțeleg ce a însemnat pentru ea să aibă doisprezece copii. Îmi amintesc cum mama dispărea pe neașteptate, când era însărcinată, și n-o vedeam zile întregi. Reapărea apoi, aducând un prunc micuț. Se ducea singură în deșert și năștea, luând un obiect ascuțit cu care să taie cordonul ombilical. Odată, după ce dispăruse, a trebuit să ne mutăm tabăra în nesfârșita noastră căutare a apei și i-au trebuit patru zile să ne găsească; a mers prin deșert purtând în brațe nou-născutul și căutându-și soțul.

Am simțit mereu că eram favorita mamei dintre toți frații mei. Între noi două exista o legătură puternică, ne înțelegeam reciproc, și continui să mă gândesc zilnic la ea și să mă rog lui Dumnezeu să o păzească până voi fi în stare s-o fac eu însămi. În copilărie, doream mereu să fiu în preajma ei și abia așteptam să mă întorc seara acasă, să stau lângă mama, iar ea să mă mângâie pe păr.

Mama împlotea coșuri minunate, o abilitate a cărei dobândire necesită ani de practică. Am petrecut multe ore împreună și m-a învățat cum să fac o ceașcă mică, din care să pot bea lapte, dar n-am reușit niciodată să obțin obiecte

mai mari, ca ale ei. Coșurile mele erau neregulate și pline de găuri.

Într-o zi, dorința de a fi cu mama și curiozitatea mea naturală de copil m-au împins s-o urmăresc în secret. O dată pe lună, ea părăsea tabăra noastră, plecând singură după-amiaza. I-am spus:

— Mamă, vreau tare mult să știu unde te duci! Ce-i chestia asta pe care o faci în fiecare lună?

Mi-a răspuns să-mi văd de treaba mea; în Africa, copiii n-au niciun drept să se amestece în treburile părinților. Ca de obicei, mi-a spus să rămân acasă și să am grijă de copiii mai mici, dar, după ce s-a îndepărtat, m-am grăbit s-o urmăresc din depărtare, ascunzându-mă îndărătul tufișurilor ca să nu fiu văzută. Ea s-a întâlnit cu alte cinci femei, care străbătuseră și ele distanțe lungi. Au stat sub un copac uriaș și frumos vreme de câteva ore, în timpul siestei noastre, când soarele era prea arzător ca să poți face altceva. În intervalul acela, animalele și familia se odihneau, așa că femeile își puteau acorda ceva timp și pentru ele. Din depărtare, capetele lor negre, adunate laolaltă, păreau niște furnici, și eu le-am privit cum mâncau floricele de porumb și beau ceai. Nici acum nu știu despre ce au vorbit și eram prea departe ca să le aud. Până la urmă am decis să risc și să mă arăt, în primul rând pentru că voiam să mănânc ceva. M-am apropiat cu sfială și m-am oprit lângă mama.

— De unde-ai apărut? a strigat ea.

— Te-am urmărit.

— Fată rea și neascultătoare, m-a muștrat mama.

Însă celelalte femei au râs și m-au alintat:

— Ia uită-te la micuță, ce drăgălașă este! Ia vino, aici, scumpo...

Așa că mama a cedat și m-a lăsat să mănânc floricele de porumb.

La vârsta aceea nu aveam habar de existența altei lumi, diferită de cea în care trăiam cu caprele și cămilele. Fără călătorii în alte țări, fără cărți, televizor sau filme, universul meu consta din ceea ce vedeam zilnic în jur. În tot cazul, nu aveam habar că mama avusese alt fel de existență. Înainte ca Somalia să-și câștige independența în 1960, Italia îi colonizase partea de sud și de aceea cultura, arhitectura și societatea din Mogadishu erau încărcate de influențe italienești, iar mama vorbea italiana. Uneori, când era furioasă, revărsa un șir de imprecății în italiană.

— Mamă! o priveam eu îngrijorată. Ce tot spui acolo?

— Ah, asta-i în italiană.

— Ce-i italiana? Ce-nseamnă?

— Nimic, vezi-ți de treburile tale.

Și-mi făcea semn să plec.

Mai târziu aveam să descopăr singură – așa cum am descoperit automobilele și blocurile – că italiana făcea parte dintr-o lume mai vastă, care se întindea în exteriorul colibei noastre. De multe ori, noi, copiii, o întrebam pe mama despre decizia ei de a se mărita cu tata.

— De ce l-ai urmat pe bărbatul acesta? Uite unde locuiești, în vreme ce surorile și frații tăi trăiesc prin toată lumea – ei sunt ambasadori, pe când tu... cu ce te-ai ales? De ce ai fugit cu ratatul ăsta?”

Ea răspundea că se îndrăgostise de tata și decisese să fugă cu el ca să fie împreună. Totuși, mama este o femeie foarte puternică. În ciuda tuturor greutăților prin care am văzut-o trecând, n-am auzit-o niciodată plângându-se. N-am auzit-o niciodată spunând „M-am săturat de asta” sau „N-o să mai fac asta niciodată”. Mama era pur și simplu tăcută și tare ca fierul. Apoi, fără avertisment, ne făcea să pufnim în râs cu una dintre glumițele ei. Visul meu este ca într-o bună zi să ajung cum e ea de puternică, după care aș putea spune că viața mea a fost un succes.

Familia noastră era tipică în privința ocupației, deoarece peste 60% din somalezi sunt păstori nomazi, câștigându-și existența de pe urma creșterii animalelor. Tata mergea periodic în sate și vindea câte un animal pentru a cumpăra un sac de orez, țesături pentru haine sau pături. Din când în când își trimitea obiectele de vânzare cu cineva care se ducea în oraș, însoțite de o listă cu cumpărăturile pe care le dorea.

Altă modalitate de a obține bani era recoltarea tămâii, care este menționată în Biblie printre darurile aduse de magi la nașterea lui Iisus. Mirosul ei continuă să fie apreciat azi la fel ca în vechime. Tămâia este produsă de arbustul *Boswellia sacra*, care crește pe platourile înalte din nord-

estul Somaliei, înalt de 1,50 m, ale cărui ramuri atârnă curbate ca o umbrelă deschisă. Îi creștam ușor coaja cu un topor și prin creștătura aceea secreta un fluid lăptos. Așteptam o zi ca suculele albe să se întărească precum guma de mestecat; de fapt, uneori îl și mestecam ca atare, fiindcă avea un gust ușor amar. Adunam în coșuri cocloașele rezultate, apoi tata le vindea. Familia mea obișnuia de asemenea să ardă tămâie seara în focurile de tabără, și, de câte ori îi simțeam aroma, îmi reamintesc de serile acelea. Uneori găsesc tămâie de vânzare în Manhattan și, dorindu-mi cu disperare ceva, oricât de mărunț, care să-mi reamintească de casă, o cumpăr, însă mirosul ei este doar o imitație firavă, incomparabilă cu parfumul exotic și bogat al focurilor noastre ce ardeau în nopțile deșertului.

Familia noastră mare era de asemenea tipică pentru Somalia, unde femeile au în medie câte șapte copii. Copiii sunt considerați echivalentul pensiei vârstnicilor, deoarece își vor îngriji părinții când aceștia ajung la bătrânețe. Copiii somalezi își privesc părinții și bunicii cu mult respect și nu îndrăznesc niciodată să le conteste autoritatea. Toți cei mai vârstnici decât tine, chiar dacă îți sunt surori și frați, trebuie tratați cu respect și trebuie să le satisfaci dorințele. Acesta a fost unul dintre considerentele pentru care actele mele de rebeliune au fost considerate atât de incredibil de scandaloase.

O parte a motivului existenței unor familii mari, pe lângă

absența mijloacelor anticoncepționale, este că viața devine mai ușoară cu cât există mai multe brațe de muncă. Chiar și lucrurile esențiale, cum ar fi apa – și nu mă refer la apă „multă”, sau la apă „destulă”, ci pur și simplu la apă, oricât de puțină – necesitau eforturi considerabile. Când zona din jurul nostru seca, tata pornea în căutarea apei. Lega pe spinările cămilelor burdufuri uriașe, împletite de mama din iarbă uscată, după care lipsea zile întregi până găsea apă, umplea burdufurile și se întorcea acasă. Noi încercam să stăm într-un singur loc și să-l așteptăm, dar fiecare zi devenea tot mai dificilă, pe măsură ce trebuia să străbatem mulți kilometri ca să adăpăm turmele. Uneori trebuia să ne mutăm tabăra fără el, dar ne găsea de fiecare dată, chiar și fără ajutorul drumurilor, indicatoarelor rutiere sau hărților. Ori, dacă tata era plecat, dacă mersese într-un sat în căutare de alimente, unul dintre copii pornea în căutarea apei, pentru că mama trebuia să rămână acasă și să se îngrijească de restul treburilor.

Uneori sarcina găsirii apei cădea în seama mea. Mergeam pe jos zile și zile la rând, oricât de mult ar fi fost necesar, pentru că nu avea niciun rost să mă întorc acasă fără apă. Știam că nu trebuia să ne întoarcem cu mâinile goale, fiindcă atunci n-am mai fi avut nicio speranță. Trebuia să continuăm până o găseam. Nimeni nu accepta scuza „Nu pot”. Dacă mama îmi ceruse să găsesc apă, atunci trebuia să găsesc apă. Când am ajuns în Occident, am fost uluită să aud oameni plângându-se: „Nu pot să

lucrez fiindcă mă doare capul”. Le-aș fi zis: „la să vă dau niște treabă cu adevărat grea, și atunci n-o să vă mai plângeți niciodată de ce faceți acum”.

Una dintre metodele prin care se asigurau mai multe brațe de lucru care să ușureze munca era creșterea numărului de femei și copii, ceea ce înseamnă că în Africa este o practică comună să ai mai multe soții. Părinții mei reprezentau un caz aparte fiindcă erau împreună doar ei doi, de atâția ani. În cele din urmă, într-o bună zi, după ce născuse doisprezece copii, mama a spus:

— Sunt prea bătrână... găsește-ți altă soție și scutește-mă. Lasă-mă să-mi trag sufletul.

Nu știu dacă vorbise sau nu serios – probabil că nu crezuse niciodată că tata îi va da ascultare.

Dar, într-o bună zi, tata a dispărut. La început am crezut că plecase în căutare de apă sau mâncare și mama s-a îngrijit singură de toate. După ce lipsise vreo două luni, ne-am gândit că murise. Apoi, într-o seară, a reapărut la fel de neașteptat pe cât plecase. Toți copiii stăteam așezați în fața colibei. Tata s-a apropiat și a întrebat:

— Unde-i mama voastră?

I-am răspuns că era plecată cu animalele și încă nu se întorsese.

— Ei bine, dragi copii, a rostit el rânjind, vreau să faceți cunoștință cu soția mea.

A împins în față o fetișcană de vreo șaptesprezece ani – nu cu mult mai mare ca mine. Ne-am holbat toți la ea,

fiindcă nu aveam voie să spunem nimic; în plus, nu știam ce să spunem.

Când mama a ajuns acasă, a urmat un moment oribil. Toți copiii așteptam încordați să vedem ce se va întâmpla. Mama l-a fulgerat din ochi pe tata, neobservând-o pe femeia cealaltă din umbră, și l-a luat la întrebări:

— Ai decis așadar s-apari?

Tata și-a mutat greutatea de pe un picior pe celălalt și a privit în jur.

— Da, așa-i, da. Apropo, fă cunoștință cu soția mea, și și-a trecut brațul pe după umerii noii lui mirese.

Nu voi uita niciodată chipul mamei în lumina flăcărilor. Pur și simplu s-a prăbușit. După aceea și-a dat seama: „La naiba, l-am pierdut pentru puștoaica asta!” Murea de gelozie, însă, binecuvântată fie-i inima, s-a străduit din răputeri să n-o arate.

Nu știam de unde era noua nevastă a tatii și nu cunoșteam nimic despre ea, dar asta n-a oprit-o să facă pe șefa cu toți copiii. Apoi fata aceea de șaptesprezece ani a început să-i dea ordine mamei – spunându-i fa asta, adu-mi aia, gătește-mi asta. Situația devenise deja foarte încordată, când, într-o bună zi, a făcut o greșeală fatală: l-a palmuit pe fratele meu, Moșul.

În ziua când s-a întâmplat asta, toți copiii ne aflam în bârlogul nostru (de fiecare dată când ne mutam, găseam un arbore în apropiere de colibă care devenea „camera copiilor”). Stăteam așadar sub copacul acesta cu frații și

surorile mele, când l-am auzit pe Moșul plângând. M-am ridicat și mi-am văzut frățiorul venind spre mine.

— Ce-i cu tine? Ce s-a-ntâmpat? am întrebat, și m-am aplecat să-i șterg lacrimile.

— Mi-a dat o palmă... m-a lovit foarte tare!

Nici măcar n-a trebuit să întreb cine-l lovise, deoarece nimeni din familia noastră nu-l atinsese vreodată. Nici mama, nici frații lui mai mari, ba nici chiar tata care ne bătea pe ceilalți cu regularitate. Moșul nu era bătut, fiindcă era cel mai înțelept dintre noi și făcea întotdeauna ce trebuia. Pălmuirea lui a însemnat picătura care a umplut paharul; a fost mai mult decât puteam rezista și m-am dus s-o caut pe fata aceea proastă.

— De ce mi-ai pălmuیت fratele? am întrebat-o.

— Fiindcă a băut laptele meu, a răspuns în felul ei arogant de parcă ar fi fost o regină și ar fi deținut tot laptele turmelor noastre.

— Laptele *tău*? Eu am pus laptele ăla în colibă, și dacă el vrea să bea, dacă-i este sete, atunci poate s-o facă. Nu era nevoie să-l lovești!

— Mai taci dracului și cară-te de-aici! a răcnit ea, și a fluturat nepăsător din braț, concediindu-mă.

Am privit-o fix și am clătinat din cap, întrucât, deși aveam numai treisprezece ani, știam că făcuse o greșeală gravă.

Frații și surorile mă așteptau sub copac, străduindu-se să audă conversația dintre soția tatii și mine. Când m-am

apropiat de ei, am ridicat mâna și am spus:

— Măine.

Ei au încuviințat din cap.

În ziua următoare, norocul a fost de partea noastră, pentru că tata a anunțat că va pleca pentru două zile. Când a sosit timpul siestei, mi-am adus animalele acasă și mi-am căutat sora și doi frați.

— Noua soțioară a tatii vrea să pună șaua pe noi, am început eu anunțând ceea ce știam toți. E nevoie să-i dăm o lecție, fiindcă situația asta trebuie să-nceteze.

— De acord, dar ce să facem? a întrebat Ali.

— O să vedeți. Voi veniți și ajutați-mă.

Am luat o frânghie groasă și rezistentă, dintre cele cu care ne legam bunurile pe cămile când călătoream. Am luat-o pe soția speriată a tatii afară din tabără, am intrat în hățișuri și am obligat-o să se dezbrace în pielea goală. După aceea am trecut un capăt al frânghiei în jurul ramurii unui copac uriaș și l-am legat de picioarele Soțioarei. Ea a alternat între injurii, țipete și suspine, în timp ce am tras de frânghie și am ridicat-o de pe sol. Frații mei și cu mine am mișcat frânghia înainte și înapoi pentru a-i poziționa capul la trei metri deasupra pământului, astfel ca niciun animal sălbatic să nu poată ajunge la ea pentru a-i face vreun rău. Am legat apoi bine celălalt capăt al frânghiei și ne-am întors acasă, lăsând-o acolo, să se zbată și să țipe în deșert.

Tata s-a întors în după-amiaza următoare, cu o zi mai devreme. Ne-a întrebat unde era femeiușca lui, dar toți am

ridicat din umeri și am răspuns că n-o văzuserăm. Din fericire, o duseserăm suficient de departe pentru ca nimeni să nu-i poată auzi țipetele.

— Hmmm, ne-a privit el suspicios.

Până la înserat, tot nu-i dăduse de urmă. Tata a priceput că ceva era în neregulă și a început să ne descoase:

— Când ați văzut-o ultima dată? Azi ați văzut o? Ieri ați văzut-o?

I-am răspuns că în noaptea trecută nu venise acasă, ceea ce era bineînțeles adevărat.

Tata a intrat în panică și a început s-o caute cu disperare peste tot. N-a găsit-o însă decât a doua zi dimineață. Când a retezat frânghia și a coborât-o din copac, soțioara lui atârname cu capul în jos aproape două zile și era într-o stare foarte proastă. Când a ajuns acasă, tata era extrem de nervos.

— Cine-i responsabil pentru asta? a întrebat el.

Toți am tăcut și am schimbat priviri. Bineînțeles că ea i-a spus:

— Waris a fost șefa. Ea m-a atacat prima!

Tata a început să mă bată, dar toți copiii au sărit pe el. Știam că nu era bine s-o facem, însă pur și simplu nu mai puteam suporta.

După ziua aceea, noua soțioară a tatii a fost cu totul altă persoană. Noi doriserăm să-i dăm o lecție și ea o învățase. Cred că după două zile în care tot sângele i-a venit la cap, creierul i-a fost limpezit și a devenit politicoasă și amabilă.

Din momentul acela, i-a sărutat picioarele mamei și a servit-o ca o sclavă.

— Ce pot să-ți aduc? Ce să fac pentru tine? Nu, nu, lasă că fac eu asta. Tu stai jos și relaxează-te.

Iar eu am gândit: „Așa da! Așa ar fi trebuit să te porți de la bun început, cățea afurisită, și ne-ai fi scutit pe toți de necazurile astea”. Însă viața de nomad este aspră, și cu toate că era cu douăzeci de ani mai tânără ca mama, noua soție a tatii nu era la fel de puternică. Până la urmă, mama a înțeles că nu avea de ce să se teamă de fetița aceea.

* * *

Viața de nomad este aspră, dar în același timp plină de frumusețe – mereu în comuniune cu natura, încât cele două sunt inseparabile. Mama mi-a pus numele după un miracol al naturii: Waris înseamnă „floarea deșertului”. Floarea deșertului înflorește într-un mediu sterp, în care puține plante pot supraviețui. Uneori, în Somalia nu plouă mai bine de un an. Dar, în cele din urmă, apa se revarsă din cer, purificând peisajul prăfuit, pentru ca apoi să apară mugurii ca un miracol. Florile sunt portocalii-gălbui strălucitoare, și de aceea galbenul a fost mereu culoarea mea preferată.

Când o fată se mărită, femeile din tribul ei merg în deșert și culeg florile acestea. După aceea le usucă, apoi le pisează și le amestecă cu apă, obținând o pastă pe care mireasa o aplică pe față pentru a-i conferi o strălucire aurie. Ea își decorează mâinile și picioarele cu *henna*, trasând desene complexe, și-și conturează ochii cu *kohl*, ca să arate

adânci și sexy. Toate cosmeticele acestea sunt produse din plante și ierburi, așa că sunt complet naturale. După aceea femeile o îmbracă în țesături viu colorate – roșii, roz, portocalii și galbene –, cu cât mai multe, cu atât mai bine. Poate că mireasa nu are prea multe; o mulțime de familii sunt îngrozitor de sărace, dar asta nu constituie o rușine. Mireasa va îmbrăca pur și simplu lucrurile cele mai bune pe care le pot găsi ea, mama, surorile sau prietenele ei, și le va purta cu o mândrie nestăpânită – o trăsătură specifică somalezilor. În ziua nunții, atunci când va ieși în calea mirelui, va fi de o frumusețe uluitoare. Bărbatul pur și simplu n-o merită!

Membrii tribului aduc daruri la nuntă; nimeni nu se simte forțat să cumpere anumite obiecte, ori să-și facă griji că nu-și poate permite ceva mai bun. Oferi ce ai: împletești o rogojină pe care să doarmă mirii, sau le dăruiești un castron, ori, dacă nu ai nimic din toate astea, aduci ceva de mâncare la serbarea de după ceremonie, în cultura mea nu există echivalentul lunii de miere, așa că, a doua zi după nuntă, tinerii însurăței muncesc ca de obicei și vor avea nevoie de toate darurile primite pentru a-și începe viața împreună.

* * *

Cu excepția nunților, avem puține serbări. Nu există zile festive marcate arbitrar de un calendar. Celălalt motiv major de sărbătoare este ploaia mult așteptată. În Somalia, apa este o raritate, deși constituie însăși esența vieții.

Nomazii care trăiesc în deșert o respectă profund și privesc fiecare picătură de apă ca pe un bun prețios, iar eu o iubesc și azi. Simpla vedere a apei mă umple de bucurie.

Uneori, deveneam disperați după luni și luni de secetă. Când se întâmpla asta, oamenii se strâneau laolaltă și se rugau lui Dumnezeu pentru ploaie. Uneori rugile le erau ascultate, alteori nu. Într-un an, deși anotimpul ploios începuse de ceva timp, nu căzuse nici măcar o picătură. Jumătate din animalele noastre muriseră, iar restul erau vlăguite de sete. Mama mi-a spus că ne vom strânge toți ca să ne rugăm pentru ploaie. Oamenii s-au adunat, sosind parcă din senin. Toți ne-am rugat, am cântat și am dansat, străduindu-ne să fim veseli și să ne ridicăm moralul.

În dimineața următoare, s-au îndesit norii și a început să toarne cu găleata. Iar atunci, ca întotdeauna când plouă, a început adevărata sărbătoare. Ne-am scos hainele și am alergat prin apă, stropindu-ne și spălându-ne pentru prima dată după luni de zile.

Oamenii celebrau prin dansul nostru tradițional; femeile băteau din palme și cântau, glasurile lor melodioase auzindu-se ca un zumzet în noaptea deșertului, iar bărbații săreau cât mai sus în aer. Toți contribuiau cu alimente și mâncam ca niște regi, pentru a cinsti darul vieții.

După ploaie, savana se smălțuiește cu flori aurii și pășunile devin verzi. Animalele pot să mănânce și să bea după pofta inimii, oferindu-ne ocazia de a ne relaxa și bucura de viață. Putem să mergem la lacurile create de

ploaie, să ne spălăm și să înotăm, în văzduhul îmborsătat,
păsările încep să cânte și deșertul nomazilor devine
paradis.

DEVENIND FEMEIE

Sosise timpul ca sora mea cea mai mare, Aman, să fie circumcisă. Ca toate surorile mici, eram invidioasă, geloasă că ea intra în lumea adulților care îmi era încă închisă. Aman era adolescentă și depășise de mult vârsta normală pentru circumcizie, dar nu se găsisese niciodată momentul potrivit. Călătorind prin Africa în peregrinarea noastră nesfârșită, am ratat-o cumva pe țișanca bătrână care se ocupa de acest ritual străvechi. Tata a găsit-o până la urmă și a adus-o să le circumcidă pe cele două surori mai mari ale mele, Aman și Halemo, însă când au ajuns în tabără, Aman era plecată să caute apă, așa că țișanca a circumcis-o doar pe Halemo. Tata începuse să se îngrijoreze, deoarece Aman se apropia de vârsta măritişului și acesta nu putea avea loc decât dacă ea fusese „pregătită” corespunzător. Potrivit înțelepciunii populare răspândite în Somalia, între picioarele unei fete se găsesc lucruri rele, părți ale corpurilor noastre cu care ne-am născut, dar care sunt impure și trebuie îndepărtate. Clitorisul, labia minoră și majoritatea labiei majoră sunt tăiate, apoi rănilor sunt cusute, iar în locul lor rămâne doar o cicatrice. Detaliile exciziei rituale rămân însă un mister – nu sunt niciodată

explicate fetelor. Știm doar că, atunci când ne va sosi momentul, ni se va întâmpla ceva special.

Drept urmare, toate fetele din Somalia așteaptă cu nerăbdare ceremonia care va marca transformarea lor din fetițe în femei. Inițial, procesul avea loc când ajungeau la pubertate, iar ritualul avea o semnificație, deoarece fata devenea fertilă și capabilă să aibă propriii ei copii. Însă de-a lungul timpului, circumcizia feminină fusese efectuată la fete tot mai tinere, pe de o parte din cauza presiunii exercitate de înseși fetele, care așteptau cu nerăbdare „momentul special”, tot așa cum copiii occidentali așteaptă poate petrecerile aniversare sau sosirea lui Moș Crăciun în Ajun.

Când am auzit că bătrâna țigancă venea s-o circumcidă pe Aman, am vrut să fiu și eu circumcisă. Aman era frumoasa mea soră mai mare, idolul meu, și tot ce dorea sau avea ea îmi doream și eu. În ziua dinaintea marelui eveniment, am implorat-o pe mama, trăgând-o de braț:

— Să ne facă pe-amândouă în același timp! Haide, mamă, să ne facă pe-amândouă mâine!

Mama m-a împins într-o parte.

— Ia mai taci, fetițo!

Pe de altă parte, Aman nu era la fel de entuziasmată. Mi-o amintesc murmurând:

— Sper să n-ajung ca Halemo.

Pe atunci însă eram prea mică pentru a înțelege ce însemnau cuvintele acelea, iar când i-am cerut lui Aman să-

mi explice, a schimbat subiectul.

În dimineața următoare, foarte devreme, mama și prietena ei cea mai bună au dus-o pe Aman la femeia care avea s-o circumcidă. Ca de fiecare dată, am implorat să merg și eu, însă mama mi-a spus să rămân acasă cu copiii mici. Utilizând însă aceleași metode de furișare pe care le folosisem când o urmărisem pe mama la întâlnirea cu prietenele ei, am mers după ele, ascunzându-mă în spatele tufelor și copacilor, dar păstrând o distanță sigură.

Țiganca era considerată o persoană importantă în comunitatea noastră, nu numai pentru că deținea cunoștințe specializate, dar și întrucât câștiga foarte mult de pe urma circumciziilor. Plata pentru această procedură este una dintre cele mai importante cheltuieli pe care le face o gospodărie, cu toate acestea, este apreciată ca o investiție bună, deoarece, fără operația respectivă, fetele nu vor putea intra pe piața căsătoriilor. Dacă aparatul genital este intact, ele nu sunt considerate potrivite pentru măritiş, ci târfe impure, cu care niciun bărbat nu se va gândi să se însoare. De aceea țiganca, așa cum o numesc unii, este o membră importantă a societății noastre, însă eu îi spun „Ucigașa”, pentru că atâtea fetețe au murit sub mâinile ei.

Trăgând cu ochiul din spatele unui copac, am văzut că sora mea s-a așezat pe pământ, după care mama și prietena ei au prins-o de umeri și au ținut-o strâns. Țiganca a început să moșmondească între picioarele surorii mele și

am văzut o expresie de durere fulgerând pe fața lui Aman. Era o fată voinică și foarte puternică, și brusc – trosc! A ridicat un picior și a izbit-o pe țigancă cu talpa în piept, răsturnând-o pe spate. După aceea s-a zbătut și s-a eliberat din mâinile celor două femei care o țineau și a sărit în picioare. Spre oroarea mea, am văzut sânge șiroindu-i pe picioare și pe nisip, lăsând o dâră când a luat-o la goană. Femeile au alergat după ea, însă Aman se afla cu mult înaintea lor, dar s-a prăbușit și a căzut pe nisip. Femeile au întors-o cu fața în sus și și-au reluat activitatea chiar în locul unde căzuse. Mi-a venit să vomit și n-am mai putut să privesc, așa că m-am întors acasă.

Acum știam ceva ce realmente mi-aș fi dorit să nu știu. Nu înțelesesem ce se întâmplase, dar mă îngrozea gândul că voi fi nevoită să trec prin așa ceva. N-o puteam întreba nici pe mama, deoarece ar fi însemnat să mărturisesc că văzusem circumcizia. Aman a rămas separată de restul copiilor până s-a vindecat, iar după două zile i-am dus apă. Am îngenuncheat lângă ea și am întrebat-o în șoaptă:

— Cum a fost?

— A fost oribil... a început ea.

Cred însă că s-a răzgândit și n-a mai vrut să-mi spună adevărul, știind că și eu trebuia să fiu circumcisă și că voi fi speriată, în loc să aștept cu nerăbdare evenimentul.

— Oricum, a reluat Aman, nu ești nici tu departe. În curând ți-o vor face și ție.

Și n-a mai vrut să spună nimic altceva.

Din clipa aceea am detestat ritualul prin care aveam să trec pe drumul spre condiția de femeie. Am încercat să-mi alung din minte oroarea episodului și, odată cu trecerea timpului, am uitat și agonia pe care o zărisem pe chipul surorii mele. Până la urmă m-am convins în mod prostesc că doream să devin femeie și să mă alătur surorilor mai mari.

Un prieten al tatii și familia lui călătoreau mereu împreună cu noi. El era un bătrân morocănos și, de fiecare dată când eu sau sora mea mai mică îl sâcâiam, ne îndepărta cu dispreț ca pe niște musculițe și ne sâcâia spunând:

— Plecați de lângă mine, fete murdare! Nici măcar n-ați fost circumcise încă!

Întotdeauna scuipa cuvintele acelea de parcă faptul că nu fuseserăm circumcise ne făcea atât de dezgustătoare, încât abia ne mai putea privi. Aceste insulte m-au necăjit în asemenea măsură, încât mi-am jurat să găsesc o cale prin care să-i închid gura.

Bătrânul avea un fiu adolescent pe nume Jamah, de care mă îndrăgostisem, deși el mă ignora permanent. Jamah nu era interesat de mine, ci de Aman. Cu timpul, am ajuns la concluzia că o prefera pe sora mea mai mare fiindcă fusese circumcisă. Ca și tatăl lui, probabil că Jamah nu dorea să aibă de-a face cu fete necircumcise, murdare. La cinci ani, m-am dus la mama și am rugat-o:

— Mamă, găsește-o pe femeia aia. Haide, când o s-o

faci?

În sinea mea, mi-am spus „Trebuie să trec prin asta – să-mi facă și mie lucrul acela misterios”. Ț spre norocul meu, după numai câteva zile, țiganca a sosit iarăși.

Într-o seară, mama mi-a spus:

— Tatăl tău s-a întâlnit azi cu țiganca. O așteptăm; de acum poate sosi în orice zi.

În seara dinaintea circumciziei, mama mi-a spus să nu beau prea multă apă sau lapte, ca să nu fiu nevoită să urinez mult. Nu știam ce însemna asta, dar n-am pus întrebări, ci m-am mulțumit să încuviințez din cap. Eram agitată, însă decisă să termin odată cu asta. Seara, familia m-a înconjurat cu o atenție specială și am căpătat o porție dublă la cină. Acea era tradiția la care asistasem de-a lungul anilor și care mă determinase să-mi invidiez surorile mai mari. Înainte de culcare, mama mi-a spus:

— O să te trezesc dimineată când va sosi clipa.

Nu aveam habar de unde știa când va apărea țiganca, însă mama știa întotdeauna astfel de lucruri. Simțea pur și simplu intuitiv când venea cineva sau când era momentul cuvenit pentru ceva.

În noaptea aceea am stat trează de surescitare până ce, brusc, mama s-a ivit lângă mine. Cerul era încă negru; era momentul acela dinaintea zorilor când întunericul se luminează imperceptibil spre cenușiu. Ea mi-a făcut semn să rămân tăcută și m-a prins de mână. Mi-am luat păturica și am urmat-o, pe jumătate adormită. Acum știu motivul

pentru care duceau fetele atât de devreme dimineața. Voiau să le taie înainte ca alții să se trezească, pentru ca nimeni să nu le audă țipetele. Însă în clipa aceea, deși buimăcită, am făcut pur și simplu cum mi se spusese. Ne-am îndepărtat de coliba noastră, pătrunzând în desișuri.

— O s-așteptăm aici, a zis mama, și ne-am așezat pe pământul rece.

Ziua începea să se lumineze slab, abia dacă puteam distinge forme, și, în curând, am auzit clicăitul sandalelor țigăncii. Mama i-a strigat numele, adăugând:

— Tu ești?

— Da, sunt aici, s-a auzit răspunsul, deși eu tot nu puteam zări pe nimeni.

Pentru ca apoi, fără s-o fi văzut apropiindu-se, s-a ivit lângă mine.

— Stai acolo.

A indicat o piatră netedă, ca o lespede. N-a existat nicio conversație, niciun salut. Niciun „Ce mai faci?”, niciun „Ce se va întâmpla azi va fi foarte dureros, așa că trebuie să fii o fată curajoasă”. Nu. Ucigașa se limita strict la discuțiile profesionale.

Mama a luat o bucată de rădăcină de la un copac bătrân, apoi m-a așezat pe piatră. A stat îndărătul meu și mi-a tras capul pe spate, lipindu-l de pieptul ei, cu picioarele călărindu-mi umerii. Eu i-am cuprins coapsele cu brațele. Mama mi-a strecurat rădăcina între dinți.

— Mușcă din ea.

Am încremenit de groază, fiindcă în clipa aceea mi-am reamintit brusc fața torturată de spaimă a lui Aman.

— O să mă doară! am mormăit eu înfundat.

Mama s-a aplecat și mi-a șoptit:

— Știi bine că nu te pot ține locului, pentru că sunt singură. Așa că-ncearcă să fii o fată bună, iubito. Să fii curajoasă pentru mama și va trece repede.

Am privit printre picioarele ei și am văzut-o pe țigancă pregătindu-se. Semăna cu oricare altă bătrână somaleză – cu o eșarfă viu colorată înfășurată în jurul capului și o rochie din bumbac deschisă la culoare atât doar că pe chip nu i se citea niciun zâmbet. M-a privit sever, cu ochi goi, apoi a scotocit printr-o geantă veche de voiaj. Privirea îmi era fixată asupra ei, pentru că doream să știu cu ce mă va tăia. Mă așteptam la un cuțit mare, dar a scos din geantă o punguță din bumbac. A căutat înăuntru cu degete lungi și a extras o lamă de ras, ruptă. A cercetat-o, întorcând-o pe o parte și pe alta. Soarele abia se ivise; era suficientă lumină pentru a vedea culori, însă nu și detalii, totuși am zărit sânge uscat pe muchia neregulată a lamei. Țigancă a scuipat pe ea și a șters-o pe rochie. Pe când o freca, lumea s-a întunecat, fiindcă mama mi-a legat o eșarfă în jurul ochilor.

Următorul lucru pe care l-am simțit a fost tăierea cărnii mele, a organelor mele genitale externe. Am auzit sunetul lamei tocite care-mi spinteca pielea înainte și înapoi ca un fierăstrău. Când îmi reamintesc, nu pot să cred realmente

ce mi s-a întâmplat. Simt ca și cum aș vorbi despre altcineva. Nu există nicio modalitate prin care să pot povesti ce am simțit. Este ca și cum cineva v-ar sfârteca pulpa sau v-ar tăia brațul, atât doar că este vorba despre partea cea mai sensibilă a corpului. Nu m-am clintit însă absolut deloc, deoarece mi-am amintit de Aman și știam că nu exista scăpare. Și doream ca mama să fie mândră de mine. Am stat locului ca și cum aș fi fost din piatră, spunându-mi că eu cât mă voi mișca mai mult, cu atât tortura va dura mai mult. Din păcate, picioarele au început să-mi tremure de la sine, incontrollabil, iar eu m-am rugat: „Te rog, Doamne, fă să se termine cât mai repede”. În scurt timp, s-a terminat, pentru că am leșinat.

Când m-am trezit, am crezut că terminaserăm, dar abia acum începea partea cea mai dureroasă. Legătura de pe ochi îmi fusese scoasă și am văzut că Ucigașa adunase lângă ea o grămăjoară de spini dintr-un arbore acacia. Îi folosea pentru a-mi perfora pielea, apoi trecea prin găuri o ață albă și tare, ca să mă coasă. Picioarele îmi erau complet amorțite, însă durerea dintre ele era atât de intensă, încât îmi doream să pot muri. M-am simțit plutind, departe de sol, lăsându-mi suferința în urmă, și mă aflam la un metru-doi deasupra scenei, de unde priveam în jos la femeia care-mi cosea corpul la loc, în timp ce biata mea mamă mă ținea în brațe. În clipa aceea am simțit o pace completă; nu mai aveam nici griji, nici temeri. Amintirile mele se sfârșesc în acel moment; când am redeschis ochii, țiganca dispăruse.

Mă mutaseră de pe lespede și acum zăceam pe pământ, lângă piatră. Picioarele îmi fuseseră legate cu fâșii de țesătură, care mă cuprindeau de la glezne până la șolduri, așa încât nu mă puteam clinti. Am privit în jur după mama, însă dispăruse și ea, și m-am întrebat ce se va întâmpla în continuare. Am întors capul spre lespede; era scăldată în sânge, de parcă acolo fusese înjunghiat un animal. Bucăți din carnea mea, din sexul meu, zăceau deasupra, uscându-se la soare.

Am zăcut și am privit soarele care urca pe cer. În jurul meu nu exista pic de umbră și căldura m-a izbit direct în cap, până când mama s-a întors cu sora mea. Împreună m-au târât la umbra unui tufiș, până au terminat să-mi aranjeze „copacul”. Potrivit tradiției, o colibă micuță, specială, era pregătită sub un copac, unde urma să stau singură și să mă refac în următoarele săptămâni, până mă înzdrăvenesem. După ce au terminat treaba, mama și Aman m-au purtat înăuntru.

Crezusem că agonia luase sfârșit... până când a trebuit să urinez și atunci am înțeles sfatul mamei să nu beau prea mult lapte sau apă. După ore de așteptare, nevoia de a urina mă chinuia, însă nu mă puteam clinti, întrucât aveam picioarele legate. Mama mă avertizase să nu merg, ca să nu-mi desfac cusăturile, fiindcă dacă rana se deschidea, trebuia cusută din nou. Credeți-mă, era ultimul lucru pe care-l doream.

— Trebuie să fac pipi, i-am spus surorii mele.

Expresia de pe fața ei m-a anunțat că nu era o veste bună.

A venit la mine, m-a întors pe o parte și a scobit o gropiță în nisip.

— Dă-i drumul.

Prima picătură care a ieșit m-a usturat de parcă toată pielea mi-ar fi fost arsă de acid. După ce mă cususe țiganca, singura deschidere lăsată pentru urină și menstruație era o găurică minusculă de diametrul unui băț de chibrit. Această strategie sclipitoare mă ferea de relații sexuale înainte de măritiș, iar soțului meu i se garanta că va căpăta o virgină. Pe măsură ce urina mi s-a colectat în rana sângerândă și s-a prelins încetișor pe picior, apoi pe nisip – câte o picătură pe rând am început să plâng cu sughițuri. Nu plânsesem când mă tăiașe Ucigașa, dar acum mă durea atât de rău, încât nu mai puteam suporta.

Când a început să se întunece de seară, mama și Aman s-au întors acasă, la familie, iar eu am rămas singură în colibă. De data aceasta însă nu mai eram speriată de întuneric, de lei sau de șerpi, deși zăceam neajutorată și incapabilă să fug. Din clipa în care plutisem afară din corp și mă uitasem cum bătrâna îmi cosea sexul, nimic nu mă mai putea speria. Am stat pur și simplu ca un buștean pe pământul tare, detașată de frică, amortită de durere, nepăsătoare dacă voi trăi sau voi muri. Nu-mi păsa câtuși de puțin dacă toți cei de acasă râdeau în jurul focului, în timp ce eu zăceam singură în beznă.

Pe măsură ce zilele treceau, iar eu zăceam în colibă, operația s-a infectat și am făcut febră. Mi-am pierdut cunoștința în repetate rânduri. Temându-mă de durerea cauzată de urinare, mi-am stăpânit impulsul respectiv, până când mama mi-a spus:

— Iubito, dacă nu faci pipi, o să mori.

Atunci am încercat să mă forțez. Dacă trebuia să urinez și nu era nimeni în jur, mă târam patru-cinci centimetri, mă întorceam pe o parte și mă pregăteam pentru durerea usturătoare care știam că va urma. Însă rana mi s-a infectat atât de rău, încât pentru o vreme n-am mai putut urina deloc. Mama mi-a adus hrană și apă în următoarele două săptămâni; în restul timpului, am zăcut, singură, cu picioarele legate laolaltă. Și am așteptat să mă vindec. Febrilă, plictisită și neliniștită, n-am putut face altceva decât să mă întreb: „De ce? Pentru ce toate astea?” La vârsta aceea nu știam nimic despre sex. Știam doar că fusesem ciopârțită cu acordul mamei și nu puteam înțelege motivul.

În cele din urmă, mama a venit să mă ia și am șchiopătat spre casă, cu picioarele tot legate. În prima seară după ce am revenit în coliba familiei, tata m-a întrebat:

— Cum te simți?

Am presupus că se referea la noul meu statut de femeie, dar nu mă puteam gândi decât la durerea dintre picioare. Întrucât nu aveam decât cinci ani, i-am zâmbit pur

și simplu și n-am spus nimic. Ce știam eu ce înseamnă a fi femeie? Deși nu-mi dădeam seama la momentul respectiv, știam multe despre ce înseamnă să fii femeie africană: știam cum să sufăr în tăcere, în felul pasiv, neajutorat, al unui copil.

Timp de mai bine de o lună, picioarele mi-au rămas legate laolaltă, pentru ca rana să se vindece. Mama mă certa întruna să nu alerg ori să sar, așa că înaintam încetișor, cu pași micuți. Ținând seama că fusesem mereu energică și activă, alergând ca un ghepard, cățărându-mă în copaci și sărind peste bolovani, acesta era alt tip de agonie pentru o fată tânără: să stau locului, în timp ce toți frații și surorile mele se jucau. Eram însă atât de îngrozită să nu fiu supusă din nou procedurii, încât abia dacă mă clinteam doi centimetri. În fiecare săptămână, mama îmi controla progresul vindecării. Când legăturile mi-au fost îndepărtate din jurul picioarelor, am putut să mă cercetez pentru prima dată. Am descoperit un petic de piele perfect netedă, cu excepția unei cicatrice care o traversa prin mijloc ca un fermoar. Iar fermoarul acela era în mod clar închis. Aparatul genital îmi fusese pecetluit, ca un perete din cărămidă pe care niciun bărbat nu l-ar fi putut străpunge până în seara nunții, când soțul meu fie că avea să mă taie cu un cuțit, fie că avea să-și forțeze calea înăuntru.

De îndată ce am putut merge din nou, am plecat într-o misiune. Mă gândisem la ea în toate zilele cât zăcusem din

clipa în care mă ciopârțise bătrâna. Misiunea mea era să mă întorc la piatra pe care fusesem sacrificată și să-mi caut bucățile din trup ce rămăseseră acolo. Însă ele dispăruseră – mâncate neîndoios de un vultur sau de o hienă, necrofagi care fac parte din ciclul vieții în Africa. Rolul lor este de a îndepărta stârvurile, dovezile sinistre ale existenței noastre dure în deșert.

Deși suferisem după circumcizie, avusesem noroc. Lucrurile ar fi putut să fie mult mai rele, așa cum se întâmpla frecvent cu alte fete. Traversând Somalia, am întâlnit familii și m-am jucat cu fiicele lor. Când le revizitam după un timp, fetele lipseau. Nimeni nu spunea adevărul despre absența lor, nici măcar nu pomenea despre ele. Muriseră în urma mutilării: sângeraseră până la moarte, ori intraseră în stare de șoc, se infectaseră sau făcuseră tetanos. Nimic surprinzător, ținând seama de condițiile în care se efectuează operația. Mai surprinzător este că a supraviețuit careva.

Abia mi-o amintesc pe sora mea Halemo. Aveam vreo trei ani și țin minte că era cu noi, dar apoi a dispărut, însă n-am înțeles ce i se întâmplase. Ulterior am aflat că atunci când îi sosise „momentul special”, bătrâna țigancă o circumcisesese și ea murise din cauza hemoragiei.

La zece ani, am auzit ce se întâmplase cu verișoara mea cea mai mică. Fusesse circumcisă la șase ani, iar după aceea, unul dintre frații ei a venit să locuiască cu familia noastră și ne-a povestit totul. O femeie venise și o operase,

după care fusese lăsată în colibă pentru a se vindeca. Însă „chestia” ei, cum o numea fratele, începuse să se umfle, iar duhoarea din colibă era insuportabilă. Când ne-a povestit toate astea, nu l-am crezut, de ce să fi emanat mirosul acela, pentru că eu și Aman nu pățiserăm așa ceva? Acum însă știu că el spusese adevărul; ca urmare a condițiilor mizerabile în care se practică ciopârțirea fetelor în tufișuri, rana ei se infectase. Mirosul fetid este un simptom al cangrenei. Într-o dimineață, mama venise ca de obicei la fetița ei, care petrecuse noaptea singură în colibă. O găsisse moartă, cu corpul rece și vânat. Însă familia o îngropase înainte ca necrofagii să poată îndepărta dovezile morbide.

CONTRACTUL DE CĂSĂTORIE

Într-o dimineață am fost trezită de glasurile unor oameni ce discutau. M-am ridicat de pe rogojină, dar n-am văzut pe nimeni, așa că am decis să investighez. Am urmat sunetele vocilor prin liniștea matinală, alergând aproape un kilometru până în locul unde mama și tata fluturau din brațe în semn de rămas-bun spre un grup de oameni care se îndepărta.

— Cine-i ea, mamă? am întrebat, arătând spinarea unei femei micuțe cu eșarfă înfășurată în jurul capului.

— Ah, este prietena ta, Shukritt.

— Familia ei s-a mutat de aici?

— Nu, ea se mărită, a răspuns mama.

Uluită, am privit siluetele ce se îndepărtau. Eu aveam treisprezece ani, iar Shukrin era doar cu puțin mai mare ca mine – nu știu dacă împlinise paisprezece ani – și nu-mi venea să cred că se măritase.

— Cu cine?

Nu mi-a răspuns nimeni, deoarece o asemenea chestiune nu era considerată treaba mea.

— Cu cine? am repetat întrebarea.

Din nou, tăcere.

— Pleacă de aici... cu bărbatul cu care se mărită?

Așa se obișnuia, iar eu mă temeam cel mai mult că nu-mi voi mai revedea niciodată prietena.

— Nu-ți mai bate capul, a replicat tata morocănos. Tu ești următoarea.

Părinții mei s-au întors și au plecat spre coliba noastră, dar eu am rămas locului, străduindu-mă să mă obișnuiesc cu vestea primită. Shukrin se mărita! Se mărita! Era un cuvânt pe care-l auzisem în mod repetat, dar până în dimineața aceea nu mă întrebasesm niciodată cu adevărat ce însemna.

Ca orice fată somaleză, nu mă gândeam niciodată la măritiș sau sex. În familia mea – în toată cultura noastră – nu se discuta niciodată asemenea subiecte. Nu-ți veneau în minte absolut niciodată. Unicele mele gânduri despre băieți erau legate de întrecerile cu ei, pentru a vedea cine putea fi mai bun la îngrijirea animalelor, alergări și lupte. Singurele cuvinte pe care le spusese vreodată cineva în privința relațiilor sexuale fuseseră: „Ai grijă să nu te-ncurci cu cineva. Când te măriți, trebuie să fii fecioară”. Fetele știu că se vor mărita fecioare, că se vor mărita cu un singur bărbat – și asta era tot. Asta însemna viața lor.

Tata obișnuia să ne spună mie și surorilor mele:

— Voi, fetelor, sunteți prințesele mele.

Asta pentru că era considerat foarte norocos să aibă unele dintre cele mai frumoase fiice. Iar el continuă:

— Sunteți prințesele mele și niciun bărbat nu va pune

mâna pe voi. Dacă-ncearcă, anunțați-mă. Eu mă aflu aici ca să vă protejez – sunt gata să-mi dau viața pentru voi.

Și s-au ivit destule ocazii de a-și păzi „prințesele”. Într-o zi, sora mea cea mai mare, Aman, a fost abordată de un bărbat pe când era plecată cu animalele ei. Individul a continuat s-o sâcâie, iar Aman i-a repetat întruna:

— Lasă-mă-n pace! Nu mă interesezi.

În cele din urmă, când farmecele lui n-au dat roade, individul a prins-o pe Aman și a încercat s-o necinstească. A fost o mare greșeală din partea lui, fiindcă sora mea era o adevărată amazoană, înaltă de peste 1,80 m și cu forță de bărbat. După ce l-a bătut, ea a venit acasă și i-a povestit tatii ce se întâmplase. Tata a plecat imediat să-l caute pe sărmanul prost, după care l-a bătut *el însuși*. Niciun bărbat n-avea să le facă necazuri fiicelor lui!

Într-o noapte m-am deșteptat când altă soră, Fauziya, a dat un țipăt pătrunzător. Ca de obicei, dormeam afară sub cerul liber, însă Fauziya era ceva mai departe de noi. M-am sculat în capul oaselor și am întrezărit vag silueta unui bărbat care fugea din tabără. Sora mea a continuat să țipe, iar tata a sărit în picioare și l-a urmărit pe intrus. Noi ne-am dus la ea, iar Fauziya și-a atins picioarele, care erau acoperite cu spermă albă, lipicioasă. Perversul i-a scăpat tatii, însă dimineață i-am putut vedea urmele sandalelor lângă culcușul surorii mele. Tata bănuia cine ar fi fost vinovatul, dar nu putea fi sigur.

După o vreme, în timpul unei perioade de secetă

intensă, tata a plecat spre un puț local, ca să aducă apă. Pe când stătea pe solul umed de pe fundul gropii, a mai sosit un bărbat. Acesta și-a pierdut astâmpărul, așteptându-și rândul, și i-a strigat:

— Haide, odată! Vreau și eu să iau apă!

În Somalia, puțurile sunt zone deschise unde cineva a săpat destul de adânc pentru a ajunge la pânza freatică, uneori până la treizeci de metri adâncime. Pe măsură ce apa se împrăștiează, oamenii devin foarte competitivi, încercând să facă rost de suficientă apă pentru turmele lor. Tata i-a răspuns că putea să coboare și să ia ce avea nevoie.

— Așa o să și fac, a replicat necunoscutul, care n-a mai pierdut timpul și a coborât în groapă.

Alinceput să-și umple burdufurile și, pe când mergea înainte și înapoi, tata i-a remarcat urmele lăsate de sandale în noroi.

— Tu ai fost, așa-i?! a exclamat el, apoi l-a prins de umeri și l-a scuturat violent, Perversule, tu te-ai dat la fiica mea!

L-a bătut ca pe o potaie ce era, însă potaia a scos un cuțit, o armă africană mare, letală, împodobită cu desene ornamentale, ca un pumnal de ceremonii. L-a lovit de patru-cinci ori pe tata cu șiful acela în coaste, dar tata a izbutit să i-l smulgă și să-l înjunghie cu propriul său cuțit. Amândoi erau serios răniți. Tata abia a izbutit să iasă din puț și să se întoarcă la coliba noastră; a ajuns acasă

însângerat și slăbit. Și-a revenit după o convalescență lungă și ulterior mi-am dat seama că spusese adevărul: fusese pregătit să-și dea viața pentru onoarea surorii mele.

Tata glumea întruna cu noi, fetele.

— Voi sunteți prințesele mele, sunteți comorile mele, iar eu vă țin sub lacăt. Și numai eu am cheia de la lacăt!

Eu întrebam:

— Tată, dar unde-i cheia?

Iar el izbucnea într-un râs nestăvilit și replica:

— Am aruncat-o!

— Păi, și cum o să mai ieșim? izbucneam eu în plâns și toți din jur râdeau.

— N-o să mai ieșiți, scumpa mea, decât când o să spun eu că sunteți pregătite.

Glumele acestea erau transmise de la sora cea mai mare, Aman, până la cea mai mică. Dar de fapt nu erau glume. Fără permisiunea tatii, nimeni nu putea avea acces la fiicele sale. Miza era însă mult mai mare decât simpla noastră protecție împotriva unor avansuri nedorite. Fecioarele reprezintă un produs foarte căutat pe piața căsătoriilor africane, unul dintre principalele motive nerostite pentru practicarea circumciziei la femei. Tata se putea aștepta la un preț bun pentru frumoasele lui fiice virgine, dar nu-și putea pune mari speranțe în măritarea uneia care fusese pângărită prin relații sexuale cu alt bărbat. Însă când eram fetiță, nimic din toate astea nu mă preocupau, deoarece eram o copilă și nu mă gândeam

niciodată la subiectele relațiilor sexuale sau căsătoriei.

Asta până am aflat despre căsătoria prietenei mele Shukrin. După câteva zile, tata s-a întors acasă într-o seară și l-am auzit strigând:

— Unde-i Waris?

— Aici sunt, tată, am răspuns.

— Ia vino până la mine, a rostit el cu glas blând.

De obicei era sever și agresiv, așa că am înțeles că se întâmplase ceva. Am presupus că dorea să-l ajut, să fac ceva cu animalele mâine, să caut apă, să plec după hrană sau altă corvoadă similară. Așa că am rămas locului, privindu-l curioasă și încercând să-mi imaginez ce plănuise pentru mine.

— Hai, hai, hai, a urmat el nerăbdător.

Am înaintat doi pași, uitându-mă suspicioasă, dar fără să spun nimic. Tata m-a prins de braț, m-a tras spre el și m-a așezat pe genunchi.

— Știi, a început el, ai fost foarte bună.

În clipa aceea am știut *sigur* că era ceva serios.

— Ai fost foarte bună - mai degrabă ca un băiat, ca un fiu pentru mine.

Știam că aceasta era lauda lui supremă.

— Hmmm, am răspuns, întrebându-mă de ce primeam asemenea laude.

— Ai fost exact ca un fiu pentru mine: ai trudit din greu ca un bărbat și ai avut mare grijă de animale. De aceea vreau să știi c-o să-ți simt mult lipsa.

Când a spus cuvintele acelea, m-am gândit că se temea să nu fug așa cum făcuse Aman. Când tata încercase să-i aranjeze măritișul, sora mea plecase de acasă. Tata se temea că voi fugi și eu, lăsându-i pe el și pe mama cu toate muncile grele.

M-a inundat un val de tandrețe și l-am îmbrățișat, simțindu-mă vinovată pentru suspiciunile de care dădusem dovadă.

— Nu, tată, să știi că n-o să plec nicăieri!

El s-a desprins din brațele mele, s-a tras puțin înapoi și m-a privit în ochi. După aceea a rostit cu glas blând:

— Ba da, draga mea, vei pleca.

— Unde să plec? N-o să plec nicăieri – nu vă voi părăsi pe tine și pe mama.

— Ba da, Waris. Ți-am găsit un soț.

— Nu, tată, nu! Am sărit în picioare și el a încercat să mă tragă înapoi, a încercat să mă prindă de brațe și să mă țină locului. Nu vreau să plec! Nu vreau să plec de-acasă! Vreau să stau cu tine și cu mama!

— Șșș, șșș, va fi bine. Ți-am găsit un soț bun.

— Pe cine? am întrebat; curioasă de acum.

— O să-l cunoști.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi, deși m-am străduit din răputeri să fiu puternică. Am început să-l lovesc cu pumnii și să țip:

— Nu vreau să mă mărit!

— Bine, Waris, fii atentă...

Tata s-a aplecat și a cules o pietricică, a dus mâinile la spate și a trecut pietricica dintr-o mână în alta. După aceea a întins ambele brațe înainte, cu pumnii strânși, ca să nu pot vedea în care o ținea.

— Alege - stânga sau dreapta. Dacă ghicești în ce mână țin piatra, vei face ce spun eu și vei fi norocoasă tot restul vieții. Dacă vei greși, zilele îți vor fi amare, fiindcă vei fi izgonită din familie.

M-am uitat la el și m-am întrebat ce se va întâmpla dacă voi greși? Aveam să mor? I-am atins mâna stângă. El a deschis palma goală spre cer.

— Cred că n-o să fac ce-mi spui, am murmurat tristă.

— Putem să repetăm.

— Nu, am clătinat încet din cap. Nu, tată, n-o să mă mărit.

— Este un bărbat de treabă! a strigat tata. Trebuie să ai încredere în mine - recunosc un om de treabă când îl văd. Și vei face ce-ți spun!

Am rămas locului, cu umerii gârboviți, speriată și simțind că-mi vine să vomit, dar am clătinat din cap.

El a aruncat în noapte piatra și a strigat:

— Atunci vei avea ghinion toată viața!

— Ei bine, eu voi fi cea care va trebui să suport, da?

Tata m-a pălmuit violent, fiindcă nimeni nu-i răspundea obraznic. Acum înțeleg că el trebuia să mă mărite cât mai repede, atât din cauza comportamentului meu, cât și din orice alte motive tradiționale. Devenisem o rebelă, un

băiețoi, și aveam reputația de a fi impertinentă și netemătoare. Tata trebuia să-mi găsească un soț cât timp mai reprezentam un bun de valoare, deoarece niciun bărbat african nu dorea să fie contrazis de soția sa.

În dimineața următoare m-am trezit și mi-am dus animalele, ca de obicei, la păscut. Pe când le priveam, m-am gândit la ideea nouă a căsătoriei. Am încercat să-mi fac un plan prin care să-l conving pe tata să mă lase să rămân acasă, dar în adâncul inimii am știut că asta nu se va întâmpla niciodată. M-am întrebat cine va fi soțul meu. Până acum unica mea pasiune romantică de copilă fusese Jamah, fiul prietenului tatii. Îl văzusem de multe ori, deoarece familiile noastre călătoreau des împreună. Jamah era considerabil mai vârstnic decât mine și-l consideram foarte atrăgător, dar încă nu se însurase. Tata îl iubea ca pe un fiu și-l considera un fiu bun al propriului său tată. Însă probabil că atracția mea față de Jamah se datora în principal faptului că el fusese cândva îndrăgostit de sora mea Aman și nici măcar nu știa de existența mea. Nu eram decât o puștoaică, pe când Aman fusese o femeie atrăgătoare. Când îi șopteam că Jamah o place, Aman flutura din mână și zicea:

— Pfui!

Nici măcar nu se uita de două ori la el, fiindcă se săturase de viața nomadă și nu dorea să se mărite cu cineva care să fie la fel ca tata. Ea spunea mereu că va pleca la oraș și se va mărita cu un bărbat foarte bogat. Iar

când tata a încercat s-o mărite cu unul dintre camarazii lui nomazi, ea a fugit de acasă pentru a-și căuta visul într-un mare oraș. N-am mai auzit niciodată nimic despre ea.

Toată ziua aceea, stând și privindu-mi animalele, am încercat să mă conving că măritișul putea totuși să nu fie ceva rău și m-am imaginat trăind cu Jamah, așa cum trăiau mama cu tata. Când soarele a coborât spre apus, am revenit cu turma spre tabăra noastră. Surioara mea mi-a ieșit înaintea în goana mare și m-a anunțat:

— Tata are pe cineva cu el și cred că te așteaptă.

Ea privea cu suspiciune interesul acesta brusc față de mine, crezând poate că va fi lăsată pe dinafară de la vreun eveniment interesant. Eu însă m-am înfiorat, știind că tata își continua planul în ciuda obiecțiilor mele.

— Unde sunt?

Sora mea a indicat într-o direcție, iar eu m-am răsucit și am pornit în direcția opusă.

— Waris, ei te-așteaptă! a strigat ea.

— Mai taci din gură! Pleacă de-aici!

Mi-am dus caprele în țarc și am început să le mulg. Când ajunsesem pe la jumătate, l-am auzit pe tata strigându-mă.

— Da, tată, vin!

M-am ridicat, speriată, dar știam că amânarea inevitabilului era inutilă. În suflet mi-a pâlpâit o mică speranță că poate tata mă aștepta cu Jamah, și i-am văzut în minte fața chipeșă. Am pornit cu ochii închiși.

— Dă, Doamne, să fie Jamah... am murmurat pe când

mă împleticeam.

Jamah devenise salvarea mea în fața posibilității neplăcute de a-mi părăsi familia pentru a trăi cu un bărbat necunoscut.

În cele din urmă, am deschis ochii și am privit cerul roșu ca sângele; soarele s-a topit în linia orizontului și am văzut înaintea mea două siluete bărbătești.

— Ah, iată-te, a rostit tata. Vino aici, draga mea. El este domnul...

Nu am mai auzit ce-a spus. Ochii mi s-au fixat pe bărbatul care stătea jos, sprijinindu-se într-o cârjă. Avea cel puțin șaiszeci de ani și barbă albă și lungă.

— Waris! în cele din urmă mi-am dat seama că tata mi se adresa. Salută-l pe domnul Galool.

— Bună seara, am rostit cu cel mai glacial glas de care eram capabilă.

Trebuia să fiu respectuoasă, însă nu și entuziastă. Bătrânul idiot a stat locului și s-a rânjit la mine, sprijinindu-se cu toată greutatea în toiag, dar nu mi-a răspuns. Probabil că nu știa ce să spună, uitându-se la viitoarea lui mireasă, care se holba la el îngrozită. Pentru a-mi ascunde căutătura, am plecat capul și am studiat pământul.

— Haide, Waris, scumpo, nu fi sfioasă, a zis tata.

L-am privit, iar când mi-a zărit fața, a înțeles că era mai bine să mă îndepărteze rapid, ca să nu-mi sperii viitorul soț.

— E-n regulă, du-te și termină-ți treburile. S-a întors spre domnul Galool și i-a explicat: Este o fetiță tăcută și

rușinoasă.

Eu n-am mai zăbovit nicio clipă, ci m-am întors în fugă la capre.

Toată noaptea n-am făcut altceva decât să mă gândesc cum va fi viața mea măritată cu domnul Galool. Deoarece nu fusesem niciodată despărțită de părinți, am încercat să-mi închipui cum ar fi fost să nu mai trăiesc cu ei, ci cu o persoană pe care nici măcar n-o cunoșteam. Cel puțin am avut noroc că nu mi-am amplificat suferința cu gândul că trebuia să întrețin relații sexuale cu un bătrân dezgustător, însă la vârsta fragedă de treisprezece ani eram naivă în privința acelei părți a căsătoriei. Pentru a-mi distrage mintea de la dilema măritişului, i-am tras o bătaie frăţiorului meu.

A doua zi de dimineață, tata m-a chemat la el.

— Știi cine era bărbatul de aseară?

— Pot să bănuiesc.

— Era viitorul tău soț.

— Tată, dar e foarte bătrân!

Tot nu puteam crede că propriul meu tată ținea atât de puțin la mine, încât să mă trimită să locuiesc cu un bătrân ca acela.

— Ăștia-s cei mai buni, scumpo! Este prea bătrân ca să-și facă de cap, să umble după alte femei și să aducă acasă alte soții. El nu te va părăsi, ci va avea grijă de tine. În plus – tata a surâs larg și mândru – știi cât va plăti pentru tine?

— Cât?

— CINCI cămile! O să-mi dea CINCI cămile. Tata m-a bătut ușor cu mâna pe braț. Sunt foarte mândru de tine.

Mi-am luat ochii de la el și m-am uitat la razele aurii ale soarelui dimineții, care aduceau deșertul la viață. Am închis ochii și le-am simțit căldura pe față. Gândurile mi-au revenit la noaptea anterioară când nu putusem să dorm. Am stat întinsă, simțindu-mă protejată în mijlocul familiei, am privit stelele rotindu-se deasupra și am luat o decizie. Știam că dacă mă voi opune măritişului cu bătrânul, situația nu va lua sfârșit. Tata avea pur și simplu să-mi găsească alt bărbat, apoi altul, apoi altul, deoarece era decis să scape de mine... și să-și obțină cămilele. Am încuviințat din cap.

— Bine, tată, acum trebuie să-mi duc animalele la păscut.

El m-a privit mulțumit și i-am putut citi gândurile: „Hei, a fost mult mai ușor decât aș fi crezut”.

În ziua aceea, stând și uitându-mă la caprele care se jucau, am știut că era ultima dată când aveam grijă de turma tatii. Mi-am închipuit viața mea cu bătrânul – doar noi doi într-un loc izolat din deșert. Eu făcând toată munca, în vreme ce el șchiopăta de colo-colo cu toiagul. Eu trăind singură după ce el suferise un infarct sau, și mai sinistru, eu crescând patru-cinci copii după moartea lui, fiindcă în Somalia văduvele nu se recăsătoresc. Am decis că o asemenea viață nu era pentru mine. În seara aceea, când m-am întors acasă, mama m-a întrebat de ce eram necăjită.

— Tu l-ai întâlnit pe bărbatul ăla? m-am răstit.

N-a fost nevoie să mă întrebe care bărbat.

— Da, l-am văzut ieri.

Șoptind disperată, ca să nu fiu auzită de tata, m-am plâns:

— Mamă, nu vreau să mă căsătoresc cu el!

Ea a strâns din umeri.

— Draga mea, asta nu ține de mine. Ce pot face? Este decizia tatălui tău.

Știam că mâine sau poate după încă o zi, viitorul meu soț avea să vină cu cele cinci cămile la schimb. Am plănuit să fug înainte de a fi prea târziu.

În noaptea aceea, după ce toți s-au culcat, am ascultat atentă sforăitul familiar al tatii. Apoi m-am sculat și m-am dus la mama, care continua să stea lângă foc.

— Mamă, am șoptit, nu mă pot mărita cu bărbatul ăla – o să fug de-acasă.

— Șșș, taci! Unde, copilă? Unde-o să te duci?

— O s-o caut pe mătușa din Mogadishu.

— Știi tu unde este? Eu nu știu.

— Nu-ți face griji, o s-o găsesc eu.

— Acum este întuneric, a zis ea de parcă astfel ar fi putut opri destinul.

— Nu acum, ci dimineață, am șoptit eu. Trezește-mă înainte să răsară soarele.

Știam că aveam nevoie de ajutorul ei în lipsa unui ceas deșteptător. Trebuia să mă odihnesc înainte de a porni în

lunga mea călătorie și, în același timp, trebuia să-mi asigur un avans consistent înainte de trezirea tatii.

— Nu, a clătinat ea din cap, este prea periculos.

— *Te rog*, mamă! Nu mă pot mărita cu bărbatul ăla – să plec și să-i fiu soție! *Te rog*, *te rog*! O să mă-ntorc după tine. Știi bine c-o să mă-ntorc.

— Du-te la culcare.

Avea expresia aceea severă care mă anunța că subiectul era închis. Mi-am lăsat mama obosită uitându-se la foc și m-am strecurat în hățișul de brațe și picioare, între frații și surorile mele, ca să mă încălzesc.

Dormeam, când am simțit-o pe mama atingându-mă ușor pe braț. A îngenuncheat pe pământ lângă mine.

— Pleacă acum.

M-am trezit complet, după care m-a copleșit o senzație de greață față de ce urma să fac. Am ieșit cu grijă dintre corpurile calde și am verificat dacă tata era în poziția lui obișnuită, de unde păzea familia. Continua să sforăie.

M-am înfiorat și m-am îndepărtat de coliba noastră, alături de mama.

— Mulțumesc că m-ai trezit, i-am șoptit.

În lumina neclară, m-am străduit să-i disting chipul pentru a-i memora trăsăturile, deoarece nu aveam să le mai revăd mult timp. Intenționasem să fiu puternică, dar acum mi-am înghițit lacrimile și am îmbrățișat-o cu putere.

— Pleacă... pleacă până nu se trezește el, mi-a murmurat ea la ureche. I-am simțit brațele întetându-și

strânsoarea. O să fii bine, să nu-ți faci griji în privința asta. Atât doar – să fii foarte atentă. Atentă! M-a eliberat din îmbrățișare. Și Waris... te rog ceva. Să nu mă uiți.

— N-o să te uit, mamă...

M-am răsucit pe călcâie și am pornit în fugă prin beznă.

PE DRUM

Mersesem doar câțiva kilometri, când bărbatul elegant a tras Mercedesul pe dreapta.

— Mă tem că eu merg doar până aici. Trebuie să cobori, ca să poți lua altă mașină.

— Ah...

Era o veste cu adevărat dezamăgitoare, deoarece, după ce fugisem de tata, traversasem deșertul pe jos, flămânzisem zile la rând, fusesem vânată de un leu, biciuită de un păstor și atacată de un camionagiu, gentlemanul acesta în Mercedes fusese lucrul cel mai bun de care avusesem Parte de când plecasem de acasă.

— Noroc în călătorie! a strigat el prin geamul deschis, apoi a fluturat din braț, arătându-și iarăși dinții albi și sclipitori.

Am rămas sub soare pe marginea drumului prăfuit și am fluturat și eu din braț, dar fără mult entuziasm. I-am privit automobilul accelerând și dispărând în valurile tremurătoare de căldură, am pornit mai departe și m-am întrebat dacă voi reuși s-ajung vreodată la Mogadishu.

În ziua aceea am mai făcut câteva autostopuri, dar numai pe distanțe scurte; între ele, am continuat să merg

pe jos. Soarele cobora spre apus, când un alt camion mare a tras pe dreapta, încremenită de frică, m-am holbat la lumina roșie a stopurilor și mi-am amintit ultima mea întâlnire cu un camionagiu. În timp ce înlemnisem pe gânduri, șoferul s-a răsucit pe scaunul lui și m-a privit. Știam că dacă nu mă mișcam repede va pleca fără mine, așa că m-am grăbit într-acolo. Camionul era uriaș; când șoferul a deschis portiera, a trebuit să mă străduiesc serios să mă cațăr.

— Încotro mergi? m-a întrebat. Eu merg doar până la Galcaio.

Când a rostit numele acela, prin minte mi-a fulgerat o idee excelentă. Nu-mi dădusem seama că eram aproape de Galcaio, însă acolo locuia unchiul meu cel bogat. În loc să cutreier toată Somalia căutând Mogadishu, puteam sta cu unchiul Ahmed. În mintea mea, el îmi era oricum dator, fiindcă nu primisem niciodată pantofii doriți în schimbul îngrijirii animalelor lui. M-am imaginat înfulecând o cină copioasă în locuința lui frumoasă în seara aceea și dormind tot acolo, nu sub un copac.

— Și eu tot până acolo, am surâs încântată de idee. Și eu tot până în Galcaio.

Camionul era ticsit cu alimente: mormane de porumb galben, saci de orez și zahăr. Privindu-le, mi-am dat seama cât de flămândă eram.

Camionagiul avea vreo patruzeci de ani și era un mare seducător. Încerca întruna să lege o conversație, însă eu

eram dezgustător de speriată, deși voiam să fiu prietenoasă. Ultimul lucru pe care-l doream era ca șoferul să creadă că mi-ar fi plăcut să-mi fac de cap cu el. Privind pe geam, am încercat să-mi închipui modul cel mai bun de a găsi casa unchiului Ahmed, deoarece nu aveam habar unde locuia. Apoi însă unul dintre comentariile camionagiului mi-a atras atenția.

— Ai fugit de-acasă, așa-i?

— De ce spui asta? am replicat surprinsă.

— Îmi dau pur și simplu seama... știu c-ai fugit de-acasă. O să te duc la poliție.

— Ce... NU! Te rog, te rog... eu merg... trebuie să merg... Vreau să mă duci doar... să mă duci la Galcaio. Trebuie să-mi vizitez unchiul de-acolo. El m-așteaptă.

Privirea de pe chipul lui mi-a dat de înțeles că nu mă credea, totuși a continuat să șofeze. Gândurile îmi goneau prin minte – unde ar fi trebuit să-l anunț să mă lase să cobor? După ce spusese că mă aștepta unchiul meu, nu puteam recunoaște că nu știam adresa. Când am intrat în oraș, am privit în jur la străzile ticsite de clădiri, mașini și oameni; era mult mai mare decât satul prin care trecusem mai devreme și, pentru prima dată, mi-am dat seama că-mi va fi greu să-l găsesc pe Unchiul.

De la înălțimea cabinei camionului, am privit neliniștită agitația din Galcaio. Pentru ochii mei, orașul era o masă haotică și eram sfâșiată între dorința de a nu coborî și senzația că ar fi fost bine s-o șterg cât mai repede, înainte

ca bărbatul acesta să mă predea poliției fiindcă fugisem de acasă. Când a oprit lângă o piață în aer liber și am văzut tarabele pline cu mâncare, am decis.

— Auzi, ăăă, prietene, eu o să cobor aici. Unchiul meu locuiește acolo, am rostit, arătând o stradă laterală, după care am sărit afară înainte ca șoferul să mă poată opri. Mulțumesc pentru drum!

Am strigat, când am trântit portiera.

Am mers prin piață cu gura căscată. Niciodată, dar niciodată în viața mea, nu văzusem atâta mâncare. Și cât de frumoasă era! Mormane de cartofi, munți de porumb, șiruri de paste uscate. Și, Dumnezeule, câte culori! Containere încărcate până la refuz cu banane galbene, pepeni verzi și aurii, și mii și mii de tomate roșii. Nu cunoșteam legumele acelea și m-am oprit în fața unui perete întreg format din lădițe cu tomate. Momentul acela a fost începutul iubirii mele pentru roșiile coapte, dulci și zemoase, de care nu m-am săturat nici acum. Mă holbam la ele, iar toți oamenii care mergeau prin piață se holbau la mine. Vânzătoarea de la taraba aceea a venit spre mine, încruntându-se. Era o Mamă adevărată, (în Africa, „Mama” este un termen de respect pentru femei, înseamnă că ești o adultă matură și, pentru a merita etichetarea respectivă, trebuie să fii și o mamă în sensul propriu al cuvântului.) Toate culorile și eșarfele ei străluceau.

— Ce vrei? a întrebat Mama.

— Te rog, pot să mănânc și eu una? am întrebat,

arătând roșiile.

— Ai bani?

— Nu, dar mi-e tare foame...

— Pleacă de-aici... PLEACĂ! a zbierat ea, făcându-mi vânt cu mâna din fața tarabei.

Am mers la altă tarabă și am încercat din nou. Vânzătoarea de acolo m-a apostrofat:

— N-am nevoie de cerșetori în fața tarabei mele. Vreau să-mi vând marfa. Pleacă, șterge-o de-aici!

I-am spus povestea mea, că trebuia să-l găsesc pe unchiul Ahmed, și am întrebat dacă știa unde locuia el. Deoarece unchiul meu era un om de afaceri bogat, bănuiam că era cunoscut de toți oamenii din Galcaio.

— Taci din gură! m-a repezit ea. Nu poți să vii din deșert și să-ncepi să strigi așa. Șșș! Fii respectuoasă, fetițo! Trebuie să vorbești încet, *încet!* Aici, numele de familie nu se strigă în public.

Privind-o, m-am gândit: „Doamne Dumnezeule, despre ce vorbește femeia asta și cum o să reușesc vreodată să mă fac înțeleasă de oamenii ăștia?”

Puțin mai departe de noi, un bărbat care stătea rezemat de un perete, a strigat:

— Fetițo, ia vino-ncoace!

M-am dus surescitată la el și am încercat să-i explic situația mea. Bărbatul avea în jur de treizeci de ani și era un african cu aspect absolut banal – nu avea nimic special –, dar chipul îi era prietenos. A rostit răbdător:

— În primul rând, vorbește mai încet. Eu te pot ajuta, dar trebuie să fii grijulie. Nu poți să zbieri în gura mare numele tribului tău, așa cum faci tu. Spune acum, din ce trib ești?

I-am povestit tot ce știam despre familia mea și despre unchiul Ahmed.

— Bun, cred că știu unde locuiește. O să te-ajut să-l găsești.

— Ah, te rog... te rog! Poți să mă duci la el?

— Da, haide. Nu-ți face griji, o să-l găsim noi.

Ne-am îndepărtat de zona animată a pieței, pornind pe una dintre străzile laterale dubioase. Bărbatul s-a oprit în fața unei case.

— Ți-e foame?

Realitatea era, desigur, dureros de evidentă pentru oricine avea ochi.

— Da.

— Asta-i casa mea. Haide să intrăm și să-ți dau ceva de mâncare, iar după aceea îl căutăm pe unchiul tău.

I-am acceptat recunoscătoare oferta.

Când am intrat, m-a izbit un miros foarte ciudat pe care nu-l mai simțisem în viața mea. Bărbatul m-a așezat și mi-a adus mâncare. După ce am terminat ultima îmbucătură, mi-a zis:

— Haide să te-ntinzi cu mine, să tragem un pui de somn.

— Un pui de somn?

— Da, să te-odihnești nițel.

— Nu, te rog, vreau doar să-l găsesc pe unchiul.

— Am înțeles, dar mai întâi să tragem un pui de somn. Este ora siestei. După aceea, nu-ți face griji, o să-l găsim noi.

— Nu, te rog. Culcă-te dacă vrei și eu aștept aici. Nu mă deranjează.

Deși era ora siestei, nu aveam nicio intenție să mă culc lângă bărbatul acela necunoscut. Simțisem deja că ceva nu era în regulă, dar, fiind o fetiță ignorantă, nu știam cum să procedez.

— Uite, fetițo, a zis el pe un ton furios, dacă vrei să mergem împreună și să-l caut pe unchiul tău, ar fi bine să te-ntinzi și să tragi un pui de somn.

Știam că aveam nevoie de ajutorul lui pentru a-l găsi pe unchiul Ahmed, dar pe măsură ce bărbatul devenea mai insistent și mai amenințător, am început să mă sperii, așa că până la urmă am făcut prostia cea mai mare și am cedat propunerii lui. Bineînțeles, în clipa în care ne-am întins pe pat, siesta a fost ultimul lucru la care se gândea. În două secunde, nemernicul ăla afurisit a încercat să se suie pe mine. Când m-am zbatut și m-am răsucit cu spatele la el, mi-a tras o palmă peste ceafă. „Nu spune nimic”, mi-am zis eu, și, profitând de ocazie, m-am smuls din brațele lui și am fugit afară din cameră. În timp ce alergam, l-am auzit strigând din pat:

— Hei, fetițo, întoarce-te...

După aceea am auzit un râset înăbușit.

Am năvălit pe strada întunecată, plângând isteric, și am revenit la piață, căutând siguranța altor oameni. O Mamă bătrână de vreo șaizeci de ani a venit spre mine.

— Ce s-a-ntâmplat, copilo? M-a prins ferm de braț și m-a silit să mă așez. Haide, haide. Ia spune, ce s-a-ntâmplat?

Mi-a fost imposibil să recunosc ceea ce se petrecuse. Eram prea stânjenită și rușinată să mărturisesc vreodată cuiva. Mă simțeam ca o idioată, o idioată mică și fără minte, fiindcă eu fusesem principala vinovată, deoarece acceptasem să intru în casa bărbatului acela necunoscut. Între suspine, am explicat că-l căutam pe unchiul meu și nu-l puteam găsi.

— Cine-i unchiul tău? Cum îl cheamă?

— Ahmed Dirie.

Mama bătrână a ridicat un deget uscățiv și a indicat o casă de un albastru-strălucitor aflată în diagonala noastră.

— E chiar acolo, a spus ea. O vezi? Aia-i casa pe care o cauți.

Era chiar acolo. Tot timpul fusese vizavi de locul unde stătusem și-l implorasem pe nemernicul acela să m-ajute să-mi gălesc unchiul. Mai târziu aveam să înțeleg că, atunci când îi povesteam istoria mea, el a știut exact cine eram eu și cine era unchiul meu. Bătrâna m-a întrebat dacă doream să mă însoțească până acolo. M-am uitat la ea cu atenție, fiindcă de acum nu mai aveam încredere în nimeni. Pe fața ei am putut vedea însă că era o mamă adevărată.

— Da, te rog, am răspuns stins.

Am traversat strada și eu am ciocănit la ușa casei albastre. Mătușa mea a deschis ușa și s-a holbat șocată la mine.

— Ce cauți aici?

Bătrâna s-a întors și s-a îndepărtat.

— Mătușico, am venit! am replicat eu prosteste.

— În numele lui Allah, ce cauți aici? Ai fugit de-acasă, așa-i?!

— Păi...

— Te duc înapoi, a anunțat ea ferm.

Unchiul Ahmed, fratele tatii, a fost la fel de uimit să mă vadă, dar și mai uimit că reușisem să-i găsesc locuința. Explicațiile mele au omis detaliile lovirii unui camionagiu cu o piatră și tentativa de viol a vecinului său. Deși a fost impresionat de capacitatea mea de a traversa deșertul și de a-i da de urmă, nu intenționa să-mi îngăduie să rămân aici. Unchiul era îngrijorat că animalele lui vor rămâne neîngrijite – o sarcină de care mă ocupasem atâția ani și ale cărei eforturi le răsplătise cu o pereche de șlapi. De acum, toți copiii mari ai tatii își părăsiseră familia, iar eu eram cea mai vârstnică dintre cei rămași – fata cea puternică – pe care se putea pune mai multă bază decât pe copiii mici.

— Nu, trebuie să te-ntorci acasă. Cine-i va ajuta pe părinții tăi la toate muncile? Și ce vei face, dacă vii aici? O să stai cu degetul în nas?

Din păcate, nu aveam răspunsuri bune la niciuna dintre întrebările acelea. Știam că era inutil să-i mărturisesc că

fugisem pentru că tata mă silea să mă mărit cu un bătrân cu barbă albă. Unchiul s-ar fi uitat la mine de parcă aş fi fost nebună şi ar fi concluzionat: „Şi? Şi ce dacă? Waris, tu trebuie să te măriţi. Tatăl tău are nevoie de cămile...”

Era inutil să-ncerc să-i explic că eu mă deosebeam de restul familiei; îmi iubeam părinţii, dar ceea ce doreau ei pentru mine nu era îndeajuns. Ştiam că viaţa poate oferi mai multe, deşi nu eram sigură ce anume. După câteva zile, am aflat că unchiul trimisese pe cineva să-l caute pe tata, care pornise spre noi.

Îi cunoşteam bine pe cei doi fii ai unchiului Ahmed, pentru că obişnuiau să stea cu noi în timpul vacanţelor de şcoală. Ne ajutau la îngrijirea animalelor şi ne învăţaseră câteva cuvinte somaleze. Pe atunci aşa era obiceiul: copiii care urmau şcoala în oraş îşi petreceau vacanţele în deşert ca să-i înveţe pe copiii nomazilor. Cât am stat cu ei în Galcaio, vărul meu a menţionat că ştiau unde era sora mea Aman; după ce fugise de acasă, s-a dus în Mogadishu şi s-a măritat. Am fost în culmea fericirii când am auzit vestea aceea, deoarece nu mai auzisem nimic despre ea după ce plecase; la fel de bine putea să fi murit. Stând de vorbă cu ei, mi-am dat seama că părinţii mei ştiuseră unde era Aman, dar că, fiind izgonită din familie, nu vorbeau niciodată despre ea.

După ce am aflat că tata venea să mă ia acasă, am pus la cale un plan împreună cu verii mei. Ei mi-au dat indicaţii cum să-mi găsesc sora după ce ajungeam în capitală, iar

Într-o dimineață m-au condus pe șoseaua ce ieșea din oraș și mi-au dat puținele lor economii.

— Mergi într-acolo, Waris, mi-au arătat ei. Acea este direcția spre Mogadishu.

— Promiteți-mi că nu veți spune nimănui unde am plecat. Nu uitați – când tata va ajunge aici, nu știți ce mi s-a ntâmplat. Ultima dată m-ați văzut azi dimineață acasă, da?

Ei au încuviințat și au fluturat din brațe în semn de rămas-bun, iar eu am pornit la drum.

Călătoria spre Mogadishu a fost groaznic de înceată. A durat zile, dar cel puțin acum aveam bani și am putut să-mi cumpăr de mâncare pe drum. Autostopurile au fost sporadice și între ele am mers mulți kilometri pe jos. Frustrată de înaintarea lentă, am plătit până la urmă pentru o călătorie la bordul unui taxi colectiv, un camion în care se aflau vreo patruzeci de oameni. Genul acesta de vehicule, numite „bush taxi”, este uzual în Africa. După ce-și descarcă încărcătura de grâne sau trestie-de-zahăr, ele îmbarcă pasageri în remorca goală. De jur-împrejurul platformei acesteia se afla un cadru din lemn ca un gard; în mijlocul lui, așezați sau în picioare, călătorii par niște copii într-un țarc de joacă uriaș. „Bush taxiurile” sunt de asemenea ticsite de sacoșe, bagaje, bunuri casnice, mobilier, capre vii și lăzi cu găini, iar șoferul acceptă oricâți pasageri plătitori poate găsi. După experiențele mele recente, eram însă perfect dispusă să mă-nghesui cu un

grup mare de oameni, în loc să merg singură cu bărbați necunoscuți. Când am ajuns la periferia orașului Mogadishu, camionul s-a oprit și am coborât toți la o fântână unde oamenii se adunaseră pentru a-și adăpa animalele. Eu am luat apă în căușul palmelor, am băut și m-am stropit pe față. Observasem deja că existau multe drumuri, fiindcă Mogadishu este orașul cel mai mare din Somalia și are șapte sute de mii de locuitori. M-am apropiat de doi nomazi cu cămile și i-am întrebat:

— Știți care dintre drumurile acestea duce în capitală?

— Acela, mi-a arătat unul dintre ei.

Am pornit în direcția respectivă și am pătruns treptat în oraș. Mogadishu este port la Oceanul Indian și pe atunci era minunat, în timp ce umblam, răsuceam capul în toate părțile ca să privesc clădirile albe, uluitoare, înconjurate de palmieri și flori viu colorate.

Mare parte din arhitectură era de inspirație italiană, fiindcă Somalia a fost o colonie italiană, ceea ce conferea capitalei un aer mediteraneean. Femeile care treceau pe lângă mine purtau veșminte superbe cu imprimeuri galbene, roșii și albastre. Eșarfe lungi le înconjurau chipurile, iar ele le țineau apăsate sub bărbii, în timp ce briza mării le flutura extremitățile. Țesăturile vapoase pluteau grațios în urma femeilor ce se unduiau pe străzi. Am văzut multe musulmane cu eșarfe drapate peste capete și cu văluri întunecate ce le acopereau complet fețele. M-am holbat la ele și m-am întrebat cum își puteau găsi

drumul. Orașul scânteia sub soarele puternic și toate culorile păreau electrizate.

Mă opream din când în când și ceream îndrumări spre cartierul în care locuia sora mea. Nu aveam o adresă exactă, nu știam nici măcar strada, dar intenționeam să repet metoda cu care-l găsisem pe unchiul Ahmed în Galcaio; după ce ajungeam în cartierul lui Aman, aveam să mă duc la piață și să mă interesez dacă o știa cineva. Acum însă nu aveam să mai fiu la fel de naivă și să las bărbați necunoscuți să „mă ajute”.

Când am ajuns în cartierul căutat, am găsit repede o piață și m-am plimbat prin ea, examinând mărfurile ca să decid ce să cumpăr cu ultimii mei șilingi somalezii. Am luat până la urmă lapte de la o tarabă unde vindeau două femei, deoarece aveau prețul cel mai bun. Însă când am sorbit, am știut că ceva era în neregulă – nu avea un gust bun.

— Ce are laptele-ăsta? am întrebat.

— Nimic! Laptele nostru e foarte bun!

— Haide, haide, dacă mă pricep la ceva, atunci mă pricep la *lapte*. N-are gustul care trebuie. Ați pus apă în el sau altceva?

În cele din urmă, au recunoscut că amestecaseră laptele cu apă, ca să-l poată vinde mai ieftin. Nu toți cumpărătorii aveau gustul așa dezvoltat ca al meu. Am stat apoi de vorbă și le-am spus că venisem în capitală ca să-mi caut sora, după care le-am întrebat dacă o știau pe Aman.

— Da, a strigat una dintre femei, mi s-a părut mie că semeni cu cineva!

Am izbucnit în râs, deoarece în copilărie noi două semănăm aproape leit. Ele o cunoșteau, fiindcă Aman venea zilnic în piața aceea. Lăptăreasa l-a strigat pe fiul ei mai mic și i-a cerut să-mi arate unde locuia sora mea.

— Du-o la casa lui Aman, apoi întoarce-te imediat! i-a poruncit băiatului.

Am mers împreună pe străzile tăcute; de acum era ora siestei și oamenii se odihneau la adăpost de arșița amiezii. Băiatul mi-a arătat o bojdeucă. Am intrat și am găsit-o pe Aman dormind. Am scuturat-o de braț și am trezit-o.

— Ce cauți aici... a rostit ea amețită de somn și m-a privit de parcă eram un vis.

M-am așezat pe pat și i-am povestit pățaniile mele, și că fugisem de acasă la fel cum făcuse ea cu mulți ani în urmă. În sfârșit, puteam vorbi cu cineva care mă va înțelege. Va înțelege că, la treisprezece ani, nu puteam să mă mărit cu bătrânul acela nesărat pur și simplu de dragul tatii.

Aman mi-a istorisit cum venise în Mogadishu și cum își cunoscuse soțul, un bărbat bun și tăcut, care muncea mult. Ea era însărcinată cu primul lor copil și aștepta să nască peste o lună. Când s-a ridicat în picioare, nu arăta însă deloc ca o femeie însărcinată. La 1,88 m, arăta doar înaltă și elegantă, iar în veșmintele africane largi nici măcar nu părea gravidă. Țin minte că mi s-a părut foarte frumoasă și am sperat ca și eu să arăt la fel de bine când voi fi

însărcinată.

După ce am vorbit o vreme, mi-am adunat în cele din urmă curajul pentru a-i pune întrebarea importantă:

— Aman, te rog... Nu vreau să mă-ntorc – pot să stau aici cu tine?

— Deci, ai fugit și ai lăsat-o pe mama cu toată treaba, a rostit ea tristă.

A fost totuși de acord să rămân oricât aș fi avut nevoie. Avea două camere: una minusculă în care dormeam eu și alta pe care o împărțea cu soțul ei. Pe el îl vedeam însă rareori; pleca dis-de-dimineată la muncă, sosea acasă pentru prânz, apoi dormea, după care se întorcea la muncă, și venea seara târziu. Când era acasă, vorbea atât de puțin, încât abia dacă-mi reamintesc ceva despre el – nici măcar numele sau cum își câștiga existența.

Aman a născut o fetiță frumoasă și eu am ajutat-o să aibă grijă de prunc. De asemenea, dereticam în casă și spălam hainele noastre, apoi le atârnam pe frânghie afară să se usuce.

Mergeam la piață și făceam cumpărăturile, învățând arta subtilă a târguirii cu vânzătorii. Imitându-i pe localnici, mă apropiam de o tarabă și întrebam direct:

— Cât costă?

Ritualul putea la fel de bine să fi fost scris după un scenariu, deoarece era zilnic același: o Mamă îmi pune treizeci de roșii în față – una mare și două mai mici –, după care rostea un preț cu care aș fi putut cumpăra trei cămile.

— Ah, prea mult, răspundeam cu o privire plictisită, și făceam un gest de respingere din mână.

— Bine, haide, haide, haide, cât vrei să dai?

— Doi cincizeci.

— Ah, nu, nu, nu! Haide, fii *serioasă*...

După aceea mă îndepărtam ostentativ și discutam plină de interes cu ceilalți vânzători, păstrându-mă mereu în raza vizuală a țintei mele. Reveneam apoi la ea și reluam discuția de unde o lăsasem, târguindu-ne până când una dintre noi se plictisea și ceda.

Aman pomenea întruna de îngrijorarea ei față de soarta mamei; se temea că, deoarece eu fugisem de acasă, toată munca rămăsese în grija mamei. De câte ori deschidea subiectul acela, părea că eu eram singura vinovată pentru situație. Îi împărtășeam neliniștile legate de mama, dar Aman nu amintea niciodată că și ea fugise de acasă, îmi veneau acum în minte întâmplări uitate din copilăria pe care o petrecuserăm laolaltă. Multe se schimbaseră în cei cinci ani scurși de când o văzusem ultima dată, însă pentru Aman continuam să fiu aceeași surioară prostuță pe care o lăsase în urmă, pe când ea avea să fie *mereu* sora mai mare și mai înțeleaptă. Am înțeles că, deși semănăm atât de bine din punct de vedere fizic, personalitățile noastre erau complet diferite. Autoritatea ei constantă mă irita tot mai mult. Când tata încercase să mă mărite cu bătrânul, fugisem, deoarece considerasem că viața trebuia să însemne mai mult.

Iar gătitul mâncării, spălatul rufelor și îngrijirea pruncilor – ceva de care avusesem parte din plin cu frățiorii și surioarele mele – nu erau tocmai visurile mele de viitor.

Într-o zi am plecat de la Aman, pentru ca să aflu ce altceva îmi oferea soarta. N-am discutat asta cu ea; nu i-am spus că voi pleca – am plecat pur și simplu într-o dimineață și nu m-am mai întors. La momentul acela mi s-a părut o idee bună, dar pe atunci nu știam că n-o voi mai revedea niciodată.

MOGADISHU

Cât timp am stat cu Aman, m-a dus în vizită la alte rude ale noastre care locuiau în capitală. Pentru prima dată am cunoscut pe cineva din familia mamei, care crescuse în Mogadishu cu mama ei, patru surori și patru frați.

Sunt fericită că am ajuns să-mi cunosc bunica pe când eram în Mogadishu. Acum are vreo nouăzeci de ani, dar, când am întâlnit-o prima dată, avea șaptezeci de ani. Bunica este o Mamă adevărată. Fața ei are tenul mai deschis la culoare și arată că-i o femeie aspră, cu caracter și voință puternică. Măinile ei par că au săpat în pământ atâta timp, încât au făcut solzi ca pielea crocodililor.

Bunica a crescut în una dintre țările arabe, dar nu știu care anume. Este musulmană devotată, se roagă de cinci ori pe zi spre Meca și când pleacă de acasă poartă mereu un văl întunecat peste față; este acoperită din cap până în picioare. Obişnuiam s-o tachinez:

— Bunico, ești bine? Ești sigură că știi unde mergi? Poți să vezi prin chestia asta?

— Hai, hai, hai! se răstoa ea. Chestia asta-i complet transparentă.

— Bravo, deci poți respira și așa mai departe? râdeam

eu.

În casa bunicii, am înțeles de unde își căpătase mama puterea. Bunicul murise de mult și bunica trăise singură și se ocupase de toate. Iar când mă duceam în vizită la ea, mă extenua. Imediat ce ne trezeam dimineața, era gata de plecare. Mă cicălea imediat:

— Haidem, Waris! Dă-i drumul. Nu mai sta!

Locuia într-un cartier din Mogadishu aflat destul de departe de piață. În fiecare zi cumpăram mâncare, iar eu spuneam:

— Haide, bunico, să nu ne mai obosim, ci să luăm autobuzul. E cald și piața-i prea departe de aici ca să mergem pe jos.

— Ce?! Autobuz! Hai, hai, hai. Să-i dăm drumul. O fată tânără ca tine vrea să ia autobuzul! De ce te plângi? Să știi că te-ai cam lenevit, Waris. Voi, copiii din ziua de azi – nu știu ce-i cu voi. La vârsta voastră mergeam kilometri întregi... haide, fato, vii sau nu cu mine?

Așa încât plecam împreună, fiindcă dacă mai zăboveam, ea pleca singură fără ezitare. Pe drumul spre casă, mă târam în urma ei, cărând sacoșele.

După ce am plecat din Mogadishu, una dintre surorile mamei a murit, lăsând în urmă nouă copii. Bunica s-a ocupat de copiii aceia, crescându-i ca pe ai ei. Este o Mamă și a făcut ceea ce trebuia făcut.

L-am cunoscut pe unul dintre fiii ei, fratele mamei mele, Wolde ab. Într-o zi, plecasem la piață și când m-am întors,

el era în casa bunicii, ținând în brațe unul dintre verișorii mei. Deși nu-l mai văzusem niciodată până atunci, am alergat spre el, deoarece arăta exact ca mama – iar eu căutam cu disperare orice mi-ar fi reamintit de mama. Am alergat spre el și, întrucât semăna atât de bine cu mama, a fost un moment minunat, deși straniu, ca și cum aș fi privit într-o oglindă strâmbă. El auzise că fugisem de acasă și că locuiam în Mogadishu. Când m-am apropiat de el, m-a întrebat:

— Ești cine cred eu că ești?

În după-amiaza aceea am râs mai mult decât o făcusem de când plecasem de acasă, pentru că unchiul Wolde ab nu numai că semăna cu mama, ci avea și simțul ei absurd al umorului. Fratele și sora au format cred o echipă grozavă când crescuseră, făcându-i pe toți din familie să râdă cu lacrimi, și-mi pare rău că nu i-am putut vedea pe amândoi împreună.

Dar în dimineața când am părăsit-o pe Aman, nu m-am dus la bunica, ci la mătușa L'uul. La scurt timp după ce ajunseseam în Mogadishu, o vizitasem împreună cu Aman. Când am plecat de la sora mea, am decis că voi merge la mătușa L'uul și o voi întreba dacă puteam locui cu ea. Îmi era mătușă prin alianță, fiindcă se măritase cu fratele mamei, unchiul Sayyid, însă își creștea singură cei trei copii, deoarece soțul ei se afla în Arabia Saudită. Economia somaleză se afla într-o stare atât de precară, încât unchiul Sayyid lucra în Arabia Saudită și trimitea banii acasă pentru

a-și întreține familia. Din păcate, el a lipsit tot timpul cât am stat eu în Mogadishu și n-am apucat să mă întâlnesc cu el.

Mătușa L'uul a fost surprinsă de apariția mea, totuși a părut realmente încântată să mă vadă.

— Mătușico, lucrurile nu merg foarte grozav între Aman și mine și vreau să te-ntreb dacă aş putea sta aici pentru o vreme.

— Sigur că da, știi doar că sunt numai eu și copiii. Sayyid lipsește aproape tot timpul și mi-ar prinde chiar bine o mână de ajutor.

Imediat m-am simțit ușurată; Aman acceptase cu reticență să locuiesc cu ea, dar știam că situația nu o încânta. Casa ei era prea micuță, și era totuși relativ recent măritată. În plus, dorea de fapt ca eu să mă întorc acasă, ca să-i liniștesc ei conștiința pentru că o părăsise pe mama cu atâția ani în urmă.

Locuind mai întâi la Aman și apoi la mătușa L'uul, m-am obișnuit cu viața între patru pereți. La început mi s-a părut straniu să stau într-o casă; să nu văd cerul din cauza tavanului, să am mișcările limitate de pereți, iar atingerea și mirosurile animalelor să fie înlocuite de duhorile canalizării și bioxidului de carbon dintr-un oraș supraaglomerat. Casa mătușii era mai mare ca a lui Aman, dar nici pe departe spațioasă. Și cu toate că dotările mi-au oferit desfătări noi – să-mi fie cald noaptea și să nu mă ud până la piele când ploua –, erau primitive potrivit

standardelor occidentale contemporane. Respectul meu față de apă a continuat, întrucât rămăsese un produs valoros. Noi o cumpăram de la un vânzător care o transporta cu măgarul prin cartier, după care o depozitam afară, într-un butoi. Familia o utiliza cu economie pentru spălat, curățat, ceai și gătitul mâncării. În bucătăria micuță, mătușica pregătea mâncarea pe un aragaz de campanie cu butelie. Serile stăteam în casă și pălăvrăgeam la lumina felinarelor cu petrol lampant, deoarece nu exista curent electric. Toaleta era tipică pentru partea aceasta a lumii: o simplă gaură în podea, unde excrementele rămâneau duhnind în căldură. Baia însemna să aduci o găleată cu apă din butoiul de afară și să te speli cu buretele, lăsând zoaiele să curgă prin gaura toaletei.

La scurt timp după ce am sosit la mătușă L'uul, mi-am dat seama că m-am ales cu ceva ce nu mă așteptasem când am rugat să-mi ofere un acoperiș deasupra capului. Căpătasem totodată și o slujbă de babysitter cu program întreg pentru cei trei copii afurisiți ai ei. Nu cred de fapt că l-aș putea clasifica drept „afurisit” pe cel mai mic, care era abia un prunc, însă și comportamentul lui mă stresa la fel de mult.

În fiecare dimineață, mătușica se scula în jurul orei nouă și imediat după micul dejun pleca veselă de acasă pentru a se întâlni cu prietenele ei. Își petrecea toată ziua cu femeile acelea, bârfind la nesfârșit despre prietenii lor, despre dușmani, cunoștințe și vecini, iar seara se întorcea încetișor

spre casă. Cât timp era plecată, pruncul de trei luni plângea întruna, dorind să fie hrănit. Când îl luam în brațe, încerca să sugă de la mine.

— Mătușico, spuneam eu zilnic, pentru Dumnezeu, trebuie să faci ceva! Pruncul încearcă să sugă de la mine de fiecare dată când îl iau în brațe, dar eu n-am pic de lapte. N-am nici măcar sâni!

— Nu-ți mai face atâtea griji, rostea ea cu glas plăcut. Dă-i nițel lapte.

Pe lângă faptul că dereticam în casă și îngrijeam pruncul, trebuia să-i supraveghez și pe ceilalți doi copii, de nouă, respectiv șase ani, care erau ca niște animale sălbatice. Nu știau să se comporte, deoarece, în mod evident, mama lor nu-i învățase niciodată nimic. Am încercat să rectific imediat situația, trăgându-le o mamă de bătaie de câte ori aveam ocazia, însă după atâția ani în care nu făcuseră decât să alerge ca niște hiene peste tot, nu aveau să devină îngerași peste noapte.

Odată cu trecerea timpului, frustrarea mea a sporit. Mă întrebam prin câte situații desperate similare voi fi nevoită să trec până mi se va întâmpla ceva pozitiv? Căutam mereu o cale prin care să îmbunătățesc lucrurile, să avansez și să descopăr oportunitatea misterioasă despre care știam că mă aștepta. În fiecare zi mă întrebam: „Când se va întâmpla? Azi? Mâine? Unde mă voi duce?

Ce voi face?” N-am știut niciodată de ce gândeam așa. Cred că pe atunci consideram că toți oamenii aveau

asemenea voci interioare, totuși, din câte îmi amintesc, am știut mereu că viața mea va fi diferită de a celor din jur; atât doar că nu știam cât de diferită.

Conviețuirea cu mătușa L'uul a atins un punct de criză după ce stătusem acolo o lună. Spre sfârșitul unei după-amiezi, când mătușica era plecată la întâlnirile ei obișnuite de bârfă, fetița mai mare, cea de nouă ani, a dispărut. Am ieșit din casă și am strigat-o, iar când nu a răspuns, am pornit prin cartier în căutarea ei. Am găsit-o până la urmă într-un tunel cu un băiețel. Era o copilă curioasă și hotărâtă, iar până am dat de ea, începuse să examineze în detaliu anatomia băiețelului. Am intrat în tunel, am prins-o de braț și am smucit-o; băiețelul a luat-o la fugă ca un animal speriat. Pe tot drumul de întoarcere spre casă, mi-am bătut verișoara cu o nuia, deoarece în viața mea nu fusesem mai dezgustată de un copil.

În seara aceea, când mama ei a revenit acasă, fiica i s-a plâns de bătaia pe care o încasase de la mine. Mătușa L'uul a fost furioasă.

— De ce ai bătut-o? s-a răstit ea. Să nu te mai atingi de copiii mei, fiindcă o s-o-ncasezi de la mine și-o să vezi dacă-ți place! a strigat ea și s-a apropiat amenințător.

— Crede-mă, n-ai vrea să știi motivul pentru care am bătut-o, fiindcă n-ai vrea să știi ce știu eu! Dacă ai fi văzut ce a făcut azi, ai fi zis că nu-i fiica ta. Copilul ăsta-i scăpat de sub orice control – e ca un animal.

Explicația mea n-a îmbunătățit deloc situația. După ce

mă lăsase pe mine – o fată de treisprezece ani – să mă ocup de trei copii sub vârsta de zece ani, binele fiicei ei căpătase o importanță majoră pentru ea. Mătușa a pornit spre mine, scuturând pumnul și amenințând să mă bată pentru ce-i făcusem îngerașului ei, însă eu mă săturasem – nu numai de ea, ci și de toată lumea.

— Să nu pui mâna pe mine! am zbierat. Dacă o s-o faci, jur că te las fără un fir de păr în cap!

Așa au luat sfârșit discuțiile despre posibilitatea de a fi bătută, dar, din clipa aceea, am știut că trebuia să plec. Încotro să mă îndrept însă acum?

Ridicând mâna ca să ciocănesc la ușa mătușii Sahru, m-am gândit: „O luăm iar de la început, Waris”. I-am dat sfios binețe, când mi-a deschis ușa. Mătușa Sahru era sora mamei și avea cinci copii. Am simțit că asta nu-mi prevestea fericire în gospodăria ei, dar ce alternativă aveam? Să devin o hoată, ori să cerșesc mâncare pe stradă? Fără să intru în detalii despre plecarea de la mătușa L'uul, am întrebat-o dacă aș fi putut sta o vreme cu familia ei.

Spre surprinderea mea, a răspuns:

— În mine ai o prietenă. Dacă vrei, poți să stai cu noi. Dacă vrei să vorbești despre orice, sunt aici.

Lucrurile începeau mai bine decât îmi imaginasem. Așa cum era de așteptat din partea mea, am început să dau o mână de ajutor în casă. Însă majoritatea responsabilităților casnice cădeau în seama Fatimei, fata cea mai mare a

mătușii Sahru, care avea nouăsprezece ani.

Sărmana mea verișoară Fatima muncea ca o sclavă. Se scula zilnic cu noaptea în cap și pleca la colegiu, apoi venea acasă la 12: 30 ca să gătească prânzul, se întorcea la școală și revenea la ora 18: 00, ca să pregătească cina. După cină, făcea curățenie, apoi studia până noaptea târziu. Dintr-un motiv necunoscut, mama cerea din partea ei mai mult ca din partea oricărui alt copil.

Fatima însă a fost bună cu mine; m-a considerat o prietenă, și, în etapa aceea a vieții, aveam nevoie cu certitudine de o prietenă. Mi se părea totuși incorect cum o trata propria ei mamă, așa că am încercat s-o ajut în bucătărie, seara. Nu știam să gătesc, dar am învățat privind-o pe ea. Am mâncat pentru prima dată în viață paste, preparate de Fatima, și am crezut că am ajuns în paradis.

Responsabilitățile mele erau legate în principal de curățenie, iar mătușa Sahru spune și acum că n-a mai cunoscut pe nimeni care să facă o curățenie mai grozavă. Frecam și lustruiam totul din casă, ceea ce nu era deloc ușor. În tot cazul, preferam să deretic decât să am grijă de copii, mai ales după aventurile din ultimele luni.

Ca și Aman, mătușa Sahru continua să-și facă griji în legătură cu mama și cu faptul că rămăsese fără nicio fată mai mare care s-o ajute la treburile. Poate că tata s-ar fi ocupat de animale, dar n-ar fi clintit un deget la gătit, țesutul hainelor, împletitul coșurilor sau îngrijirea copiilor.

Acestea erau munci de femeie și cădeau în sarcina mamei. La urma urmelor, el își îndeplinise obligațiile, aducând altă soție, care să fie de ajutor! Și pe mine mă neliniștise problema aceea încă din dimineața întunecată când o văzusem ultima dată pe mama. De câte ori mă gândeam la ea, mi-o reaminteam în lumina flăcărilor în noaptea dinaintea plecării și cât de obosită păruse. Când alergam prin deșert în căutarea orașului Mogadishu, nu-mi puteam alunga gândurile acelea din minte. Călătoria păruse la fel de nesfârșită ca și dilema mea. Ce ar fi trebuit să aleg: dorința de a o ajuta și îngriji pe mama, sau dorința de a scăpa de bătrân? Îmi amintesc cum mă prăbușisem sub un copac pe înserate și-mi spusese: „Cine va avea grijă acum de mama? Ea se îngrijește de toți, dar cine va avea grijă de ea?”

Nu mai puteam da însă înapoi, fiindcă ar fi însemnat că trecusem degeaba prin toate greutățile din ultimele luni. Dacă mă întorceam acasă, în mai puțin de o lună tata ar fi început să aducă toți idioții jalnici și decrepiți din deșert care aveau o cămilă, pentru a mă mărita. Iar atunci nu numai că m-aș fi procopsit cu un soț, dar tot n-aș fi fost prezentă acasă s-o ajut pe mama. Într-o bună zi, am decis însă că un remediu parțial pentru problema aceea ar fi fost să câștig bani și să-i trimit ei. Atunci ar fi putut cumpăra o parte din lucrurile de care avea nevoie familia și n-ar mai fi fost silită să muncească așa de mult.

Am decis să-mi caut o slujbă și am început să mă

interesez prin oraș. Într-o zi, mătușa m-a trimis la piață să-i fac târguielile, iar la întoarcere am trecut pe lângă un șantier de construcții. M-am oprit și i-am privit pe bărbații care cărau cărămizi și preparau mortarul, aruncând lopeți de nisip și amestecând cu hârlețul.

— Hei, am strigat, n-aveți nevoie de muncitori?

Cel care punea cărămizile s-a oprit și a început să râdă.

— Pentru cine vrei să știi?

— Pentru mine. Am nevoie de o slujbă.

— N-avem nevoie de o slăbănoagă ca tine. Ceva mă face să cred că nu ești zidărită.

A râs după aceea din nou.

— Te-nșeli, i-am replicat. O pot face – sunt foarte puternică. Vorbesc serios. Am arătat bărbații care amestecau mortarul și stăteau locului, cu pantalonii atârându-le în jos pe fese. Pot să-i ajut. Pot s-aduc tot nisipul și s-amestec la fel ca ei.

— Bine, bine. Când poți să-ncepi?

— Măine dimineață.

— Să fii aici la ora șase și-o să vedem ce poți să faci.

M-am întors la mătușa Sahru, parcă plutind, fără să ating pământul. Aveam o slujbă! Aveam să câștig bani – bani adevărați! Și aveam să economisesc fiecare bănuț pe care o să i-l trimit mamei. Va fi atât de surprinsă!

Când am ajuns acasă, i-am dat mătușii vestea. Nu i-a venit să creadă.

— *Unde ți-ai găsit o slujbă?* a întrebat ea. (În primul rând

nu putea crede că o fată și-ar fi dorit o asemenea muncă.)
Și ce anume, exact, o să faci?

În al doilea rând, nu i-a venit să creadă că șeful ar fi angajat o femeie, mai ales pe mine, deoarece arătam pe jumătate lihnită de foame. Dar când am insistat că era adevărat, n-a avut încotro și m-a crezut.

După aceea a fost furioasă că acceptase să locuiesc cu ea și că, în loc să ajut la treburile gospodăriei, voi munci pentru altcineva.

— Uite ce-i, am rostit obosită, trebuie să-i trimit mamei bani, iar pentru asta am nevoie de o slujbă. Fie asta, fie alta, dar, oricare ar fi, trebuie s-o fac. Clar?

— Bine.

În dimineața următoare a început cariera mea de muncitoare în construcții. Și a fost oribilă. M-am străduit, cărând toată ziua nisip care-mi rupea spinarea; n-aveam nici măcar mănuși, astfel că mânerile găleților îmi tăiau palmele și m-am ales cu niște bășici enorme. Până la sfârșitul zilei, bășicile acelea s-au spart, astfel că mâinile îmi sângerau. Toți au crezut că până aici mi-a fost, însă eram hotărâtă să revin în dimineața următoare.

Am continuat așa timp de o lună, până ce mâinile mă dureau în asemenea hal, că abia le puteam îndoi. Dar până ce am abandonat munca aceea, economisise echivalentul a șaiszeci de dolari. Plină de mândrie, i-am spus mătușii că aveam acum bani pe care să-i trimit mamei. Recent ne vizitase un bărbat pe care mătușa îl cunoștea; urma să

plece în curând cu familia în deșert și se oferise să ducă el banii. Mătușa Sahru a zis:

— Da, cunosc familia lui, sunt oameni de treabă. Poți avea încredere în ei că vor duce banii.

Inutil să mai spun că acela a însemnat sfârșitul celor șaizeci de dolari ai mei. Mult mai târziu aveam să aflu că mama nu văzuse nici măcar un bănuț din ei.

După ce m-am retras de pe șantier, am reînceput să fac curățenie în casa mătușii. La scurt timp după aceea, dereticam într-o zi ca de obicei, când a sosit un oaspete de seamă: ambasadorul Somaliei la Londra, Mohammed Chama Farah, care era însurat cu altă soră a mamei, mătușa Maruim. În timp ce ștergeam praful în odaia vecină, l-am auzit pe ambasador vorbind cu mătușa Sahru. El venise în Mogadishu ca să caute o servitoare, întrucât urma să-și înceapă mandatul diplomatic de patru ani la Londra. Am știut imediat că aceasta era ocazia pe care o așteptasem.

Am intrat brusc în cameră și am strigat-o pe mătușa Sahru:

— Mătușă, trebuie să vorbesc cu tine!

Ea m-a privit exasperată.

— Ce s-a-ntâmplat, Waris?

— Te rog, vino!

După ce a ieșit pe ușă și a dispărut din raza vizuală a ambasadorului, am prins-o cu disperare de braț.

— Te rog mult! Te rog, spune-i să mă ia pe mine. Pot să-

i fiu servitoare.

Ea m-a privit și i-am citit pe față că se simțea jignită. Eram însă o puștoaică încăpățânată și mă gândeam doar la ce doream eu, nu și la ce făcuse ea pentru mine.

— Tu? Tu n-ai habar de nimic! Ce vei face în Londra?

— Pot să fac curățenie! Spune-i să mă ia la Londra, mătușă! Vreau să plec!

— Nu cred c-o să te ia. Nu mă mai bate la cap și treci la treabă!

S-a întors în cealaltă încăpere și s-a așezat lângă cumnatul ei.

Am auzit-o spunând încetișor:

— De ce n-o iei pe ea? Să știi că-i chiar pricepută. Nimeni nu face curățenie mai bine ca ea.

Mătușa m-a strigat să vin în cameră și am intrat în goană pe ușă. Am rămas locului, cu pământul de pene în mână și mestecând de zor gumă.

— Eu sunt Waris. Tu ești însurat cu mătușa, așa-i?

Ambasadorul s-a încruntat la mine.

— Vrei, te rog, să scoți guma din gură?

Am scuipat guma într-un colț și el s-a uitat la mătușa Sahru.

— Asta-i fata? Nici vorbă!

— Sunt excelentă. Pot să fac curat, pot să gătesc și... sunt pricepută și cu copiii!

— Qfeo, sunt sigur de asta.

M-am sucit spre mătușă.

— Sjauae-i...

— Waris, ajunge! Întoarce-te la treabă.

— Spune-i că sunt cea mai bună!

— Waris! Şşş! După aceea s-a adresat unchiului meu: E încă tânără, dar e într-adevăr foarte harnică. Crede-mă, n-o să-ţi facă probleme.

Unchiul Mohammed a rămas nemişcat o clipă, privindu-mă cu dezgust.

— Bine, fii atentă. O să te iau mâine. Ai înţeles? Mâine după-amiază o să vin aici cu paşaportul tău, apoi vom pleca la Londra.

PLECAREA LA LONDRA

Londra! Nu știam absolut nimic despre ea, dar îmi plăcea cum suna numele acela. Nu știam unde se afla, ci doar că era foarte departe. Iar eu doream să ajung foarte departe. Acesta părea răspunsul la rugăciunile mele, dar în același timp prea frumos ca să fie adevărat.

— Mătușă, am țipat, chiar o să plec?

Ea a clătinat sever din deget spre mine.

— Gura! Să nu-ncepi... Când mi-a văzut însă expresia de panică de pe chip, a zâmbit. Bine. Da, chiar o să pleci.

Tremurând de emoție, am dat fuga să-i povestesc Fatimei, care începuse să pregătească cina.

— Plec la Londra! Plec la Londra!

Țipam întruna și am început să dansez, rotindu-mă prin bucătărie.

— Cum? La Londra? M-a prins de braț în toiul unei piruete și m-a pus să-i explic. O să fii albă, m-a anunțat ea după aceea sec.

— Poftim?

— O să fii albă, adică... *albă*.

N-am înțeles. Nu înțelegeam despre ce vorbea, deoarece nu văzusem în viața mea un om alb și de fapt nici

nu știam că exista așa ceva. Comentariul ei nu m-a neliniștit însă deloc.

— Gura, te rog, i-am spus pe un ton de superioritate. Ești invidioasă că eu plec la Londra și tu rămâi aici.

Mi-am reluat dansul, unduind din corp și lovindu-mi palmele laolaltă, de parcă aş fi sărbătorit ploaia, apoi am început să cânt:

— O să plec la Londra! Ooo-ieee – o să plec la Londra!

— WARIS! a strigat mătușa Sahru cu glas amenințător.

În seara aceea mătușa m-a echipat pentru călătorie; am căpătat prima mea pereche de pantofi – mai exact sandale fine din piele.

În avion am purtat o rochie lungă și viu colorată pe care mi-o dăruise, peste care aveam o robă africană largă. Nu aveam niciun bagaj, dar asta era lipsit de importanță, fiindcă nici nu dețineam nimic cu excepția hainelor de pe mine când unchiul Mohammed a venit să mă ia în ziua următoare.

Înainte de a pleca spre aeroport, i-am îmbrățișat și i-am sărutat pe mătușa Sahru, pe scumpa Fatima și pe toți verișorii mei micuți. Fatima fusese atât de bună, încât aş fi vrut s-o iau cu mine. Știam însă că era o slujbă pentru o singură persoană și eram cu atât mai fericită că-mi revenise mie. Unchiul Mohammed mi-a întins pașaportul și l-am privit uimită – primul meu document oficial –, deoarece nu deținusem niciodată certificat de naștere sau orice alt act care să-mi poarte numele. Când m-am urcat în

mașină, m-am simțit foarte importantă și am fluturat din braț în semn de rămas-bun către familie.

Rână atunci văzusem avioanele de pe pământ; zburau din când în când deasupra deșertului, când eram cu caprele la păscut, așa că știam de existența lor. Nu văzusem însă niciunul de aproape până în după-amiaza în care am părăsit Mogadishu. Unchiul Mohammed m-a condus prin aeroport și ne-am oprit înaintea ușii care ducea afară, la avion. Pe pista din beton am văzut un avion cu reacție britanic gigantic, sclipind sub soarele african. Abia atunci mi-am auzit unchiul spunând ceva de genul:

—... și mătușa Maruim te va aștepta la Londra. Eu o să vin peste câteva zile. Mai am niște treburi de terminat aici înainte de plecare.

Am rămas cu gura căscată, apoi m-am întors și m-am holbat la el. Unchiul Mohammed mi-a vârat biletul de avion în mână.

— Ai grijă să nu pierzi biletul – și nici pașaportul – Waris. Sunt documente foarte importante, așa că ține-le bine.

— Nu vii cu mine?

A fost tot ce am putut articula, cu glas înăbușit.

— Nu, a rostit el pe un ton iritat, trebuie să mai rămân aici câteva zile.

Am început imediat să plâng, temându-mă să fiu singură; acum, când plecarea din Somalia era iminentă, nu mai eram convinsă că era o idee așa de bună. În ciuda

tuturor necazurilor, era singurul cămin pe care-l cunoscusem și rămânea un mister total ce anume mă aștepta.

— Haide, n-o să pățești nimic. Cineva te va aștepta la Londra și-ți va spune ce să faci după ce ajungi acolo.

Am smiorcăit, apoi am scâncit. Unchiul m-a împins cu blândețe spre ușă.

— Haide, du-te acum, pleacă avionul. Suie odată... SUIE ÎN AVION, WARIS!

De-a dreptul îngrozită, am traversat betonul arzător sub soare. Am studiat echipajul de la sol, care se agita în jurul avionului, pregătindu-l pentru decolare. Ochii mei au urmărit hamalii care încărcau bagaje, echipajul care verifica ultimele detalii, apoi m-am uitat la scară și m-am întrebat cum voi intra în avion. Am ales scara și am început să urc, însă, Neobișnuită să merg încălțată, m-am chinuit pe treptele alunecoase din aluminiu fără să mă-mpiedic în rochia mea lungă. După ce am ajuns la bord, nu știam ce să fac în continuare și probabil că arătam ca o idioată. Toți ceilalți pasageri erau deja așezați și mă priveau întrebător, așa că le puteam citi perfect gândurile pe chipuri: „Cine naiba mai e și țărancă asta proastă care nu știe nici cum să călătorească cu avionul?” Imediat după ușă m-am răsucit pe călcâie și m-am așezat pe un scaun gol.

Atunci am văzut pentru prima dată un om alb. Un bărbat alb de pe scaunul de alături a rostit:

— Țsta nu-i locul tău.

Cel puțin asta presupun că a rostit, deoarece nu știam nici măcar un cuvânt în limba engleză. Holbându-mă la el panicată, m-am gândit: „Doamne Dumnezeule, ce-mi spune omul ăsta? Și de ce arată așa?” El și-a repetat cuvintele, iar eu am intrat din nou în panică. Apoi însă, slavă cerului, însoțitoarea de zbor s-a apropiat și mi-a luat biletul din mână în mod clar înțelese că eram complet pierdută. M-a luat de braț și m-a condus pe culoar până la locul meu – care nu era bineînțeles la clasa întâi, unde mă instalasem inițial. Toate fețele pasagerilor se întorceau și mă priveau. Stewardesa a zâmbit și mi-a indicat scaunul. M-am așezat imediat, recunoscătoare că nu mă mai vede nimeni; am zâmbit larg, ca o prostituată, și am încuviințat repede din cap spre ea în semn de mulțumire.

La scurt timp după decolare, aceeași însoțitoare de zbor a revenit cu un coș de dulciuri, pe care mi l-a întins, surâzând. Cu o mână am ridicat un fald al veșmântului, așa cum făceam când culegeam fructe, iar mâna cealaltă am umplut-o cu bomboane. Eram înfometată și am plănuit să-mi fac rezerve. Cine știa când voi căpăta altă mâncare? Când am întins mâna ca să mă servesc din nou, însoțitoarea de zbor a încercat să se îndepărteze. M-am întins, ca să-i prind coșul și ea s-a grăbit să plece cu o expresie care spunea clar: „Dumnezeule, ce-o să mă fac cu fata asta?”

Am scos bomboanele din ambalaj și le-am devorat, examinându-i pe oamenii albi din jurul meu. Mi se păreau

bolnavi și reci. „Aveți nevoie de soare”, le-aș fi recomandat dacă aș fi știut engleza; am presupus că treceau printr-o stare temporară. Nu era posibil ca ei să arate mereu așa, nu? Probabil că se albiseră deoarece nu-i văzuse de prea mult timp soarele. Apoi am decis să ating pe unul dintre ei cu prima ocazie care mi se dădea, fiindcă poate culoarea albă avea să se șteargă. Poate că dedesubt erau de fapt negri.

După nouă-zece ore petrecute în avion, eram disperată să urinez. Simțeam că explodez pur și simplu, dar nu aveam habar unde să mă duc. Mi-am spus: „Haide, Waris, poți să rezolvi asta”. Privind cu atenție, am observat că toți oamenii din jurul meu se ridicau și intrau pe o ușă. „Asta trebuie să fie”, am concluzionat. M-am sculat și m-am dus la ușă tocmai când ieșea cineva. După ce am intrat, am închis ușa și am privit în jur. Aceasta trebuia să fie camera cuvenită, dar unde era locul cu pricina? M-am uitat la chiuvetă, apoi am ignorat-o. Am examinat scaunul cu colac, l-am mirosit și am decis că acela era locul corect pentru ce aveam de făcut. Fericită, m-am așezat și – pfiu!

Am fost extrem de ușurată, până când m-am ridicat și mi-am dat seama că urina mea rămăsese acolo. Ce trebuia să fac?

Nu voiam să o las acolo, unde să fie văzută de următorul om care va intra. Dar cum s-o scot? Nu știam să vorbesc engleza – și nici s-o citesc așa încât cuvântul *Flush* scris deasupra butonului nu însemna nimic pentru mine. Și chiar

dacă l-aș fi înțeles, nu văzusem în viața mea un closet la care să tragi apa pentru evacuare. Studiind toate manetele, pârghiile și șuruburile din încăpere, m-am întrebat pe rând dacă nu cumva *acesta* va duce la dispariția urinei mele? Am revenit de mai multe ori la butonul *Flush*, deoarece părea opțiunea evidentă. Mă temeam însă că dacă-l voi apăsa, avionul va exploda. În Mogadishu, auzisem că se întâmplă asemenea lucruri. Din cauza permanentelor conflicte politice interne de acolo, oamenii vorbeau despre bombe și explozii, care aruncau în aer una sau alta. Poate că dacă apăsam butonul acesta, avionul urma să explodeze și noi aveam să murim. Poate că asta era chiar eticheta butonului; un avertisment de felul: Nu apăsați! AVIONUL VA SĂRI ÎN AER. Am decis să nu risc așa ceva pentru un pic de pipi. Dar nici nu doream să las urme de acest fel, pentru a fi găsite de alții. Iar ei aveau să știe cu exactitate cine le lăsase, fiindcă deja se auzeau bătăi în ușă.

Fulgerată de inspirație, am luat un pahar de unică folosință și l-am umplut de la robinetul care picura. L-am turnat apoi în toaletă, gândindu-mă că dacă voi dilua suficient urina, următoarea persoană care va intra va crede că closetul era plin pur și simplu cu apă. M-am apucat concentrată de treabă, umplând paharul și turnând, umplând paharul și turnând. De acum, oamenii nu numai că băteau în ușă, ci și strigau. Iar eu nu puteam nici măcar să le răspund cu „Doar o clipă... În tăcere, am continuat să-mi văd de plan, umplând paharul de la robinet și turnându-l în

closet. M-am oprit când vasul de porțelan se umpluse până sub colac. Știam că dacă voi mai turna o singură picătură, se va revărsa pe podea. Cel puțin însă conținutul părea apă obișnuită, așa că m-am ridicat, mi-am netezit rochia și am deschis ușa. Cu ochii plecați, m-am împins prin mulțimea adunată afară, recunoscătoare cel puțin că nu-mi venise decât să urinez.

Când am aterizat la Heathrow, teama de a face față unei țări necunoscute a fost contrabalansată de ușurarea de a părăsi avionul. Cel puțin, mătușa va fi acolo să mă întâmpine și eram recunoscătoare pentru asta. Pe măsură ce avionul cobora, cerul de lângă fereastra mea nu mai era brăzdat de nori ca o spumă albă, ci devenise o ceață cenușie. Când s-au ridicat ceilalți pasageri, m-am ridicat și eu, și m-am lăsat purtată de talazul de trupuri ce părăseau avionul, fără să am habar unde să mă duc și ce să fac. Mulțimea a înaintat până am ajuns la o scară. Era o singură problemă: treptele se mișcau. Am încremenit imediat privindu-le. Marea de oameni s-a despărțit de o parte și de cealaltă, iar eu m-am uitat cum toți pășeau fără ezitare pe treptele mișcătoare și erau purtați în sus. Imitându-i, am înaintat și m-am îmbarcat pe escalator. Însă una dintre noile mele sandale mi-a lunecat din picior și a rămas pe podea.

— Sandaia mea! Sandaia mea! am strigat în somaleză și am vrut să mă-ntorc și s-o recuperez.

Dar micimea strâns adunată în spatele meu nu mi-a

permis să trec.

Am coborât de pe scara rulantă și am șchiopătat mai departe împreună cu pasagerii, purtând o singură sanda. Am ajuns la ghișeul vamal și m-am uitat la oamenii albi în uniforme britanice perfect scrobite și protocolare – atâta doar că nu aveam habar cine erau. Un vameș mi s-a adresat în engleză și, profitând de ocazie pentru a cere ajutor, am arătat înapoi, către scara rulantă, și am strigat în somaleză:

— Sandaia mea! Sandaia mea!

El m-a privit fix, cu o expresie de plictiseală și suferință, apoi și-a repetat întrebarea. Am chicotit nervos, uitând pentru moment de sandală. Vameșul a indicat spre pașaportul meu și i l-am întins. După ce l-a examinat cu atenție, l-a ștampilat și mi-a făcut semn să trec mai departe.

După ghișeele vamale, un bărbat în uniformă de șofer s-a apropiat de mine și m-a întrebat în somaleză:

— Ai venit să lucrezi pentru doamna Farah?

Am fost atât de ușurată să găsesc pe cineva care putea vorbi limba mea, încât am țipat fericită:

— Da! Da! Eu sunt, eu sunt Waris.

Șoferul a dat să mă conducă, însă l-am oprit.

— Sandaia mea, trebuie să coborâm și să-mi iau sandaia.

— Sandaia ta?

— Da, da, a rămas acolo.

— Unde?

— La baza scării mișcătoare. Am arătat în direcția opusă. Mi-a scăpat din picior când am suit.

El a coborât ochii spre picioarele mele, unul încălțat și unul desculț.

Din fericire, șoferul știa limba engleză, așa încât a obținut permisiunea să intrăm din nou prin poartă și să-mi recuperez sandaua. Dar când am ajuns la locul unde o pierdusem, n-am zărit-o nicăieri. Nu-mi venea să cred cât ghinion puteam avea. Mi-am scos cealaltă sanda și am ținut-o în mână, cercetând grijuliu podeaua până am revenit la etaj. Acum însă a trebuit să trec din nou prin punctul vamal. De data aceasta același vameș a reușit să-mi pună întrebările pe care dorise să mi le adreseze prima dată, folosindu-l pe șofer ca translator.

— Durata șederii? a întrebat el.

Am ridicat din umeri.

— Unde te duci?

— Ca să locuiesc cu unchiul meu, care este ambasador, am spus mândră.

— Potrivit pașaportului tău, ai optsprezece ani. Este corect?

— Poftim? N-am optsprezece ani! am protestat spre șofer.

El i-a tradus ceva vameșului.

— Ai ceva de declarat?

N-am înțeles întrebarea aceea, iar șoferul mi-a explicat:

— Ce aduci în țară?

Mi-am ridicat singura sanda. Vameșul a privit-o fix aproape un minut, apoi a clătinat încet din cap, mi-a restituit pașaportul și ne-a făcut semn să trecem.

În timp ce mă conducea afară din aeroport, șoferul mi-a explicat:

— Fii atentă, în pașaportul tău scrie că ai optsprezece ani și eu i-am zis același lucru vameșului. Dacă te-ntreabă cineva, trebuie să zici că ai optsprezece ani.

— Nu am optsprezece ani, am răspuns furioasă. Nu-s așa de bătrână!

— Dar câți ani ai de fapt?

— Nu știu, poate paisprezece, dar nu-s *atât* de bătrână!

— Fii atentă, așa scrie în pașaportul tău, deci asta e vârsta ta acum.

— Ce tot spui? Nu-mi pasă ce scrie-n pașaport – și de ce scrie așa – eu îți zic că nu-i adevărat.

— Pentru că așa le-a pus domnul Farah.

— Păi atunci, e nebun Habar n-are de nimic!

Până am ajuns la ieșire, strigam unul la altul, și, din clipa aceea, șoferul unchiului Mohammed și cu mine ne-am displăcut profund.

Când am suit desculță în mașină, în Londra ninge. Mi-am încălțat singura sanda și m-am zgribulit, strângându-mi în jur veșmântul din bumbac subțire. Nu mai cunoscusem niciodată o asemenea vreme și, bineînțeles, nu văzusem niciodată zăpadă.

— Doamne Dumnezeu, ce frig este aici!

— O să te-obișnuiești.

După ce șoferul a ieșit din aeroport și a pătruns în traficul matinal al Londrei, am fost copleșită brusc de un sentiment de tristețe și singurătate în locul acesta complet străin, unde nu mă înconjurau decât fețe albe cu aspect bolnav. „Allah! Cerurilor! Mamă! Unde sunt?” în clipa aceea o doream cu disperare pe mama. Deși era singurul chip negru din jur, șoferul unchiului Mohammed nu reprezenta o mângâiere pentru mine; în mod vădit, mă considera sub nivelul lui.

În timp ce conducea, m-a pus la curent în privința gospodăriei căreia mă alăturam: urma să locuiesc acolo cu unchiul și mătușa mea, cu mama unchiului Mohammed, cu alt unchi pe care nu-l știam – unul dintre frații mamei și ai mătușii Maruim – și cu cei șapte copii, verii mei. După ce mi-a spus cine locuia în casă, șoferul m-a informat: când mă voi scula, ce voi face, ce voi găti, unde voi dormi, când voi merge la culcare și cum mă voi prăbuși în pat, epuizată, la sfârșitul fiecărei zile.

— Mătușa ta, stăpâna casei, conduce gospodăria cu mână de fier, mi-a mărturisit el direct. Te previn: le face zile fripte tuturor.

— Poate că-ți face *ție*, am replicat, dar este mătușa mea.

Mă gândeam că, la urma urmelor, era totuși femeie și sora mamei. M-am gândit apoi cât de mult îmi lipsea mama

și cât de bune fuseseră cu mine mătușica Sahru și Fatima. Și Aman îmi dorise binele, dar pur și simplu nu ne-am putut înțelege. Femeile din familie țineau una la alta și se ajutau. M-am lăsat pe spate, rezemându-mă de spătarul banchetei, și m-am simțit foarte obosită după lunga mea călătorie.

Am mijit ochii pe geamul automobilului, încercând să văd de unde soseau fulgii albi. Zăpada albea treptat trotuarele în timp ce înaintam pe eleganta stradă rezidențială Harley. Când ne-am oprit în fața casei unchiului, m-am holbat uimită, înțelegând că voi locui în clădirea aceea măreață. În experiența mea limitată din Africa nu mai văzusem niciodată așa ceva. Reședința ambasadorului era o vilă cu patru niveluri vopsită în galben, culoarea mea favorită. Am pornit spre intrarea din față, o ușă impunătoare, care avea deasupra o fereastră în evantai. Imediat după ușă, o oglindă mare cu ramă aurită reflecta un perete compact de cărți din biblioteca aflată vizavi de ea.

Mătușa Maruim a apărut în foaier să mă întâmpine.

— Mătușico! am strigat.

Era puțin mai tânără decât mama și purta haine occidentale moderne.

— Intră, a spus ea rece. Închide ușa.

Intenționasem să alerg la ea și s-o îmbrățișez, dar ceva din felul cum stătea cu palmele lipite laolaltă m-a făcut să încremenesc în prag.

— Mai întâi aș vrea să-ți arăt totul pe aici și să-ți explic

care-ți sunt îndatoririle.

— Ah, am murmurat, simțind cum ultima scânteie de energie îmi părăsește trupul. Mătușico, sunt foarte obosită. Nu vreau decât să mă-ntind. Te rog, nu pot să dorm acum?

— Bine, da. Vino.

A trecut în living și, când am urcat scara, am zărit mobilierul elegant, candelabrul, sofaua albă acoperită cu zeci de perne, tablourile abstracte în ulei atârinate deasupra poliței căminului, buștenii care trosneau în șemineu. Mătușa Maruim m-a dus în camera ei și a spus că puteam dormi în patul ei. Patul cu baldachin era cât toată coliba familiei mele și acoperit cu o cuvertură minunată. Mi-am trecut palma peste țesătura mătăsoasă, bucurându-mă de senzația respectivă.

— Când te vei trezi, o să-ți arăt casa.

— Mă trezești tu?

— Nu. O să te trezești când o să te trezești. Poți să dormi cât vrei.

M-am strecurat sub pături și m-am gândit că în viața mea nu simțisem ceva la fel de moale și divin. Mătușa a închis ușa încetișor, iar eu am adormit ca și cum aș fi căzut printr-un tunel lung și negru.

CAMERISTA

Visând am deschis ochii, am crezut că visam în continuare – și era un vis nespus de frumos. Trezindu-mă în patul uriaș din camera superbă, la început n-am putut crede că era real. Probabil că în noaptea aceea mătușa Maruim dormise cu unul dintre copii, pentru că am zăcut în dormitorul ei până a doua zi dimineată. Dar imediat ce am coborât din pat, viața mea de vis s-a destrămat și am revenit la realitate.

Mătușa m-a găsit după ce ieșisem din camera ei și rătăceam prin casă.

— Bun, te-ai trezit. Haide în bucătărie, ca să-ți arăt ce ai de făcut.

Amețită, am urmat-o în camera pe care o numise „bucătărie”; nu arăta deloc ca bucătăria din casa mătușii din Mogadishu. Pe toți pereții erau dulăpioare alb-crem, gresia albastră strălucea și totul era dominat de o plită uriașă cu șase ochiuri aflată în centrul încăperii. Mătușa deschidea și închidea sertare, vorbind întruna:

— ... și aici sunt ustensilele, tacâmurile, fețele de masă...

Habar nu aveam despre ce vorbea – nu știam ce erau

lucrurile astea pe care mi le arăta, cu atât mai puțin ce ar fi trebuit să fac cu ele.

— În fiecare dimineață la șase și jumătate, o să-i servești micul dejun unchiului tău, fiindcă pleacă devreme la ambasadă. El este diabetic, așa că trebuie să-i urmărim regimul cu atenție. Mănâncă întotdeauna același lucru: ceai de plante și două ouă ochiuri moi. Mie îmi place să-mi beau cafeaua la mine în cameră la ora șapte; după aceea o să faci clătite pentru copii; ei mănâncă la opt fix, pentru că la nouă intră la școală. După micul dejun...

— Mătușico, cum o să știu să fac toate astea? Cine o să mă-nvețe? Nu știu cum să fac - cum le-ai spus? - clătite. Ce sunt clătitele?

Mătușa Maruim tocmai trăsesese aer adânc în piept înainte s-o întrerup și întinsese brațul, arătând o ușă. A rămas fără să respire, cu brațul întins, și m-a privit cu o expresie de panică pe chip. După aceea a răsuflat încet și a coborât brațul pe lângă corp, lipindu-și palmele laolaltă, așa cum le ținuse când o văzusem prima dată.

— Prima dată, voi face eu toate lucrurile astea, Waris. Însă tu trebuie să mă urmărești atentă. Să mă urmărești foarte atentă, să asculți și să înveți.

Am încuviințat din cap, iar ea a tras din nou aer în piept și a continuat de unde rămăsese.

După prima săptămână și câteva dezastre minore, am transformat rutina aceea într-o știință exactă și am urmat-o zilnic, timp de 365 de zile pe an, în următorii patru ani.

Pentru o fată care nu avusese niciodată conștiința timpului, am învățat să urmăresc ceasul îndeaproape – și să trăiesc după el. Scularea la ora 6: 00, micul dejun al unchiului la 6: 30, cafeaua mătușii la 7: 00, micul dejun al copiilor la 8: 00. După aceea făceam curățenie în bucătărie. Șoferul revenea de la ambasadă unde-l dusesese pe unchiul și-i lua pe copii la școală. Făceam apoi curat în dormitorul mătușii și în baia ei, după care treceam prin toate camerele din casă, ștergând praful, frecând și lustruind toate cele patru niveluri. Și credeți-mă, dacă nu curățam casa potrivit standardului cuiva, mi se atrăgea imediat atenția.

— Nu mi-a plăcut cum ai făcut curat în baie. Data viitoare, să te asiguri că este impecabil. Faianța albă trebuie să fie fără pete – strălucitoare.

Cu excepția șoferului și a bucătarului, eram singura servitoare pentru toată casa; mătușa mi-a explicat că pentru un loc mic ca al nostru nu era nevoie să angajeze mai mulți oameni. Bucătarul gătea doar de șase ori pe săptămână; duminica avea zi liberă, și găteam eu în locul lui. În patru ani n-am avut niciodată o zi liberă. În puținele ocazii când am cerut așa ceva, mătușa a izbucnit într-o asemenea criză de isterie, încât am renunțat să mai încerc.

Eu nu mâncam cu familia. Ciuguleam câte ceva când se iva ocazia și continuam să deretic până cădeam în pat la miezul nopții. Nu simțeam totuși că pierdeam mare lucru fiindcă nu cinam cu familia, pentru că, după părerea mea, mâncarea bucătarului era o porcărie. Era tot somalez, dar

nu din același trib cu mine. Și era un bărbat arogant, leneș și afurisit, căruia îi plăcea să mă chinuiască. De câte ori intra mătușa în bucătărie, el începea din senin:

— Waris, când m-am întors luni dimineața, am văzut că ai lăsat bucătăria într-un hal fără de hal. Am avut nevoie de ore-ntregi s-o curăț.

Bineînțeles că era o minciună sfruntată. El nu căuta decât să dea bine în ochii mătușii și ai unchiului, și știa că nu reușea asta prin ceea ce gătea. I-am spus mătușii că nu voiam să mănânc ce pregătea el, iar ea mi-a răspuns:

— În regulă, fă-ți singură ce vrei.

Atunci am fost cu adevărat recunoscătoare că o privisem pe verișoara Fatima gătind în Mogadishu. Aveam un talent intuitiv la gătit și am început să pregătesc mâncăruri din paste și să creez și altele strict din imaginația mea. Când au văzut ce mâncam, ceilalți membri ai familiei au vrut aceleași preparate. În scurt timp mă întrebau ce aș dori să gătesc, ce ingrediente aveam nevoie de la piață și așa mai departe. Asta nu mi-a sporit, bineînțeles, afecțiunea bucătarului.

Până la sfârșitul primei săptămâni petrecute în Londra, am înțeles că între mine și mătușa și unchiul meu existau deosebiri esențiale cu privire la rolul pe care urma să-l joc în viețile lor. În majoritatea Africii, se întâmplă des ca membrii mai înstăriți ai familiei să-i ia pe copiii rudelor mai sărace, care muncesc în schimbul întreținerii. Uneori, rudele îi educă pe copii și-i tratează ca pe unii de-ai lor.

Alteori, nu. În mod evident, eu speram ca situația mea să se încadreze în prima categorie, dar în scurt timp am descoperit că mătușa și unchiul aveau probleme mai importante decât educarea unei copile ignorante pe care o primiseră din deșert și care urma să fie cameristă. Unchiul era atât de ocupat cu treburile lui, încât era prea puțin atent la ce se întâmpla acasă. Dar mătușa, despre care visasem că va fi ca o a doua mamă pentru mine, nu avea astfel de intenții, și anume de a mă adopta ca a treia fiică. Eram o simplă servitoare. Pe măsură ce realitatea aceasta a devenit brutal de clară, alături de zilele de muncă permanentă, bucuria mea de a veni la Londra a început să se stingă. Am descoperit că mătușa era obsedată de reguli și regulamente; totul trebuia să fie exact așa cum spusese ea, exact la ora pe care o spusese, zilnic. Fără excepție! Poate că simțea că trebuia să fie rigidă pentru a avea succes în cultura aceasta atât de diferită față de cea din țara noastră natală. Din fericire însă am găsit în casă o prietenă în persoana verișoarei Basma.

Basma era fata cea mai mare a unchiului și mătușii și era de vârsta mea. Ea era extraordinar de frumoasă și toți băieții îi dădeau târcoale, însă nu-i băga în seamă. Mergea la școală, iar seara n-o interesa decât lectura. Se ducea în camera ei, se întindea de-a curmezișul patului și citea ore la rând. Adesea era atât de absorbită de o carte, încât nu venea la masă, uneori toată ziua, până nu era târâtă cu forța afară din dormitor.

Plictisită și singură, intram în camera Basmei s-o vizitez și mă așezam pe un colț al patului ei.

— Ce citești? o întrebam.

— Lasă-mă-n pace, mormăia fără să ridice ochii. Citesc...

— Și nu pot să vorbesc cu tine?

Îmi răspundea fără să-și desprindă ochii de la carte, pe un ton sec, vorbind nedeslușit, ca prin somn:

— Despre ce vrei să vorbim?

— Ce citești?

— Hmmm?

— Ce citești? Despre ce-i vorba?

În cele din urmă, după ce izbuteam să-i atrag atenția, se oprea din lectură și-mi povestea cartea. În majoritatea cazurilor erau romane de dragoste și apogeul sosea când, după câteva despărțiri și neînțelegeri, bărbatul și femeia se sărutau în cele din urmă. Deoarece îmi plăcuseră toată viața poveștile, momentele acestea mă încântau și stăteam fermecată, în timp ce Basma relata intriga în cele mai mărunte detalii, cu ochii scânteind și agitând din brațe. Ascultând-o, am început să doresc să pot citi și eu, deoarece atunci, așa mă gândeam eu, m-aș fi putut bucura de povești oricând doream.

Fratele mamei care locuia cu noi, unchiul Abdullah, venise în Londra cu sora lui, ca să poată urma universitatea. El m-a întrebat dacă nu voiam să merg la școală.

— Waris, să știi că trebuie neapărat să înveți să citești.

Dacă te interesează, te pot ajuta.

Mi-a spus unde era școala, ce program avea și – cel mai important – că era gratuită. Nu mă gândisem niciodată până atunci că aș fi putut merge la școală. Ambasadorul îmi dădea lunar o sumă minusculă, ca bani de buzunar, dar n-ar fi fost în niciun caz suficient ca să plătesc școala. Incitată că puteam învăța să citesc, m-am dus la mătușa Maruim și i-am spus că voiam să merg la școală. Doream să învăț să citesc, să scriu și să vorbesc engleza. Deși locuiam în Londra, noi vorbeam somaleza acasă, și, întrucât nu aveam niciun contact cu lumea exterioară, știam doar câteva cuvinte în engleză.

— Bine, a zis mătușa, o să mă gândesc.

Dar când a discutat subiectul cu unchiul meu, acesta s-a împotrivit. Am insistat pe lângă mătușă să mă lase la școală, însă nu voia să încalce decizia soțului ei. Până la urmă, m-am hotărât să merg fără aprobarea lor. Cursurile se țineau de trei ori pe săptămână, seara între orele 21: 00 și 23: 00. Unchiul Abdullah a fost de acord să mă ducă el prima dată și să-mi arate unde să merg. De acum aveam cincisprezece ani, și era prima dată când intram într-o sală de clasă. Încăperea era plină cu oameni de toate vârstele din toată lumea. După prima seară, un italian bătrân mă lua după ce mă furișam afară din casa unchiului, apoi mă aducea acasă la terminarea orelor. Eram atât de dornică să învăț, încât profesoara îmi spunea:

— Ești bună, Waris, dar ia-o mai încet.

Învăţasem alfabetul şi începusem noţiunile de bază ale englezei, când unchiul a descoperit că mă furişam serile din casă. S-a înfuriat că nu-i dădusem ascultare şi a pus capăt educaţiei mele şcolare după numai două săptămâni.

Deşi nu mai aveam voie să merg la şcoală, am împrumutat cărţile verişoarei şi am încercat să învăţ singură să citesc. Nu aveam voie să mă uit la televizor împreună cu familia, dar uneori zăboveam în preajma uşii şi ascultam engleza, încercând să-mi deprind urechea cu limba. Totul a continuat ca de obicei până când, într-o zi, mătuşa Maruim m-a strigat pe când dereticam:

— Waris, să vii aici după ce termini la etaj. Am ceva să-ţi spun.

Eu făceam paturile, iar când am terminat m-am dus în living, unde mătuşa stătea lângă şemineu.

— Da?

— Am primit azi un telefon de acasă. Ăăă... cum îl cheamă pe frăţiorul tău?

— Ali?

— Nu, cel mai mic, cel cu părul grizonant...

— Moşul? Te referi la Moşul?

— Da. Moşul şi sora ta mai mare, Aman. Îmi pare rău. Au murit amândoi.

Nu mi-a venit să cred. Am privit-o fix, gândindu-mă că era probabil o glumă – sau poate că se înfuriase pe mine din cine ştie ce motiv şi încerca să mă pedepsească, spunându-mi o poveste teribilă. Însă faţa îi era complet

inexpresivă și nu-mi oferea nici cel mai mărunț indiciu. „Înseamnă că vorbește serios, altfel de ce ar spune asemenea lucruri? Dar cum poate fi adevărat?” Am încremenit și nu m-am putut clinti, după care am simțit că-mi cedează picioarele și m-am așezat pentru un minut pe sofaua albă. Nici măcar nu m-am gândit să întreb ce se întâmplase. Poate că mătușa îmi vorbea, poate că-mi explica evenimentele oribile, însă eu nu puteam auzi decât un vuiet în urechi. Fără să simt nimic, mergând țeapăn ca un zombi, m-am dus în camera mea de la nivelul al patrulea.

Am stat acolo toată ziua în stare de șoc, întinsă pe patul meu din odăița de sub streășină pe care o împărțeam cu verișoara mea mai mică. Moșul și Aman muriseră amândoi? Cum se putea? Eu plecasem de acasă, ratând ocazia de a petrece mai mult timp cu fratele și sora mea, iar acum n-aveam să-l mai revăd pe niciunul, niciodată. Aman, cea mereu puternică; Moșul, cel mereu înțelept. Nu părea posibil ca ei să fi murit... și dacă totuși *era posibil*, ce însemna asta pentru restul familiei, pentru aceia dintre noi cu capacități mai reduse?

Când s-a făcut seară, am decis că nu mai voiam să sufăr. Din dimineața când fugisem de tata, nimic din viața mea nu se petrecuse așa cum sperasem. Acum, după doi ani, îmi lipsea teribil apropierea din cadrul familiei mele și mă copleșea faptul că doi frați plecaseră pentru totdeauna. Am coborât la bucătărie, am deschis un sertar și am scos

un cuțit ascuțit. Cu el în mână, am revenit în cameră. Întinsă în pat și încercând să-mi adun curajul să-mi tai venele, m-am gândit însă la mama. Sărmana de ea! În săptămâna aceasta, eu pierdusem doi frați, dar ea avea să piardă trei copii. Nu părea deloc cinstit, așa că am pus cuțitul pe noptieră și am rămas privind tavanul. Uitasem de cuțit când, mai târziu, Basma a intrat să vadă ce făceam. L-a privit șocată.

— Ce naiba-i asta? Ce faci cu un cuțit?

N-am încercat să răspund, ci am studiat mai departe tavanul. Verișoara a luat cuțitul și a ieșit.

După câteva zile, mătușa m-a strigat din nou;

— Waris! Coboară!

M-am prefăcut că n-o auzisem.

— WARIS! COBOARĂ!

Am coborât și am găsit-o așteptându-mă la piciorul scării.

— Hai, repede! La telefon!

Vestea aceea m-a uluit, deoarece nimeni nu mă căutase vreodată la telefon. Ba chiar nu vorbisem niciodată la telefon.

— Pentru mine? am întrebat încetișor.

— Da, da, a arătat ea receptorul de pe masă. Uite-l – ia-l, ia telefonul!

Am ținut receptorul în mână, privindu-l ca și cum m-ar fi putut mușca. De la treizeci de centimetri depărtare, am șoptit:

— Da?

Mătușa Maruim a dat ochii peste cap.

— Vorbește! Vorbește în receptor!

L-a întors în poziția corectă și mi l-a apropiat de ureche.

— Alo?

Apoi am auzit ceva uimitor: glasul mamei.

— Mamă! Mamă! Doamne Dumnezeule, ești chiar tu? apoi un surâs mi-a acoperit fața, pentru prima dată după multe zile. Mamă, ești bine?

— Nu, am locuit sub copaci.

Mama mi-a povestit că înnebunise după moartea lui Aman și a Moșului. În clipa aceea am fost recunoscătoare că renunțasem să-i sporesc suferințele luându-mi viața. Ea fugise în deșert; nu a mai vrut să fie cu nimeni, să vadă pe nimeni, să vorbească cu nimeni. După aceea a plecat la Mogadishu să-și viziteze familia. Era și acum acolo, cu neamurile, și telefonase din casa mătușii Sahru.

A încercat să-mi explice ce se întâmplase, dar nimic din spusele ei nu mi s-a părut logic. Moșul se îmbolnăvisese. Așa cum era de așteptat la o viață de nomad în Africa, nu existau ajutoare medicale; nimeni nu știa ce se întâmplase sau ce tratament să apuce. În societatea aceea existau numai două opțiuni: să trăiești ori să mori. Nu exista nimic intermediar. Atâta timp cât cineva trăia, totul era în regulă. Nu ne făceam prea multe griji gândindu-ne la boli, deoarece, fără doctori sau medicamente, nu puteam face absolut nimic ca să-i vindecăm pe bolnavi. Când cineva

murea, și asta era în regulă, fiindcă supraviețuitorii continuau să trăiască. Viața își urma cursul. Existența noastră era condusă permanent de filosofia *inshallah*: „cu voia Domnului”. Viața era acceptată ca un dar, iar moartea ca o decizie incontestabilă a lui Dumnezeu.

Dar când s-a îmbolnăvit Moșul, părinții mei s-au speriat, deoarece el era un copil special. Neștiind ce să facă, mama a trimis un mesager la Aman în Mogadishu, cerându-i ajutorul. Aman fusese mereu cea puternică; ea știa ce era de făcut. Așa a fost: Aman a plecat pe jos din Mogadishu ca să-l ia pe Moșul și să-l ducă la un medic. Nu știu unde anume exact poposise familia noastră pe atunci sau cât de departe de capitală. Însă când o chemase pe Aman, mama nu știuse că era gravidă în opt luni. În timp ce sora mea îl ducea la spital, Moșul a murit în brațele ei. Aman a intrat în stare de șoc și a murit și ea după câteva zile, odată cu pruncul pe care-l purta. N-am fost nici măcar sigură unde erau ei când muriseră, dar, după aflarea veștilor, mama, care fusese mereu atât de fermă, a suferit un colaps nervos. Și pentru că ea era centrul care ținea laolaltă familia noastră, mă îngrozea să mă gândesc cum era viața pentru ceilalți. Mai mult ca oricând, m-am simțit îngrozitor fiindcă eram în Londra și incapabilă s-o ajut pe mama când avea cel mai mult nevoie de mine.

* * *

Viața a continuat însă pentru toți, iar eu am încercat să mă bucur de ea cât puteam. Mi-am îndeplinit sarcinile în

casă și am glumit cu verișorii mei și cu prietenii lor când îi vizitau.

Într-o seară, am recrutat-o pe Basma să mă ajute cu prima mea prezentare de modă. După sosirea mea la Londra, ajunseseam să-mi placă hainele, însă nu doream neapărat să le dețin, ci mă amuza să le probez. Era cumva ca un rol dintr-o piesă de teatru; puteam pretinde că eram altcineva. În timp ce familia se uita la televizor în living, eu am mers în camera unchiului Mohammed și am închis ușa. L-am deschis dulapul și i-am scos unul dintre cele mai bune costume, din lână bleumarin cu dungulițe fine. L-am întins pe pat, cu o cămașă albă, cravată din mătase, ciorapi negri, pantofi englezești eleganți, negri, și pălărie de fetru. Le-am îmbrăcat pe toate, străduindu-mă să înnod cravata așa cum îl văzusem pe unchiul. După aceea am tras pălăria mult pe ochi. Când am apreciat ansamblul ca fiind corespunzător, m-am dus s-o caut pe Basma. Ea s-a cocoșat de râs la vederea mea.

— Du-te și spune-i tatălui tău că-l caută un bărbat.

— Astea sunt hainele lui? Dumnezeuule, o să te omoare...

— Fă cum ți-am zis...

Am stat în hol și am ascultat-o pe verișoara mea, așteptând momentul potrivit ca să-mi fac intrarea măreață.

— Tată, am auzit-o pe Basma rostind, te caută un bărbat.

— Un bărbat la ora asta? Unchiul Mohammed nu părea foarte încântat. Cine este? Ce vrea? L-ai mai văzut

vreodată?

Basma s-a bâlbâit:

— Eu... ăăă, nu știu. Cred că, da, cred că-l știi.

— Bun, atunci spune-i...

— Mai bine, primește-l, a zis ea repede. E chiar la ușă.

— Bine, a aprobat obosit unchiul meu.

Acela a fost indiciul pe care-l așteptam. Mi-am tras mult pălăria peste ochi, astfel încât abia mai vedeam, mi-am vârât mâinile în buzunarele hainei și am intrat țanțoș în cameră.

— Salut, nu mă mai ții minte? am rostit cu glas baritonal.

Unchiul a făcut ochii mari și s-a aplecat, încercând să privească pe sub borul pălăriei. Când și-a dat seama cine era, a început să hohotească. Mătușa și restul familiei s-au prăpădit de râs.

Unchiul Mohammed și-a clătinat degetul spre mine:

— Ia zi, ți-am dat eu cumva voie să...

— N-am putut să nu-ncerc, unchiule. Nu crezi c-a fost amuzant?

— Allah!

Am mai repetat figura de câteva ori, așteptând de fiecare dată suficient cât să-l iau pe unchiul prin surprindere. După aceea, îmi spunea:

— Ajunge de acum, Waris. Să nu te mai îmbraci cu hainele mele, ai înțeleș? Să nu te mai atingi de ele.

Iar eu știam că vorbea serios, deși tot aprecia că fusese

amuzant. Mai târziu, îl auzeam râzând și spunându-le prietenilor săi:

— Fata asta intră la mine și-mi îmbracă hainele, după care Basma vine și-mi spune: „Tată, te caută un bărbat”. Și după aceea fata intră, îmbrăcată complet în hainele mele. Ar trebui să o vedeți...

Mătușa a spus că prietenele ei sugeraseră să încerc modellingul. Răspunsul mătușii fusese însă:

— Dar noi nu facem așa ceva - suntem din Somalia și musulmane, nu știți?

N-a părut totuși să obiecteze niciodată față de cariera de manechin a lui Iman, fiica unei prietene vechi. Mătușa știa de mulți ani pe mama lui Iman, așa că, de câte ori una dintre ele se afla la Londra, insista să stea la noi. Am aflat despre modelling ascultând discuțiile despre Iman. Decupasem multe fotografii ale ei din revistele verișoarei și le lipisem pe pereți în odăița mea. „Dacă ea este o femeie somaleză și poate să facă așa ceva”, îmi spuneam, „de ce n-aș putea s-o fac și eu?”

Când Iman venea la noi, doream mereu să găsesc ocazia potrivită pentru a-i vorbi. Aș fi vrut să o întreb: „Cum să devin model?” Abia dacă știam că exista așa ceva și în tot cazul nu aveam habar cum să devin model. Însă de fiecare dată când venea, ea își petrecea seara discutând cu vârstnicii; știam că mătușa și unchiul n-ar fi acceptat niciodată să le întrerup conversația pentru asemenea prostii ca dorința mea de a deveni model. În cele din urmă,

Într-o seară, am prins momentul oportun. Iman citea în camera ei, iar eu am ciocănit la ușă.

— Pot să-ți aduc ceva înainte de culcare?

— Da, aş vrea o ceaşcă de ceai de plante.

Am coborât la bucătărie şi m-am întors cu o tavă.

Când am aşezat-o pe noptieră, am rostit:

— Ştii, am foarte multe fotografii cu tine în camera mea.

Am auzit ceasul ticăind pe noptieră şi m-am simţit ca o idioată. Mi-ar plăcea mult să fac şi eu modelling. Crezi că-i greu... tu cum ai făcut... cum ai început, de fapt?

Nu ştiu ce mă aşteptasem să spună; poate că sperasem că va flutura o baghetă magică peste mine şi mă va transforma în Cenuşăreasă. Dar visul meu de a deveni model era complet abstract; ideea în sine părea atât de năstruşnică, încât nu mă gândeam prea mult timp la ea. Însă după seara aceea, mi-am continuat corvezile zilnice, concentrându-mă asupra sarcinilor de zi cu zi, micul dejun, prânzul, spălatul veselei şi ştersul prafului.

La momentul acela aveam şaisprezece ani şi locuiam de doi ani la Londra. Ba chiar mă acomodasem destul de mult încât să ştiu data potrivit numărătorii lumii occidentale: 1983.

În vara aceluia an, sora unchiului Mohammed a murit în Germania, lăsând în urmă o fiică tânără. Micuţa Sophie a venit să locuiască cu noi, şi unchiul a înscris-o la şcoala All Souls Church.

Programul meu matinal includea acum şi ducerea

Sophiei câteva cvartale până la școală.

Într-una dintre diminețile acelea, în timp ce eu și Sophie mergeam către clădirea veche din cărămidă, am zărit un bărbat ciudat care mă privea. Era un alb de vreo patruzeci de ani, cu părul strâns la spate în coadă de cal. N-a încercat să ascundă faptul că se uita direct la mine, ba a fost chiar destul de îndrăzneț. După ce am lăsat-o pe Sophie la ușa școlii, bărbatul s-a îndreptat către mine și a început să-mi vorbească. Eu nu știam însă, desigur, engleza, așa că n-am înțeles ce spunea. L-am privit speriată, după care am fugit spre casă. Rutina aceea a continuat: eu o lăsam pe Sophie la școală, bărbatul alb mă aștepta, încerca să vorbească cu mine, iar eu fugeam.

După-amiaza, pe drumul de întoarcere de la școală, Sophie menționa frecvent o prietenă nouă – o fetiță pe care o cunoscuse în clasa ei.

— Da, aha, spuneam eu, complet neinteresată.

Într-o zi, am întârziat puțin când am plecat s-o iau acasă pe Sophie. Când am ajuns, ea aștepta în fața școlii și se juca împreună cu altă fetiță.

— Waris, a rostit mândră, ea este prietena mea.

Lângă cele două fete se afla perversul cu coadă de cal, care mă sâcâia de aproape un an.

— Da, haide să plecăm, am zis eu nervoasă, privindu-l pe bărbat.

El s-a aplecat însă către Sophie, care vorbea engleza, germana și somaleza, și i-a spus ceva.

— Haide, Sophie. Pleacă de lângă bărbatul ăla! am avertizat-o, și am tras-o de mână.

Ea s-a întors către mine și a spus veselă:

— Vrea să știe dacă vorbești engleza.

A clătinat apoi din cap spre bărbat. El a mai zis ceva și Sophie a tradus:

— Vrea să te-ntrebe ceva.

— Spune-i că nu vorbesc cu el, am replicat arogantă și am privit în altă direcție. N-are decât să plece. N-are decât să-și...

Am decis totuși să nu-mi termin fraza, deoarece asculta fiica bărbatului și Sophie ar fi tradus imediat.

— Nu contează. Haide să plecăm, am încheiat, am prins-o de mână și am tras-o de acolo.

La scurt timp după întâlnirea aceea, într-o dimineață am lăsat-o pe Sophie ca de obicei la școală, apoi m-am întors acasă și făceam curățenie la etaj, când s-a auzit soneria de la intrare. Am coborât, dar înainte să fi putut ajunge la ușă, mătușa Maruim a deschis-o. M-am uitat prin balustrada scării, de pe palierul dintre etaje, și nu mi-a venit să-mi cred ochilor; în prag se afla domnul Coadă-de-cal. Probabil că mă urmărise. Primul meu gând a fost că va născoci ceva și-i va spune mătușii că făcusem vreo prostie. Vreo minciună, că flirtam cu el, că mă culcam cu el, ori că mă prinsese furând ceva.

— Cine sunteți? a întrebat mătușa în engleza ei perfect fluentă.

— Mă numesc Malcolm Fairchild și-mi cer scuze că vă deranjez... dar putem sta de Vorbă?

— Despre ce doriți să vorbiți cu mine?

Mi-am dat seama că mătușa era șocată.

Urcând scara înapoi, am simțit un ghem în stomac, întrebându-mă ce va spune bărbatul, dar în mai puțin de două secunde am auzit ușa de la intrare trântindu-se. M-am grăbit către living, tocmai când mătușa Maruim pleca spre bucătărie.

— Cine a fost, mătușă?

— Nu știu - un bărbat care a spus că te-a urmărit, că vrea să vorbească cu tine... niște prostii... că vrea să te fotografieze.

M-a fulgerat cu privirea.

— Mătușă, eu nu i-am spus s-o facă. Eu nu i-am spus nimic.

— ȘTIU ASTA! De aceea a venit aici! A trecut pe lângă mine. Du-te și vezi-ți de treabă - nu-ți face griji în privința asta. M-am ocupat eu de el.

Mătușa a refuzat totuși să ofere detalii despre conversația lor, iar furia și dezgustul ei m-au făcut să cred că bărbatul dorea să facă fotografii pornografice. Am fost îngrozită și n-am mai pomenit niciodată despre incidentul respectiv.

De atunci, de fiecare dată când l-am văzut la școala All Souls Church, nu mi s-a mai adresat niciodată. Mi-a zâmbit pur și simplu politicos și și-a văzut de treburile lui. Până

Într-o zi, când am venit s-o iau pe Sophie, iar el m-a surprins, apropiindu-se de mine și întinzându-mi o carte de vizită. Ochii mei nu i-au părăsit nicio clipă fața, când am luat cartonașul și l-am băgat în buzunar. L-am privit fix când s-a întors să plece, după care am început să-l blestem în somaleză:

— Piei de lângă mine, mizerabilule, porc nenorocit!

Când am ajuns acasă, am dat fuga la etaj; toți copiii dormeau la etaje, care erau sanctuarul nostru față de adulți. Am intrat în camera verișoarei și, ca de fiecare dată, am întrerupt-o din lectură.

— Basma, ia uită-te aici! am spus și am scos cartea de vizită din buzunar. Am primit-o de la bărbatul acela, mai ții minte că ți-am povestit de el, cel care mă sâcâia mereu și care m-a urmărit pân-aici. Mi-a dat azi cartea asta de vizită. Ce scrie pe ea?

— Că este fotograf.

— Ce fel de fotograf?

— Face poze.

— Am înțeles, însă ce fel de poze?

— Aici scrie „fotograf de modă”.

— Fotograf de modă, am repetat eu cu grijă fiecare cuvânt. Adică face poze la haine? Adică mi-ar face și mie fotografii, purtând diverse haine?

— Nu știu, Waris, a oftat ea. Zău că nu știu.

Știam că o plictiseam și că voia să se întoarcă la lectura ei. M-am sculat de pe pat, am luat cartea de vizită a

fotografului și am plecat. Am ascuns-o apoi în camera mea. Un glas interior mi-a spus s-o păstrez.

Verișoara Basma era unica mea sfătuitoare; ea îmi stătea mereu la dispoziție cu povețe. Și nu i-am fost niciodată mai recunoscătoare decât atunci când i-am căutat sfatul cu privire la fratele ei Haji.

Haji avea douăzeci și patru de ani și era cel de-al doilea fiu al unchiului Mohammed. Era considerat foarte inteligent și, la fel ca unchiul Abdullah, urma universitatea în Londra. Fusese mereu foarte prietenos cu mine din clipa când sosisem la Londra. Când făceam curățenie la etaj, mă întreba:

— la zi, Waris, ai terminat cu baia?

— Nu, răspundeam, dar poți să mergi dacă vrei și o curăț după aceea.

— Ah nu... mă-ntrebam doar dacă n-ai nevoie de o mână de ajutor.

Sau zicea:

— Mă duc să cumpăr de băut. Vrei și tu ceva?

Eram încântată că vărul meu avea grijă de mine. Noi doi discutam și glumeam frecvent.

Uneori, când deschideam ușa ca să ies din baie, el stătea imediat dincolo de ușă și nu mă lăsa să trec. Când încercam să-l ocolesc, se mișca astfel ca să-mi blocheze calea. Izbucnea în râs când încercam să-l îmbrâncesc strigându-i:

— Dă-te la o parte, împutitule!

Jocurile acestea mărunte continuau și, deși încercam să le ignor ca fiind glume banale, eram derutată. În spatele purtării lui exista ceva care mă neliniștea. Mă privea într-un fel ciudat, visător, ori stătea puțin cam prea aproape de mine. De câte ori aveam senzația aceea bizară, încercam să mă opresc și să-mi reamintesc: „Nu, Waris, potolește-te, Haji este ca un frate pentru tine. Te gândești numai la prostii”.

Iar apoi, într-o bună zi, am ieșit din baie ducându-mi găleata cu detergenți și cârpele de șters, iar când am deschis ușa, el stătea imediat în spatele ei. M-a prins de braț și m-a tras spre el, apropiindu-mă la numai un fir de păr de fața lui.

— Ce se-ntâmplă? am început eu să râd nervos.

— Ah... nimic, nimic.

Mi-a dat drumul imediat. Mi-am luat găleata și am trecut în camera de alături, cu un aer nepăsător, de parcă nu se petrecuse nimic. Dar mintea se înfierbântase și după episodul acela nu m-am mai întrebat dacă se întâmpla ceva. O știam. Știam că ceva nu era deloc sănătos.

În noaptea următoare dormeam în camera mea; în aceeași cameră, dar în alt pat, dormea Shukree, sora mai mică a Basmei. Eu însă am un somn foarte superficial și pe la ora trei noaptea am auzit pe cineva urcând scara; m-am gândit că trebuia să fie Haji, deoarece camera lui era vizavi de camera mea și a lui Shukree.

El abia ajunsese acasă și, după felul cum se poticnea,

mi-a fost clar că băuse alcool. Un asemenea comportament nu era tolerat în gospodăria unchiului: să vii la ora aceasta târzie și să bei alcool.

Ei erau musulmani stricți și consumul alcoolului era interzis cu desăvârșire. Bănuiesc însă că Haji se considera suficient de vârstnic ca să-și controleze propria sa viață, așa încât făcuse o încercare.

Ușa camerei mele s-a deschis încetisor și tot corpul mi-a încremenit. Ambele paturi din încăpere se aflau pe o platformă puțin ridicată de la podea, pe care suiai două trepte de la ușă. L-am zărit pe Haji urcând treptele în vârful picioarelor, ca să n-o trezească pe micuța mea verișoară, aflată în patul cel mai apropiat de ușă. A călcat însă greșit și s-a împiedicat, a căzut, apoi s-a târât restul distanței până la patul meu. În lumina pătrunsă pe ferestrele din spatele lui, l-am privit cum își întindea gâtul ca să-mi distingă chipul în umbră.

— Hei, Waris, a șoptit el. Waris...

Răsuflarea îi duhnea a alcool, ceea ce mi-a confirmat bănuiala că era amețit. Am rămas însă complet nemișcată în beznă, prefăcându-mă adormită. El a întins o mână și a început să pipăie în jurul pernei, pentru a-mi găsi fața. „Doamne Dumnezeule”, m-am rugat eu, „te rog, nu lăsa să se-ntâmples una ca asta”. Am pufnit sonor „HAPCIU!” și m-am întors pe o parte ca și cum aș fi visat ceva, străduindu-mă să fac destul zgomot ca s-o trezesc pe Shukree. În clipa aceea, el și-a pierdut curajul și s-a întors tăcut în camera

lui.

În ziua următoare m-am dus în dormitorul Basmei.

— Uite care-i treaba, vreau să stăm de vorbă.

Cred că expresia mea de panică i-a dat de înțeles că nu era una dintre vizitele mele obișnuite doar ca să-mi umplu timpul.

— Intră și închide ușa.

— Este vorba despre fratele tău, am răspuns și am inspirat adânc.

Nu știam cum să-i explic totul și m-am rugat cerului să mă creadă.

— Ce-i cu el?

Acum ea părea alarmată.

— Azi-noapte a intrat la mine în cameră. Era ora trei și era întuneric beznă.

— Ce-a făcut?

— A-ncercat să mă atingă pe față și mi-a șoptit numele.

— Nu se poate! Ești sigură? Nu cumva visai?

— Haide, Basma! Văd după cum se uită la mine când sunt singură cu el. Nu știu ce să fac...

— La naiba! Ia un baston de crichet, fir-ar al naibii, și ține-l sub pernă. Sau o mătură. Ba nu, ia făcălețul din bucătărie. Pune-l sub pat și dacă mai intră în camera ta noaptea, trage-i una în cap! Și mai fă ceva. Țipă! țipă din toți rărunchii, ca să poată auzi toată casa.

Slavă Domnului, fata asta era în mod clar de partea mea!

Toată ziua m-am rugat în gând: „Te rog, Doamne, să nu fiu nevoită să fac lucrul ăsta îngrozitor, te rog, oprește-l Tu”. Nu voiam să provoc necazuri. Mă îngrijorau minciunile pe care le-ar fi putut oferi părinților săi ca explicație sau că ei ar fi putut să mă arunce în stradă. Nu voiam decât ca el să înceteze – să înceteze cu jocurile, să nu mă mai viziteze noaptea, să nu mă mai atingă –, deoarece aveau un sentiment foarte neplăcut în legătură cu ce ar fi putut urma. Instinctele îmi spuneau totuși să fiu pregătită de bătălie, pentru eventualitatea în care rugăciunile nu aveau efect.

În seara aceea m-am dus în bucătărie, am luat făcălețul fără să mă vadă nimeni, l-am dus în camera mea și l-am ascuns sub pat. Mai târziu, după ce verișoara mea a adormit, l-am scos de sub pat și l-am pus lângă mine, fără să-mi descleștez mâna de pe el. Și, repetând acțiunea din noaptea anterioară, Haji a sosit pe la ora trei. S-a oprit în pragul camerei și am văzut lumina de pe hol reflectându-se din ochelarii lui. Am rămas nemișcată, cu un singur ochi deschis, și l-am privit. El s-a furișat până la perna mea și a început să mă bată ușor pe braț. Răsuflarea îi duhnea în asemenea hal a scotch, încât îmi venea să vomit, dar nu m-am clintit deloc. Apoi, îngenunchind lângă pat, Haji a bâjbâit până a găsit capătul de jos al păturii mele și și-a strecurat mâna pe sub ea și peste saltea până la piciorul meu. A lunecat cu palma în sus pe coapsa mea, îndreptându-se către chiloțeei mei. „Trebuie să-i sparg

ochelarii”, mi-am spus, „ca să existe măcar o dovadă c-a fost în cameră”. Am strâns și mai puternic mânerul făcălețului și l-am izbit cu toată forța peste față. S-a auzit mai întâi un trosnet, după care am început să urlu:

— IEȘI DIN CAMERA MEA, MAMA TA DE...

Shukree s-a sculat în capul oaselor în pat și a început să țipe:

— Ce se-ntâmplă?

În câteva secunde, am auzit pași alergând din toate colțurile casei. Dar pentru că-i spărsesem ochelarii, Haji nu mai putea să vadă, așa că a fost nevoit să se întoarcă în patru labe în camera lui. S-a urcat în pat complet îmbrăcat și s-a prefăcut că doarme.

Basma a intrat și a aprins lumina. Bineînțeles că ea știa totul, însă a mimat o surpriză totală.

— Ce se-ntâmplă?

Shukree a explicat:

— A fost Haji pe-aici și mergea-n patru labe pe podea!

Când mătușa Maruim a intrat, strângându-și capotul în jurul ei, eu am țipat:

— Mătușă, a fost în camera mea! A fost în camera mea și să știi c-a fost și ieri! Și l-am pocnit!

Am arătat spre ochelarii lui Haji, care zăceau spărți lângă patul meu.

— Șșș, a rostit ea sever. Nu mai vreau s-aud niciun cuvânt - nu acum. Toată lumea în camerele voastre, și la culcare!

LIBERĂ ÎN SFÂRȘIT

După noaptea în care l-am pocnit pe Haji cu făcălețul peste față, nimeni din casă n-a mai pomenit vreodată de incidentul acela. Aș fi putut crede că vizitele din toiul nopții nu fuseseră decât un coșmar, doar că exista o deosebire importantă. De câte ori mă întâlneam cu Haji pe hol, el nu mă mai privea cu ochi plini de dor. Expresia aceea fusese înlocuită cu ură fățișă. Am fost recunoscătoare că, așa cum mă rugasem, acest capitol neplăcut din viața mea se încheiase. În scurt timp însă, avea să fie înlocuit de altă grijă.

Unchiul Mohammed a anunțat că în câteva săptămâni familia se va întoarce în Somalia. Mandatul lui de patru ani ca ambasador somalez se terminase și ne întorceam acasă. Patru ani păruseră ca o viață întreagă pentru mine de când sosisem aici, dar acum nu puteam crede că și trecuseră. Din păcate, nu eram încântată să mă întorc în Somalia. Doream să revin acasă bogată și faimoasă, așa cum visează toți africanii să revină acasă dintr-o țară bogată ca Anglia. Într-o țară săracă, precum a mea, oamenii caută întruna o cale de ieșire, străduindu-se să ajungă în Arabia Saudită, în Europa sau în Statele Unite, ca să câștige bani

cu care să-și ajute familiile nevoiașe.

Iar acum eu ar fi trebuit să revin acasă după patru ani petrecuți în străinătate... cu nimic. Când m-aș fi întors, ce-aș fi putut spune că realizasem? I-aș fi spus mamei că învățasem să gătesc paste? Călătorind cu cămilele mele prin deșert, probabil că n-aș mai fi revăzut niciodată pastele. I-aș fi spus tatii că învățasem să frec toaletele?

— Poftim? ar fi zis el. Ce-i aia „toaletă”?

Pe de altă parte, înțelegea perfect ce erau banii, *cash* – limbajul universal. Familia mea nu se bucurase niciodată de mulți bani.

Până la anunțul unchiului despre întoarcerea în Somalia, eu economisiseam o părticică din salariul de cameristă, ceea ce fusese destul de greu, ținând seama de suma ridicolă, pe care o primeam. Visul meu însă era să câștig destul pentru a-i cumpăra mamei o casă – un loc unde să poată trăi fără să fie silită să călătorească întruna și să trudească atât de mult doar pentru a supraviețui. Nu era chiar atât de exagerat pe cât ar putea părea, deoarece, grație ratei de schimb, aș fi putut cumpăra o casă în Somalia cu numai două mii de dolari. Ca să-mi ating țelul acela însă, simțeam că trebuia să mai rămân în Anglia și să câștig bani, deoarece, dacă plecam, era cert că nu mai puteam reveni. Nu știam cum voi reuși toate astea, dar aveam credința că, într-un fel, lucrurile se vor rezolva după ce voi scăpa și nu voi mai munci ca o sclavă pentru mătușa și unchiul. Ei însă n-au fost de acord.

— Ce Dumnezeu vei face aici? a exclamat mătușa. O fată de optsprezece ani, fără acoperiș deasupra capului, fără bani, fără slujbă, fără permis de muncă și care nici nu știe engleza? E ridicol. Te-ntorci acasă cu noi.

Cu mult înainte de plecarea programată, unchiul Mohammed ne-a anunțat pe toți două lucruri vitale: data plecării și asigurarea că pașapoartele noastre erau în ordine. M-am conformat prompt. Mi-am dus pașaportul în bucătărie, l-am sigilat într-o pungă de plastic și l-am îngropat în grădină.

Am așteptat ajunul plecării spre Mogadishu, după care am anunțat că nu-mi puteam găsi pașaportul. Planul meu era destul de simplu: dacă nu aveam pașaport, ei nu mă puteau lua în Somalia. Unchiul a mirosit că ceva era în neregulă și m-a întrebat întruna:

— Totuși, Waris, unde ți-ar putea fi pașaportul? Unde ai fost cu el și unde l-ai fi putut lăsa?

În mod evident, știa răspunsul la întrebarea aceea, deoarece în patru ani abia dacă părăsisem casa.

— Nu știu... poate că l-am aruncat din greșeală pe când făceam curățenie, am răspuns fără să clilesc.

El continua să fie ambasador și m-ar fi putut ajuta, dacă dorea. Eu nădăjduiam că dacă va înțelege cu câtă disperare îmi doream să rămân, nu mă va sili să mă întorc în Somalia, ci, dimpotrivă, mă va ajuta să obțin o viză de ședere în Anglia.

— Bun, și ce facem noi *acum*, Waris? Nu te putem lăsa

pur și simplu aici!

Era furios pe mine că-l adusesem în situația asta. În următoarele douăzeci și patru de ore, am jucat un meci al răbdării, pentru a vedea cine va ceda primul. Eu am continuat să susțin că-mi pierdusem pașaportul, iar unchiul Mohammed a continuat să susțină că nu putea face nimic ca să mă ajute.

Mătușa Maruim avea propriile ei idei.

— O să te legăm fedeleș, te băgăm într-un sac și te imbarcăm clandestin în avion! Oamenii procedează așa mereu.

Amenințarea aceea mi-a atras atenția.

— Dacă o să faceți asta, am rostit încet și apăsător, n-o să vă iert câte zile voi avea. Mătușă, uite care-i treaba, lăsați-mă pur și simplu aici. O să fiu în regulă.

— Da, o să fii în regulă, a repetat ea sarcastic. Ba NU, N-O să fii în regulă!

Puteam citi pe fața ei că era foarte îngrijorată, dar era oare atât de îngrijorată, încât să mă ajute? Ea avea o mulțime de prietene în Londra; unchiul avea nenumărate contacte prin intermediul ambasadei. Un simplu telefon ar fi fost suficient ca să-mi asigure o legătură spre supraviețuire, însă știam că ei nu s-ar fi obosit cu așa ceva dacă credeau, fie și numai pentru o singură clipă, că m-ar fi putut convinge să mă întorc în Somalia.

În dimineața următoare, întreaga casă cu patru niveluri era în haos; toți împachetau, telefonul țârâia întruna și

roiuri de oameni intrau și ieșeau în goană din clădire. Eu mă pregăteam să-mi părăsesc odăița de sub streășină, punându-mi în geanta ieftină de voiaj puținele lucrușoare acumulate în decursul șederii mele în Anglia. Până la urmă, am aruncat la gunoi majoritatea hainelor second-hand, gândindu-mă că erau prea urâte și bătrânicioase pentru mine. De ce să mai car o boccea de gunoaie? Continuam să am mentalitatea de nomadă, așa că aveam să călătoresc cu minimum de bagaje.

La ora 11, toți s-au strâns în living și șoferul a început să încarce bagajele în mașină. M-am oprit pentru o secundă și mi-am amintit cum sosisem aici cu atâția ani în urmă: șoferul, automobilul, intrarea în încăperea aceasta, sofa albă, șemineul, întâlnirea cu mătușa. Dimineața aceea cenușie fusese de asemenea prima mea întâlnire cu zăpada. Totul din țara aceasta mi se păruse foarte bizar atunci. Acum am mers până la automobil alături de mătușa Maruim, care a zis:

— Ce-o să-i spun mamei tale?

— Spune-i că sunt sănătoasă și că va auzi în curând vești de la mine.

Ea a clătinat din cap și s-a urcat în mașină. Am rămas pe trotuar și am fluturat din braț, luându-mi rămas-bun de la toți, apoi am coborât pe stradă și am privit după mașină, până a dispărut în trafic.

N-o să mint – eram speriată. Până în momentul acela, nu crezusem cu adevărat că mă vor lăsa acolo, complet

singură. Dar, iată-mă în mijlocul străzii Harley, complet singură. Nu am însă niciun fel de resentimente față de mătușa și unchiul; ei continuă să fie familia mea. Mi-au oferit o oportunitate aducându-mă la Londra, și pentru asta le voi fi veșnic recunoscătoare. Cred că atunci când au plecat, s-au gândit: „Bun, ai vrut să rămâi – poftim, asta-i șansa ta. Dă-i drumul, fă ce vrei, dar nu-ți vom ușura situația, deoarece considerăm că ar fi trebuit să vii acasă cu noi”. Sunt convinsă că, în opinia lor, era rușinos pentru o tânără să rămână singură în Anglia, fără nicio supraveghere. Dar, în cele din urmă, decizia îmi aparținuse, deci, întrucât alesesem să rămân, aveam să-mi iau în mâini propriul destin.

M-am întors în casă, luptându-mă cu senzația unei panici copleșitoare. Am închis ușa și m-am dus în bucătărie să vorbesc cu singurul om care rămăsese – vechiul meu amic, bucătarul. El m-a întâmpinat direct:

— Să știi că azi trebuie să pleci. Eu sunt singurul care va rămâne, nu și tu. Trebuie să pleci.

Mi-a arătat ușa. Bineînțeles, abia aștepta să-mi facă rău imediat cum plecase unchiul. Expresia încrezută de pe fața lui idioată dovedea cât de încântat era să-mi ordone în felul acela. Am rămas locului, rezemată de cadrul ușii, și m-am gândit cât de tăcută părea casa după ce plecaseră toți.

— Waris, acum trebuie să pleci. Vreau să ieși...

— Mai *taci* odată! Era insuportabil, ca un câine care latră întruna. O să plec, am înțeles. Am venit să-mi iau geanta.

— Haide, ia-o - repede. Repede. Grăbește-te fiindcă eu trebuie să...

Eu însă urcam deja scara, ignorându-i sunetele. Stăpânul plecase, și, în răstimpul scurt până la sosirea noului ambasador, bucătarul avea să fie stăpân. Am traversat încăperile pustii, mi-am amintit toate clipele rele și bune petrecute aici și m-am întrebat care va fi următoarea mea casă.

Mi-am luat geanta de voiaj de pe pat, i-am trecut cureaua peste umăr, am coborât cele patru paliere de scări și am ieșit pe ușa din față. Spre deosebire de ziua în care sosisem, azi era minunat, soare, cer albastru și aer proaspăt de primăvară. În grădina micuță, m-am folosit de o piatră ca să-mi dezgrop pașaportul, l-am scos din punga de plastic și l-am pus în geanta de voiaj. Mi-am scuturat urmele de pământ de pe palme și am pornit pe stradă. Mergând pe trotuar, mi-a fost imposibil să nu zâmbesc larg - eram în sfârșit liberă! Întreaga viață mi se întindea înaintea fără nicio destinație stabilită și fără niciun stăpân. Și, cumva, știam că lucrurile se vor rezolva.

Prima mea oprire a fost în apropiere de fosta reședință a unchiului, ambasada somaleză. Am ciocănit la ușă. Portarul care a răspuns îmi cunoștea bine familia, fiindcă uneori condusesese automobilul unchiului.

— Bună ziua, domnișoară. Ce faci aici? Domnul Farah mai este în oraș?

— Nu, el a plecat. Voiam să vorbesc cu Anna, s-o întreb

dacă nu pot găsi o slujbă la ambasadă.

Portarul a râs, s-a întors la scaunul lui și s-a așezat. Și-a încrucișat mâinile la ceafă și s-a rezemat de perete. Eu stăteam în mijlocul holului de la intrare, dar el n-a schițat nicio mișcare. Purtarea lui m-a nedumerit, fiindcă fusese mereu politicos față de mine, dar apoi am înțeles că – la fel ca în cazul bucătarului – comportamentul i se schimbase după plecările din dimineața aceasta. Unchiul plecase, și fără el eram un nimeni. Ba mai rău, eram mai puțin decât un nimeni, iar bădăranii aceștia erau încântați să se impună în fața mea.

— Ah, dar Anna este prea ocupată ca să te poată primi, a rânjit el larg.

— Uite ce-i, am rostit eu ferm, *trebuie să stau de vorbă cu ea.*

Anna fusese secretara unchiului Mohammed și se purtase mereu frumos cu mine. Din fericire, ea mi-a auzit vocea pe hol și a ieșit din birou ca să vadă ce se întâmpla.

— Waris, ce cauți aici?

— Uite ce-i, i-am explicat, n-am mai vrut să mă-ntorc în Somalia cu unchiul meu. Pur și simplu, n-am vrut să mai merg acolo. Așa că... știi, nu mai stau nici în reședința ambasadorului. Și mă-ntrebam dacă nu cumva cunoști pe cineva care, poate... pe oricine pentru care să pot munci... orice... nu-mi pasă ce este. Voi face orice.

— Draga mea, și-a arcuit ea sprâncenele, m-ai luat complet pe nepregătite. Unde locuiești acum?

— Ah, nu știu. Nu-ți face griji.

— Bine, atunci poți să-mi dai un număr de telefon la care să te caut?

— Nu, fiindcă nu știu unde o să stau. Pentru diseară o să găsesc vreun hotel ieftin. Știam că m-ar fi invitat să stau la ea, dacă n-ar fi avut un apartament atât de mic. Pot să revin însă, am continuat, și să-ți dau un număr de telefon ulterior, ca să mă poți anunța dacă auzi de vreo slujbă.

— Bine, Waris. Ai grijă de tine... ești sigură că vei fi bine?

— Da, o să fiu bine. Cu coada ochiului l-am văzut pe portar care rânjea întruna ca un idiot. Bine, mulțumesc, atunci o să te caut mai târziu.

Am revenit ușurată sub razele soarelui și am decis să fac cumpărături. Până îmi găseam o slujbă, trebuia să mă descurc doar cu puținii bani pe care-i economisiseram din salariul de cameristă, însă acum, deoarece eram o femeie pe propriile ei picioare, trebuia să-mi cumpăr niște haine decente, o rochie nouă care să-mi ridice moralul. Am plecat de la ambasadă spre marile magazine universale de la Oxford Circus. Mai fusesem acolo împreună cu verișoara Basma, când ajunsesem la Londra. Mătușa Maruim ne trimisese ca să-mi cumpăr câte ceva pentru mine, fiindcă nu aveam îmbrăcăminte pentru iarnă. Mai exact, nu aveam niciun fel de îmbrăcăminte, exceptând hainele pe care le purtasem în avion, plus o sanda frumoasă din piele.

Mergând printre rafturile din Selfridges, am fost

hipnotizată de uriașă varietate de opțiuni. Mă amețea pur și simplu ideea că puteam sta acolo oricât de mult aș fi vrut pentru a proba toate hainele acelea în nenumărate culori, stiluri și mărimi. Mă amețea de asemenea gândul că, pentru prima dată în viață, eram propria mea stăpână, că nu exista nimeni care să strige la mine să mulg caprele, să hrănesc pruncii, să fac ceaiul, să frec podelele, să dezinfectez closetele.

În următoarele ore, m-am apucat temeinic să probez haine în cabină, cu ajutorul a două vânzătoare. Folosind puțină engleză pe care o știam și limbajul semnelor, am transmis că doream ceva mai lung, mai scurt, mai mulat, mai colorat. La sfârșitul sesiunii maraton, când zeci de haine abandonate zăceau maldăre în fața cabinei de probă, una dintre vânzătoare mi-a zâmbit și a întrebat:

— la zi, scumpo, la ce te-ai hotărât?

Volumul de alegeri în sine mă copleșea, însă de acum începusem să fiu neliniștită că puțin mai departe pe stradă, poate chiar în următorul magazin, putea să existe ceva și mai bun. Înainte de a mă despărți de vreuna dintre prețioasele mele lire sterline, trebuia să investighez mai bine.

— Azi n-o să cumpăr nimic, am rostit politicos, dar vă mulțumesc foarte mult.

Stând cu brațele pline de rochii, sărmanele vânzătoare s-au uitat neîncrezătoare la mine, după care au schimbat priviri de dezgust. Am trecut pe lângă ele și mi-am

continuat misiunea: examinarea fiecărui centimetru de pe strada Oxford.

După câteva magazine, tot nu cumpărasem nimic, dar, ca întotdeauna, adevărata fericire pentru mine era pur și simplu să probez haine. Pe măsură ce ieșeam dintr-o clădire și intram în alta, mi-am dat seama că ziua de primăvară se înnegura, că se apropia seara de iarnă, iar eu tot nu aveam un loc unde să-mi petrec noaptea. Cu gândul acesta în minte, am intrat în următorul magazin și am văzut o africană înaltă și atrăgătoare, care examina puloverele de pe masa cu reduceri. Semăna cu o somaleză și am studiat-o, încercând să decid cum s-o abordez. Am luat un pulover, i-am zâmbit și am rostit în somaleză:

— Încerc să cumpăr ceva, însă nu mă pot hotărî ce anume vreau. Și, crede-mă, am văzut o mulțime de haine azi.

Am început să conversăm și femeia mi-a spus că se numea Halwu. Era destul de prietenoasă și râdea mult.

— Tu unde locuiești, Waris? Cu ce te ocupi?

— Ah, să vezi ce-o să mai râzi acum! Sunt convinsă c-o să mă crezi nebună, dar n-am nicio locuință. N-am unde locui, fiindcă familia mea a plecat chiar azi – s-au întors în Somalia.

Am văzut o expresie de empatie în ochii ei; ulterior aveam să aflu că Halwu trecuse ea însăși prin multe greutăți.

— Și n-ai mai vrut să te-ntorci în Somalia, așa-i?

Știam amândouă adevărul fără să fie nevoie să-l mai spunem cu glas tare: duceam dorul căminelor și familiilor noastre, dar ce oportunități aveam acolo? Să fim folosite ca obiecte de troc în schimbul cămășilor? Să devenim proprietatea vreunui bărbat? Să ne străduim zi de zi, doar pentru a supraviețui?

— Nu, am încuviințat, dar nici aici n-am nimic. Unchiul meu a fost ambasador, însă acum a plecat și a venit alt ambasador. Așa că, azi-dimineață, m-au dat afară din casă și în clipa asta n-am idee încotro să mă duc.

Am izbucnit în râs.

Ea a fluturat din mână, făcându-mi semn să tac, de parcă mișcarea aceea a mâinii mi-ar fi putut alunga toate problemele.

— Uite ce-i, a spus după aceea, eu locuiesc foarte aproape de aici, la YMCA¹. N-am un spațiu foarte mare, dar poți să vii și să stai peste noapte. N-am decât o cameră, așa că dacă vrei să gătești, va trebui să te duci la alt etaj.

— Ooo, ar fi grozav... dar ești sigură?

— Da, sunt sigură. Haide, mergem chiar acum. Altfel, unde să te duci?

Am mers împreună spre YMCA, care se afla într-un bloc modern și elegant din cărămidă, ocupat în mod normal de studenți. Camera ei era mică, cu pat dublu, rafturi pentru

¹ **YMCA (Young Men's Christian Association), fundație înființată la Londra în 1844 pentru ajutorarea tinerilor britanici care veneau din mediul rural pentru a găsi locuri de muncă (n. trad.).**

cărți și un televizor mare și frumos.

— Ah! am ridicat eu încântată brațele. Pot să mă uit la televizor?

Halwu m-a privit de parcă eram extraterestră.

— Păi, da... sigur că da. Deschide-l.

M-am lăsat să cad pe podea în fața televizorului și m-am uitat cu lăcomie. După patru ani, mă puteam uita, în sfârșit, fără să fiu alungată din cameră ca o pisică vagabondă.

— La unchiul tău nu te uitai la televizor? m-a întrebat Halwu curioasă.

— Glumești? Uneori mă furișam să mă uit, dar eram prinsă de fiecare dată. „Iar te uiți la televizor, Waris?”, am imitat tonul cel mai scârbit al mătușii, apoi am pocnit din degete. „Haide, imediat înapoi la treabă! Nu te-am adus aici ca să te uiți la televizor!”

Adevărata mea educație despre viața din Londra a început cu Halwu ca profesoară; noi două am devenit prietene apropiate. Am petrecut prima noapte în camera ei, ca și următoarea noapte, și următoarea. După aceea, ea a sugerat:

— De ce nu-ți iei o cameră aici?

— Păi, în primul rând, pentru că nu-mi pot permite și trebuie să merg la școală, ceea ce-nseamnă că nu voi avea timp să lucrez. Tu știi să citești și să scrii? am întrebat-o timidă.

— Da.

— Și să vorbești engleza?

— Da.

— Vezi? Eu nu știu niciuna, nici alta, și trebuie să-nvăț. Asta-i principala mea prioritate. Iar dacă voi începe să lucrez, nu voi avea timp.

— Păi, du-te atunci la școala cu program redus și lucrează tot cu program redus. Nu trebuie să te preocupe ce fel de slujbă este – accepți pur și simplu orice, până înveți engleza.

— O să m-ajuti?

— Sigur că da.

Am încercat să fac rost de o cameră la YMCA, dar erau toate ocupate și exista deja o listă de așteptare. Toți tinerii doreau să stea acolo, fiindcă era ieftin și oferea foarte multe posibilități de interacțiune, cu o piscină de dimensiuni olimpice și centru de fitness. Mi-am adăugat și eu numele pe listă, totuși știam că între timp trebuia să fac ceva, fiindcă nu puteam continua să ocup spațiul sărmanei Halwu. Chiar vizavi de YMCA se afla YWCA²; era plin de oameni ceva mai vârstnici și poate de aceea mai deprimant, însă am închiriat temporar o cameră acolo și am început să-mi caut o slujbă. Prietena mea a sugerat, logic:

— De ce nu-ncepi să cauți chiar aici?

— Cum adică? Unde „aici”?

— Chiar aici, aici, a repetat ea și a arătat cu mâna. Un

² **YWCA (Young Women's Christian Association), cea mai mare organizație a femeilor din lume cu sediul la Geneva, Elveția (n. trad.).**

McDonald's e chiar alături.

— Nu pot lucra acolo, fiindcă nu pot servi clienții. Nu uita că eu nu știu să vorbesc sau să citesc în engleză. În plus, n-am permis de muncă.

Însă Halwu știa rosturile și, urmându-i sugestia, m-am dus în spate și am făcut cerere să lucrez ca ajutor pentru curățenie în bucătărie.

Când am început să muncesc la McDonald's, am descoperit câtă dreptate avusese ea – toți care lucrau „în spate” se aflau exact în aceeași situație ca mine. Asta permitea managementului să profite de statutul nostru ilegal, fiindcă nu trebuia să ne plătească salariile și beneficiile normale. Fiind străini clandestini, noi supraviețuiam deoarece rămâneam invizibili pentru guvern; în mod cert, nu aveam să depunem nicio plângere pentru salariul mic.

Și atâta timp cât munceai sârguincios, managementului nu-i păsa de povestea ta; totul era de o discreție absolută.

Cariera mea ca ajutor în bucătărie la McDonald s-a beneficiat din plin de abilitățile deprinse cât fusesem cameristă: spălam vesela, ștergeam mesele, frecam plitele și spălam podelele, într-un efort constant de a elimina urmele grăsimii de la hamburgeri. Când ajungeam seara acasă, eram acoperită de unsoare și duhneam a grăsime, în bucătărie erau întotdeauna prea puține brațe de muncă, dar nu îndrăzneam să mă plâng. Nimic nu conta, pentru că acum puteam măcar să mă întrețin singură. Eram

recunoscătoare că aveam această slujbă și, în plus, știam că nu voi sta mult acolo. Până atunci însă eram dispusă să fac orice era necesar pentru a supraviețui.

Am început să frecventez cu program redus școala gratuită de engleză pentru străini, îmbunătățindu-mi exprimarea și învățând să scriu și să citesc. Dar pentru prima dată după mulți ani, viața mea n-a mai însemnat exclusiv muncă. Uneori, Halwu mă ducea în cluburi de noapte, în care părea să fie cunoscută de toți cei prezenți. Ea vorbea, râdea și era incredibil de amuzantă; era pur și simplu atât de plină de viață, încât toți doreau să-i fie în preajmă. Într-o seară, am ieșit într-un club și dansam de mai multe ore când, ridicând ochii, mi-am dat seama brusc că eram înconjurată de bărbați.

— La naiba! i-am șoptit prietenei mele. Bărbații ăștia ne plac?

Ea a surâs larg.

— Ah, da. Ne plac foarte mult.

Ideea respectivă m-a uimit. Le-am examinat chipurile și am decis că Halwu avea dreptate. Eu nu avusesem niciodată vreun prieten, ba nici măcar nu fusesem băgată în seamă de vreun bărbat, cu excepția unor ciudați ca vărul Haji – ceea ce nu era tocmai măgulitor. În ultimii patru ani mă considerasem pur și simplu domnișoara Nimeni – camerista. Iar acum toți tipii ăștia se înghesuiau să danseze cu noi. „Waris, fato”, mi-am spus, „ai reușit în cele din urmă!”

În mod bizar, deși mi-au plăcut dintotdeauna bărbații negri, albi pareau cei mai interesați de mine. Depășindu-mi educația africană rigidă, am flecărit, silindu-mă să stau de vorbă cu toți – negru sau alb, bărbat sau femeie. M-am gândit că, dacă urma să mă descurc pe cont propriu, trebuia să învăț abilitățile de supraviețuire pentru lumea aceasta nouă, care difereau de cele cu care fusesem crescută în deșert. Aici trebuia să învăț engleza și cum să comunic cu tot felul de oameni. Cunoștințele despre cămile și capre nu aveau să-mi asigure existența în Londra.

Halwu completa lecțiile acelea nocturne cu explicații suplimentare pe care mi le oferea în ziua următoare. Parcurgea lista tuturor celor pe care-i cunoscusem în seara trecută și-mi explica motivele lor, personalitățile lor – practic îmi oferea un curs intens despre natura umană. Vorbea despre sex și despre intențiile bărbaților respectivi, îmi spunea la ce să fiu atentă și care erau problemele speciale care le așteptau pe africanele ca noi. În toată viața mea, nimeni nu discutase asemenea subiecte cu mine.

— Waris, distrează-te, conversează, râzi și dansează cu tipii ăștia, apoi du-te acasă. Nu-i lăsa să te convingă să faceți sex. Ei nu știu că tu ești diferită de o englezoaică, nu știu că ai fost circumcisă.

După câteva luni de așteptare pentru a căpăta o cameră în YMCA, am aflat despre o femeie care-și dorea o colegă de cameră acolo. Era studentă și nu-și permitea să plătească chiria de una singură. Pentru mine era perfect,

pentru că nici eu nu mi-aș fi putut permite, iar camera era destul de mare pentru amândouă. Halwu era o prietenă minunată și mi-am făcut și alți prieteni în Y, fiindcă locul forfotea de tineri. Eu continuam să urmez școala, învățând treptat engleza și lucrând la McDonald's. Viața mea continua lin și neîntrerupt, dar nu aveam habar cât de dramatic avea să se schimbe.

Într-o după-amiază, am terminat munca la McDonald's și, încă acoperită de grăsime, am decis să plec pe ușa din față, trecând pe lângă teigheaua unde comandau clienții. Iar acolo, așteptând un Big Mac, se aflau bărbatul de la școala All Souls Church și fetița lui.

— Salut, am rostit și am trecut mai departe.

— Hei, tu ești! a exclamat bărbatul. În mod clar, eram ultima persoană pe care se așteptase s-o vadă în McDonald's. Ce mai faci? a continuat apoi nerăbdător.

— Bine, mulțumesc, am răspuns, după care m-am adresat prietenei lui Sophie. Și tu ce mai faci?

Eram încântată să-mi dovedesc cunoștințele de engleză.

— Este bine, a răspuns tatăl ei.

— Crește repede, nu-i așa? îmi pare rău, dar mă grăbesc. La revedere!

— Stai - unde locuiești?

— La revedere, am rostit cu un zâmbet.

Nu mai voiam să vorbesc cu el, pentru că tot nu aveam încredere în bărbatul acesta. Era foarte posibil să apară la ușa mea.

După ce m-am întors la YMCA, am decis s-o consult pe atotștiutoarea Halwu despre acest bărbat misterios. Mi-am luat pașaportul din sertar, l-am răsfoit și am scos cartea de vizită a lui Malcolm Fairchild din locul unde o pusesem în ziua când îngropasem pungulița de plastic în grădina unchiului.

Am coborât la camera lui Halwu și i-am spus:

— Zi-mi ceva. Am cartea asta de vizită... și o am de ceva vreme. Ce-i bărbatul ăsta? Știu că scrie că-i fotograf de modă, dar ce-nseamnă asta?

Prietena mea a luat cartea de vizită.

— Înseamnă că cineva vrea să te fotografieze îmbrăcată în fel de fel de haine.

— Asta chiar mi-ar plăcea să fac.

— Dar cine-i individul? De unde ai cartea lui de vizită?

— Este un tip pe care l-am întâlnit, dar în care n-am încredere. Mi-a dat cartea lui de vizită și apoi m-a urmărit într-o zi până acasă și a-nceput să-i spună ceva mătușii mele. Ea s-a enervat și a țipat la el. Însă niciodată n-am înțeles realmente ce dorea.

— Păi, de ce nu-i dai un telefon să-l întrebi?

— Ești *sigură*? m-am strâmbat eu. Ar trebui s-o fac? Mai bine vino cu mine și vorbește tu cu el – să afli care-i treaba. Eu încă nu vorbesc prea grozav engleza.

— Bine, anunță-mă când vrei să vorbim.

Abia a doua zi mi-am făcut curajul să trec la fapte. Când Halwu și cu mine am coborât spre telefonul public, inima

îmi bubuia în urechi. Ea a pus o monedă în aparat și am auzit clicul. A ținut într-o mână cartea de vizită, mijind ochii la ea în lumina slabă din holul întunecat, și a format numărul. A urmat o pauză.

— Bună ziua, pot să vorbesc cu Malcolm Fairchild?

După ce a schimbat câteva replici introductive, ea a trecut direct la subiect.

— Sper că nu ești vreun pervers sau așa ceva, da? Nu-ncerci s-o omori pe prietena mea?... Da, însă vreau să spun că nu știm nimic despre tine – nici unde locuiești, nici altceva... aha, aha... bine.

Halwu mâzgălea ceva pe o bucățică de hârtie, iar eu m-am căznit să privesc peste umărul ei.

— Ce zice? am șuierat.

Ea mi-a făcut, semn să tac din gură.

— Bine, atunci. Da, mi se pare corect... așa o să facem.

A închis apoi telefonul și a tras aer adânc în piept.

— A zis așa: „Dacă n-aveți încredere în mine, de ce nu veniți amândouă la studioul meu, ca să vedeți unde lucrez? Dar dacă nu vreți... nu-i nicio supărare, vă-nțeleg”.

Mi-am acoperit gura cu amândoi pumnii.

— Da. Și? Mergem?

— Ce naiba, cum să nu mergem, fată? Ia să vedem, cine-i individul ăsta care te-a urmărit?

MODELUL

În ziua următoare, Halwu și cu mine am plecat să inspectăm studioul lui Malcolm Fairchild. Habar n-aveam la ce să m-aștept, dar, când am deschis ușa, am nimerit în altă lume. Peste tot atârnav postere și panouri publicitare enorme, pe care erau fotografiile de femei superbe.

— Ah... am murmurat și m-am răsucit de jur-împrejur, privindu-le fețele elegante.

În clipa aceea am știut, tot așa cum știuseseam când îl auzisem pe unchiul Mohammed spunându-i mătușii Sahru în Mogadishu că avea nevoie de o fată pe care s-o ia la Londra – *asta este!* Asta-i ocazia mea, asta-i lumea căreia îi aparțin, asta-i ceea ce doresc să fac.

Malcolm a apărut și ne-a salutat; ne-a spus să luăm loc și ne-a servit cu ceai. După ce s-a așezat, i-a spus lui Halwu:

— Vreau să știi că nu doresc nimic altceva decât s-o fotografiez. A arătat spre mine. Am urmărit fetița asta de peste doi ani și n-am întâmpinat niciodată asemenea greutatea pentru o simplă fotografie.

M-am holbat la el, cu gura deschisă.

— Asta-i tot? Atât – vrei doar să mă fotografiezi, ca pe

ele?

Am fluturat din braț spre postere.

— Da, a încuviințat el apăsând din cap. Te rog să mă crezi că asta-i tot. A trasat cu tăişul palmei o linie de sus în jos în dreptul nasului său. Vreau doar jumătatea asta din fața ta – s-a răsucit spre Halwu –, fiindcă are un profil minunat.

Am rămas locului, spunându-mi: „Cât timp irosit!” El mă urmărise doi ani și avusese nevoie de numai două secunde pentru a-mi spune că dorea să mă fotografieze.

— Bine, am zis, nu mă deranjează să fac *asta*. Brusc însă am devenit bănuitoare, amintindu-mi de unele experiențe din trecutul meu când rămăsesem singură cu bărbați. Dar trebuie să fie prezentă și ea! Am pus mâna pe brațul lui Halwu, care a aprobat din cap. Ea trebuie să fie prezentă când fotografiezi.

Malcolm m-a privit mirat.

— Da, în regulă. Poate să vină și ea... Eram deja atât de surescitată, încât abia dacă mai puteam sta pe scaun. Veniți aici poimâine la ora zece și te va farda cineva.

Ne am întors la studioul lui după două zile. Machieuză m-a așezat pe un scaun și s-a apucat de treabă, cu tampoane, pensule, bureți, creme, farduri și pudre, apăsându-mă cu degetele și trăgându-mi pielea. Habar n-aveam ce făcea, dar am rămas tăcută și am privit-o efectuând manevrele acelea stranii cu materialele acelea stranii. Halwu s-a lăsat pe spate în scaunul ei și a surâs larg. Din când în când o priveam și ridicam din umeri sau

mă strâmbam.

— Stai cuminte, porunca machieuza.

După un timp, s-a retras un pas, a pus o mână în șold, m-a privit satisfăcută și a zis:

— Ia uită-te acum în oglindă!

M-am ridicat și m-am uitat; jumătate din fața mea era transformată - aurie, ca o mătase delicată, creată din machiaj. Cealaltă jumătate era aceeași Waris dinainte.

— Ooo! Ia uită-te la mine! Dar de ce m-ai făcut numai pe o parte? am întrebat-o alarmată.

— Pentru că el vrea să-ți fotografieze doar profilul.

— Aha...

Machieuza m-a dus apoi în studio, unde Malcolm m-a așezat pe un taburet rotativ. M-am învârtit cu el, studiind încăperea întunecată și plină cu obiecte pe care nu le cunoșteam, fiindcă nu le mai văzusem niciodată: camera de luat vederi, reflectoarele, rackurile de acumulate, cablurile ce atârnau peste tot ca niște șerpi. M-a rotit apoi în fața camerei, până am avut un unghi de nouăzeci de grade față de obiectiv.

— Așa, Waris. Lipește buzele și privește drept înainte. Bărbia sus. Așa... superb...

Am auzit apoi un clic, urmat de un pocnet puternic, care m-a făcut să tresar. Blițurile s-au declanșat și luminile m-au orbit pentru o fracțiune de secundă. Cumva pocnetul lor m-a făcut să mă simt **altă** persoană; în momentul acela m-am imaginat ca una dintre **stelele** de cinema pe care **le**

văzusem la televizor, zâmbind spre fotografi când ieșeau din limuzine la premiere. După aceea, Malcolm a luat o bucată de hârtie din camera de luat vederi și s-a așezat, privindu-și ceasul.

— Ce faci? l-am întrebat.

— Cronometrez.

Mi-a făcut apoi semn să vin la lumină și a îndepărtat încetișor hârtia de deasupra. Sub ochii mei, o femeie a apărut treptat, ca prin farmec, pe clișeul fotografic. Când mi-a întins Polaroidul, abia dacă m-am recunoscut; fotografia prezenta partea dreaptă a feței mele, dar nu arătam ca Waris camerista, ci ca Waris modelul. Mă transformaseră într-o creatură fermecătoare precum cele care pozau în holul de la intrare al lui Malcolm Fairchild.

După câteva zile, Malcolm a dezvoltat filmul și mi-a arătat produsul final. A pus diapozitivele într-un proiector și mi-au plăcut enorm. L-am întrebat dacă putea să-mi facă și mie câteva, dar mi-a răspuns că era prea costisitor și, din păcate, nu-și putea permite. Putea să-mi ofere însă copii pe hârtie fotografică.

La două luni după ce îmi făcuse fotografia, Malcolm mi-a telefonat la YMCA.

— Nu știi dacă te interesează modellingul, a zis el, dar niște oameni vor să te cunoască. O agenție de modelling ți-a văzut fotografia în portofoliul meu și a spus că ar trebui să le telefonezi. Dacă vrei, poți să semnezi cu ei și îți vor face rost de joburi.

— Bine... dar trebuie să mă duci tu acolo... fiindcă, știi... nu mă simt în largul meu să mă duc singură. Ai vrea să mă-nsoțești acolo și să mă prezinți lor?

— Nu, îmi pare rău, nu pot, dar îți voi da adresa.

Am ales cu multă grijă ținuta pe care aveam s-o port la importanta mea întâlnire de la agenția de modelling Crawford.

Întrucât era vară și foarte cald, am îmbrăcat o rochie roșie cu decolteu în V și mânecă scurtă. Rochia nu era nici scurtă, nici lungă, ci exact până la mijlocul gambei și urâtă ca naiba.

Am intrat în agenție, purtând rochia mea roșie ieftină și teniși albi, gândindu-mă: „Asta e. Se-ntâmplă, în sfârșit!” În realitate, arătam jalnic. Dar, deși mă trec fiorii de câte ori îmi amintesc de ziua aceea, poate că a fost mai bine că nu mi-am dat seama cât de rău arătam, fiindcă purtam totuși hainele mele cele mai bune. În tot cazul, nu aveam bani să-mi cumpăr ceva nou.

Când am ajuns, recepționista m-a întrebat dacă aveam fotografii și i-am spus că aveam una. M-a prezentat apoi unei femei de o frumusețe clasică, elegant îmbrăcată, pe nume Veronica. Ea m-a invitat în biroul ei și mi-a făcut semn să mă așez vizavi de ea.

— Câți ani ai, Waris?

— Sunt tânără! Acelea au fost primele cuvinte care mi-au venit în minte și le-am spus dintr-o suflare. Vorbesc serios, sunt tânără. Ridurile astea – am arătat spre ochi – cu

ele m-am născut.

Ea mi-a zâmbit.

— E-n regulă. Veronica a început să-mi scrie răspunsurile, completând formulare. Unde locuiești?

— Ah, locuiesc în Y.

— Poftim? s-a încruntat ea. Unde locuiești?

— În YMCA.

— Lucrezi?

— Da.

— Cu ce te ocupi?

— Lucrez la McDonald's.

— Bine... Știi ce înseamnă modellingul?

— Da.

— Ce știi despre el - știi multe?

— Nu. Știu că vreau să fac modelling.

Am repetat această ultimă frază de câteva ori, ca să fie clar.

— Bine. Ai un portofoliu... fotografii?

— Nu.

— Familia ta este aici?

— Nu.

— Dar unde este?

— În Africa.

— De acolo ești originară?

— Da, din Somalia.

— Bine, deci n-ai pe nimeni aici.

— Nu, nimeni din familia mea nu-i aici.

— Bine. Chiar în clipa asta are loc un casting și trebuie să te duci.

Mă străduiam realmente s-o înțeleg și am tăcut, încercând să descifrez ce a vrut să spună prin ultimele cuvinte.

— Scuză-mă, n-am înțeles.

— Un c-a-s-t-i-n-g, a rostit ea foarte lent.

— Ce înseamnă „casting”?

— Este ca un interviu – știi, când te duci să te angajezi undeva și te prezinți la un interviu? Da? Interviul? Înțelegi?

— Da, da.

Mințeam deja. Habar n-aveam despre ce vorbea. Mi-a scris adresa pe o hârtie și mi-a întins-o; mi-a spus să plec imediat acolo.

— O să le telefonez și-o să le zic că ai pornit. Ai bani de taxi?

— Nu, pot să merg pe jos.

— Nu, nu, este prea departe. *Mult* prea departe. Trebuie să iei un taxi. *Taxi*. Ai înțeles? Uite, ia zece lire. Telefonează-mi când ai terminat. Ai înțeles?

Traversând orașul în taxi, mă simțeam cu adevărat în al nouălea cer. „Ah, ah, ah, de acum sunt pe cont propriu! Voi fi un model”. După aceea mi-am dat seama că uitasem un lucru: n-o întrebasem pe Veronica în ce consta jobul. „De fapt nu contează. O să mă descurc, fiindcă arăt trăsnet!”

Când am ajuns la adresa pentru casting, am intrat în studioul altui fotograf. Am deschis ușa unui loc care mișuna

de modele profesioniste – toate încăperile erau ticsite de femei cu picioarele până la gât. Se plimbau arogante ca niște leoaice care dădeau târcoale înainte să atace, aranjându-se în fața oglinzilor, îndoindu-se din mijloc pentru a-și scutura părul, întinzându-și farduri pe picioare ca să pară bronzate. M-am așezat pe un scaun și am intrat în vorbă cu una dintre fetele de lângă mine.

— Ăăă, care-i jobul?

— Calendarul Pirelli.

— Aha, am încuviințat cu înțelepciune din cap. Calendarul Prulli. Mulțumesc.

„Ce naiba mai e și asta – calendarul Prulli?” Eram practic cu nervii la pământ; nu puteam sta locului, îmi schimbam întruna poziția picioarelor și mă foiam în scaun, până când o asistentă a venit și m-a anunțat că era rândul meu. Atunci am înlemnit pentru un minut.

M-am întors spre fata de lângă mine și i-am făcut semn către asistentă.

— Du-te tu. Eu o aștept pe prietena mea.

Am repetat stratagema asta de fiecare dată când a ieșit asistenta, până ce locul s-a golit. Toate modelele plecaseră acasă.

În cele din urmă, asistenta a ieșit, s-a rezemat obosită de perete și a spus:

— Haide. Acum poți intra.

Am privit-o pentru un minut și mi-am spus: „Ajunge, Waris. O să faci sau nu chestia asta? Haide, sus, și intră!”

Am urmat-o pe asistentă în studio, unde un bărbat cu capul lipit de partea din spate a unei camere de luat vederi a răcnit:

— Acolo! Unde-i semnul.

Mi-a indicat cu o mână.

— Semnul?

— Da, stai pe semn.

— Aha, da. Stau aici.

— Perfect. Scoate-ți topul.

Mi-am zis „Probabil că nu l-am auzit bine”, dar deja simțeam că-mi venea să vomit.

— Topul, vrei să zici bluza?

El și-a arătat capul de sub acoperitoarea camerei de luat vederi și s-a holbat la mine ca la o idioată. De-a dreptul iritat, a rostit:

— Da. Scoate-ți bluza, nu? *De ce ești aici?*

— Dar n-am sutien.

— Păi asta-i și ideea, să-ți putem vedea sânii.

— Nu!

„Ce mai e și prostia asta - sânii mei!” în plus, nu purtam sutien. Nu aveam pe mine decât rochia roșie. „Ce crede nesimțitul ăsta c-o să fac, c-o s-o smulg de pe mine și-o să rămân aici în chiloți și teniși?”

— Nu. Nu? Toate modelele se omoară între ele să vină la castingul ăsta și tu-mi zici „nu”?

— Nu, nu, îmi cer scuze. Greșeală, greșeală. Am făcut o greșeală.

Cuprinsă de panică, am pornit spre ușă. Când am trecut pe lângă mai multe Polaroide risipite pe podea, m-am aplecat să le privesc.

Fotograful s-a uitat câteva secunde la mine cu gura deschisă, după care s-a întors și a strigat peste umăr:

— Oh, Doamne, cu ce ne-am ales? Terence, avem o mică problemă!

În studio a intrat un bărbat robust și solid, cu păr des, sur și gușă rozalie, care m-a privit curios. A surâs ușor.

— Ah, da. Deci, ce avem noi aici?

M-am îndreptat și ochii mi s-au podidit de lacrimi.

— Nu. Așa ceva nu pot face. Nu fac de-astea.

Am arătat spre fotografia unei femei dezbrăcate de la brâu în sus. La început am fost pur și simplu dezamăgită. Se spulberase marele meu entuziasm, marele meu vis de a deveni model. „Primul job la care mă prezint și ei vor să mă dezbrac!” După aceea m-am înfuriat – rău de tot – și am început să-i blestem pe toți în somaleză:

— Bărbați nenorociți și-impuțiți! Porcilor! Băgați-vă undeva jobul vostru de rahat!

— Ce tot spui? Uite care-i treaba, sunt prea ocupat acum pentru așa ceva...

Eu însă ieșisem deja pe ușă și am trântit-o aproape să sară din țâțâni. Am plâns pe tot drumul de întoarcere spre Y, spunându-mi: „Am știut eu că există ceva trist și profund dezgustător în toată chestia asta cu modellingul”.

În seara aceea, în timp ce zăceam inertă și nefericită pe

patul meu, colega de cameră m-a anunțat:

— Waris, te caută cineva la telefon.

Era Veronica de la agenția de modelling.

— Tu ești?! am început să zbier. Nu mai vreau să vorbesc cu de-alde voi! M-ați... m-ați rid... rido... încercam să pronunț *ridiculizat*, dar mi-era imposibil să rostesc cuvântul. A fost groaznic. A fost foarte rău; nu mai vreau să fac asta. Nu mai vreau să fac asta. Nu mai vreau să am de-a face cu voi!

— Bine, Waris, am înțeles, dar acum te rog să te calmezi. Știi cine era fotograficul de azi?

— Nu.

— Știi cine este Terence Donovan?

— Nu.

— Nu-i nimic. Ai o prietenă care vorbește engleza?

— Da.

— Ei bine, orice om care vorbește engleza știe cine este Terence Donovan. După ce terminăm convorbirea asta, întreabă-ți prietenii. El fotografiază familia regală, pe prințesa Di și toate modelele faimoase. Iar acum dorește să te revadă, fiindcă este interesat să te fotografieze.

— Mi-a cerut să mă dezbrac! Nu mi-ai spus asta când am plecat!

— Știu... realitatea este că mă grăbeam și consideram că erai perfectă pentru jobul acela. I-am explicat că tu nu poți vorbi engleza și că așa ceva era împotriva tradițiilor voastre culturale. Dar acesta este calendarul Pirelli, iar

după ce va fi publicat, vei fi foarte căutată. Tu cumperi vreodată reviste de modă, ca *Vogue* și *Elle*?

— Nu, sunt prea scumpe pentru mine. Le răsfoiesc la standul de ziare, dar le pun întotdeauna la loc.

— Perfect, dar le-ai văzut, da? Acesta este genul de muncă pe care-l vei face. Terence Donovan este cel mai bun; dacă vrei să ajungi model, ai nevoie de jobul ăsta. După aceea vei câștiga bani serioși și vei alege tu ce să faci.

— Eu nu-mi scot bluza.

Am auzit-o suspinând.

— Waris, unde spuneai că lucrezi?

— La McDonald's.

— Și cât te plătesc acolo?

I-am spus.

— Ei bine, el te plătește cu o mie cinci sute de lire pentru o singură zi.

— Toți banii pentru mine? Toți ai mei?

— Da, și în plus vei și călători. Jobul este în Bath. Nu știu dacă ai fost acolo, dar este un loc foarte frumos. Vei sta la Royalton, a adăugat Veronica de parcă eu aș fi știut ce însemna asta. Pe scurt, vrei s-o faci sau nu?

La momentul acela mă convinsese. Dacă puteam câștiga o asemenea sumă, puteam destul de repede să strâng suficienți bani ca s-o ajut pe mama.

— Bine, am zis, bine! Când mă pot duce la el?

— Poți mâine dimineață?

— Și ajunge să-mi scot bluza - da? Vreau să spun, ești sigură că pentru o mie cinci sute de lire nu trebuie să mă și culc cu el?

— Nu, nu. Nu-i niciun șiretlic. Nimic de felul acesta.

— Sau... știi tu, poate c-o să vrea să-mi desfac picioarele sau altă chestie de-asta? Dacă așa-i, ar fi bine să-mi zici de acum.

— Doar să-ți scoți bluza. Dar, nu uita, el nu va face mâine decât un Polaroid și abia după aceea îți va spune dacă ai primit sau nu jobul. Așa că, fii amabilă...

Când am ajuns acolo a doua zi, Terence Donovan s-a uitat la mine și a început să râdă.

— Ah, te-ai întors! Vino aici. Cum te cheamă?

Din clipa aceea, a fost foarte răbdător cu mine. Terence era tată și a înțeles că nu eram decât o puștoaică speriată care avea nevoie de ajutor. Mi-a adus ceai și mi-a arătat lucrările lui, fotografiile pe care le făcuse celor mai frumoase femei din lume.

— Bun, o să-ți arăt acum alte poze. Vino cu mine.

M-a dus în altă încăpere plină cu rafturi și sertare, iar pe masă se afla un calendar. L-a răsfoit și pe fiecare pagină era câte o fotografie a unei femei incredibil de frumoase.

— Îl vezi? ăsta-i calendarul Pirelli de anul trecut. Eu îl fac în fiecare an. Atâta doar că anul acesta va fi diferit - numai cu africane. În unele fotografii vei purta haine, dar altele s-ar putea să fie fără haine.

Mi-a prezentat apoi totul, explicând cum funcționa

întregul proces. Deja începusem să mă simt liniștită că nu era pur și simplu un bătrân dubios și pervers.

— Perfect, a spus el, acum vom face Polaroidul. Ești pregătită?

Fusesem pregătită din clipa când Veronica îmi spusese cât voi câștiga, dar acum eram și relaxată.

— Da, sunt pregătită.

Iar din clipa aceea, am fost o profesionistă desăvârșită. Am stat pe semn, topul mi-a zburat – *vâjjj!* – iar eu am privit încrezătoare în obiectivul camerei. Perfect! Când Terence mi-a arătat Polaroidul, mi-a reamintit de Africa. Fotografia era alb-negru, foarte simplă și onestă – nimic vulgar sau sentimental; nu avea absolut nimic pornografic în ea. Era Waris așa cum crescuse în deșert, semănând cu o fetiță, cu sânii mici expuși arșiței.

În seara aceea, după ce am ajuns acasă, am fost anunțată de agenție că primisem jobul și că voi pleca la Bath săptămâna viitoare. Veronica își lăsase numărul de telefon de acasă. Am sunat-o ca să-i explic că eram programată să lucrez la McDonald's și nu-mi puteam permite să lipsesc, deoarece nu știam cât va dura până voi încasa banii de la jobul de modelling. Ea însă mi-a spus că dacă aveam nevoie de bani, putea să-mi dea un avans.

Din ziua aceea n-am mai călcat niciodată într-un local McDonald's. După ce am vorbit cu Veronica, am închis telefonul și am alergat prin tot Y. Le-am povestit despre noua mea meserie nu numai prietenilor, ci tuturor străinilor

care erau dispuși să asculte. Halwu a zis:

— Hai, mai termină! Nu te mai făli atâta, pentru numele lui Dumnezeu! Îți arăți țâțele, așa-i?

— Da, pentru o mie cinci sute de lire.

— Pentru mititelele alea? Ar trebui să-ți fie rușine, a chicotit ea.

— Nu-i deloc la ce te gândești. Este ceva chiar frumos! Nu porcăriile alea... și-o să ne ducem la Bath și-o să stăm într-un hotel mare.

— Ei bine, eu nu vreau s-aud – și încetează să le mai povestești tuturor din clădire despre asta, ai înțeles?

În noaptea dinaintea plecării, n-am putut închide ochii, dorindu-mi să se facă mai repede dimineață; geanta mea de voiaj aștepta pregătită lângă ușă. Tot nu-mi venea să cred – eu nu fusesem niciodată nicăieri, iar oamenii ăștia mă plăteau ca să mă duc! Terence Donovan trimitea o limuzină să mă ia și să mă aducă la Gara Victoria. Acolo avea să se strângă grupul – fotografii, asistenții, art directorul, alte patru modele, makeup artistul, hair-stylistul și cu mine –, pentru a lua trenul spre Bath. Eu am ajuns prima, fiindcă eram tare neliniștită să nu pierd cumva trenul. Următoarea care a sosit a fost Naomi Campbell.

După ce am ajuns în Bath, ne-am cazat în Royalton, care era ca un palat; am fost uluită să aflu că aveam o cameră uriașă numai pentru mine. Dar în acea primă seară, Naomi a venit în camera mea și m-a întrebat dacă putea să doarmă cu mine. Era foarte tânără și dulce, avea

șaisprezece-șaptesprezece ani, și-i era frică să stea singură. Am fost de acord, pentru că-mi plăcea să am tovărășie.

— Să nu le spui, da? O să-nnebunească de furie dacă află că irosesc atâția bani pe camera mea, dar nu doarme nimeni acolo.

— Nu-ți face griji în privința asta, poți sta liniștită la mine.

După atâția ani de experiență, era perfect natural pentru mine să joc rolul de mamă. Ba chiar prietenele îmi spuneau Mama, deoarece întotdeauna voiam să-i dădăcesc pe toți, cu un aer matern.

— N-o să suflu un cuvânt, Naomi.

A doua zi dimineată, când am început să lucrăm, două fete intrau primele la coafor și machiaj. Ieșeau după aceea ca să fie fotografiate și, între timp, erau pregătite următoarele două, și tot așa. În prima dimineată când hair-stylistul a început să se ocupe de mine, i-am spus să-mi taie tot părul. Pe atunci eram destul de plinuță pentru un model; se depuseseră pe mine toți hamburgerii zemoși de la McDonald's, și de aceea voiam să am părul scurt, ca să am un aer mai modern. Stilistul a tăiat și a tot tăiat, până n-a mai rămas aproape nimic – pe tot capul, părul meu era de doi-trei centimetri lungime. Toți au exclamat:

— Ooo, arăți cu totul altfel!

Am decis că doream să-i șochez cu adevărat și i-am zis stilistului:

— Știi ce-o să fac? O să-mi oxigenez părul, să fie blond.

— Doamne Dumnezeu! Ei bine, eu n-o să fac asta. O să-
arăți cumva afurisită... nebună!

Naomi Campbell a râs și a zis:

— Waris, știi ceva? Într-o bună zi vei fi faimoasă. Să nu
mă uiți atunci, da?

Bineînțeles, lucrurile s-au întâmplat de fapt exact pe
dos, și ea a ajuns faimoasă.

Am lucrat șase zile și nu mi-a venit să cred că eram
plătită pentru asta. Imediat ce scăpam de la ședințele foto,
seara, iar grupul mă întreba ce doream să fac, răspunsul
meu era întotdeauna același: să merg la cumpărături. Mă
lăsau să iau limuzina, iar șoferul mă ducea unde doream și
revenea mai târziu să mă ia de acolo. După ce am terminat
complet jobul, fotografia mea a sfârșit prin a fi aleasă
pentru copertă, ceea ce a fost o onoare surprinzătoare și
mi-a adus și mai multă publicitate.

Ne-am întors cu trenul la Londra; imediat ce am ajuns,
m-am urcat în limuzină și șoferul m-a întrebat unde să mă
lase. I-am cerut să mă ducă la agenție. Când am intrat pe
ușă, mi s-a spus:

— la ghici! Te așteaptă alt casting și este la doi pași de
aici. Dar grăbește-te, trebuie să te duci imediat.

Am protestat, fiindcă eram obosită.

— O să mă duc mâine, le-am spus.

— Nu, nu, mâine va fi prea târziu; până atunci se va
termina. Se caută „fete Bond” pentru noul film James Bond,
Cortina de fier, cu Timothy Dalton. Lasă-ți geanta aici și dă-i

drumul. Te conducem noi până acolo și-ți arătăm unde este.

Un tip de la agenție m-a dus după colțul străzii și mi-a arătat clădirea:

— Vezi ușa aia la care se înghesuie toți? Ăla-i locul.

Am intrat, și parcă s-a repetat ziua când fusesem la Terence Donovan, însă mult mai rău. Înăuntru era o armată de fete, care stăteau în picioare, așezate, aplecate, bârfeau, umblau țăntoș și adoptau poziții provocatoare.

Asistenta a anunțat:

— Le vom cere tuturor să spună și câteva cuvinte.

Vestea aceea mi s-a părut de rău augur, însă mi-am repetat că acum eram un model profesionist, nu? Lucrasem pentru Terence Donovan la calendarul Pirelli. Mă puteam descurca și în situația asta. Când mi-a venit rândul, am fost introdusă în studio și mi s-a spus să stau pe semn.

— Vreau să v-anunț, an început eu, că nu vorbesc foarte bine engleza.

— E-n regulă, au zis ei, trebuie doar să citești ce scrie aici și au ridicat un cartonaș.

„Dumnezeule, asta ce mai este? Va trebui să le spun că nu pot citi? Nu, e prea mult, e prea umilitor. N-o pot face”.

Așa că le-am spus:

— Scuzați-mă, dar trebuie să plec - mă-ntorc repede.

Am ieșit din clădire și m-am dus la agenție să-mi iau geanta de voiaj. Dumnezeu știe cât m-au așteptat cei de la casting, până când cineva și-a dat seama că nu mă mai

întorceam. La agenție le-am zis că încă nu-mi sosise rândul și voiam să-mi iau geanta pentru că se părea că va urma o așteptare lungă. Asta se întâmpla pe la ora 13 sau 14, dar eu m-am dus acasă, mi-am lăsat geanta și am plecat în căutarea unui coafor. Am intrat într-unul din apropierea lui Y, iar un bărbat m-a întrebat cu ce mă putea servi.

— Să-mi oxigenezi părul, am spus.

Hair-stylistul a arcuit sprâncenele.

— Se poate, sigur că da, însă va dura, iar noi închidem la ora opt seara.

— Perfect, atunci avem timp până la opt.

— Da, însă avem alte programări înaintea ta.

M-am rugat de el, până a cedat în cele din urmă. Mi-a aplicat peroxidul și am regretat imediat rugămințile. Părul îmi era atât de scurt, încât substanțele chimice îmi ardeau pielea capului și aveam impresia că mi se jupuiau bucăți mari din scalp. Am așteptat însă, scrâșnind din dinți. Când coaforul mi-a spălat părul, s-a făcut portocaliu și de aceea a trebuit să refacă operațiunea, fiindcă peroxidul trebuia să stea mai mult timp ca să îndepărteze culoarea. A doua oară, a ieșit galben. A treia oară am devenit în sfârșit blondă.

Mie mi-a plăcut, dar, în timp ce mă îndreptam spre metrou, țâncii se lipeau de fustele mamelor și țipau:

— Mami, mami, mami, ce-i asta? E bărbat sau femeie?

„Fir-ar a naibii”, mi-am spus. „Poate c-am făcut o greșeală?

Îi sperii pe copii”. Dar până am ajuns la Y, am decis că puțin îmi păsa, deoarece părul meu nu era menit să-i impresioneze pe copii. Dorisem să încerc pentru *mine* să fiu blondă și m-am gândit că arătam fabulos.

Când am ajuns acasă, mă așteptau o mulțime de mesaje de la agenție. *Unde ești? Cei de la casting încă te așteaptă. Te întorci? Ei vor neapărat să dai o probă. Încă te așteaptă...* La agenție era însă închis la ora aceea, așa că am sunat-o pe Veronica acasă.

— Waris, unde Dumnezeu ai dispărut? Ei au crezut că te-ai dus numai la toaletă! Îmi promiți că te duci mâine acolo?

În cele din urmă, m-a convins să mă prezint în dimineața următoare.

Bineînțeles, cei de la casting au remarcat imediat ceea ce neglijasem să-i spun Veronicăi: ieri fusesem o negresă obișnuită, pe când acum eram o somaleză cu păr blond. Toți de la producție s-au oprit și s-au holbat la mine.

— Uau! E extraordinar – asta ai făcut aseară?

— Da.

— Ah, Doamne! îmi place. Îmi place – să nu te mai schimbi înapoi, da?

— Credeți-mă, am zis, nu intenționez să mai trec prea curând prin torturile alea. Însă acum am scalpul blond.

Am reluat proba din locul unde o lăsasem în ziua anterioară.

— Ești îngrijorată de felul cum vorbești engleza – asta-i problema?

— Da.

Tot nu mă puteam convinge să recunosc că nu știam să citesc.

— Bine. Uite ce-i, stai pur și simplu acolo, uită-te la dreapta, apoi la stânga. Spune-ți numele, spune de unde ești, care-i agenția ta și asta-i tot.

Așa ceva puteam face fără dificultate.

După aceea, deoarece tot eram la doi pași de Crawford, am decis că ar fi amuzant să trec pe la agenție și să le arăt părul meu. Au înnebunit când m-au văzut.

— Ce naiba ți-ai făcut la păr?

— Este frumos, nu?

— Dumnezeu, nu, nu-i frumos! Acum nu te mai putem programa la castinguri! Waris, trebuie să ne consulți înainte de a-ți modifica în felul ăsta aspectul... Clientul trebuie să știe ce primește – ăsta nu mai este doar părul *tău* de acum, ca să poți face cu el orice dorești.

Celor de la casting le-a plăcut însă culoarea părului meu și am primit rolul pentru „fata Bond”. Însă din ziua aceea cei de la agenție m-au poreclit „Guinness”, deoarece, precum berea, eram neagră și cu vârful blond.

* * *

Am fost foarte incitată de noua mea carieră cinematografică, până când, într-o bună zi, am trecut pe la agenție și Veronica mi-a spus:

— Am o veste excelentă, Waris. *Cortina de fier* se va filma în Maroc.

Am înlemnit.

— Știi, din păcate, trebuie să-ți spun ceva ce aș fi preferat să nu-ți spun. Mai ții minte ziua când m-ai angajat și m-ai întrebat dacă am pașaport? Ei bine, da, am pașaport, dar n-am viză curentă.

așa că dacă părăsesc Anglia, n-o să mă mai pot întoarce.

— Waris, m-ai mințit?! Ca să fii model, trebuie să ai pașaport valabil, altfel nu te putem folosi; în meseria asta trebuie să călătorești tot timpul. Dumnezeuule, n-o să poți face jobul! Va trebui să-l anulăm.

— Nu, nu. Nu face asta, o să mă gândesc eu la ceva. O să găsesc o soluție.

Veronica m-a privit neîncrezător, dar a spus că rămânea la latitudinea mea. În următoarele zile, am stat în cameră și mi-am stors creierii, dar nu mi-a venit nicio idee. Mi-am consultat toți prietenii, însă singura soluție la care se putea gândi cineva era să mă mărit cu un englez, dar, bineînțeles, nu aveam cu cine. M-am simțit groaznic, nu numai pentru că întreaga mea carieră se ducea pe apa sâmbetei, ci și pentru că o mințisem pe Veronica și dezamăgisem agenția.

Într-o seară, încă frământată de dilemă, am coborât la piscina din Y, unde lucra ca salvamar prietena mea Marilyn, o negresă care se născuse în Londra. Când mă mutasem în clădire, veneam la piscină, mă așezam și priveam apa, care îmi plăcea. În cele din urmă, într-o seară, Marilyn m-a întrebat de ce nu intram niciodată în apă și i-am mărturisit

că nu știam să înot.

— Păi, te pot învăța EU, mi-a zis ea.

— Bine.

M-am dus în capătul adânc al piscinei, am tras aer adânc în piept și am plonjat. Mi-am spus că, întrucât ea era salvamar, mă putea ajuta dacă s-ar fi întâmplat ceva. Dar, în mod surprinzător, după ce am ajuns sub apă, am înotat ca un pește până la peretele opus al bazinului.

Am ieșit la suprafață cu un zâmbet uriaș pe față.

— Am reușit! Nu-mi vine să cred c-am reușit!

Marilyn a fost însă furioasă.

— De ce mi-ai spus că nu știi să-noți?

— N-am mai înotat în viața mea!

După episodul acela, am devenit prietene bune. Marilyn locuia împreună cu mama ei în celălalt capăt al orașului, și uneori, când termina programul de lucru noaptea târziu, se simțea prea obosită să mai facă drumul lung până acasă. Așa că înnopta la mine.

Marilyn era o persoană generoasă și minunată, iar în seara aceea, pe când înotam în piscină încercând să uit de problemele pe care le aveam cu pașaportul, soluția mi-a venit brusc în minte. Am ieșit la suprafață și mi-am ridicat ochelarii de pe ochi.

— Marilyn, am rostit gâfâind, am nevoie de pașaportul tău.

— Poftim? Ce tot spui acolo?

I-am explicat problema și ea a izbucnit:

— Waris, nu ești în toate mințile! Știi ce se va-ntâmpla? Te vor prinde, te vor deporta pe viață, iar pe mine mă vor băga la închisoare. Și de ce aș risca eu toate astea? Pentru ca tu să poți apărea într-un film James Bond idiot? Nici vorbă!

— Haide, Marilyn. Este amuzant, e ca o aventură – riscă! O să mergem la poștă și eu o să fac cerere pentru un pașaport în numele tău. O să-ți imit semnătura și o să pun fotografia mea. Nu dispun de mult timp, dar în numai două zile pot obține un pașaport temporar. *Te rog, Marilyn!* Este șansa vieții mele să joc în filme!

În cele din urmă, după ore de rugăminți și implorări, cu o zi înainte de plecarea spre Maroc, ea a cedat. Mi-am făcut fotografia oficială și ne-am dus la poștă; după o oră, aveam pașaportul britanic. Ea, însă, a fost teribil de îngrijorată pe tot drumul de întoarcere acasă. Eu i-am repetat:

— Fruntea sus, Marilyn! Haide, totul va fi în regulă! Trebuie doar să ai încredere.

— Încredere pe naiba! Am încredere că tâmpenia asta îmi va distruge toată viața.

În seara aceea am mers la locuința ei ca să ne petrecem noaptea. Eu am propus să închiriem niște videocasete, să comandăm mâncare chinezească și să ne relaxăm, dar când am ajuns în casă, Marilyn a zis:

— Waris, n-o pot face. Este prea periculos. Dă-mi pașaportul.

I l-am înmânat, tristă, și am văzut cum cariera mea

cinematografică dispărea în tărâmul visurilor pierdute.

— Stai aici, mi-a spus Marilyn. Mă duc să-l ascund.

A plecat apoi la etaj, în dormitorul ei.

— Bine, feto, i-am zis. Dacă simți tu asta, n-are rost să suferi. Dacă crezi că se va-ntâmpla ceva rău, atunci nu trebuie s-o facem.

Însă peste noapte, după ce ea a adormit, am început să-i scotocesc prin cameră. Avea sute de cărți acolo și am știut că ascunsese pașaportul în una dintre ele. Le-am deschis pe rând și le-am scuturat cu atenție. Limuzina avea să vină la locuința ei dimineață ca să mă ducă la aeroport, așa că trebuia să acționez rapid. Brusc, pașaportul a căzut la picioarele mele. L-am înhățat iute, l-am băgat în geanta de voiaj și apoi m-am urcat în pat. Dimineața m-am trezit și m-am furișat la parter înainte ca șoferul să poată suna la sonerie, pentru ca nu cumva să-i trezească pe cei dinăuntru. Afară era frig, dar am rămas pe trotuar, tremurând, până când mașina a sosit la ora 7: 00 și am pornit spre Heathrow.

Ieșirea din Anglia n-a fost o problemă. În Maroc, cariera mea cinematografică a constatat din două scene în care trebuia să fiu, potrivit scenariului, „o fată frumoasă la piscină”. După care, în altă scenă, stăteam în interiorul unei vile fabuloase din Casablanca și beam ceai, însă, dintr-un motiv necunoscut, toate femeile erau dezbrăcate. James Bond cobora prin tavan, iar noi ne acopeream fața cu palmele și țipam:

— Vai, vai, Doamne!

Eu însă mi-am spus: „Ei bine, nu mă plâng. Deoarece n-am căpătat un rol cu replici, asta înseamnă cel puțin că nu trebuie să-mi fac griji fiindcă nu știu să citesc”.

În restul timpului, ne învârteam prin vilă, stăteam la piscină, mâncam și iar mâncam, și nu făceam absolut nimic. Eu am făcut tot timpul plajă, fiind în culmea fericirii să revăd soarele după ce trăisem în ceața Londrei. Neștiind cum să socializez cu cei din lumea filmului, am stat în general singură; toți arătau foarte bine și te intimidau, vorbeau perfect engleza și păreau să se cunoască între ei – bârfeau mereu despre un job sau altul. Am fost realmente încântată să fiu iarăși în Africa; serile, mă duceam și stăteam afară cu Mame ce găteau mâncăruri pline de culoare pentru familiile lor. Nu le știam limba, dar zâmbeam toate, eu spuneam un cuvânt în arabă, ele spuneau un cuvânt în engleză și după aceea râdeam împreună. Într-o zi, echipa de filmare ne-a întrebat:

— Vrea cineva să meargă la curse de cămile? Haideți, ne formăm un grup.

După ce m-am uitat o vreme la curse, l-am întrebat pe unul dintre jocheii arabi dacă puteam să călăresc și eu. Am comunicat într-o combinație stâlcită de arabă și engleză, iar el m-a informat că era imposibil, deoarece femeile nu aveau voie să călărească pe cămile.

— Pun prinsoare că te pot învinge, am zis eu. Pot să-ți arăt, dar ți-e frică să mă lași să călăresc, pentru c-o să-

nving!

Faptul că o fetiță îl provoca l-a înfuriat și a decis să mă lase să concurez. Echipa de filmare a aflat că Waris va concura în cursa următoare și toți s-au strâns în jurul meu, iar câțiva au încercat să mă convingă să n-o fac. l-am anunțat să joace la pariuri și să pună banii pe mine, pentru că le voi da o lecție marocanilor. La start s-au aliniat vreo zece bărbați arabi, plus eu. Când a început întrecerea, am pornit toți în goana cea nebună. A fost o cursă înspăimântătoare, fiindcă nu cunoșteam deloc cămila pe care călăream și nu știam cum s-o îmboldesc. Cămilele nu numai că aleargă foarte rapid, dar se și leagănă în sus și-n jos și dintr-o parte în alta, așa că m-am agățat cu disperare, dorindu-mi numai să rămân în viață. Știam că dacă voi cădea, aveam să fiu zdrobită sub copite.

La sfârșitul cursei, am ieșit pe locul al doilea. Cei din echipa de filmare au rămas cu gurile căscate și mi-am dat seama că-mi câștigasem un respect nou în ochii lor, chiar dacă straniu, mai ales că obținuseră și ceva bani de pe urma mea.

— De unde ai știut cum să faci? m-a întrebat o fată.

— Foarte ușor, am chicotit eu. Când te naști pe o cămilă, știi și cum s-o călărești.

Cursa de cămile n-a necesitat totuși niciun fel de curaj prin comparație cu ce mă aștepta când am revenit pe Heathrow. După ce am coborât din avion, ne-am așezat la coadă pentru vamă; pe măsură ce înaintam încetîșor, toți

ne-am scos pașapoartele. Vameșii strigau „URMĂTORUL!” și de fiecare dată era o tortură îngrozitoare să aud cuvântul acela, fiindcă însemna că mă apropiam tot mai mult de momentul arestării.

Oficialitățile britanice sunt și așa riguroase când intri în Anglia, dar dacă ești african și negru, sunt de două ori mai dure și-ți cercetează pașaportul cu ochi de lasere. Eram atât de speriată, încât îmi doream să leșin și am început să visez cum ar fi fost să zac pe podea și să mor, pentru a nu mai fi nevoită să trec prin agonia aceea. „Doamne”, m-am rugat, „te rog, ajută-mă! Dacă trec cu bine de încercarea asta, promit că nu voi mai face niciodată ceva atât de prostesc”.

Aproape că ajunsesem la ghișeul vamal, când, pe neașteptate, un manechin masculin enervant, pe nume Geoffrey, mi-a smuls pașaportul din mână. Era oricum un nemernic care făcea pe șmecherul și era încântat să-și bată joc de alții, iar de data aceasta nu și-ar fi putut găsi o țintă mai vulnerabilă.

— Ah, te rog, te rog...

Am încercat să-l iau înapoi, însă Geoffrey era mult mai înalt ca mine și l-a ridicat, astfel că nu-l puteam ajunge.

Pe toată durata călătoriei și filmărilor, toți îmi spusese Waris, știind că mă numeam Waris Dirie. Geoffrey a deschis pașaportul și a strigat:

— Oh, Doamne! Ia ascultați - ascultați aici, toată lumea! Știți cum o cheamă pe ea? MARILYN MONROE!

— Te rog să mi-l dai imediat...

De acum tremuram din tot corpul.

Geoffrey a început să fugă în cerc, îndoindu-se de răs, după care a arătat tuturor pașaportul meu.

— O cheamă Marilyn Monroe! Ia uitați-vă! Ce mai e și asta?! Care-i treaba, fată? Nu-i de mirare că ți-ai vopsit părul!

Eu habar nu aveam că exista o altă Marilyn Monroe. Pentru mine, era pur și simplu prietena mea, salvamar la Y. Din fericire, nici nu aveam habar că umblam cu un pașaport care purta fotografia mea și numele unei faimoase vedete de cinema. În clipa aceea, principala mea grijă era că pe pașaport scria Marilyn Monroe, născută la Londra, dar că eu abia dacă puteam schimba două vorbe în engleză. „Sunt moartă... S-a terminat... Sunt moartă... S-a terminat...” erau cuvintele care-mi răsunau prin minte, în timp ce tot corpul îmi era scăldat în transpirație.

Toți cei din echipa James Bond s-au alăturat jocului aceluia imbecil:

— Hai, da care-i numele tău adevărat? Zău, vorbesc serios – de unde ești de fapt? Știai că cei născuți în centrul Londrei nu vorbesc engleza?

Nu făceau decât să mă tachineze, însă era usturător pentru mine. Ticălosul de Geoffrey mi-a restituit până la urmă pașaportul. M-am așezat la capătul cozii, lăsându-i pe toți s-o ia înaintea mea și sperând că vor dispărea până îmi va sosi rândul.

— URMĂTORUL!

După ce membrii echipei de filmare au trecut de vamă, nimeni nu și-a văzut de treabă, recuperându-și bagajul și ducându-se la mașină, așa cum ar fi făcut în mod normal după o călătorie lungă. Nu! Au așteptat toți, strânși laolaltă după ghișeele vamale, ca să vadă cum voi scăpa din situația aceea.

„Adună-te, Waris”, mi-am spus. „Poți să reușești”. M-am apropiat și i-am întins vameșului pașaportul, însoțindu-l cu un surâs orbitor.

— Bună ziua! am zis, apoi mi-am ținut respirația.

Știam bine că nu mai trebuia să rostesc niciun cuvânt, deoarece și-ar fi dat seama că engleza mea era doar o glumă.

— Frumoasă zi, nu-i așa?

— Îhâm.

Am încuviințat din cap și am zâmbit. El mi-a înmânat pașaportul și am trecut repede ca prin vis. Echipa de filmare a rămas locului, privindu-mă înmărmurită. Eu nu-mi doream decât să mă prăbușesc, să expir și să cad pe podea, dar am gonit și pe lângă ei, știind că nu eram în siguranță până nu ieșeam din aeroport. „Nu te opri, Waris. Ieși vie din Heathrow”.

MEDICII

Pe când mai locuiam în YMCA, am petrecut o după-amiază la piscina de la parter, înotând fără oprire. După ce am terminat, m-am îmbrăcat în vestiar și mă pregăteam să urc în camera mea, când mi-am auzit numele strigat în cafeneaua micuță din Y. Era un tip despre care știam că locuia tot în clădire. Se numea William, și mi-a făcut semn să mă apropii.

— Ia loc, Waris. Vrei să mănânci ceva?

El mânca un sandvici cu brânză.

— Da, mulțumesc, am răspuns, o să iau tot un sandvici din acesta.

Engleza mea lăsa încă mult de dorit, dar i-am putut înțelege esența cuvintelor. În timp ce mâncam, m-a întrebat dacă mi-ar plăcea să mergem la un film. Nu era prima dată când mă invita la o întâlnire. William era tânăr, chipeș, alb și întotdeauna foarte drăguț. Dar, în timp ce vorbea, am încetat să-i mai aud spusele, îi priveam buzele care se mișcau întruna, iar mintea începuse să lucreze ca un computer:

Să mă duc la film cu el

Dacă ar ști adevărul despre mine

Imaginează-ți cum ar fi să ai un prieten

Ar putea fi frumos

Cineva cu care să vorbesc

Cineva care să mă iubească

Dar dacă mă duc la film

El va dori să mă sărute

Apoi va dori să facem sex

Iar dacă voi fi de acord

Va afla că nu sunt ca alte fete

Eu sunt mutilată

Iar dacă nu voi fi de acord

Va fi furios și ne vom certa

Nu te duce

Nu merită suferința sufletească

Spune „nu”.

*Dacă ar ști adevărul despre mine, ar înțelege că n-are
nicio legătură cu el*

Am zâmbit și am clătinat din cap.

— Nu, mulțumesc, dar am prea mult de lucru.

Pe chipul lui a apărut acea expresie rănită pe care știam
că o voi vedea, iar eu am ridicat din umeri, spunând pentru
amândoi: „Nu pot face nimic”.

Problema aceasta a început după ce m-am mutat în Y.
Când trăisem cu familia mea, în mod normal nu eram
niciodată singură în preajma unor bărbați necunoscuți. Un
bărbat care venea la părinții mei, sau la mătușa Sahru, ori
la unchiul Mohammed, fie că ne cunoștea cultura și n-ar fi

Încercat să mă invite la o întâlnire, fie că ar fi fost lămurit de familie. Însă după ce părăsisem casa unchiului meu, eu rămăsesem singură, și, pentru prima dată, eram silită să mă descurc pe cont propriu în asemenea situații. Y era o clădire ticsită de bărbați tineri, celibatari; mergând în cluburi cu Halwu, am cunoscut și mai mulți bărbați, iar prin intermediul modellingului, am continuat să întâlnesc alții.

Pe mine nu mă interesa însă niciunul dintre ei. Gândul de a face sex cu un bărbat nu-mi trecuse niciodată prin minte, dar din păcate, după câteva dintre experiențele cele mai neplăcute, am învățat că le trecea lor prin minte. Nu-mi pot imagina cum ar fi fost viața mea dacă n-aș fi fost circumcisă, deși m-am întrebat mereu. Îmi plac bărbații și sunt o persoană emotivă și iubitoare. Trecuseră deja șase ani de când fugisem de tata, și singurătatea fusese grea pentru mine; duceam dorul familiei. Iar într-o bună zi, speram să am eu însămi un soț și o familie. Însă atâta timp cât eram cusută, eram foarte refractară față de ideea unei relații.

Cusăturile acelea împiedicau parcă orice bărbat să pătrundă în mine – fizic sau emoțional.

Cealaltă problemă care mă împiedica să am o relație cu bărbații a apărut atunci când am înțeles că eram diferită față de alte femei, mai cu seamă față de englezoaice. După ce am ajuns la Londra, mi-am dat treptat seama că nu toate fetele trecuseră prin experiența mea. Când am locuit în casa unchiului Mohammed, am fost uneori în același timp

la baie cu verișoarele mele. Am fost surprinsă că ele urinau repede și cu jet puternic, în timp ce eu aveam nevoie de aproape zece minute ca să urinez. Gaura micuță lăsată de bătrâna care-mi făcuse circumcizia nu permitea urinei să iasă decât picătură cu picătură.

— Waris, de ce faci pipi așa – ce-i cu tine?

N-am vrut să le spun, deoarece am presupus că după ce se vor întoarce în Somalia vor fi și ele circumcise, așa că m-am mulțumit să râd și am schimbat vorba.

În schimb, nu-mi mai venea să râd în timpul menstruației, care a fost un coșmar de la bun început, pe când aveam unsprezece-doisprezece ani. A început într-o zi când eram singură cu oile și caprele mele. Era insuportabil de cald și zăceam fără putere sub un copac, simțindu-mă și mai rău, deoarece mă durea burta. M-am întrebat: „Ce-i cu durerea asta? Poate că sunt gravidă? Poate c-o să am copil? Dar n-am fost cu un bărbat, atunci cum pot să fiu gravidă?” Presiunea a tot sporit, întruna, la fel ca temerile mele. După vreo oră m-am dus să fac pipi și am văzut sânge. Am crezut că eram pe moarte.

Am abandonat animalele păscând în tufișuri și am fugit acasă. M-am dus direct la mama, plângând și țipând:

— Mor! Mamă, mor!

— Ce tot spui?

— Sângerez, mamă – o să mor!

Ea m-a privit lung.

— Nu, n-o să mori. N-ai pățit nimic. Ți-a venit ciclul.

Nu auzisem niciodată de cicluri; nu știam nimic despre așa ceva.

— Poți, te rog, să-mi explici, să-mi spui despre ce-i vorba?

Mama mi-a explicat ce se întâmpla, iar în tot acel timp eu m-am zvârcolit de durere, ținându-mă de burtă.

— Dar cum opresc durerea asta? Mamă, *simt* ca și cum aş muri!

— N-o poți opri. Trebuie s-o suporti până va trece. Așteaptă și va trece.

Soluția ei nu mă mulțumea. Căutând ceva să-mi aducă alinare, m-am întors în deșert și am început să sap o groapă sub un copac. Activitatea aceea era utilă fiindcă îmi distrăgea atenția de la durere. Am săpat și am săpat cu un băț, până am obținut o groapă destul de adâncă pentru a-mi îngropa jumătatea inferioară a corpului. După aceea m-am băgat înăuntru și am tras pământul excavat în jurul meu; în groapă era ceva mai rece, cumva similar unei comprese cu gheață, și am stat acolo pe toată durata zilei arzătoare.

Săparea unei gropi în pământ a devenit metoda pe care am folosit-o lunar pentru a face față durerilor menstruale; interesant este că ulterior am aflat că și sora mea Aman procedase la fel. Dar tratamentul acela avea neajunsurile sale. Într-o zi, tata a trecut pe acolo și și-a văzut fiica pe jumătate îngropată sub un copac. Văzută din depărtare, păream retezată de la brâu și așezată pe nisip.

— Ce naiba faci?

Auzindu-i glasul, am încercat în mod reflex să sar afară din groapă, dar, pentru că pământul era compactat în jurul meu, n-am reușit mare lucru. Străduindu-mă să ies, am scurmat cu degetele, ca să-mi eliberez picioarele. Tata a început să hohotească isteric. Eu eram prea timidă să explic motivele pentru care mă îngropasem, iar după aceea el a glumit mereu pe seama asta.

— Dacă vrei să te-ngropi de vie, fă o treabă ca lumea. Ce naiba, vreau să zic că aia a fost o treabă doar pe jumătate terminată!

Mai târziu a întrebat-o pe mama despre purtarea mea stranie. Se temea ca fiica lui să nu se transforme într-un soi de animal săpător - o cârtiță obsedată de tuneluri subterane -, însă mama i-a explicat situația.

Cu toate acestea, așa cum prevăzuse mama, nu puteam face nimic pentru a opri durerile. Deși pe atunci nu știam asta, sângele menstrual se acumula în corpul meu la fel ca urina. Însă deoarece curgea întruna - sau încerca să curgă - timp de câteva zile, presiunea blocajului era extrem de dureroasă. Sângele ieșea picătură cu picătură și de aceea menstruațiile mele durau minimum zece zile.

Problema aceasta s-a transformat într-o criză când locuiam cu unchiul Mohammed. Într-o dimineață devreme, i-am pregătit micul dejun ca de obicei. Apoi, pe când îi duceam tava din bucătărie la masa din sufragerie, unde aștepta el, mi-am pierdut pe neașteptate cunoștința și

farfuriile mi s-au împrăștiat peste tot pe podea. Unchiul a venit în fuga mare la mine și a început să mă pălmuiască, încercând să mă trezească. Mi-am recăpătat treptat cunoștința și, ca din depărtare, l-am auzit strigând:

— Maruim! Maruim! A leșinat Waris!

Când m-am trezit, mătușa m-a întrebat ce se întâmplase și i-am răspuns că-mi venise ciclul în dimineața aceea.

— Asta nu-i bine atunci, va trebui să te ducem la medic. O să fac o programare la doctorul meu chiar pentru după-amiaza asta.

I-am povestit medicului mătușii Maruim că ciclurile mele erau foarte dureroase și că-mi pierdeam cunoștința de fiecare dată. Durerile mă paralizau și nu știam ce să fac în privința respectivă.

— Mă puteți ajuta? Vă rog, puteți face ceva? Pur și simplu, simt că nu mai pot rezista.

Nu i-am menționat însă că fusesem circumcisă. Nu știam nici măcar cum să încep o discuție despre subiectul respectiv. Pe atunci eram doar o fetiță și toate problemele asociate cu starea mea fizică erau amestecate cu ignoranță, confuzie și rușine. Și nu aveam convingerea că circumcizia era sursa necazului, deoarece continuam să cred că toate fetele erau supuse operației prin care trecusem eu. Mama nu considerase că durerile mele ar fi fost neobișnuite, pentru că toate femeile pe care le cunoscuse vreodată fuseseră circumcise și toate avuseseră parte de aceleași suferințe. Erau considerate ca parte din

povara de a fi femeie.

Întrucât nu m-a examinat, medicul nu mi-a aflat secretul.

— Pentru dureri nu pot să-ți dau decât pastile anticoncepționale. Ele vor opri durerile, pentru că-ți vor opri și ciclul.

Aleluia! Am început să iau pastilele, deși nu-mi plăcea ideea respectivă; de la verișoara Basma auzisem că nu erau bune pentru femei. Însă durerea a încetat, la fel ca și mare parte din sângerarea mea. S-au întâmplat de asemenea și alte lucruri neașteptate, întrucât medicamentul îmi păcălea corpul să creadă că sunt însărcinată. Mi-au crescut sânii și fundul, m-am împlinit la față și am început să iau proporții. Transformările acestea drastice ale corpului meu păreau foarte bizare și nefirești. Hotărându-mă că aş prefera să suport durerile, am încetat să mai iau pastilele. Și într-adevăr a trebuit să suport, deoarece durerile au revenit prompt, mai cumplite ca oricând.

Ulterior, am vizitat un al doilea medic pentru a vedea dacă nu mă putea ajuta, însă nu a fost decât o repetare a primei vizite; și acela a vrut să-mi dea pastile anticoncepționale. Am explicat că încercasem opțiunea respectivă, dar că nu-mi plăceau efectele secundare. Cu toate acestea, fără pastile nu puteam funcționa practic deloc câteva zile în fiecare lună; pur și simplu zăceam în pat și-mi doream să mor, pentru ca suferințele să înceteze.

Nu cunoștea și altă soluție? Doctorul mi-a explicat:

— La ce te aștepti? Când femeile iau pastile anticoncepționale, în mare parte, menstruația li se oprește. Când au menstruație, au dureri. Poți să alegi.

Când și al treilea medic a repetat același sfat, am înțeles că trebuia să fac altceva decât să vizitez alți doctori.

I-am spus mătușii:

— Poate c-ar trebui să văd un specialist?

Ea m-a privit cu multă atenție, apoi a rostit apăsător:

— Nu. Și, apropo, ce le-ai spus medicilor acestora?

— Nimic. Doar că vreau să scap de dureri, atât!

Am înțeles mesajul nerostit al comentariului ei: circumcizia este obiceiul nostru african și nu trebuie discutat cu oamenii albi.

În același timp, am început să pricep că exact asta eram nevoită să fac. Altfel, aveam să sufăr și să trăiesc ca o invalidă zece zile pe lună. Știam de asemenea că această acțiune nu va fi niciodată acceptată de familia mea. Următorul pas a devenit perfect chiar. Trebuia să mă întorc în secret la doctori și să le spun că fusesem circumcisă. Poate că unul dintre ei m-ar fi putut ajuta.

L-am ales pe cel dintâi, doctorul MacRae, deoarece lucra într-un spital mare și, am socotit eu, deținea mijloacele necesare pentru o eventuală operație chirurgicală. Am solicitat o programare, dar a trebuit să aștept o lună întreagă, plină de dureri atroce. Când a sosit ziua respectivă, am născocit o scuză pentru mătușă care să-mi

justifice absența și m-am dus la cabinetul doctorului MacRae. I-am spus:

— Data trecută nu v-am relatat un amănunt. Eu sunt din Somalia și am... am... A fost groaznic să încerc să-i explic secretul acela teribil în engleza mea aproximativă. Am fost circumcisă.

Nici măcar nu m-a lăsat să-mi termin cuvintele.

— Te rog să te schimbi, fiindcă vreau să te examinez. Mi-a zărit expresia de teroare de pe față și a adăugat imediat: Nu va fi nimic rău.

Și-a chemat asistenta și ea mi-a arătat unde să mă dezbrac.

Când am revenit în cabinet, m-am întrebat realmente în ce mă mai băgasem de data asta. Gândul că o fată din țara mea va sta în locul acesta ciudat, își va desface picioarele și va lăsa un bărbat alb să se uite acolo... ei bine, nu-mi puteam închipui ceva mai rușinos. Doctorul a încercat să mă convingă să-mi depărtez genunchii.

— Relaxează-te. Totul este în regulă... eu sunt un medic. Doamna asistentă este și ea aici - uite-o, stă chiar acolo.

Mi-am lungit gâtul și l-am întors ca să privesc în direcția în care indica degetul lui. Asistenta mi-a zâmbit liniștitor și atunci am cedat finalmente. M-am silit să mă gândesc la altceva, să pretin că nici nu eram aici, ci undeva prin deșert, umblând cu caprele mele într-o zi frumoasă.

După ce a terminat, doctorul a întrebat-o pe asistentă dacă în spital exista cineva care știa somaleza; ea i-a

răspuns că la parter lucra o femeie somaleză. Însă când s-a întors, a adus un bărbat somalez, deoarece n-o găsisese pe femeie. „Grozav! m-am gândit eu. „Numai eu puteam avea un asemenea noroc, să discutăm chestia asta oribilă folosind un somalez ca translator!” Mai rău de atât ce putea fi?

Doctorul MacRae a spus:

— Explică-i, te rog, că a fost cusută prea mult – nu știu nici măcar cum a putut rezista până acum. Trebuie s-o operăm cât mai curând posibil.

Am înțeles imediat că somalezul nu era deloc încântat. A țuguia buzele și l-a fulgerat din priviri pe doctor. Asociind atitudinea lui cu puțină engleză pe care o pricepeam, am simțit că ceva nu era în regulă.

Somalezul mi-a tradus:

— Dacă vrei cu adevărat, ei te pot deschide.

Am tăcut și l-am privit, așteptând să continue.

— Știi însă că asta-i împotriva culturii tale? Familia ta știe că faci asta?

— Nu. Ca să-ți spun adevărul, nu știe.

— Cu cine locuiești?

— Cu mătușa și unchiul meu.

— Ei știu că faci asta?

— Nu.

— În locul tău aș discuta mai întâi cu ei.

Am încuviințat din cap, gândindu-mă: „Asta-i răspunsul unui bărbat african tipic. Mulțumesc pentru sfatul cel bun,

frate. Așa ceva ar pune capăt oricărei intervenții”.

Doctorul MacRae a adăugat că nu putea să facă operația pe loc, ci trebuia să mă programez. În clipa aceea mi-am dat seama că oricum n-o puteam face, fiindcă mătușa ar fi aflat.

— Aha, bine. Așa o să fac, o să telefonez pentru o programare. Bineînțeles că a trecut mai bine de un an și eu n-am telefonat. Imediat după ce unchiul și mătușa s-au întors în Somalia, am telefonat să-mi stabilesc o programare, însă data cea mai apropiată era peste două luni. Pe măsură ce lunile acelea s-au scurs, mi-am reamintit de ororile circumciziei. Mi-am spus că operația va fi o repetare a acelei experiențe și, gândindu-mă mereu la asta, am decis că nu mai puteam trece prin așa ceva. A sosit ziua programată, însă nu m-am dus la spital și nici n-am mai telefonat vreodată.

La momentul acela locuiam deja în Y. Problemele cu menstruațiile mele nu se diminuaseră, dar acum trebuia să-mi câștig existența în afara casei. Nu puteam să pierd câte o săptămână de lucru în fiecare lună și să mai sper că-mi puteam găsi slujbe. M-am chinuit cum am putut, dar prietenii mei din Y au văzut că aveam probleme clare. Marilyn m-a întrebat întruna care era necazul meu și i-am explicat că fusesem circumcisă pe când eram fetiță în Somalia.

Marilyn crescuse însă în Londra și nu putea pricepe despre ce vorbeam.

— De ce nu-mi arăți, Waris? Realmente nu-nțeleg despre ce vorbești. Te-au tăiat aici? Asta? Aia? Ce ți-au făcut?

În cele din urmă, într-o bună zi, mi-am dat jos slipul și i-am arătat. Nu voi uita niciodată expresia de pe fața ei. Lacrimile au început să-i șiroiască pe obraji și s-a întors cu spatele. M-am simțit de-a dreptul disperată, deoarece m-am gândit: „Doamne Dumnezeule, poate fi cu adevărat atât de rău?” Primele cuvinte care au ieșit din gura ei au fost:

— Waris, tu poți simți ceva?

— Ce vrei să zici?

Ea s-a mulțumit să clatine din cap.

— Fii atentă, mai ții minte cum arătai acolo când erai fetiță? Înainte să-ți faci asta?

— Da.

— Bun, eu sunt la fel și acum. Tu nu mai ești la fel.

În clipa aceea am înțeles clar. Nu mai trebuia să mă întreb - ba poate chiar să sper - dacă toate femeile fuseseră mutilate la fel ca mine. Acum știam cu certitudine că eram diferită. Nu doream ca altele să sufere ca mine, dar nici ca eu să mai sufăr.

— Deci așa ceva nu ți s-a întâmplat ție sau mamei tale?

Ea a clătinat din cap și a început din nou să plângă.

— Este oribil, Waris. Nu pot să cred că cineva a fost în stare să-ți facă asta.

— Haide, te rog, nu mai spune așa, fiindcă mă întristezi.

— *Eu însămi* m-am întristat. Sunt tristă și furioasă. Pe de

o parte, plâng pentru că nu pot să cred că există oameni în lumea asta care ar face așa ceva unei fete.

Am tăcut amândouă o vreme; Marilyn a continuat să suspine, iar eu n-o puteam privi. Am decis apoi că-mi ajunsese.

— Ei bine, la naiba! O să mă operez. O să-l sun chiar mâine pe doctor. Cel puțin o să mă duc încântată la toaletă. Asta-i tot ce-mi poate produce plăcere, dar nu-i chiar nimic.

— O să vin cu tine, Waris. Voi fi acolo, îți promit.

Marilyn a sunat la cabinetul doctorului și a făcut programarea în numele meu; de data asta a trebuit să aștept o lună. În tot acel timp am întrebat-o:

— Fato, sigur vii cu mine?

— Nu-ți face griji, o să vin. O să fiu acolo.

În dimineața operației, Marilyn m-a trezit devreme și am mers împreună la spital. Asistenta m-a condus în sala de operații. Ah, iată și masa! Când am văzut masa de operații, am fost gata să mă-ntorc pe călcâie și să ies în fugă din spital. Era mai bine decât o lespede din tufișuri, dar aveam puține speranțe că procedura va fi mai puțin dureroasă. Doctorul MacRae m-a anesteziat însă – și am regretat că nu avusesem așa ceva când mă ciopârțise Ucigașa –, iar Marilyn m-a ținut de mână până am adormit.

Când m-am trezit, fusesem deja mutată într-o rezervă dublă, alături de o femeie care tocmai născuse. Ea și toți cei cu care m-am întâlnit la prânz în sala de mese m-au întrebat întruna:

— Așadar, tu pentru ce ai fost operată?

Ce puteam spune? Să mărturisesc: „Ah, păi, am venit pentru o operație la vagin. Păsărica mea era mult prea strâmtă!” N-am spus niciodată nimănui adevărul. Am spus că aveam un microb la stomac. Și deși convalescența mi-a fost mult mai ușoară decât cea post-circumcizie, am re trăit unele dintre cele mai groaznice momente de atunci. De fiecare dată când trebuia să urinez, era la fel: apă fierbinte și usturător de sărată. Cel puțin acum infirmierele mă lăsau să fac baie și mă afundam în apa caldă. Ah! îmi dădeau sedative, așa că nu a fost chiar atât de groaznic, dar am fost realmente fericită când s-a terminat.

Doctorul MacRae a făcut o treabă minunată și i-am fost mereu recunoscătoare. El m-a liniștit:

— Să știi că nu ești singura în situația asta. Vreau să-ți spun că aici vin tot timpul femei cu aceeași problemă. Multe dintre ele sunt din Sudan, Egipt, Somalia. Unele sunt însărcinate și sunt îngrozite, fiindcă este periculos să încerce să nască dacă sunt cusute. Pot apărea multe complicații – pruncul se poate sufoca, încercând să iasă prin deschiderea prea strâmtă, sau mama poate muri în urma unei hemoragii. Așa că ele vin la mine fără permisiunea soților sau a familiei și le ajut. Fac tot ce pot mai bine.

În două-trei săptămâni, am revenit la normal. Nu tocmai normal, dar acum aduceam mai mult cu o femeie care nu fusese circumcisă. Waris era o nouă femeie. Puteam să mă așez pe toaletă și să urinez ca toți oamenii. Îmi este

imposibil să explic ce libertate extraordinară am simțit.

DILEMA PAȘAPORTULUI

Când am revenit de la debutul meu cinematografic ca „fată Bond”, i-am cerut șoferului să mă ducă direct la casa lui Marilyn Monroe. Ca o lașă, nu-i mai telefonasem prietenei mele după ce plecasem spre Maroc, ci decisesem s-o las să se calmeze până la întoarcerea mea. Stând în pragul casei ei cu un sac plin de cadouri, am apăsat neliniștită butonul soneriei. Ea a deschis ușa, a surâs larg, după care s-a repezit să mă îmbrățișeze.

— Ai făcut-o! Nebună ce ești, ai făcut-o!

Marilyn mă iertase pentru că-i furasem pașaportul; fusese atât de impresionată că avusesem curajul să fac trăsnaia aceea, încât nu s-a putut supăra pe mine. Am fost însă și eu de acord să nu-i mai folosesc pașaportul, pentru a nu ne expune pericolului – mai ales după experiența neplăcută din vama de la Heathrow.

Am fost fericită că Marilyn mă iertase, pentru că era cu adevărat o prietenă minunată. Și, încă o dată, a trebuit să apelez la prietenia aceea. Când m-am întors la Londra, am crezut că abia îmi începeam cariera în modelling, mai ales după două succese consecutive: pozând pentru Terence Donovan și debutând într-un film James Bond. Dar, în mod

neașteptat, cariera mea de model a dispărut la fel de brusc și misterios pe cum începuse. Nu mai lucram la McDonald's, dar în același timp nici nu mai locuiam la YMCA. Neavând niciun job, nu-mi puteam permite să mai păstrez camera de acolo și am fost nevoită să mă mut cu Marilyn și mama ei. Din multe puncte de vedere, asta m-a încântat – trăiam într-o casă adevărată și făceam parte din familia lor. Am stat cu ele șapte luni și, deși nu s-au plâns, știam că abuzasem de ospitalitatea lor. Am mai obținut câteva joburi de modelling, totuși nu câștigam suficient ca să mă întrețin. M-am mutat după aceea cu un alt prieten, un chinez pe nume Frankie, care era prieten cu coaforul meu și avea o casă mare; mai exact, pentru mine era mare, fiindcă avea două dormitoare. El mi-a oferit cu generozitate posibilitatea de a sta acolo în timp ce încercam să-mi pun cariera pe picioare.

În 1987, la scurt timp după ce m-am mutat cu Frankie, a fost lansat filmul *Cortina de fier*. După două săptămâni, alt prieten m-a invitat în oraș de Ajunul Crăciunului; toți londonezii sărbătoreau și, prinsă în atmosfera generală, am ajuns acasă foarte târziu. Am adormit imediat ce am pus capul pe pernă. M-a trezit însă un ciocănit constant în fereastra dormitorului. Privind afară, l-am văzut pe prietenul care tocmai mă condusese până acasă, ținând un ziar. Încerca să spună ceva, dar nu-l puteam înțelege, așa că am deschis fereastra.

— Waris, ești pe pagina întâi din *Sunday Timest*

— Ah... M-am frecat la ochi. Vorbești serios? Așa-i?

— Da! Privește!

A ridicat revista; coperta era acoperită de o fotografie trei sferturi a feței mele, mai mare decât în mărime naturală, cu părul blond sclipind și o expresie hotărâtă.

— Grozav... acum mă duc să mă culc... să dorm, am bolborosit eu, și m-am împleticit în pat.

Până la amiază însă mi-am dat seama de posibilitățile pe care mi le oferea o asemenea publicitate. În mod cert, apariția pe prima pagină din *Sunday Times* avea să-mi aducă niște oferte. Între timp, n-am stat cu brațele încrucișate. Am alergat prin toată Londra, ducându-mă la castinguri, sâcâindu-mi agenta, ba chiar, în cele din urmă, schimbându-mi agenția, dar nimic nu s-a îmbunătățit.

Cei din noua agenție mi-au spus:

— Waris, în Londra pur și simplu nu există o piață suficient de mare pentru modelele de culoare. Ca să capeți joburi va trebui să călătorești... la Paris, Milano, New York.

Nu aveam nimic împotriva călătoriilor în sine, dacă n-ar fi existat vechea problemă; pașaportul. Cei din agenție mi-au spus că auziseră de un avocat pe nume Harold Wheeler, care izbutise să ajute câțiva imigranți aflați în aceeași situație. De ce nu vorbeam cu el?

M-am dus la biroul lui Harold Wheeler și am descoperit că, pentru a mă ajuta, cerea o sumă enormă: două mii de lire sterline, întrucât aş fi putut călători și lucra, am judecat eu, puteam câștiga rapid banii aceia, dar dacă nu făceam

nimic, ca acum, aş fi terminat în scurt timp şi bruma agonisită. Am apelat la toate sursele posibile, şi, până la urmă, am strâns onorariul de două mii de lire. Mă îngrijora totuşi posibilitatea de a-i da toţi banii aceia, pe care-i împrumutasem, pentru ca ulterior să aflu că era un escroc.

Am lăsat banii acasă şi am stabilit o a doua întâlnire, la care am luat-o şi pe Marilyn, ca să-i cer părerea. Am sunat la interfon şi a răspuns secretara lui Wheeler, care ne-a deschis uşa să intrăm în clădire. Prietena mea a aşteptat în secretariat, iar eu m-am întâlnit cu Wheeler în biroul lui.

I-am vorbit fără ocolişuri:

— Spune-mi adevărul. Vreau să ştiu dacă paşaportul ăsta pe care-l capăt va merita două mii de lire. Voi putea călători legal prin toată lumea? Nu vreau să sfârşesc blocată într-un loc uitat de lume şi să fiu apoi deportată. Şi de unde-mi vei face rost de paşaport?

— Mă tem că nu pot să vorbesc despre sursele mele şi trebuie să laşi asta exclusiv în seama mea. Scumpo, dacă vrei un paşaport, atunci cu siguranţă eu îţi pot face rost de el. Şi-ţi dau cuvântul că va fi perfect legal. După ce începem procesul, va dura două săptămâni. Secretara mea te va suna când este gata.

„Grozav! Asta înseamnă că peste două săptămâni voi putea pleca absolut oriunde vreau, oricând”.

— În regulă, am spus, nu sună rău. Cum vom proceda?

Wheeler mi-a explicat că urma să mă mărit cu un cetăţean irlandez, iar el chiar ştia un individ potrivit pentru

asta. Cele două mii de lire aveau să ajungă la irlandez în schimbul serviciilor sale, iar Wheeler avea să păstreze doar un onorariu modest. Mi-a scris apoi pe o foaie de hârtie ziua și ora când urma să mă întâlnesc cu viitorul meu soț la registrul de stare civilă și mi-a spus să aduc o sută cincizeci de lire cash pentru cheltuieli suplimentare.

— Vei întâlni un domn O’Sullivan, m-a informat Wheeler cu accentul lui perfect britanic, continuând să scrie în timp ce vorbea. El este gentlemanul cu care te vei mărita. Ah, și – apropo – felicitări!

A ridicat ochii și mi-a surâs ușor.

Am întrebat-o după aceea pe Marilyn dacă era de părere că ar trebui să am încredere în el.

— Ei bine, a zis ea, are un birou frumos într-o clădire frumoasă dintr-un cartier frumos. Are numele scris pe o plăcuță pe ușă. Are o secretară profesionistă. Mie mi se pare destul de legal.

Buna mea prietenă Marilyn m-a însoțit și ca martor în ziua căsătoriei. Așteptând în fața registrului de stare civilă, ne-am uitat la un bătrân cu chip zbârcit și roșu ca para focului, cu un păr alb vâlvoi și haine zdrențuite, care mergea în zigzag pe trotuar. Am râs amuzate, până când a început să urce treptele registrului de stare civilă. Atunci am schimbat priviri șocate, după care ne-am uitat din nou la el.

— Ești domnul O’Sullivan? am riscat eu o întrebare.

— În carne și oase. ăsta mi-s. A coborât apoi glasul. Tu

ești, fato?

Am încuviințat tăcută.

— Ai banii? I-ai adus?

— Da.

— Un sutar jumate?

— Da.

— Bravo, fato. Haide atunci, repede-repede. Să-i dăm drumul. Pierdem timpul.

Viitorul meu soț duhnea a whisky și era în mod vădit complet pilit.

Pe când l-am urmat înăuntru, am murmurat spre Marilyn:

— Oare va trăi îndeajuns ca să-mi pot obține pașaportul?

Ofițerul stării civile a început să țină ceremonia, dar îmi venea foarte greu să mă concentrez. Mă neliniștea legănatul domnului O'Sullivan, care abia se putea ține pe picioare. Bineînțeles, exact când ofițerul stării civile a început să spună:

— Waris Dirie, îl iei pe bărbatul acesta...

...bătrânul s-a prăbușit cu o bufnitură pe podea. La început chiar am crezut că murise, până când mi-am dat seama că respira greoi pe gură. Am îngenuncheat lângă el și am început să-l scutur, țipând:

— Domnule O'Sullivan, trezește-te!

În zadar însă.

M-am întors spre Marilyn și am țipat:

— Grozav, asta-i ziua nunții mele!

Marilyn s-a rezemat de perete și a-nceput să râdă, ținându-se de stomac.

— Asta-i bafta mea! Scumpul meu soț adoarme în drum spre altar.

În fața unei situații atât de ridicole, m-am gândit că am putea măcar să ne distrăm, și am exploatat-o cât am putut.

Ofițerul stării civile și-a pus palmele pe genunchi și s-a aplecat să-mi examineze alesul, privind peste lentilele în formă de semilună ale ochelarilor.

— Oare se simte bine?

Aș fi zbierat „De unde naiba să știi?”, dar mi-am dat seama că asta m-ar fi deconspirat.

— Trezește-te, haide, TREZEȘTE-TE! De acum ajunsesem să-l pălmuiesc destul de zdravăn. Te rog – să-mi aducă cineva niște apă. Faceți *ceva!* am implorat, dar în același timp mi-a fost imposibil să nu pufnesc în răs.

Ofițerul stării civile mi-a adus un pahar cu apă și l-am aruncat în fața bătrânului.

— Ăăă...

El a început să pufăie și a deschis în cele din urmă ochii. Trăgându-l și împingându-l destul de serios, am izbutit să-l aducem în picioare.

— Dumnezeuule, să terminăm odată, am murmurat, îngrijorată că se va prăbuși din nou.

Până la terminarea ceremoniei, am ținut brațul alesului meu cu o strânsoare de fier. După ce am revenit pe trotuar,

domnul O'Sullivan a cerut cele o sută cincizeci de lire, iar eu i-am luat adresa, în eventualitatea unor probleme. El a pornit pe stradă, fredonând un cântecel, având în buzunar ultimii mei bănuți.

După o săptămână, Harold Wheeler m-a sunat personal și m-a anunțat că pașaportul era gata. În culmea fericirii, m-am grăbit spre cabinetul lui să-l iau. Era un pașaport irlandez cu fotografia mea și numele Waris O'Sullivan. Nu eram expertă în pașapoarte, totuși acesta părea cam ciudat. Ba arăta ciudat *de-a dreptul*. Cumva de calitate inferioară, de parcă fusese făcut de un falsificator mediocru.

— Țsta-i? Vreau să zic, ăsta-i un pașaport legal? Pot călători cu el?

— Bineînțeles, a încuviințat apăsând din cap Wheeler. Irlandez, nu vezi? Este un pașaport irlandez.

— Hmm. L-am întors și i-am examinat cealaltă copertă, apoi l-am răsfoit. Bine. Atâta timp cât își face treaba, cui îi pasă cum arată?

N-am așteptat mult pentru a-l testa. Agenția mi-a găsit joburi în Paris și Milano, și am completat cererea pentru vize turistice. Însă după două zile am primit o scrisoare, iar când am citit expeditorul, mi s-a făcut rău. Fusese expediată de biroul imigrări și mi se cerea să mă prezint imediat la ei. M-am gândit la tot felul de soluții nebune, dar până la urmă am știut că nu puteam decât să dau curs cererii. Știam de asemenea că biroul respectiv deținea

puterea de a mă deporta imediat – sau de a mă trimite la închisoare. Adio, Londra. Adio, Paris. Adio, Milano. Adio, modelling. Bun găsit, cămile.

A doua zi după ce am primit scrisoarea, am luat metroul de la locuința lui Frankie spre biroul imigrări și, rătăcind prin uriașa clădire guvernamentală, m-am simțit ca într-o criptă. Când am găsit biroul respectiv, am fost întâmpinată de chipurile cele mai severe pe care le văzusem vreodată.

— la loc aici, a ordonat un bărbat cu chip împietrit.

Mă aduseseră într-o cameră complet izolată, unde au început să curgă întrebările.

— Cum te numești? Cum te numeai înainte de căsătorie? De unde ești? Cum ai obținut pașaportul ăsta? Cum se numea persoana respectivă? câți bani i-ai dat?

Știam că un singur răspuns greșit ar fi însemnat cătușele, iar funcționarii de la imigrări îmi înregistrau toate cuvintele. De aceea m-am bazat pe instinct și nu le-am spus mare lucru. Când trebuia să trag de timp ca să mă gândesc la un răspuns, mă bazam pe talentul meu perfect natural de a mă preface derutată de bariera limbii.

Biroul imigrări mi-a reținut pașaportul și m-a anunțat că pentru a reintra în posesia lui trebuia să-mi aduc soțul la un interviu – nu era ceea ce sperasem să aud. Am putut părăsi totuși biroul lor, fără să le zic nimic despre Harold Wheeler. M-am gândit să-mi recuperez banii de la hoțul acela înainte ca guvernul să-l aresteze, altfel ar fi însemnat să-mi iau adio de la cele două mii de lire.

Am plecat din biroul imigrări, am mers direct la cabinetul lui elegant și am sunat la interfon. Când a răspuns secretara, am spus că Waris Dirie dorea să stea de vorbă urgent cu domnul Wheeler. În mod surprinzător, domnul Wheeler nu era în cabinet, așa că ea a refuzat să-mi deschidă ușa. M-am dus zi după zi la cabinetul lui și am telefonat, țipând, însă secretara sa loială l-a protejat pe șobolan. Jucând rolul unui detectiv particular, m-am ascuns o zi întreagă în preajma clădirii, așteptând să sar pe el când va apărea, însă dispăruse pur și simplu.

Între timp, trebuia să-l aduc pe domnul O'Sullivan la biroul imigrări. Adresa lui era în Croydon, un cartier de imigranți din sudul Londrei, unde locuiau mulți somalezi. Am mers cu trenul cât de departe am putut, apoi am fost

nevoită să iau un taxi pentru restul drumului, fiindcă trenurile nu ajungeau acolo. Mergând singură pe stradă, priveam întruna peste umăr, nu tocmai fericită că mă aflam acolo. Am găsit adresa, o casă dărăpănată, și am bătut la ușă. N-a răspuns nimeni. Am dat ocol casei și m-am străduit să privesc pe ferestre, dar n-am putut vedea nimic. M-am întrebat unde putea fi – unde se putea duce în timpul zilei? Aha, la pub! Am intrat în pubul cel mai apropiat și l-am găsit pe domnul O'Sullivan la bar.

— Mă ții minte? l-am întrebat.

Bătrânul a privit peste umăr, apoi și-a reluat poziția, privind, drept înainte la sticlele de băuturi de pe peretele din spatele barului. „Gândește iute, Waris”. Trebuia să-i dau vestea proastă și să-l implor să vină cu mine la biroul imigrări; știam că nu va fi de acord.

— Uite care-i treaba, domnule O'Sullivan. Biroul imigrări mi-a luat pașaportul și nu vor să mi-l dea înapoi decât după ce-ți vor pune câteva întrebări. Vor să se asigure că sunt realmente măritată, înțelegi? Nu-l pot găsi pe nemernicul ăsta de avocat, a intrat în pământ, așa că n-am pe nimeni să m-ajute.

Continuând să privească drept înainte, el a luat o gură de whisky, apoi a clătinat din cap.

— Uite ce-i, am continuat eu, ți-am dat *două mii de lire* ca să m-ajuti să fac rost de un pașaport!

Asta i-a atras atenția. S-a întors și s-a holbat la mine, cu gura larg deschisă.

— Mi-ai dat un sutar jumate, iubire. N-am avut două mii de lire-n viața mea, fiindcă altfel n-aș sta într-un loc ca Croydon.

— I-am dat lui Harold Wheeler două mii de lire, ca să ți-i dea să te căsătorești cu mine!

— Ei bine, nu mi i-a dat. Dac-ai fost atât de proastă să-i dai două miare, asta-i problema ta, nu a mea.

Am continuat să mă rog de el, implorându-l să mă ajute, dar nu era interesat. I-am promis că-l duc cu taxiul, că nici măcar nu va fi nevoie să ia trenul până la biroul imigrări. N-a vrut nici să se clinească de pe scaunul de la bar.

Căutând metoda cea mai potrivită de a-l motiva, am spus:

— Fii atent, o să te plătesc! O să-ți mai dau bani. După ce ieșim de la imigrări, mergem la pub și plătesc cât poți să bei.

Oferta aceea i-a trezit un interes, deși sceptic, fiindcă s-a răsucit spre mine și și-a arcuit sprâncenele. „Insistă, Waris”.

— Whisky, foarte mult whisky, cu shoturile înșiruite pe tot barul. De-acord? Mâine vin la tine acasă și luăm taxiul până-n Londra. Va dura numai câteva minute, două întrebări rapide – după care mergem direct la pub. De-acord?

El a încuviințat din cap și și-a întors privirea la sticlele din spatele tejghelei.

În dimineața următoare, m-am întors în Croydon și am

bătut la ușa bătrânului. Nu mi-a răspuns nimeni. Am mers pe strada pustie până la pub și am intrat, dar înăuntru se afla doar barmanul, care purta un șorț alb și bea dintr-o ceașcă de cafea în timp ce citea ziarul.

— L-ai văzut pe domnul O’Sullivan azi?

Barmanul a clătinat din cap.

— E prea devreme pentru el, scumpo.

M-am întors repede la casa ticălosului mincinos și am bătut cu pumnul în ușă. Tot niciun răspuns, așa că m-am așezat pe treptele din față, care duhneau a urină, și mi-am acoperit nasul cu mâna. Pe când stăteam acolo, încercând să decid ce să fac în continuare, pe stradă au apărut doi tineri de vreo douăzeci de ani cu fețe dure, care s-au oprit în fața mea.

— Cine ești? a mârâit unul dintre ei. Și de ce stai pe treptele lu’ babacu’?

— Bună ziuă, am rostit eu plină de amabilitate. Nu știu dacă știi, dar sunt măritată cu tatăl tău.

Amândoi m-au fulgerat din priviri, iar cel mai voinic dintre ei a răcnit:

— Ce?! Ce naiba spui tu acolo?

— Uite care-i treaba, sunt într-un mare necaz și am nevoie de ajutorul tatălui tău. Nu vreau decât să vină cu mine la un birou din oraș și să răspundă la câteva întrebări. Mi-au luat pașaportul și am nevoie de el, așa că, vă rog...

— Șterge-o de-aici, nenorocito!

— Fii atent, eu i-am dat bătrânului ăstuia toți banii mei,

am rostit arătând spre ușa casei, și nu plec fără el.

Fiul lui avea însă alte idei. A scos pe neașteptate o bâță scurtă de sub haină și a dus brațul îndărăt amenințător, parcă pregătindu-se să-mi spargă capul.

— Da, chiar așa? Ei bine, te-aranjăm noi. O să te-nvățăm noi minte să nu mai vii pe-aici și să îndrugi minciuni...

Fratele lui a început să rânjească larg, iar eu i-am privit gura știrbă de câțiva dinți. Asta mi-a fost îndeajuns. Știam că indivizii ăștia nu aveau nimic de pierdut. Mă puteau omorî în bătaie chiar acolo, în pragul casei, și nimeni n-ar fi știut – și nici nu i-ar fi păsat cuiva.

Am sărit în picioare și am rupt-o la fugă. Ei m-au urmărit vreo două cvartale, după care, mulțumiți că mă speriaseră, s-au oprit.

Dar când am ajuns acasă m-am hotărât să mă întorc în Croydon până-l voi găsi pe bătrân. Nu aveam alternativă. De acum, Frankie nu numai că mă lăsa să locuiesc la el fără să plătesc chirie, dar îmi cumpăra și mâncare. În plus, împrumutam bani de la prieteni pentru cheltuieli, iar situația nu mai putea continua mult așa. Îmi irosisem toți banii cu escrocul care se dăduse drept avocat pentru imigranți și nu puteam să lucrez fără pașaport. Ce aveam de pierdut? câțiva dinți dacă nu eram atentă, însă am decis să fiu mai inteligentă cu golani aceia, ceea ce nu părea foarte dificil.

M-am reîntors chiar în după-amiaza următoare și am dat târcoale cu atenție cartierului, având grijă să nu mă opresc

în fața casei bătrânului. Am găsit un părculeț și m-am așezat pe o bancă, iar după câteva minute l-am zărit chiar pe domnul O'Sullivan apărând pe stradă. Dintr-un motiv necunoscut, era vesel și a fost încântat să mă vadă. A acceptat imediat să intre cu mine într-un taxi și să mergem în Londra.

— O să mă plătești, da? Am aprobat din cap. Și dup-aia, o să ciocnim un păhărel, fetiço?

— După ce terminăm, o să-ți cumpăr toată băutura de care ai nevoie. Dar mai întâi trebuie să fii cât mai treaz când o să vorbești cu tipii de la imigrări. Sunt niște ticăloși și jumătate, să știi. Iar *după aceea* vom merge la pub...

Când am intrat în biroul imigrări, funcționarul dinăuntru s-a uitat numai o dată la domnul O'Sullivan, după care a întrebat cu o expresie foarte încruntată:

— Dânsul este soțul tău?

— Da.

— Bine, doamnă O'Sullivan, haideți să-ncetăm cu jocul acesta. Care-i povestea reală?

Am suspinat, înțelegând că era inutil să mai continui cu minciuna. Mi-am revărsat sufletul și le-am zis totul: despre modelling, Harold Wheeler și așa-zisa mea căsătorie. Au fost destul de interesați de domnul Wheeler și eu le-am spus tot ce știam despre el, inclusiv adresa cabinetului.

— În privința pașaportului, te vom contacta la câteva zile după terminarea anchetei.

Și cu asta s-a terminat, apoi ne-au făcut semn să

plecăm. Când am ieșit pe stradă, domnul O'Sullivan ardea de nerăbdare să mergem la pub.

— Vrei bani? Poftim... Am scotocit în poșetă, mi-am scos ultimele douăzeci de lire și i le-am întins. Acum șterge-o. Nu mai suport să te văd.

— Asta-i tot? a fluturat domnul O'Sullivan bancnota spre mine. Asta-i tot ce primesc? TÂRFO!!! a răcnit el. S-a îndoit din mijloc și a zberlat: EȘTI O TÂRFĂ NENOROCITĂ!

Trecătorii de pe trotuar au întors capetele ca să mă privească. Probabil că se întrebau de ce oare îl plăteam pe el, dacă eu eram târfa.

După câteva zile, am primit un telefon din partea biroului imigrări, care m-a solicitat să mă prezint la ei. Începuseră investigarea lui Harold Wheeler, însă deocamdată nu aflaseră mare lucru. Secretara lui declarase că avocatul plecase în India și nu era clar când se va întoarce. Am primit totuși un pașaport temporar, valabil pentru două luni. A fost primul meu succes din afacerea asta nenorocită și am jurat că voi profita la maximum de lunile respective.

Am decis să plec mai întâi în Italia, deoarece vorbeam puțin limba respectivă, întrucât trăisem într-o fostă colonie italiană. Era adevărat, majoritatea vocabularului meu consta din înjurăturile mamei, dar și acestea puteau fi utile. Am mers la Milano, unde mi-a plăcut foarte mult, și am participat la câteva prezentări de modă. Tot acolo am făcut cunoștință cu un alt model, pe nume Julie, o fată înaltă, cu

păr blond și lung până la umeri, și un corp minunat; prezenta îndeosebi lenjerie intimă. Ne-am simțit atât de bine, împreună explorând Milano, încât, după ce s-au terminat prezentările de modă, am decis să ne încercăm norocul împreună la Paris.

Aceste două luni au fost fabuloase pentru mine: am călătorit în locuri noi, am cunoscut oameni noi și am gustat mâncăruri noi. Și cu toate că n-am câștigat foarte mult, a fost îndeajuns cât să mă descurc pentru a călători prin Europa. Când n-am mai găsit angajamente în Paris, eu și Julie ne-am întors împreună în Londra.

Imediat după ce am ajuns, m-am întâlnit cu un agent din New York, care venise în Anglia în căutare de talente. El m-a îndemnat să vin în Statele Unite, promițându-mi că acolo îmi putea găsi o mulțime de joburi în modelling. Am fost bineînțeles nerăbdătoare s-o fac, deoarece toți erau de acord că New York-ul reprezenta piața cea mai lucrativă, mai ales pentru un model de culoare. Agenția mea a făcut aranjamentele necesare și am făcut cerere pentru o viză americană.

Ambasada SUA mi-a examinat actele, după care a contactat imediat oficialitățile britanice. Rezultatul contactului respectiv a fost o scrisoare care m-a anunțat că în treizeci de zile voi fi deportată din Anglia și trimisă înapoi în Somalia. Cu lacrimi în ochi, i-am telefonat lui Julie, care locuia cu fratele ei în Cheltenham.

— Am necazuri - mari de tot. S-a terminat pentru mine,

fato. Trebuie să mă-ntorc în Somalia.

— Of, nu se poate, Waris! auzi, ce-ar fi să vii aici pentru câteva zile, ca să te relaxezi? Poți să vii cu trenul. Cheltenham se află la numai două ore de Londra și este un loc foarte frumos. O să-ți priască să schimbi aerul pentru o vreme și poate că reușim să găsim o soluție.

Când am sosit, Julie m-a așteptat la gară cu mașina și am străbătut peisajul rural ca o catifea verde până la ea acasă. După ce ne-am așezat în living, a apărut fratele ei, Nigel, un tânăr înalt, cu piele foarte albă, păr lung, fin și blond, și degetele și dinții din față pătați de nicotină. Ne-a adus ceai pe o tavă, după care a stat, fumând țigară de la țigară, în vreme ce eu mi-am povestit coșmarul aventurii cu pașaportul și sfârșitul său trist.

Nigel s-a lăsat pe spate în scaun, a încrucișat brațele peste piept, apoi a rostit pe neașteptate:

— Nu-ți mai face griji, o să te-ajut eu.

Șocată de afirmația aceea din partea unui individ pe care-l cunoscusem de numai treizeci de minute, l-am întrebat:

— Cum o să faci asta? Cum o să m-ajuti?

— O să mă-nsor cu tine.

Am clătinat din cap.

— Ah, nu! Nu, mulțumesc. Am mai trecut prin așa ceva și de-aia am dat de bucluc. N-am de gând s-o iau de la-nceput. Ajunge! Nu mai pot face față mizeriei ăsteia. Vreau să mă-ntorc în Africa și să fiu fericită. Acolo-i familia mea și

tot ce cunosc eu. Nu știu nimic despre țara asta nebună. Aici totul e nebunie și zăpăceală. Mă duc înapoi acasă.

Nigel a sărit în picioare și a dispărut la etaj. Când s-a întors, ținea în mână *The Sunday Times* cu fotografia mea pe copertă, care fusese publicată cu mai bine de un an în urmă, cu mult înainte ca eu s-o fi întâlnit pe Julie.

— Ce faci cu asta? l-am întrebat.

— Am păstrat-o, fiindcă am știut că-ntr-o bună zi te voi întâlni. A arătat ochiul meu din fotografie. În ziua când am văzut poza asta, am văzut o lacrimă aici, în ochiul tău, o picătură care ți se prelingea pe obraz. Când m-am uitat la fața ta, te-am văzut plângând și am știut că aveai nevoie de ajutor. Iar atunci Allah mi-a spus... Allah mi-a spus că datoria mea era să te salvez.

Prostii! M-am holbat la el cu ochii larg deschiși, întrebându-mă: „Cine naiba mai e și nebunul ăsta? Mai degrabă are el nevoie de ajutor!” Totuși, pe durata aceluși weekend, atât Nigel, cât și Julie au insistat ca el să mă ajute dacă o putea face. Ce viitor aveam în Somalia? Ce m-ar fi așteptat acolo? Caprele și cămilele? Până la urmă, i-am pus lui Nigel întrebarea care mă obseda:

— Ce ai avea tu de câștigat? De ce ai vrea să te-nsoți cu mine și să te expui la tot ce va urma?

— Ți-am zis - nu vreau absolut nimic de la tine. Allah m-a trimis la tine.

I-am explicat că însurătoarea aceea n-ar fi fost doar un simplu drum până la oficiul de stare civilă, fiindcă eu eram

deja căsătorită.

— Poți să divorțezi de soțul anterior și vom anunța biroul imigrări că intenționăm să ne căsătorim, a reflectat Nigel, pentru ca să te lase în pace. O să vin cu tine. La urma urmelor, sunt cetățean britanic și nu mă pot refuza. Uite ce-i, îmi pare rău pentru tine și sunt aici ca să te ajut. Voi face tot ce pot.

— Mulțumesc tare mult, dar...

— Waris, a intervenit Julie, dacă te poate ajuta, atunci haide să-ncerce s-o facă. Eu zic că ar merita să-ncerci, fiindcă ce altă opțiune ai?

După ce i-am ascultat zile la rând, am decis că cel puțin ea îmi era prietenă, iar Nigel era fratele ei. Știam unde locuia și puteam avea încredere în el. Julie avea dreptate: merita să încerc.

Am pus la cale un plan prin care Nigel urma să vină cu mine și să discute cu domnul O'Sullivan despre un divorț, deoarece eu nu mai doream în niciun caz să mai dau peste fiii lui. Cunoscându-l deja pe acest bătrân, m-am gândit că va dori niște bani înainte să fie de acord să facă orice. Am oftat, deoarece mă obosea numai gândul respectiv. Dar prietena mea și fratele ei au continuat să mă îmboldească și am început să privesc cu mai mult optimism planul lor.

— Haidem! a zis Nigel. Luăm chiar acum mașina mea și plecăm spre Croydon.

Am mers amândoi în cartierul bătrânului și l-am îndrumat spre casa lui.

— Să ai grijă, l-am avertizat pe drum. Indivizii ăștia, fiii lui, sunt nebuni. Mi-e frică până și să cobor din automobil. Nigel a izbucnit în râs. Vorbesc serios, am insistat. M-au alergat și au vrut să mă bată – îți spun că-s nebuni. Trebuie să fim foarte atenți.

— Haide, Waris. O să-i spunem moșului că tu divorțezi și asta-i tot. Nu-i mare chestie.

Până am ajuns la casa domnului O'Sullivan se făcuse după-amiază târziu și am oprit pe stradă, în fața casei. În timp ce Nigel bătea la ușă, eu mă uitam întruna în sus și-n jos pe stradă. Nimeni n-a răspuns la ciocăniturile lui, însă asta nu m-a mirat. Am bănuir că va trebui să facem altă excursie la pubul din colț.

— Haide, a zis Nigel, să ocolim casa și să ne uităm pe fereastră – poate este totuși acasă.

Spre deosebire de mine, el era îndeajuns de înalt ca să poată privi înăuntru cu ușurință. Dar după ce s-a uitat fără succes pe câteva ferestre, mi-a spus cu o expresie derutată pe chip:

— Am impresia că ceva nu-i în regulă.

„Așa, băiete”, mi-am zis, „acum înțelegi despre ce-i vorba?

Eu am senzația asta de câte ori am de-a face cu boschetarul ăsta”.

— Ce vrei să spui?

— Nu știu... simt ceva... poate dacă am intra prin fereastra asta...

A început să bată cu podul palmei într-o fereastră, încercând s-o deschidă.

Vecina de alături a ieșit și a strigat:

— Dacă-l căutați pe domnul O'Sullivan, nu l-am mai văzut de câteva săptămâni.

În timp ce femeia se uita la noi cu brațele încrucișate peste șorț, Nigel a reușit să întredeschidă fereastra și dinăuntru a răbufnit o duhoare oribilă. Mi-am acoperit gura și nasul cu ambele palme și m-am întors cu spatele. Nigel și-a apropiat ochii de fanta care se întredeschisese și a aruncat o privire înăuntru.

— E mort, a anunțat el. Îl văd întins pe podea.

I-am spus vecinei să cheme ambulanța, ne-am urcat în mașină și am plecat. Nu-mi place s-o spun, dar am simțit o ușurare imensă.

M-am măritat cu Nigel la scurt timp după ce-l descoperisem pe domnul O'Sullivan mort în bucătăria sa. Autoritățile britanice au oprit procedurile de deportare, dar n-au ascuns faptul că noua mea căsătorie li se părea o escrocherie. Bineînțeles, aveau perfectă dreptate. Nigel și cu mine am căzut totuși de acord că până la primirea pașaportului ar fi fost mai bine să stau în casa lui din Cheltenham, în dealurile Cotswold din vestul Londrei.

După ce timp de șapte ani locuisem mai întâi în Mogadishu, apoi în Londra, uitasem cât de mult iubeam natura. Și cu toate că peisajul rural verde și înfrunzit, presărat de ogoare și lacuri, era complet diferit de

deșerturile Somaliei, mi-a plăcut să stau din nou în aer liber, prin comparație cu apartamentele din blocurile cu multe etaje și studiourile fără ferestre. În Cheltenham mi-am putut relua unele plăceri din perioada mea nomadă: să alerg, să mă plimb, să culeg flori sălbatice și să fac pipi în natură. Uneori, mă mai surprindea cineva cu fundul ieșit din tufișuri.

Nigel și cu mine aveam dormitoare separate și trăiam ca niște colegi de apartament, nu ca soț și soție. Convenisem că se va însura cu mine ca să pot obține pașaportul și, cu toate că mă oferisem să-l ajut financiar când voi începe să câștig bani, el a insistat că nu se aștepta la nimic în schimb. Nigel dorea numai să simtă mulțumirea că a urmat sfatul lui Allah de a ajuta alt om aflat la nevoie. Într-o dimineață, m-am sculat mai devreme ca de obicei, pe la ora șase, pentru că plecam la Londra pentru un casting. Am coborât și am pus de cafea, în timp ce Nigel dormea în camera lui. Îmi trăsesem mănușile de cauciuc galben și începusem să spăl vasele, când s-a auzit soneria de la intrare.

Am deschis ușa fără să-mi scot mănușile de pe care picura detergent. În prag erau doi bărbați în costume cenușii și cu fețe serioase, tot cenușii, cu serviete negre.

— Doamna Richards?

— Da.

— Soțul dumitale este acasă?

— Da, este la etaj.

— Vă rugăm să vă dați la o parte. Avem o însărcinare

oficială din partea guvernului.

De parcă i-ar fi putut confunda cineva!

— Intrați, vă rog, intrați – vreți o cafea sau altceva? Luați loc și-l chem imediat.

Ei s-au așezat pe scaunele mari și confortabile din livingul lui Nigel, dar cu spinările perfect verticale.

— Scumpule, am strigat eu cu glas dulce, coboară, te rog! Avem musafiri.

Nigel a coborât pe jumătate adormit, cu părul blond răvășit.

— Bună dimineața, a rostit el. După felul cum arătau, a știut imediat cine erau. Cu ce vă pot ajuta?

— Am dori să-ți punem câteva întrebări. În primul rând, vrem să ne asigurăm că trăiești împreună cu soția dumitale. Trăiți împreună?

Din expresia de dezgust nedisimulat de pe chipul lui Nigel, am înțeles că lucrurile vor deveni interesante, așa că m-am rezemat de perete și am urmărit cu atenție.

— Vouă, aproape că a scuipat el, cum vi se pare?

Cei doi agenți au privit nervos în jur.

— Ăăă. Da, domnule. Te credem, totuși este necesar să ne uităm prin casă.

Fața lui Nigel s-a întunecat amenințător, ca un nor de furtună.

— Fiți atenți ce vă spun. N-o să vă uitați nicăieri prin casa mea. Nu-mi pasă cine sunteți. Ea este soția mea și trăim împreună, așa cum puteți vedea. Ați venit neanunțați

- ne-ați găsit în pijamale -, așa că ieșiți imediat din casa mea!

— Domnule Richards, nu trebuie să vă enervați. Conform legii, avem obligația să...

— Mă scoateți DIN minți!!!

„Fugiți, băieți, fugiți cât mai puteți”. Cei doi rămăseseră însă ca lipiți de scaune, cu priviri uluite pe fețele lor pământii.

— AFARĂ DIN CASA MEA! Dacă mai apăreți vreodată pe aici sau dacă-mi mai telefonați, o să-mi scot pușca și-o să vă-mpușc și-o să... o să mor pentru ea, a sfârșit Nigel, arătându-mă.

Eu am clătinat din cap și mi-am spus: „Individul ăsta-i clar nebun. A-nceput să se-ndrăgostească de mine și sunt într-o mare încurcătură. Ce naiba fac aici? Ar fi trebuit să mă-ntorc în Africa... ar fi fost mai bine fără el”.

După vreo două luni petrecute acolo, obișnuiam să-i spun:

— Nigel, de ce nu te-aranjezi, îți cumperi niște pantofi ca lumea și-ți găsești o prietenă? Lasă-mă să te-ajut.

Iar el îmi replica:

— Prietenă? Nu vreau nicio prietenă. Ce Dumnezeu, am o soție - de ce mi-aș dori o prietenă?

Când zicea asta, îmi ieșeam din minți.

— Bagă-ți capul în veceu, psihopatul, și trage apa! Omule, trezește-te și ieși din viața mea! *Nu te iubesc!* Noi doi am făcut o înțelegere - tu ai vrut să m-ajuti -, dar nu

pot să fiu ceea ce vrei tu să fiu. Nu pot să mă prefac că te iubesc, doar ca să te fac fericit.

Cu toate că Nigel și mine făcuserăm o înțelegere, el o încălca și juca după propriile lui reguli. Când a urlat la agenții care-i vizitaseră locuința, învinețindu-se la față, el nu mințea. Cuvintele spuse atunci erau adevărate. Iar lucrurile s-au complicat și mai mult, fiindcă depindeam de el; îmi plăcea ca prieten și-i eram recunoscătoare pentru ajutor, dar, în același timp, nu doream nicio relație romantică cu el și-mi venea realmente să-l omor când începea să se comporte de parcă aș fi fost iubita lui soție și proprietate personală. Am înțeles destul de repede că trebuia să plec și era bine s-o fac cât mai curând, până n-ajungeam la fel de nebună ca Nigel.

Problema pașaportului continua totuși să se prelungească. Când Nigel și-a dat seama că eram dependentă de el, senzația puterii l-a împins să fie tot mai insistent. A devenit obsedat de mine

— unde eram, ce făceam, cu cine mă întâlneam. Mă ruga întruna să-l iubesc și cu cât mă implora mai mult, cu atât îl detestam mai mult. Uneori căpătam joburi în Londra sau mergeam să-mi vizitez prietenii. Profitam de fiecare ocazie să fiu departe de Nigel în încercarea de a rămâne cu mintea întreagă.

Îmi pierdeam însă și eu mințile cât timp locuiam cu un bărbat care era în mod clar nebun. Obosisem să-mi mai aștept pașaportul – biletul meu spre libertate – și într-o zi,

plecând spre Londra, mi-a venit pur și simplu să mă arunc înaintea trenului care sosea în gara Cheltenham. Am auzit mugetul locomotivei, curentul rece al forței sale mi-a fluturat părul și m-am întrebat ce aș fi simțit când tonele acelea de oțel mi-ar fi strivit oasele. Ispita de a pune capăt tuturor grijilor mele a fost uriașă, dar, în cele din urmă, m-am întrebat: „De ce să-mi irosesc viața din cauza bărbatului ăstuia jalnic?”

Trebuie să recunosc totuși că, după ce am așteptat mai bine de un an, Nigel s-a dus la biroul imigrări și a făcut o scenă spectaculoasă care i-a determinat într-un final să-mi elibereze un pașaport temporar.

— Soția mea este model internațional, a urlat el, și are nevoie de un pașaport cel puțin temporar ca să poată călători în interesul carierei!

BUM! A trântit cu toată puterea pe birou portofoliul meu cu fotografii din modelling.

— Sunt un cetățean britanic, la naiba, și ca să-mi tratați soția în felul ăsta – sunt uluit, mi-e rușine să spun că asta-i țara mea. Vreau ca situația asta să fie rezolvată IMEDIAT!

La scurt timp după vizita lui, guvernul mi-a confiscat vechiul pașaport somalez și mi-a trimis un document temporar de călătorie, care-mi permitea să părăsesc Anglia, dar care trebuia reînnoit constant. Înăuntru purta ștampila: „Poate călători oriunde, cu excepția Somaliei”. Acelea au fost cuvintele cele mai deprimante pe care mi le-am putut imagina. Somalia se afla în război, și Marea Britanie nu

dorea ca eu să vizitez o țară aflată în război cât timp eram rezidentă britanică și era responsabilă pentru mine. Când am citit cuvintele „Poate călători oriunde, cu excepția Somaliei”, am șoptit:

— Doamne Dumnezeule, ce am făcut? Nu mai pot nici măcar să-mi vizitez propria țară.

Acum eram cu adevărat o străină.

Dacă mi-ar fi spus cineva înainte ce opțiuni aveam, aș fi zis, lăsați-o baltă și dați-mi înapoi pașaportul somalez. Acum însă era prea târziu să mai retractez și, pentru că n-o mai puteam face, exista o singură direcție în care să merg: drept înainte. Am solicitat o viză de intrare în America și am rezervat un bilet la avion pentru New York – singură.

LUMEA MODEI

Nigel a insistat să mă însoțească la New York. Nu mai fusese niciodată acolo, dar știa totul despre oraș.

— Este un loc complet nebun! Iar tu, Waris, tu nu știi ce faci unde te duci –, vei fi complet pierdută fără mine. Nu-i deloc prudent să fii acolo singură – eu te voi proteja.

Bun, dar cine avea să mă protejeze pe mine de Nigel? Una dintre trăsăturile lui cele mai atrăgătoare era faptul că într-o discuție își repeta logica strâmbă – din nou, și din nou, și din nou, și din nou, și din nou... ca un papagal dement, până te vlăguiai indiferent ce i-ai fi spus. *Pe el* nu-l puteai convinge rațional. Însă acum n-am mai cedat. Călătoria aceasta era o oportunitate foarte însemnată pentru viitorul meu – nu numai pentru cariera profesională, ci și pentru viața personală, departe de Anglia, departe de Nigel și de relația noastră bolnăvicioasă.

În 1991, am sosit singură în Statele Unite, agentul de la filiala noastră din *New York* mi-a pus la dispoziție apartamentul lui, iar el s-a mutat la un prieten. Apartamentul se afla în Greenwich Village, chiar în inima tuturor activităților incitante din Manhattan. Era de fapt o garsonieră fără multe mobile, cu excepția unui pat mare,

dar simplitatea aceea îmi convenea de minune.

Când am ajuns acolo, mă așteptau deja multe joburi găsite de agenție și am început imediat să lucrez cum nu mai făcusem până atunci și să câștig bani cum nu mai câștigasem până atunci. În prima săptămână după sosire, n-am avut nicio zi liberă. Nu mă mai plângeam, după ce mă chinuisem patru ani ca să găsesc de muncă.

Totul a mers minunat până într-o după-amiază, când, în timpul unei pauze la o ședință foto, am telefonat la agenție să mă interesez de programul de a doua zi. Agentul mi-a spus:

— A sunat soțul tău. Este pe drum și te așteaptă diseară la apartament.

— Soțul meu - i-ai dat adresa unde locuiesc?

— Păi, da... A spus că erai atât de agitată când ai plecat, încât ai uitat să i-o dai. Este un tip foarte drăguț, a zis: „Vreau doar să mă asigur că-i bine, fiindcă este prima ei vizită la New York”.

Am trântit receptorul și am rămas nemișcată un minut, răsuflând apăsător. Nu-mi puteam crede urechilor. Ba da, puteam, însă de data asta Nigel mersese prea departe. Nu-l învinuiam pe sărmanul agent, care nu știa că Nigel nu era un soț *adevărat* și cum i-aș fi putut explica situația? „Știi, noi suntem căsătoriți, sigur că da, însă el e nebun de legat - m-am măritat doar pentru pașaport, fiindcă pe atunci eram o imigrantă ilegală și mă deportau în Somalia. Ai înțeles? Acum, revenind la ședințele foto de mâine...” Mai

înfrișător era însă faptul că mă căsătorisem într-adevăr cu un nebun.

După ce am terminat lucrul în seara aceea, m-am dus la apartament, decisă cum să acționez. Așa cum fusesem anunțată, Nigel a sosit și a bătut la ușă. L-am lăsat să intre și, înainte să-și poată scoate haina, am rostit pe un ton sec și pragmatic:

— Haide, te invit la cină în oraș.

După ce am ajuns în siguranța unui loc public, i-am zis direct:

— Uite ce-i, Nigel, nu te suport. *Nu te suport!* îmi faci greață! Când ești în preajma mea, nu pot să lucrez. Nu pot să gândesc. Mă simt frustrată. Sunt tensionată și nu-mi doresc decât să pleci odată.

Știam că tot ce-i spuneam era oribil și nu-mi făcea deloc plăcere să-l rănesc, însă eram disperată. Poate că dacă eram destul de crudă, destul de rea, avea să mă înțeleagă până la urmă.

Expresia feței lui a devenit atât de tristă și de jalnică, încât m-am simțit vinovată.

— Bun, ți-ai spus părerea. N-ar fi trebuit să vin. Mâine mă voi întoarce în Anglia cu primul avion.

— Perfect! Pleacă! Când mă-ntorc de la studio, nu mai vreau să te văd în apartament. Eu muncesc aici - asta nu-i o vacanță. N-am timp pentru nebuniile tale.

Când am ajuns însă acasă în seara următoare, el nu plecase. Stătea privind pe fereastra apartamentului

scufundat în beznă – agitat, singur, nefericit –, dar acolo. Am început imediat să țip și a fost de acord să plece în ziua următoare. Apoi în ziua următoare. În cele din urmă, a plecat la Londra, iar eu mi-am spus: „Mulțumesc, Doamne, în sfârșit, pot să am puțină tihnă”. Șederea în New York mi s-a prelungit, pe măsură ce joburile au continuat permanent. Nigel însă nu mi-a îngăduit să mă bucur de prea multă tihnă. Folosindu-se de seria cardului meu de credit, pe care izbutise s-o noteze fără știința mea, a cumpărat bilete de avion și a revenit la New York de două ori, sosind de fiecare dată neanunțat.

Dincolo de situația absurdă cu Nigel, viața mea era divină. Mă simțeam minunat, mă întâlneam cu oameni noi în New York, iar cariera mea a decolat ca o rachetă. Am lucrat pentru Benetton și Levi's și am apărut în reclame pentru bijuteriile Pomellato, purtând veșminte africane tradiționale albe. Am făcut reclame pentru farduri Revlon și ulterior am reprezentat și noul lor parfum, Ajee. Reclama suna așa: „Din inima Africii sosește o mireasmă ce va vrăji inimile tuturor femeilor”. Aceste companii se foloseau de caracteristicile mele aparte – aspectul african exotic, exact același care mă împiedicase să găsesc joburi de modelling în Londra. Pentru gala premiilor Oscar, Revlon a filmat o reclamă specială în care apăream împreună cu Cindy Crawford, Claudia Schiffer și Lauren Hutton; toate puneam aceeași întrebare – „Ce definește o femeie revoluționară?” –, la care ofeream răspunsuri diferite. Răspunsul meu

rezuma adevărul bizar al vieții pe care o avusesem până atunci: „O nomadă somaleză care ajunge model pentru Revlon”.

Ulterior, am devenit primul model de culoare care a apărut în reclame pentru Oli of Olay. Am filmat în videoclipuri pentru Robert Palmer și Meat Loaf. Proiectele acestea se succedau cu repeziciune și, în scurt timp, am început să apar în marile reviste de modă: *Elle*, *Allure*, *Glamour*, ediția italiană a revistei *Vogue*, ediția franceză a revistei *Vogue*. Am ajuns să lucrez cu cei mai celebri fotografi din domeniu, printre care legendarul Richard Avedon. Mi-a plăcut Richard fiindcă, deși este mai faimos decât modelele pe care le fotografiază, este un om simplu și amuzant. Și cu toate că lucra în branșă de decenii, el îmi cerea constant părerea:

— Waris, ce crezi despre fotografia asta?

Faptul că se sinchisea să mă întrebe a însemnat mult pentru mine. Alături de primul meu fotograf, Terence Donovan, Richard s-a înscris printre bărbații pe care-i respect.

De-a lungul timpului, mi-am format o listă de fotografi preferați. Pare ușor să ai o meserie în care să pozezi toată ziua, însă după ce am câștigat experiență, am început să disting diferența uriașă de calitate, cel puțin din punctul meu de vedere, ca subiect al fotografiilor respective. Un fotograf de modă excelent este capabil să pună în valoare individualitatea modelului și s-o amplifice, în loc să impună

o imagine preconcepută despre acesta. O parte din aprecierea mea se poate datora faptului că, pe măsură ce înaintez în vârstă, aprecia-mai mult ca persoană și lucrurile ce mă deosebesc de femeile cu care lucrez constant în modelling. Să fii o femeie de culoare în acest domeniu, în care toate modelele sunt înalte de peste 1,80 m și au păr mătăsos, lung până la genunchi, și piele albă ca porțelanul, înseamnă să fii o excepție. Iar eu am lucrat cu fotografi care utilizau lumina, machiajul și hair-styliștii pentru a mă face să par ceva ce nu eram. Asta nu-mi plăcea, și nu-mi plăcea nici rezultatul final. Dacă o vrei pe Cindy Crawford, atunci folosește-o pe ea, nu pe o negresă căreia i-ai pus o perucă cu păr lung și ai luminat-o de jos, pentru a o transforma într-o sosie stranie din abanos a lui Cindy Crawford. Fotografiile cu care mi-a plăcut să lucrez apreciau frumusețea naturală a femeilor și încercau să scoată la lumină acea frumusețe. În cazul meu, munca lor era, fără îndoială, mai solicitantă, și le-am respectat întotdeauna eforturile.

Pe măsură ce mi-a sporit popularitatea, mi-au sporit și obligațiile, astfel că toate zilele îmi erau ticsite de castinguri, prezentări și ședințe foto. Iar mie îmi venea foarte greu să țin evidența tuturor, pentru că nu-mi plăcea să port ceas. Am descoperit că îmi era greu să apreciez ora în vechiul meu stil; era greu să-mi observ lungimea umbrei printre zgârie-norii din Manhattan. De aceea am început să am necazuri pentru că soseam cu întârziere la joburi. În

plus, am constatat că eram dislexică, după ce m-am prezentat cu regularitate la adrese greșite. Agenția îmi comunica adresa, dar eu inversam brusc și neașteptat cifrele. Fusesem anunțată Broadway, nr. 725, iar soseam la Broadway, nr. 527 și mă întrebam unde naiba erau ceilalți. Pățisem asta și în Londra, dar pentru că în New York lucram mai mult, am început să înțeleg că era o problemă constantă.

Pe măsură ce am devenit mai experimentată și mai sigură pe mine, a apărut și partea mea favorită din modelling: călătoriile. De două ori pe an, creatorii de modă organizează evenimente în care își prezintă noile linii vestimentare. Circuitul prezentărilor de modă începe la Milano și ține două săptămâni. După aceea se mută la Paris, apoi Londra, pentru a se termina la New York. Copilăria de nomadă mă pregătise perfect pentru viața asta: să călătoresc cu bagaje puține, să mă mut dintr-un loc în altul odată cu munca, să accept ce-mi oferea viața și să profit la maximum de oferta respectivă.

Când prezentările pentru sezonul curent încep la Milano, toate femeile și fetele din modelling pleacă într-acolo, alături de toate femeile și fetele care au visat vreodată să ajungă modele. Orașul este ticsit brusc cu femei înalte, care roiesc peste tot ca furnicile. Le vezi la toate colțurile de străzi, în toate stațiile de autobuz, în toate cafenelele: modelele. „Ah, uite una. Uite alta. Da, uite una”. Aspectul lor este inconfundabil. Unele sunt prietenoase.

— Bună!

Altele se examinează reciproc din tălpi până în creștet.

— Înhammm.

Unele se cunosc între ele. Altele sunt complet străine, sosite acolo pentru prima oară, singure și speriate de moarte. Unele se descurcă. Altele, nu. Sunt de toate felurile și tipurile. Și oricine afirmă că între ele nu există gelozie... ei bine, așa ceva nu-i adevărat. Există multă gelozie și încă foarte vizibilă.

Agenția îți stabilește joburile, iar apoi alergi prin Milano, mergând la castinguri și încercând să-ți asiguri un loc în prezentări. Atunci îți dai seama că modellingul nu înseamnă numai glamour. Nici vorbă! Într-o singură zi poți să ai șapte, zece, unsprezece întâlniri. Și este o muncă foarte grea, deoarece alergi toată ziua; nu ai timp să mănânci, fiindcă ai o întâlnire și ai întârziat deja la alte două. Când ajungi finalmente la următorul casting, treizeci de fete așteaptă deja la rând. Și știi că toate vor intra înaintea ta și astfel pot avea șanse mai mari. Când îți sosește rândul, îți arăți portofoliul – „dosarul” cu fotografiile. Dacă te place, clientul îți va cere să mergi câțiva metri pe podium. Iar dacă te place cu adevărat, îți va cere să probezi ceva. Iar apoi s-a terminat:

— Mulțumim foarte mult. Următoarea!

Nu știi dacă ai reușit sau nu, dar n-ai timp să-ți faci griji, pentru că ai și pornit spre următoarea întâlnire. Dacă este interesat, clientul îți va contacta agenția și te va „rezerva”.

Între timp, ar fi bine să înveți repede să nu insiști pentru un job, să nu te necăjești că ai pierdut joburi pe care le doreai realmente, ori să nu te simți rănită că ai fost respinsă de designerii tăi favoriți. Când începi să gândești „Ah, am căpătat oare jobul? O să-l capăt? De ce nu l-am căpătat?”, o iei pur și simplu razna, mai ales dacă n-ai de lucru. Dacă te lași afectată de asta, în scurt timp vei ceda nervos. Până la urmă, ajungi să înțelegi că procesul de casting este compus în majoritate din dezamăgiri. La început și eu obișnuiam să-mi fac griji: „De ce n-am primit jobul ăla? La naiba, pe ăla chiar îl doream!” Cu timpul, însă, am învățat să trăiesc potrivit mottoului meu în modelling: „*C'est la vie*. La naiba, *de data asta n-a mers*. Ei nu te-au plăcut, pur și simplu! Și nu-i vina ta. Dacă erau în căutarea unui model înalt de doi metri, cu păr lung și blond și greutate maximă de patruzeci de kilograme, atunci n-au de ce să fie interesați de Waris. Treci mai departe, fato!”

Dacă un client te alege, te întorci și probezi ținutele pe care le vei purta la prezentare. Toată această activitate continuă, și nici măcar nu am ajuns la partea prezentării. Ești epuizată și tracasată, nu te odihnești bine și nici n-ai timp să te hrănești bine. Arăți obosită și slabă. Apoi tot mai slabă, și mai slabă, deși te lupți zilnic să arăți cât mai bine, deoarece cariera ta depinde de asta. Iar după aceea te întrebi: „De ce fac asta? De ce sunt eu aici?”

Când încep prezentările de modă, uneori continui să mergi în paralel la castinguri, deoarece totul durează numai

două săptămâni, în ziua prezentării trebuie să fii acolo cu cinci ore înainte de spectacol. Toate fetele s-au adunat, ești machiată, apoi aștepti, apoi ești coafată, apoi aștepti iarăși începerea prezentării, apoi îmbraci prima ținută, apoi rămâi în picioare, fiindcă nu poți să te așezi și să mototolești hainele! Iar când începe prezentarea, se declanșează brusc haosul – nebunia pe pământ.

— Hei! Unde ești? Ce faci? Unde-i Waris? Unde-i Naomi?

Vino-aici! Vino-n față – grăbește-te! Ești numărul 9. Tu urmezi!

Îți smulgi toate hainele în fața unei mulțimi de indivizi complet necunoscuți.

— Gata, gata, vin – stai așa!

Toate se împing unele pe altele.

— Ce faci? Pleacă din calea mea – eu urmez!

Iar apoi, după toată munca aceea încordată, vine momentul cel mai plăcut și cel mai scurt: urmezi tu. Stai în culise, așteptându-ți rândul și BUM! Ieși pe podium și mergi, iar luminile strălucesc orbitor, muzica bubuie și toți te studiază cu atenție, iar tu defilezi semeț, dând ce ai mai bun în tine, spunându-ți: *EU SUNT CEA MAI GROZAVĂ, VOI TOȚI, UITAȚI-VĂ LA MINE!* Specialiștii cei mai de seamă din domeniu te-au coafat și te-au machiat, și porți o ținută care-i atât de scumpă, încât n-ai putea visa niciodată s-o cumperi. Însă pentru câteva secunde este a ta și știi că arăți de milioane. Adrenalina îți curge prin vene, iar când ieși de pe podium trebuie imediat să te schimbi, pentru că

vei defila din nou. După toate pregătirile acelea, prezentarea durează în sine doar douăzeci sau treizeci de minute, însă poți avea trei, patru sau cinci prezentări în aceeași zi, așa că trebuie să te smulgi și să alergi spre următoarea imediat cum ai terminat.

Când cele două săptămâni de nebunie se termină în Milano, colonia de creatori, makeup artiști, hair-styliști și modele se mută la Paris ca o șatră de țigani. Procesul se repetă, după care toți continuă spre Londra și New York. Până la sfârșitul circuitului, abia te mai ții pe picioare, iar după ce termini în New York, ar fi bine să-ți iei niște zile libere. Ești pregătită să pleci pe o insuliță îndepărtată, unde nu există telefoane și unde să încerci să te relaxezi. Altfel, dacă n-o faci, dacă încerci să continui cu munca, o vei lua razna, în mod sigur, din cauza uzurii.

Deși modellingul este plăcut – iar eu recunosc că-mi plac foarte mult farmecul, strălucirea și frumusețea sa –, există și o latură crudă care poate fi devastatoare pentru o femeie, mai ales pentru o tânără încă nesigură. Eu am fost la multe joburi la care stilistul sau fotografii exclamau oripilați:

— Dumnezeu! Ce-i cu picioarele tale?! De ce sunt acoperite de semnele alea negre și urâte?

Ce le puteam răspunde? Se refereau la cicatricile cauzate de mersul pe sute de spini și pietre din deșertul somalez – semne lăsate de copilăria mea, când am umblat până la paisprezece ani fără încălțăminte. Cum pot explica

așa ceva unui creator de modă din Paris?

Când mi se cerea să probez o fustă mini la un Casting, simțeam imediat că mi se face rău. Mergeam și stăteam pe un singur picior, învârtindu-mă de jur-împrejur și sperând că nu mi se va observa problema. Pentru că am crescut într-o familie nomadă fără o alimentație corespunzătoare, am picioarele crăcănate. Am pierdut multe joburi din cauza asta, o afecțiune fizică asupra căreia nu dețin niciun control.

Eram atât de rușinată, de rănită, din cauza picioarelor mele, încât o dată m-am dus la un medic ca să întreb dacă nu mi le putea corecta.

— Rupeți-mi-le și rearanjați-le, i-am spus, ca să nu mai fiu nevoită să trec prin atâtea umilințe.

Slavă cerului însă, el a spus că sunt prea bătrână, că oasele erau deja formate și o asemenea operație n-ar fi avut niciun rezultat. Când am înaintat în vârstă, mi-am spus: „Waris, astea sunt picioarele tale; ele sunt rezultatul a ceea ce ești și al locului de unde vii”. Și pe măsură ce am ajuns să-mi cunosc corpul mai bine, am ajuns să-mi iubesc picioarele. Dacă le-aș fi rupt pentru a face o prezentare de cinci minute pe podium, azi aș fi fost foarte furioasă pe mine însămi. Mi le-aș fi rupt... pentru ce – pentru ca să arate bine hainele create de un individ? Acum sunt mândră de picioarele mele, deoarece au o istorie; fac parte din istoria vieții mele.

Picioarele mele crăcănate m-au purtat mii de kilometri

prin deșert, iar mersul meu lent și unduitor este mersul unei femei africane; vorbește despre moștenirea mea.

Un alt inconvenient al modellingului este faptul că întâlnești și persoane dezagreabile, așa cum se întâmplă de altfel în toate domeniile de activitate. Poate din cauza mizei atât de mari în unele decizii oamenii se lasă pradă stresului. Îmi amintesc că am lucrat cu directoarea de creație a uneia dintre marile reviste de modă, care – pentru mine – a însemnat exemplul perfect al atitudinii neplăcute și răutăcioase care face ca o ședință foto să semene cu o înmormântare. Ne găseam pe o insuliță foarte frumoasă din Caraibe. Locul era realmente ca un paradis și ar fi trebuit să profităm din plin și să ne simțim minunat, pentru că eram plătiți să lucrăm într-un decor pentru care alții ar fi trebuit să plătească bani serioși ca să-l viziteze. Nu însă și femeia aceasta. Din clipa când am ajuns acolo, ea m-a cicălit întruna.

— Waris, trebuie realmente să te aduni. Scoală-te și dă-i drumul – ești pur și simplu leneșă! Eu nu pot suporta să lucrez cu oameni ca tine.

A telefonat apoi agenției newyorkeze și s-a plâns că eram pur și simplu neroadă și refuzam să muncesc. Cei din agenție au fost uluiți, dar eu am fost cea mai uluită.

Această directoare de creație era o femeie dureros de tristă. Era în mod evident frustrată, nu avea un bărbat, nici prieteni, pe nimeni care s-o iubească. Toată viața ei, toată iubirea și pasiunea i se revărsau în această activitate,

deoarece pentru ea nu exista nimic altceva. Acum își revărsa frustrările asupra mea și sunt sigură că nu eram prima – și nici ultima. Însă după câteva zile de astfel de tratament, mi-am pierdut orice urmă de compasiune față de ea. Mă uitam la ea și mă gândeam: „Pot reacționa în două feluri: să-i trag o pereche de palme, ori s-o privesc, să surâd și să nu spun nimic”. Și am decis: „Mai bine să nu spun nimic”.

Cel mai trist lucru este să vezi o femeie ca această directoare de creație exploatându-le pe fetele tinere care abia debutează în modelling. Uneori fetele acestea, care nu sunt decât niște copile, pleacă din Oklahoma, Georgia sau Dakota de Nord și zboară spre New York, Franța sau Italia singure, încercând să răzbească în viață. De cele mai multe ori, nu cunosc țara sau limba. Sunt naive și ajung să fie exploatate. Nu pot face față refuzurilor, care le afectează nervos. Nu dețin experiența, înțelepciunea sau tăria interioară pentru a înțelege că nu-i vina lor. Multe sfârșesc prin a se întoarce în lacrimi acasă, frânte și înrăite.

În domeniul modei abundă de asemenea escrocii și șarlatanii. Multe tinere doresc cu disperare să ajungă modele și cad victime înșelătoriilor în care așa-zise agenții le cer sume uriașe pentru a le întocmi un portofoliu. Acest lucru mă înfurie enorm, întrucât am fost eu însămi victima unui astfel de escroc când am avut de-a face cu Harold Wheeler. Modellingul înseamnă să câștigi bani, nu să plătești. Dacă cineva dorește să fie model, nu-i trebuie bani

decât pentru biletele de autobuz, ca să viziteze diverse agenții. Poate să caute în Pagini Aurii, să telefoneze și să stabilească o întâlnire. Iar dacă agenția aduce vorba despre onorarii, ar trebui să plece imediat de acolo! Dacă o agenție legală crede că cineva are aspectul potrivit, cel corespunzător epocii, o va ajuta să-și întocmească un portofoliu. Iar apoi o va trimite la întâlniri și castinguri, astfel că, treptat, va începe să lucreze.

Nu numai unele persoane din lumea modellingului pot fi neplăcute, ci și condițiile de lucru. Eu am acceptat un proiect despre care știam că implica un taur, dar n-am văzut taurul, decât după ce am zburat de la New York la Los Angeles, de unde un elicopter m-a transportat în deșert.

Eram complet izolați în deșertul californian, doar eu, echipa și un taur negru și monstruos, cu coarne lungi și ascuțite. Am intrat în rulota micuță, unde am fost fardată și coafată, iar după ce am terminat, fotografii m-a condus afară, la taurul respectiv.

— Salută-l pe Satan, m-a îndemnat el.

— Ăăă... salut Satan. Îmi plăcea taurul. E frumos. Grozav! Dar e blând?

— Ah, da, bineînțeles. Dânsul este proprietarul, l-a arătat fotografii pe bărbatul care ținea căpăstrul lui Satan. El știe ce trebuie să facă.

După aceea mi-a explicat proiectul. Imaginea urma să apară pe eticheta unei sticle de băutură. Eu aveam să

călăresc taurul, în pielea goală. Vestea a fost complet neașteptată, deoarece, până ajunsesem aici nu mi se spusese nimic. N-am vrut totuși să fac gălăgie în fața atâtor oameni, așa că mi-am zis că era mai bine să termin cât mai repede ședința foto.

Îmi era milă pentru taur, deoarece în deșert era îngrozitor de fierbinte, iar lui îi curgea nasul. Toate picioarele îi fuseseră legate, pentru ca să nu se poată clinti, așa că era pironit locului, cu un aer abătut. Fotografii și-a făcut mâinile scăriță, ca să mă ajute să sui pe spinarea lui Satan.

— Întinde-te de-a curmezișul lui, mi-a indicat el fluturând din braț. Trunchiul să-ți coboare pe un flanc... și arcuiește picioarele.

Încercam întruna să par frumoasă, relaxată, jucăușă și sexy, dar mă gândeam: „Dacă Satan se cabrează o singură dată, s-a zis cu mine”. Brusc i-am simțit spinarea cutremurându-se sub abdomenul meu dezgolit și am văzut peisajul deșertului Mojave de la înălțime, în timp ce am zburat prin aer și am lovit cu o bufnitură solul ars de soare.

— Ai pățit ceva? Ești bine?

— Da, sunt bine.

Jucam acum rolul femeii dure, încercând să nu arăt că fusesem profund zguduită. Nu voiam să se spună că Waris Dirie era o lașă, că se temuse de un taur bătrân.

— Da, hai să-i dăm drumul. Ajută-mă să mă sui la loc.

Echipa m-a ridicat, m-a curățat de praf și am reluat

ședința.

În mod clar taurului nu-i plăcea arșița, fiindcă m-a mai azvârlit de două ori de pe spinare. A treia oară mi-am scrântit glezna, care s-a umflat imediat și a început să-mi pulseze.

— Ai reușit să mă fotografiezi? am strigat eu de pe jos.

— Știi, ar fi superb dacă am mai putea încerca o dată...

Din fericire, fotografiile cu taurul n-au apărut niciodată, nu știu motivul pentru care n-au mai fost folosite, dar eu am fost bucuroasă. Mă întrista imaginea unor moși care beau în cerc și se uitau la fundul meu gol. După proiectul acela am decis să nu mai pozez nud, deoarece pur și simplu nu-mi plăcea. Banii nu compensau senzația de vulnerabilitate, de a sta în fața unor oameni simțindu-te stânjenită și neajutorată, așteptând cu disperare o pauză în care să te poți înfășura în prosop.

Deși jobul cu taurul a fost probabil cel mai groaznic, în cea mai mare parte a timpului, mi-a plăcut să fac modelling; este cariera cea mai grozavă pe care mi-aș fi putut-o dori. Din clipa în care Terence Donovan m-a dus la Bath și m-a așezat în fața unei camere de luat vederi, nu m-am putut obișnui niciodată cu ideea că cineva mă poate plăti pur și simplu pentru felul cum arătam. Nu mă gândisem cu adevărat că mi-aș putea câștiga, existența de pe urma unei activități care aducea atât de puțin cu munca. Totul mi se părea un fel de joacă prostească, dar sunt bucuroasă că am continuat. Am fost mereu recunoscătoare

că am reușit în domeniul acesta, fiindcă nu toate fetele au succes. Din păcate, foarte multe se străduiesc din greu, dar pur și simplu nu izbutesc să se facă remarcate.

Îmi amintesc cum visam să devin model în adolescență, când eram cameristă la unchiul Mohammed. Și-mi amintesc de seara când mi-am adunat în cele din urmă curajul ca s-o întreb pe Iman cum să încep. După zece ani, când lucram la o reclamă pentru Revlon într-un studio din New York, makeup artistul ne-a spus că Iman era alături, unde fotografia noua ei linie de cosmetice. Am alergat repede să vorbesc cu ea.

— Ah, văd că acum ai propria ta linie de producție. De ce nu mă folosești pe mine, o somaleză, ca să pozez în reclamele pentru fardurile tale? am întrebat-o.

Ea m-a privit cu un aer defensiv și a murmurat:

— Nu-mi pot permite onorariul tău.

Atunci i-am spus în somaleză:

— *Pentru tine, aș fi făcut-o gratuit.*

În mod curios, nu și-a dat seama că eram fetița, camerista, care obișnuia să-i aducă ceaiul.

Interesant este că n-am mers niciodată în căutarea modellingului, ci el a venit la mine; poate de aceea nu l-am privit niciodată cu foarte multă seriozitate. Surescitarea nu provenea din faptul că eram un „supermodel” sau un „star”, pentru că nici acum nu pot înțelege de ce modelele au devenit atât de faimoase. Privesc cum lumea modei devine tot mai frenetică, cu reviste și emisiuni TV despre

supermodele, și mă întreb: „Despre ce-i vorba aici?”

Doar pentru că suntem modele, unii ne tratează ca pe niște zeițe, iar alții ca pe niște idioate. Am întâlnit a doua variantă de multe ori. Este ca și cum eu trebuie să fiu o proastă, pentru că-mi câștig existența de pe urma feței mele. Unii spun cu o expresie îngâmfată:

— Ah, ești model? Pentru așa ceva nu-ți trebuie creier deloc. Nu trebuie decât să arăți bine în obiectivul camerei.

Eu am întâlnit tot felul de modele și, da, unele nu erau foarte istețe. Dar majoritatea sunt inteligente, sofisticate, au călătorit mult și sunt la curent cu majoritatea subiectelor, la fel ca orice alt om. Știu cum să se comporte atât în plan personal, cât și profesional. Unora, ca afurisita aceea de directoare de creație nesigură pe ea, le vine greu să accepte că există femei care sunt atât frumoase, *cât și* inteligente. De aceea simt nevoia să ne pună la punct și să ne vorbească superior, ca și cum am fi un cârd de găsculițe proaste, slăbănoage și cu gropițe în obraji.

Eu cred că problemele de natură morală din jurul modellingului și publicității sunt incredibil de complicate. Cred că prioritățile cele mai importante din lume sunt natura, integritatea personală, familia și prietenia. În același timp însă continui să-mi câștig existența, spunând: „Cumpără asta, pentru că arată frumos”. Eu vând imagini cu un surâs larg. Aș putea să fiu cinică și să spun: „De ce procedez așa? Păi, ajut la distrugerea lumii”. Cred însă că aproape oricine, din orice domeniu de activitate, ar putea

spune același lucru despre munca sa la un moment dat. Binele rezultat din ceea ce fac eu este faptul că am întâlnit oameni frumoși, că am văzut lucruri frumoase și că am cunoscut culturi diferite, care m-au determinat să doresc să întreprind ceva pentru a ajuta lumea, nu pentru a o distruge. Și, în loc să fiu o altă somaleză săracă lipită pământului, mă găsesc într-o poziție din care pot realmente să fac ceva.

În loc să doresc să fiu un star sau o celebritate, mi-a plăcut să mă ocup de modelling în primul rând pentru că m-am simțit ca un cetățean al lumii și am putut vedea unele dintre cele mai fenomenale locuri de pe planetă. De multe ori când călătoream pentru un job, ajungeam la o insulă superbă și de fiecare dată când aveam ocazia mă duceam pe plajă și alergam. Mă simțeam minunat să fiu liberă în natură, să fiu din nou sub razele soarelui. După aceea mă furișam printre copaci, mă așezam și, în tăcere, ascultam păsările cântând. Ah! închideam ochii, miroseam parfumul dulce al florilor, simțeam căldura soarelui pe față, ascultam păsările și-mi închipuiam că sunt din nou în Africa. Încercam să regăsesc sentimentul de pace și seninătate pe care mi-l aminteam din Somalia și să pretind că eram iarăși acasă.

ÎNAPOI ÎN SOMALIA

În 1995, după o serie lungă de ședințe foto și prezentări de modă, am plecat în Trinidad să mă relaxez. Era perioada Carnavalului și toată lumea purta costume de bal mascat, dansa și se veselea, bucurându-se de satisfacția vieții în sine. Eu locuiam în casa unei familii pe care o cunoșteam; eram deja de două zile acolo, când la ușă a sunat un bărbat. Șefa familiei, o femeie în vârstă căreia îi spuneam tușa Monica, s-a dus să deschidă. Era sfârșitul după-amiezii și soarele ardea afară, însă odaia în care stăteam noi era răcoroasă și umbroasă. Conturul bărbatului din prag se profila pe fundalul luminii strălucitoare; nu-i puteam distinge chipul, dar l-am auzit că venise să caute pe cineva pe nume Waris. După aceea tușa Monica a strigat:

- Waris, te caută cineva la telefon!
- La telefon? Unde există un telefon pe-aici?
- O să te conducă omul ăsta până acolo.

L-am urmat pe bărbat până la locuința lui. Era un vecin al tușei Monica, care locuia la câteva case depărtare și singurul din zonă cu telefon. Am trecut prin livingul lui, către holul în care mi-a arătat receptorul de lângă aparatul telefonic.

— Alo?

Era agenția mea din Londra.

— Ah, bună ziua, Waris. Ne pare rău că te deranjăm, dar am fost căutați de cei de la BBC, care doresc să-i contactezi cât mai urgent posibil. Vor să discute cu tine despre realizarea unui film documentar.

— Despre ce anume?

— Despre tine ca supermodel, de unde ai apărut și cum te simți în noua ta viață... chestii de-astea.

— ăsta nu-i un subiect. Adică, ce naiba, chiar nu pot găsi ceva mai bun?

— Oricum, ar fi bine să stai de vorbă cu ei. La ce oră să le spun să-ți telefoneze?

— Uite care-i treaba, nu vreau să stau de vorbă cu nimeni.

— Ei vor realmente să discutați cât mai urgent.

— Treaba lor. Spune-le c-o să discutăm când mă-ntorc în Londra. Când plec de aici, mă duc mai întâi la New York și după aceea vin la Londra. O să-i sun eu când ajung.

— Bine, atunci. Așa o să le spun.

Însă în ziua următoare, pe când petreceam prin oraș, vecinul tușei Monica a venit iarăși la casa ei, anunțând că Waris era din nou căutată la telefon. Am ignorat complet vestea. În ziua următoare a sosit alt apel telefonic. De data aceasta l-am însoțit pe vecin la locuința lui, fiindcă era evident că avea să slăbească tot alergând după mine. Bineînțeles, erau tot de la agenție.

— Ce mai este acum?

— Waris, este vorba tot despre BBC. Spun că este foarte urgent să discute cu tine și te vor suna mâine la ora asta.

— Auziți, este vacanța mea, da? Nu vreau să discut cu nimeni. Abia am scăpat de toată nebunia muncii, așa că lăsați-mă-n pace și nu-l mai înnebuniți nici pe omul ăsta, sărmanul.

— Vor să-ți pună doar câteva întrebări.

Am oftat.

— Pentru Dumnezeu! Bine. Spune-le să-mi telefoneze mâine la numărul ăsta.

În ziua următoare am vorbit cu regizorul Gerry Pomeroy, care realizează filme pentru BBC. El mi-a pus întrebări despre viața mea.

I-am răspuns scurt:

— În primul rând, nu vreau să discut despre asta acum. Mă aflu aici în vacanță. Înțelegeți? Putem discuta altă dată?

— Îmi pare rău, dar trebuie să luăm o decizie și am nevoie de niște informații.

Am stat astfel în holul unui străin din Trinidad și mi-am povestit istoria vieții altui străin, dar din Londra.

— Bun, mulțumesc, Waris. Te vom căuta noi.

După două zile, vecinul a apărut din nou la tușa Monica.

— Telefon pentru Waris.

Am ridicat din umeri spre el, am clătinat din cap și l-am urmat pe stradă. Era Gerry de la BBC.

— Waris, dorim într-adevăr să turnăm un film

documentar despre viața ta. Va fi un episod de o jumătate de oră dintr-un serial intitulat *Ziua care mi-a schimbat viața. Între primul apel telefonic de la agenția mea și al doilea apel telefonic de la BBC, eu mă gândisem la documentarul acela.*

— Ascultă, Gerry, îți propun un târg. O să fac filmul cu voi, cu condiția să mă duceți în Somalia și să m-ajutați s-o gădesc pe mama.

A acceptat, gândindu-se că întoarcerea mea în Africa ar fi fost un final excelent al episodului.

Mi-a cerut să-i telefonez de cum reveneam în Londra, ca să ne întâlnim și să punem la punct proiectul.

Întoarcerea alături de BBC era prima mea ocazie de a reveni acasă după ce plecasem din Mogadishu, din cauza nenumăratelor probleme cu pașaportul, a războaielor tribale din Somalia și a capacității mele de a-mi localiza familia. Deși aș fi putut zbura cu avionul până la Mogadishu, nu puteam să-i telefonez mamei și să-i spun să m-aștepte la aeroport. De când BBC-ul a promis că se va ocupa de călătoria respectivă, nu m-am mai putut gândi la nimic altceva. Am avut o mulțime de întâlniri cu Gerry și asistentul lui, Colin ca să planificăm proiectul și să detaliem povestea vieții mele.

Am început imediat filmările în Londra. M-am întors la toate casele în care locuisem, începând cu cea a unchiului Mohammed – reședința ambasadorului somalez – unde BBC-ul a obținut permisiunea să intre. Au filmat apoi la

școala All Souls Church, unde fusesem descoperită de Malcolm Fairchild. Ulterior l-au interviewat și pe el, întrebându-l de ce fusese atât de interesat să fotografieze o servitoare necunoscută. Echipa m-a filmat în timpul unei ședințe foto cu Derente Donovan. Au interviewat-o pe buna mea prietenă Sarah Doukas, directoarea agenției londoneze de modelling Storm.

Presiunile asupra proiectului au sporit considerabil când BBC-ul a decis să mă urmeze la un job în care aveam rolul de gazdă pentru *Soul Train*, o emisiune TV americană care prezintă hiturile din muzica artiștilor de culoare. Până atunci eu nu mai jucasem niciodată un asemenea rol și eram teribil de emoționată. La asta se adăuga faptul că, după ce am ajuns la Los Angeles, am răcit zdravăn și abia mai puteam vorbi. Și tot timpul cât am mers de la Londra la Los Angeles, suflându-mi nasul, citindu-mi replicile rolului și pregătindu-mă pentru emisiune sau călătorind în limuzină, am fost filmată de umbrele mele permanente: echipa BBC-ului. Nebunia s-a multiplicat când am intrat în studio și echipa documentariștilor BBC a filmat echipa de la *Soul Train*, care mă filma pe mine. Dacă a existat vreodată un job pe care aș fi vrut să-l uit, să-l șterg definitiv, atunci acesta este. Sunt convinsă că am fost cea mai jalnică gazdă din istoria emisiunii, totuși Don Cornelius și echipa de producție au fost extrem de răbdători cu mine. Am început la 10: 00 dimineața și am lucrat până la ora 21: 00. Cred că a fost cea mai lungă zi de filmare din viața lor. Vechea mea

dificultate legată de citit continua să mă afecteze, la fel cum se întâmplase și cu filmul James Bond în care debutasem. Deși îmi îmbunătățisem considerabil cunoștințele, încă mă căzneau să citesc cu glas tare. Iar încercarea de a citi de pe cartonașele cu replici în fața a două echipe de filmare, a zeci de dansatori și a unor cântăreți faimoși în toată lumea în timp ce luminile reflectoarelor mă orbeau era mai presus de puterile mele. Ei zbierau:

— Dubla douăzeci și șase... Stop!

— Dubla șaptezeci și șase... Stop!

Muzica începea să cânte, dansatorii începeau să danseze și toți porneau să filmeze, apoi eu îmi greșeam replica.

— Dubla nouăzeci și șase... Stop!

Dansatorii încremeneau, după care își lăsau brațele pe lângă corp și mă fulgerau din priviri, parcă spunând: „Cine mai *este* și idioata asta? Doamne, de unde au găsit-o? Ne-am săturat – vrem să plecăm acasă!”

Îndatoririle mele de gazdă a emisiunii includeau primirea Donnei Summer, care a însemnat o mare onoare pentru **mine**, fiindcă este una dintre cântărețele mele favorite din toate timpurile.

— Doamnelor și domnilor, vă rog s-o aplaudați acum pe regina muzicii soul, Donna Summer!

— STOP!!

— ACUM CE-A MAI FOST?

— Ai uitat să spui casa de discuri. Citește cartonașul, Waris.

— Aaah, la naiba! Vrei să ridici mizeria aia... mai sus? Nu-l pot vedea. Și nu-l mai lăsa. Ține-l sus – luminile astea mă orbesc. Nu văd absolut nimic.

Don Cornelius mă trăgea într-un colț și-mi spunea:

— Inspiră adânc. Spune-mi ce simți.

I-am explicat că replicile acelea nu funcționau pur și simplu pentru mine – nu era stilul meu natural de a vorbi.

— Și cum vrei să vorbești atunci? Dă-i drumul. Schimbă **cum** vrei tu – schimbă complet.

Au fost incredibil de răbdători și de calmi. Don și echipa m-au lăsat să fac după cum m-a tăiat pe mine capul și să iasă ceva groaznic, după care m-au ajutat să repar totul. Partea cea mai bună a acelei experiențe a fost lucrul cu ei și cu Donna Summer, care mi-a dăruit un CD cu hiturile și autograful ei.

După aceea BBC-ul și cu mine am mers la New York. Ei m-au urmat la un job în care eram fotografiată în ploaie, mergând pe străzile Manhattanului – purtând un slip negru, o pelerină și cu o umbrelă în mână. În altă seară, cameramanul a stat tăcut într-un colț și m-a filmat pregătind cina pentru un grup de prieteni într-un apartament din Harlem. Ne-am distrat atât de bine, încât am și uitat de prezența lui acolo.

În etapa următoare, eu și toată echipa de filmare ne-am strâns la Londra, pentru a pleca în Africa, unde aveam să

mă reunesc cu **familia** mea pentru prima dată de când fugisem de acasă. În timp ce noi filmaserăm în Londra, Los Angeles și New York, echipa BBC-ului din Africa începuse cu multă răbdare s-o caute pe mama.

Pentru a-mi localiza familia, am cercetat hărți și am încercat să le **arăt** regiunile în care obișnuiam să călătorim. După aceea le-am explicat numele tribale și de clan ale familiei, ceea ce este foarte complicat, mai ales pentru occidentali. În ultimele trei luni BBC-ul **a** tot căutat – dar fără succes.

Planul era ca eu să rămân la New York și să-mi văd de muncă, până când BBC-ul o găsea pe mama. Atunci aş fi plecat imediat la Londra, de unde toți ne îmbarcam spre Africa pentru a filma finalul poveștii mele. La scurtă vreme după ce BBC-ul începuse căutarea, Gerry m-a sunat și mi-a spus:

- Am găsit-o pe mama ta.
- Ah, grozav!
- Mai exact, credem că am găsit-o.
- Cum adică „credeți”? am întrebat.

— Păi, am găsit o femeie și am întrebat-o dacă are o fiică pe nume Waris. Ea a zis că da, are o fiică Waris, Da, Waris locuiește la Londra. Pare totuși foarte vagă în privința detaliilor și oamenii noștri din Somalia nu știu dacă nu cumva este mama altei Waris...

După altă sesiune de întrebări, BBC-ul a renunțat la pista respectivă, însă căutarea abia începuse. Brusc,

deșertul s-a umplut de femei care afirmau că erau mama mea; toate aveau fiice pe care le chema Waris și care locuiau în Londra, ceea ce era foarte ciudat, ținând seama de faptul că nu întâlnisem niciodată vreun om care să aibă numele meu.

I-am explicat lui Gerry ce se întâmpla.

— Oamenii de acolo sunt atât de săraci, încât sunt disperați. Ei speră că dacă vor spune: „Da, noi suntem familia ei”, veți merge în sătucul lor și veți turna un film, iar ei poate că se vor alege cu ceva bani sau măcar cu mâncare. Femeile astea pretind că sunt mama, sperând că vor câștiga ceva. Nu știu cum cred că ne-ar putea păcăli, dar vor încerca.

Din păcate, nu aveam fotografiile ale mamei, însă Gerry a avut altă idee.

— Ne-ar trebui un secret de-al tău pe care să-l știe numai mama ta.

— Mama mă poreclise Avdohol, care înseamnă „guriță”.

— Crezi că-și va reaminti asta?

— Absolut.

Din clipa aceea, Avdohol a devenit parola secretă. La interviurile BBC-ului, femeile acestea treceau de primele două-trei întrebări, după care eșuau cu regularitate la cea despre poreclă. La revedere! într-o zi, m-au sunat și au spus:

— Credem c-am găsit-o. Femeia nu-și mai amintește porecla, dar a spus că are o fiică Waris, care a lucrat pentru

ambasadorul Somaliei la Londra.

În ziua următoare am plecat cu avionul din New York. Când am ajuns la Londra, BBC-ul a mai avut nevoie de câteva zile pentru pregătiri. Trebuia să zburăm cu o cursă regulată până la Addis Abeba, în Etiopia, după care să închiriem un avion mic care să ne ducă la frontiera dintre Etiopia și Somalia. Călătoria avea să fie foarte periculoasă. Din cauza războiului, nu puteam intra în Somalia, așa că familia mea trebuia să treacă granița pentru a ne întâlni. Locul unde aterizam se afla în mijlocul deșertului; nu exista o pistă, ci doar bolovani și tufe.

În timp ce BBC-ul pregătea călătoria, eu am tras la un hotel din Londra. Nigel a venit să mă viziteze. Din cauza situației mele precare, încercasem să păstrez o relație cordială cu el. În prezent îi plăteam creditul ipotecar pentru casa din Cheltenham, deoarece Nigel nu avea serviciu și refuza să-și caute vreunul. Îi făcusem rost până și de o slujbă, să lucreze pentru niște oameni pe care-i știam la Greenpeace, însă era atât de nebun, încât îl concediaseră după trei săptămâni și-i spusese să nu-l mai prindă pe acolo. De cum auzise despre documentar, începuse să mă sâcâie cu dorința lui de a ne însoți în Africa.

— Vreau să vin. Vreau să m-asigur că nu pățești nimic.

— Nu, i-am zis, nu vii. Cum i-aș putea explica mamei situația ta? Cine să-i zic că ești?

— Păi, sunt soțul tău!

— Nu, nu ești! Să-ți iasă din cap ideea asta. Ai înțeles?

Dă-o uitării!

Un lucru era perfect sigur – el nu era genul de persoană pe care să fi dorit să i-o prezint mamei. În niciun caz ca soț al meu.

Nigel insistase să participe și la întâlnirile de planificare cu BBC-ul, iar Gerry se săturase repede de el. De obicei ne întâlneam la cină, iar Gerry telefona în timpul zilei și măntreba:

— Sper că nu vine și el diseară, da? Waris, te rog, haide să nu-l băgăm în chestia asta.

Când m-am întors la Londra, Nigel a venit la hotelul meu și a încercat iarăși să mă convingă să mă însoțească în Africa. Când l-am refuzat, mi-a furat pașaportul. Știa, bineînțeles, că în câteva zile trebuia să părăsim țara și nu l-am putut convinge cu nimic să mi-l restituie. În cele din urmă, disperată, m-am întâlnit cu Gerry într-o seară și i-am spus:

— N-o să-ți vină să crezi, dar Nigel mi-a luat pașaportul și nu vrea să mi-l mai înapoieze.

Gerry și-a lăsat fruntea în palme și a închis ochii.

— Dumnezeuule, Waris, m-am săturat până peste cap de povestea asta! Nu mai rezist să am de-a face cu nebunul ăsta... mi-a ajuns!

Toți de la BBC au încercat să-l convingă rațional pe Nigel.

— Comportă-te ca un adult, ce naiba – fii un bărbat adevărat! Aproape c-am ajuns la sfârșitul proiectului; nu ne

poți face așa ceva. Trebuie ca documentarul să se termine în Africa, ceea ce înseamnă că trebuie s-o ducem pe Waris acolo. Pentru numele lui Dumnezeu, te rugăm...

Nigel însă nici măcar n-a vrut să-i asculte și s-a întors la Cheltenham cu pașaportul meu.

Am mers de una singură până la Cheltenham și l-am implorat. A refuzat încăpățânat să mi-l restituie, dacă nu venea și el în Africa. Pentru mine era o situație disperată. De cincisprezece ani mă rugasem să găsesc ocazia de a-mi revedea mama, iar întâlnirea avea să fie distrusă din cauza prezenței lui Nigel. Nu aveam nicio îndoială că va face asta. Dacă nu-l acceptam, nu mai aveam nicio șansă de a o revedea, fiindcă nu puteam călători fără pașaport.

— Nigel, nu poți să ne urmărești peste tot și să-i înnebunești pe toți la cap. Nu-nțelegi – este șansa mea de a-mi revedea mama după cincisprezece ani!

Era însă furios că noi mergeam în Africa și că el nu era deloc implicat.

— Ești îngrozitor de nedreaptă! a strigat la mine.

Până la urmă am reușit să-l conving să-mi restituie pașaportul, promițându-i că-l voi duce în Africa într-o bună zi, după ce voi termina proiectul acesta – și că vom fi numai noi doi. Era un vicleșug ieftin, și n-am fost mândră de el, deoarece știam că nu-mi voi respecta niciodată promisiunea. Dar cu Nigel nu te puteai comporta ca un adult decent și rezonabil.

Avionul bimotor a aterizat în Galadi, Etiopia, un sătuc în care refugiați somalezi sosiseră de peste graniță pentru a scăpa de luptele din țară. Când am atins solul roșu al deșertului presărat de bolovani, aparatul de zbor a ricoșat parcă scăpat de sub control. Dâra de praf era vizibilă probabil de la mulți kilometri depărtare, fiindcă tot satul a venit în fugă spre noi. Nu mai văzuseră niciodată așa ceva. Echipa de la BBC și cu mine am coborât din avion, iar eu am încercat să vorbesc în somaleză cu cei care se grăbiseră să ne vadă. Mă străduiam să comunic cu ei, pentru că unii erau etiopieni și unii erau somalezi, însă vorbeau un dialect diferit. După câteva minute, am renunțat.

Am simțit mirosul de aer fierbinte și nisip și brusc mi-am amintit de copilăria mea pierdută. Toate amănuntele mi s-au revărsat în minte și am luat-o la fugă. Echipa a strigat:

— Waris, unde te duci?

— Dați-i drumul, le-am răspuns, duceți-vă unde trebuie să vă duceți... O să mă-ntorc.

Am alergat, am atins solul și am frecat pământul între degete. Am atins copacii. Erau prăfuiți și uscați, dar știam că în curând vor veni ploile și atunci totul va înverzi. Am tras aerul adânc în plămâni. Avea toate miresmele din amintirile copilăriei mele, din anii când locuisem sub cerul liber, iar plantele acestea din deșert și nisipul roșu formau căminul meu. Dumnezeuule, acesta era locul meu! Am început să plâng de bucuria revenirii acasă. M-am așezat sub un copac și am simțit simultan fericirea copleșitoare că

mă întorsesem în locul căruia îi aparțineam și tristețea profundă că-mi lipsise atâta vreme. Privind în jur, m-am întrebat cum am putut sta departe atâta timp. Parcă aș fi deschis o ușă pe care până azi nu cutezasem s-o deschid, și parcă aș fi găsit o parte din mine de care uitasem. Când m-am întors în sat, toți s-au adunat în jurul meu și mi-au strâns mâna.

— Bine ai venit, soră.

După aceea am constatat că nimic nu era așa cum ne așteptaserăm. Femeia care afirmase că era mama mea era o impostoare și nimeni nu știa cum să-mi găsească familia. Cei de la BBC erau disperați; bugetul lor nu le permitea să mai revină aici. Gerry repeta întruna:

— Nu, fără porțiunea asta, nu există un final. Iar fără finalul ăsta, documentarul în sine nu are o poveste. Ce ne facem acum?

Am trecut prin sită tot satul, întrebând dacă cineva auzise de familia mea sau dacă avea vreo informație despre ea. Toți doreau să ne ajute și vestea despre misiunea noastră s-a răspândit iute. Mai târziu în aceeași zi, un bărbat vârstnic s-a apropiat de mine și a spus:

— Mă mai ții minte?

— Nu.

— Sunt Ismail. Sunt din același trib cu tatăl tău. Sunt un prieten foarte bun al lui.

Atunci mi-am dat seama cine era și m-am simțit rușinată că nu-l recunoscusem, însă nu-l mai văzusem de când eram

fetiță.

— Cred că știu unde-s ai tăi, a urmat el. Cred c-o pot găsi pe maică-ta, dar voi avea nevoie de bani pentru benzină.

Imediat mi-am spus: „Ah, nu! Cum pot avea încredere în individul ăsta? Oare toți oamenii ăștia încearcă să ne escrocheze? Dacă-i dau bani, va pleca și nu-l voi mai vedea probabil niciodată”.

El a continuat:

— Am o camionetă, da' nu-i prea grozavă...

A arătat o camionetă de un model pe care nu l-ați vedea decât în Africa sau în cimitirele de mașini din Statele Unite. Parbrizul din dreapta șoferului era spart... dar cel din fața lui lipsea complet.

Asta **însemna** că tot nisipul și insectele din deșert aveau să-i intre drept în ochi în timp ce conducea. Jantele erau deformate și lovite de la rularea peste bolovani. Caroseria arăta de parcă fusese lovită cu barosul. Am clătinat din cap.

— Stai puțin, să vorbesc și cu ceilalți.

L-am căutat pe Gerry și i-am zis:

— Bărbatul acela crede că știe unde este familia mea, dar zice că are nevoie de bani pentru benzină ca să plece și să-i caute.

— Și putem avea încredere în el?

— Nu prea, dar zic că ar trebui să riscăm. N-avem alternativă.

Au fost de acord și i-au dat lui Ismail niște bani. El a sărit în camionetă și a demarat imediat, ridicând un nor de praf. L-am văzut pe Gerry privind în urma lui cu o expresie deprimată, parcă zicând: „Alți bani aruncați în vânt”.

L-am bătut cu palma pe spate și i-am spus:

— Nu-ți face griji. O s-o găsim pe mama – îți promit! În trei zile.

Profeția mea n-a destins deloc echipa de filmare. Urma să petrecem aici opt zile, după care avionul se întorcea și ne recupera. Iar acela avea să fie finalul. Nu le puteam spune piloților:

— Ăăă, știți ceva... nu suntem tocmai gata, mai încercați săptămâna viitoare.

Cumpăraserăm deja biletele de avion pentru întoarcerea din Addis Abeba; trebuia să plecăm și acesta avea să fie sfârșitul, indiferent dacă o găseam sau nu pe mama.

Eu m-am simțit minunat, stând cu sătenii în colibe lor și mâncând la fel ca ei, însă englezii n-au dus-o la fel de bine. Au găsit o clădire cu geamurile sparte în care și-au întins pe jos sacii de dormit. Își aduseseră cărți și lanterne, dar nu puteau închide ochii peste noapte fiindcă țânțarii îi înnebuneau. Mâncau numai conserve de fasole și se plângeau că se săturaseră până peste cap de hrana aceea, însă nu exista nimic altceva.

Într-o după-amiază, un bărbat somalez a decis să le ofere o tratație specială și a adus un ied frumos. Toți membrii echipei s-au jucat cu el și l-au mângâiat, dar, mai

târziu, proprietarul a revenit cu iedul jupuit și l-a prezentat mândru:

— Iată cina voastră!

Au fost șocați, totuși n-au zis nimic. Eu am împrumutat o oală și am aprins focul, apoi am gătit iedul cu orez. După plecarea somalezului, m-au întrebat:

— Doar nu crezi c-o să-l mâncăm, nu?

— Ba da, cum să nu? De ce nu?

— Hai, las-o baltă, Waris.

— Păi, de ce n-ați spus nimic?

Mi-au explicat că se gândiseră că ar fi fost grosolan să-l refuze pe bărbat, care încercase să fie politicos, dar după ce se jucaseră cu iedul, nu l-ar fi putut mânca. Într-adevăr, nu s-au atins de tocănița mea.

Termenul de trei zile pentru găsirea mamei a trecut fără să primesc nicio veste. Gerry era tot mai neliniștit de la o zi la alta. Am încercat să-i liniștesc că mama va veni, dar ei mă considerau absurdă. Le-am spus:

— Uite ce-i, vă promit că mama va fi aici mâine după-amiază la ora șase.

Nu știu de ce aveam convingerea aceea, dar așa am crezut pur și simplu și le-am spus.

Gerry și ceilalți au început să mă tachineze pe seama celei mai recente preziceri făcute de mine.

— Poftim? Da? De unde știu asta? Păi, da, Waris știe! Ea prezice totul. Ea știe! La fel cum prezice ploaia!

Râdeau, pentru că eu le spuneam mereu când va ploua,

întrucât îi puteam simți mirosul în văzduh.

— Păi, n-a plouat? replicam eu.

— Haide, Waris! Ai avut pur și simplu noroc.

— N-are nicio legătură cu norocul. Acum am revenit printre elementele mele – eu cunosc locul ăsta. Prieteni, noi am supraviețuit aici pe baza instinctelor.

Ei au început să schimbe priviri cu coada ochiului.

— Bine, am spus. Puteți să nu mă credeți. Veți vedea: ora șase!

În ziua următoare stăteam de vorbă cu o femeie în vârstă, când

Gerry a apărut în fugă pe la șase fără zece după-amiaza.

— N-o să crezi! a găfâit el.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Mama ta... cred că mama ta e aici. M-am ridicat și am zâmbit. Dar... nu suntem siguri. Bărbatul acela s-a întors și e însoțit de o femeie; el zice că-i maică-ta. Vino să vezi.

Vestea s-a răspândit prin sat ca un foc scăpat de sub control; în mod clar, mica noastră dramă fusese evenimentul cel mai important care se petrecuse aici de foarte mult timp. Toți doreau să afle: este cu adevărat mama lui Waris sau pur și simplu altă impostoare? Se întunecase deja, și mulțimea se strânsese în jurul nostru, încât abia mai puteam păși. Gerry m-a condus pe o ulicioară. În față se vedea camioneta lui Ismail cu parbrizul spart, iar o femeie tocmai cobora de lângă șofer. Nu i-am putut zări chipul, dar după cum își purta eșarfa mi-am dat

seama imediat că era mama. Am alergat spre ea și am prins-o de mâini.

— Mamă!

Ea a spus:

— Am călătorit nu știu câți kilometri cu camioneta asta oribilă și – Allah! – ce drum groaznic a fost! Va să zică am mers două zile și două nopți întregi... doar pentru asta?

M-am întors spre Gerry și am izbucnit în râs:

— Ea este!

I-am spus lui Gerry că trebuiau să ne lase singure în următoarele două zile și el a acceptat plin de bunătate. Dialogul cu mama era cumva stângaci, fiindcă am descoperit că somaleza mea era jalnică. Mai rău însă era faptul că noi două ne înstrăinaserăm. La început am discutat doar fleacuri, totuși fericirea pe care o simțeam văzând-o depășea prăpastia dintre noi; îmi făcea plăcere să stau pur și simplu lângă ea. Mama și Ismail merseseră încontinuu două zile și două nopți și era clar epuizată. Îmbătrânise mult în cincisprezece ani – rezultatul vieții aspre din deșert.

Tata n-o însoțise, deoarece, când sosise camioneta, era plecat în căutarea apei. Mama a spus că și tata îmbătrânise. El pleca în urmărirea norilor, căutând ploaia, însă avea nevoie neapărat de ochelari, fiindcă vederea îi slăbise teribil. Când a plecat mama, el lipsea deja de opt zile, și ea spera să nu se fi rătăcit. M-am gândit cum mi-l reaminteam pe tata și mi-am dat seama cât de mult se

schimbase. Când fugisem eu de acasă, ne putea găsi chiar dacă familia ridicase tabăra, ba chiar și în nopțile cele mai întunecate fără lună.

Mama fusese însoțită de fratele meu mai mic, Ali, și de unul dintre verii mei, care se afla întâmplător în vizită la ei când sosise Ismail. Ali nu mai era însă frățiorul meu. La 1,93 m, mă domina cu înălțimea lui, ceea ce-l încânta. Îl luam în brațe și-l strângeam tare, iar el țipa:

— Pleacă de lângă mine! Nu mai sunt un copilaș. O să mă-nsor.

— Să te-nsori? Dar câți ani ai?

— Nu știu. Destul ca să mă-nsor.

— Fie, nu-mi pasă. Tu ești tot frățiorul meu mai mic. Vino-aici...

După care îl prindeam de braț, îl trăgeam spre mine și-l frecam apăsător pe cap. Vărul meu a râs, văzându-ne, și i-am spus:

— Obişnuiam să te rup în bătaie!

Când era mic și familia lui venea să stea cu noi, eu îi fusesem babysitter.

— Da? Păi ia-ncearcă și-acum.

A început să mă împingă și să-mi dea ocol, dansând de pe un picior pe altul.

— Să nu faci asta! am strigat. Nici măcar să nu-ncerci. Te bat! (Și el urma să se însoare în curând.) Nu te pune cu mine, băiete, dacă mai vrei să vin la nunta ta.

Noaptea, mama a dormit în coliba unei familii din

Galadi, care ne găzduise, iar eu am dormit afară cu Ali – ca în zilele de altă dată, întinsă pe nisip, am simțit o pace și o fericire minunate. Am privit amândoi stelele și am vorbit până târziu în noapte.

— Mai ții minte când am legat-o pe soțioara tatii?

După aceea izbucneam amândoi în hohote de râs.

Ali a fost foarte timid la început, după care a mărturisit:

— Să știi că îți duc realmente dorul. Ai lipsit foarte mult timp. Este ciudat să vezi că acum tu ești o femeie, iar eu sunt bărbat.

Era minunat să fiu din nou cu familia mea, să vorbesc, să râd și să mă cert în limba mea despre lucruri familiare.

Toți sătenii au fost incredibil de generoși cu noi. Am primit zilnic invitații la prânz și cină. Toți doreau să ne răsfete, să ne prezinte și să asculte toate poveștile despre locurile pe unde fuseserăm.

— Haideți, trebuie să faceți cunoștință cu copiii mei, trebuie să faceți cunoștință cu bunica mea – și ne târau să ne prezinte.

Și nimic din toate astea nu avea legătură cu faptul că eu eram un „supermodel”, deoarece nu știau nimic despre asta. Eram **una** de-a lor – o nomadă –, care se întorsese acasă.

Mama, Dumnezeu să-i binecuvânteze inima, n-a putut înțelege ce făceam pentru a-mi câștiga existența, oricât de mult m-am străduit să-i explic.

— Mai zi o dată – ce este? Ce-nseamnă modelling? Ce

faci? Ce-nseamnă asta, exact?

La un moment dat, un călător prin deșert îi adusese un exemplar din *The Sunday Times* care avusese fotografia mea pe copertă. Somalezii sunt foarte mândri, și au fost încântați să-și vadă o concetățeană pe prima pagină a acestui ziar englez. Mama a privit-o și a zis:

— Este Waris! Ah, fiica mea!

Purta revista cu ea și o arăta tuturor sătenilor.

După prima seară, și-a depășit sfiala îndeajuns ca să înceapă să mă dăscălească:

— Nu se face *așa*, Waris! Of-of, ce-ai făcut? Lasă-mă pe mine să-ți arăt. Tu nu gătești acolo unde locuiești?

După aceea fratele meu a început să mă întrebe ce credeam despre una și despre alta. Eu îl tachinam:

— Ali, te rog, taci din gură! Voi nu sunteți decât niște nomazi ai deșertului proști și ignoranți. Ați trăit prea mult timp aici și habar n-aveți despre ce vorbiți.

— Chiar așa? Ai ajuns celebră și de-aia te-ai întors acasă, ca să ne arăți atitudinea ta aiurită de occidentală? Acum, dacă locuiești în Occident, le știi pe toate?

Ne contraziceam așa ore la rând. Nu voiam să le rănesc sentimentele, dar dacă eu nu le spuneam anumite lucruri, cine avea s-o facă?

— Nu, nu le știu pe toate, dar am văzut multe și am învățat multe pe care nu le cunoșteam când trăiam în deșert. Viața nu se rezumă la vaci și cămile. Vă pot spune și altele.

— Ce anume, de pildă?

— În primul rând că vă distrugeți mediul în care trăiți prin tăierea tuturor copacilor. Tăiați copăceii înainte să poată crește și folosiți vlăstarii ca să construiți țarcuri pentru animalele astea idioate. Am arătat o capră din apropiere. Nu-i bine!

— Ce vrei să zici?

— Păi, toată țara s-a transformat în deșert, fiindcă am tăiat toți copacii.

— Waris, țara este un deșert pentru că nu plouă! În nord plouă și ei au copaci acolo.

— Ba nu, tocmai, de-aia plouă acolo! Plouă pentru că *există* păduri. Și zi de zi voi mai tăiați niște crenguțe, așa că pădurile n-au nicio șansă de a mai crește aici.

Nu știau dacă să creadă sau nu ideea aceea bizară, însă exista și un subiect la care erau convinși că nu aveau replică.

Mama a început prima.

— De ce nu ești măritată?

După atâția ani, subiectul acela continua să fie o rană deschisă pentru mine. Din punctul meu de vedere, era de altfel chiar motivul care mă costase despărțirea de cămin și familie. Știam că tata avusese intenții bune, însă mă pusese în fața unei alegeri teribile: ori să fac așa cum spunea el și să-mi distrug viața măritându-mă cu bătrânul acela, ori să fug de acasă și să renunț la tot ce cunoșteam și iubeam. Prețul pe care-l plătisem pentru libertate era

enorm, și speram că nu va trebui niciodată să-mi silesc copiii să ia o asemenea decizie dureroasă.

— Mamă, dar de ce trebuie să mă mărit? *Trebuie* să fiu măritată? Nu vrei să vezi că am succes în viață, că sunt puternică și independentă? Nu m-am măritat până acum pentru că încă n-am găsit bărbatul potrivit. Când îl voi găsi, *atunci* va fi momentul.

— Ei bine, eu vreau nepoți.

Acum decisese să se alieze toți împotriva mea. Vărul meu li s-a alăturat:

— Ești prea bătrână deja. Cine ar vrea să se mai căsătorească cu tine? Ești mult prea bătrână.

A clătinat din cap gândindu-se la oroarea ca un bărbat să se însoare cu o femeie de douăzeci și opt de ani.

Am ridicat mâinile exasperată.

— Și cine vrea să se căsătorească, dacă este silit s-o facă? Voi doi de ce vă însurați? am arătat spre Ali și vărul meu. Pun prinsoare că cineva v-a-mpins într-acolo.

— Nu, nu, au clătinat ei din capete la unison.

— Bun, să zicem că-i așa, dar asta numai pentru că voi sunteți băieți. Ca fată însă eu n-am niciun cuvânt de spus. Ar trebui să mă mărit cu cine-mi spuneți voi și când îmi spuneți voi. Ce-i tâmpenia asta? Cine-a venit cu ideea asta?

— Mai taci din gură, Waris, a mormăit fratele meu.

— Ba tu să taci!

Când mai rămăseseră doar două zile până la plecare, Gerry m-a anunțat că trebuia să începem filmările.

Prevăzuse câteva scene cu mine și cu mama, dar mama nu mai văzuse niciodată până atunci un aparat de filmat și nu-i plăcea deloc.

— la chestia asta din fața mea. Nu vreau așa ceva, zicea ea și dădea din braț către cameraman de parcă ar fi vrut să alunge o muscă. Waris, spune-i să ia asta din fața mea!

I-am spus că nu-i va face niciun rău.

— Se uită la mine? a întrebat mama. Sau se uită la tine?

— Se uită la amândouă.

— Atunci spune-i că eu nu vreau să mă uit la ei. N-aude ce spun, așa-i?

Am încercat să-i explic procesul, deși știam că era inutil.

— Ba da, mamă, aude tot ce spui, am izbucnit eu în râs.

Cameramanul m-a întrebat de ce râdeam noi două.

— De absurditatea situației, i-am răspuns.

Echipa a mai petrecut o zi filmându-mă cum mergeam singură prin deșert. Am zărit un băiețuș care-și adăpa cămila la un puț și l-am întrebat dacă o puteam face eu. Am ridicat o găleată spre botul animalului, pentru ca echipa să filmeze. În tot acel timp mi-a fost teribil de greu să-mi stăvilesc lacrimile.

Cu o zi înaintea plecării, una dintre sătence mi-a făcut unghiile cu *henna*. Am ridicat mâna spre camera de filmare și părea ca și cum aș fi avut balegă de vacă pe vârfurile degetelor, dar eu mă simțeam ca o regină. Acestea erau străvechile ritualuri de frumusețe ale poporului meu – cele rezervate de obicei doar mireselor. În seara aceea am oferit

o petrecere și toți sătenii au dansat, au cântat și au bătut din palme. Era ca în timpurile pe care mi le reaminteam din copilărie, când toți se bucurau de sosirea ploii – un sentiment neînhibat de libertate și fericire.

În dimineața următoare m-am sculat devreme, înainte de sosirea avionului, și am mâncat micul dejun cu mama. Am întrebat-o dacă ar fi vrut să vină și să locuiască cu mine în Anglia sau în Statele Unite.

— Și ce o să fac? a întrebat ea.

— Exact asta-i! Vreau să nu faci nimic. Ai muncit destul în viața ta. Este timpul să te odihnești și vreau să te răsfăț.

— Nu. Nu pot face așa ceva. În primul rând, taică-tău îmbătrânește. Are nevoie de mine. Trebuie să fiu alături de el. Și-n al doilea rând, trebuie să am grijă de copii.

— Care copii? Noi am crescut!

— Păi, de copiii tatălui tău. O mai ții minte pe... cum o chema pe fetița aia cu care s-a însurat?

— Da.

— Ei bine, a născut cinci copii. Dar n-a mai putut rezista. Cred că viața noastră era prea dură pentru ea, sau nu-l mai putea suporta pe taică-tău. Oricum, a fugit, a dispărut.

— Mamă... ești mult prea bătrână pentru așa ceva! N-ar trebui să mai trudești atâta, să fugi după copii la vârsta ta.

— Și taică-tău îmbătrânește, iar el are nevoie de mine. În plus, eu nu pot sta locului. Dacă o să stau, o să-mbătrânesc. Nu pot sta locului după atâția ani – așa ceva m-ar înnebuni. Trebuie să mă mișc întruna. Nu! Dacă vrei

să faci ceva pentru mine, ia-mi o casă în Africa, în Somalia, unde să mă pot duce când o să obosesc. Ăsta-i căminul meu. Asta-i tot ce am cunoscut eu vreodată.

Am strâns-o cu putere în brațe.

— Te iubesc, mamă, și-o să mă-ntorc după tine, să nu uiți asta. O să mă-ntorc după tine...

Ea a zâmbit și a fluturat din braț în semn de rămas-bun.

După ce am urcat în avion, nu m-am mai putut stăpâni și am izbucnit în lacrimi. Nu știam când sau dacă îmi voi mai revedea vreodată mama. Pe când priveam pe geam, plângând, privind cum satul, apoi deșertul se pierdeau în depărtare, echipa mă filma de zor în prim-plan.

NEW YORK

În primăvara anului 1995, am terminat documentarul cu BBC pe care l-au intitulat *o nomadă în New York*. Și eram într-adevăr o nomadă după atâția ani, pentru că tot nu aveam o casă adevărată. Mă deplasam întruna, urmându-mi munca: New York, Londra, Paris, Milano. Stăteam la prieteni sau în hoteluri. Puținele lucruri pe care le dețineam – câteva fotografii, niște cărți și CD-uri – erau depozitate în casa lui Nigel din Cheltenham. Întrucât majoritatea activității mele se desfășura în New York, petreceam acolo mai mult timp decât oriunde altundeva. La un moment dat chiar, am închiriat primul meu apartament: o garsonieră în Soho. Ulterior am avut unul în Village, apoi o casă pe West Broadway, însă nu mi-a plăcut în niciunul dintre locurile acelea. Locuința de pe Broadway era nebunie totală – mă scotea pur și simplu din minți. De fiecare dată când trecea o mașină prin fața ei, aveam impresia că gonește prin casă. După colț era o unitate de pompieri și auzeam sirenele urlând toată noaptea. Nu mă puteam odihni cu adevărat, și după zece luni am cedat și am revenit la existența nomadă.

În toamna aceea am participat la prezentările de modă din Paris, după care am decis să renunț la cele din Londra și

să mă întorc în New York. Simțeam că era momentul să-mi găsesc propriul meu locșor și să mă stabilesc pentru o vreme, iar în timp ce mi-am căutat un apartament, am stat în Village cu unul dintre prietenii mei cei mai buni, George. Pe când locuiam acolo, într-o seară, a fost ziua de naștere a altei prietene a lui George, Lucy. Ea voia să ieșim în oraș și să sărbătorim, însă George a anunțat că se simțea prea obosit și, în plus, trebuia să se scoale de dimineață pentru muncă. M-am oferit să ies eu cu Lucy.

Am plecat amândouă de acasă fără să avem o destinație precisă în minte. Pe Eighth Avenue, m-am oprit și i-am arătat vechiul meu apartament.

— Cândva, i-am spus, am locuit acolo sus, deasupra sălii aceleia în care se cântă jazz. Se cânta mereu muzică bună, dar n-am intrat niciodată.

În timp ce stăteam și priveam, am auzit muzica răzbătând prin ușă și am întrebat-o:

— Auzi, ce-ar fi să intrăm? Nu vrei?

— Nu prea. Aș prefera să mergem la Nell's.

— Haide nițel. Să intrăm și să vedem care-i treaba. Chiar îmi place muzica asta pe care o cântă – am chef să dansez.

Lucy a acceptat fără entuziasm. Am coborât treptele și am intrat într-un club micuț; drept în fața intrării se afla formația care cânta. M-am apropiat de scenă și acolo m-am oprit. Prima persoană pe care am văzut-o era toboșarul peste care cădea lumina în sala altfel întunecoasă. El bătea de zor, iar eu încremenisem, holbându-mă la el. Avea o

coafură afro gen anii 1970 în stil funky. Când Lucy m-a ajuns din urmă, m-am întors spre ea și i-am zis:

— Rămânem aici. Ia loc și bea ceva. Mai rămânem nițel.

Formația improviza frumos și eu am început să dansez ca o nebună. Lucy mi s-a alăturat, și, în scurtă vreme, toți ceilalți din club, care fuseseră până atunci destul de potoliți, stând la mese și privind, s-au ridicat și au început să danseze alături de noi.

Înfierbântată și însetată, mi-am luat ceva de băut și m-am oprit lângă o femeie.

— Excelentă muzica asta, i-am spus. Cine sunt tipii?

— N-au un nume propriu-zis, a răspuns ea, fiindcă sunt liber-profesioniști și cântă prin diverse locuri, însă cel de la saxofon este soțul meu.

— Aha. Și cel de la tobe?

Ea a surâs ușor.

— Îmi pare rău, dar nu știu.

După câteva minute, formația a făcut o pauză, iar când toboșarul a trecut pe lângă noi, femeia l-a prins de braț și i-a spus:

— Scuză-mă, dar prietena mea vrea să facă cunoștință cu tine.

— Ah, da? Cine este?

— Ea...

M-a împins înainte. Am fost atât de stânjenită, încât n-am știut ce să zic.

În cele din urmă, după ce încremenisem câteva clipe,

am rostit:

— Bună. „Păstrează-ți sângele rece, Waris”. Îmi place muzica voastră.

— Mulțumesc.

— Cum te cheamă?

— Dana, a răspuns el și a privit în jur timid.

— Aha.

Apoi toboșarul s-a întors și s-a îndepărtat. La naiba! Nu intenționeam însă să-l las să scape așa ușor. L-am urmat până în locul unde stătea cu colegii din formație, am tras un scaun și m-am așezat lângă el. Când s-a întors și m-a văzut, a tresărit.

— Nu cumva stăteam de vorbă? I-am tachinat eu. Cam nepoliticos din partea ta. M-ai abandonat, știi?

Dana m-a privit uluit, apoi a izbucnit în râs și s-a aplecat peste masă.

— Cum te cheamă? a întrebat el, după ce și-a îndreptat spinarea.

— Acum nu mai contează, am replicat în maniera mea cea mai trufașă, ridicând nasul în aer.

Am vorbit apoi despre fel de fel de lucruri, până când a zis că trebuia să se întoarcă pe scenă și să cânte.

— Pleci? m-a întrebat. Cu cine ai venit?

— Cu prietena mea. Este pe-acolo, prin sală.

La următoarea lor pauză, mi-a spus că mai aveau doar două reprize muzicale și, dacă doream, după ce terminau, puteam merge undeva. Când s-a întors, am vorbit cu el

despre câte-n lună și-n stele. În cele din urmă, am sugerat:

— Aici e prea mult fum. Nu pot respira. Nu vrei să ieșim?

— Bine. Putem sta afară, pe trepte.

Când am ajuns în vârful scării, Dana s-a oprit.

— Pot să te rog ceva? I-am întrebat. Pot să te strâng în brațe?

M-am uitat la el ca și cum ar fi fost rugămintea cea mai firească din lume, ca și cum l-aș fi cunoscut dintotdeauna. Așa că l-am strâns cu putere în brațe și am știut că asta era, tot așa cum știusem despre plecarea la Londra și despre modelling. Am știut că toboșarul acesta timid cu coafura afro funky era bărbatul meu. Era prea târziu ca să mai mergem undeva în noaptea aceea, însă l-am rugat să-mi telefoneze a doua zi și i-am dat numărul lui George.

— În cursul dimineții am întâlniri, dar sună-mă exact la ora trei, da?

Voiam doar să văd dacă mă va suna atunci când îi spuseseam.

Ulterior, mi-a povestit că pe drumul spre casă în noaptea aceea s-a dus să ia metroul până în Harlem, unde locuia. Când a intrat în stația de metrou, a ridicat privirea și a văzut un panou publicitar gigantic de pe care îl privea chipul meu. Dana nu-l băgase în seamă până atunci și n-avea habar că eram model.

În ziua următoare telefonul a sunat la 15: 20. Am smuls receptorul din furcă.

— AI ÎNTÂRZIAT.

— Îmi cer scuze. Vrei să cinăm în seara asta?

Ne-am întâlnit la o cafenea micuță din Village și am vorbit din nou vrute și nevrute. Acum, că-l cunosc, îmi dau seama cât de neobișnuită a fost această întâlnire pentru el, deoarece este extrem de tăcut cu orice persoană pe care n-o cunoaște. În cele din urmă am izbucnit în râs. Dana a părut surprins.

— De ce râzi? m-a întrebat el.

— O să crezi că-s nebună.

— Dă-i drumul. Cred deja că ești nebună.

— O să-ți fac un copil.

El n-a părut încântat să afle că va fi viitorul tată al copilului meu. S-a mulțumit să mă privească cu o expresie care spunea: „Femeia asta-i cu adevărat nebună, nu doar nebunatică”.

— Știi că ți se pare o afirmație cel puțin ciudată, dar am vrut pur și simplu să ți-o spun. Oricum însă, gata! Să nu mai vorbim despre asta.

A rămas tăcut, privindu-mă; mi-am dat seama că era șocat. Și nu era de mirare. Nici măcar nu-i cunoșteam numele de familie. Ulterior mi-a spus că se gândise: „Nu vreau s-o mai revăd. Trebuie să scap de femeia asta. Este ca nebuna aia obsedată din *Atracție fatală*”.

Dana m-a condus până acasă după cină, dar n-a mai scos o vorbă. A doua zi am fost complet dezgustată de mine însămi. Nu-mi venea să cred că fusesem în stare să spun ceva atât de prostesc. Dar la momentul acela mi se

părase lucrul cel mai firesc, la fel ca „Azi o să plouă”. Deloc surprinzător, n-am mai primit niciun semn de la el vreme de o săptămână. În cele din urmă, am cedat și l-am sunat.

— Unde ești? a întrebat Dana.

— La prietenul meu. Vrei să ieșim împreună?

— Oh, Doamne. Da, vreau. Putem lua prânzul împreună.

— Te iubesc.

— Și eu te iubesc.

Am închis telefonul, șocată și îngrozită că tocmai îi spusese că-l iubeam, după ce-mi jurasem că mă voi purta exemplar. S-a terminat cu subiectul copiilor – nimic de felul acela! – însă acum îi spusese direct că-l iubeam. „Waris, ce naiba ai pățit?” Ori de câte ori un bărbat se arăta interesat de mine, o ștergeam. Dispăream. Iar acum îl urmăream pur și simplu pe bărbatul acesta pe care abia dacă îl cunoșteam. În seara când îl cunoscusem pe Dana purtam un pulover verde și aveam părul coafat într-o frizură afro sălbatică. Mai târziu mi-a povestit că, în noaptea aceea, în orice direcție s-ar fi întors nu putea să vadă decât PULOVER VERDE CU AFRO. I-am explicat că dacă doream ceva, făceam tot posibilul să-l obțin, iar acum – pentru prima dată în viața mea – doream un bărbat. Nu-mi puteam explica totuși de ce mi se părea că-l cunoșteam pe Dana de-o viață întreagă.

Ne-am întâlnit la prânz și am discutat din nou, despre toate lucrurile din lume. După două săptămâni locuiam cu el în Harlem. După șase luni, am decis că voiam să ne

căsătorim.

După aproape un an de conviețuire, Dana mi-a zis într-o zi pe neașteptate:

— Cred că ești gravidă.

— Pentru Dumnezeu, am strigat eu, ce tot vorbești?!

— Haidem, mergem la farmacie.

Am protestat, dar el n-a cedat. Am mers la farmacie și a cumpărat un test de sarcină. Testul a ieșit pozitiv.

— Doar nu crezi în prostia asta? I-am întrebat, arătând cutia cu testere.

El a scos altul dinăuntru.

— Repetă-l.

Și acela a ieșit pozitiv. Nu mă simțisem grozav, însă niciodată nu mi-e bine în perioada ciclului. Totuși, de data aceasta fusese altfel. Mă simțisem mai rău ca de obicei, ba chiar și durerile fuseseră mai intense. Nu credeam însă că s-ar putea să fiu însărcinată. Credeam că era ceva mai grav – îmi spuneam că s-ar putea să fiu pe moarte. M-am dus la medic și i-am explicat situația. El mi-a trimis sângele la analiză și am așteptat trei zile chinuitoare să primesc rezultatul. „La naiba! Ce se-ntâmplă aici? Am o boală oribilă și el nu vrea pur și simplu să-mi spună?”

În cele din urmă, când am ajuns acasă într-o după-amiază, Dana m-a anunțat:

— Să știi că a telefonat doctorul.

Mi-am dus instinctiv o mână la gât.

— Doamne Dumnezeule, ce-a zis?

— A zis că vrea să vorbească cu tine.

— Și tu nu l-ai întrebat nimic?

— A zis c-o să te sune mâine pe la unsprezece sau douăsprezece.

Aceea a fost noaptea cea mai lungă din viața mea; zăceam în pat și mă întrebam ce-mi va rezerva viitorul. A doua zi când a sunat telefonul, am smuls receptorul din furcă. Doctorul a spus:

— Am o veste pentru tine. Nu ești singură.

„Asta-i – asta a fost! Nu sunt singură – sunt plină de tumori prin tot corpul”.

— Ah, nu... Ce-nseamnă asta?

— Ești gravidă! Ești gravidă în două luni.

Iar când am auzit cuvintele acelea, am fost în al nouălea cer. Dana a fost și el încântat, deoarece își dorise toată viața să fie tată. Amândoi am știut imediat că pruncul va fi băiat. Dar prima mea grijă era sănătatea fătului. Imediat cum am aflat că sunt gravidă, m-am dus la o obstetriciană. Când mi-a făcut ecografia, am rugat-o să nu-mi spună sexul copilului.

— Spune-mi doar, te rog, dacă este sănătos.

— Absolut, a zis ea, este un copil perfect sănătos.

Acelea erau cuvintele pe care așteptam să le aud.

În calea căsătoriei mele fericite cu Dana exista bineînțeles un obstacol foarte important: Nigel. Pe când eram gravidă în patru luni, am decis să mergem împreună la Cheltenham și să rezolvăm cu el o dată pentru

totdeauna. Am ajuns la Londra afectată de greţurile matinale şi de un guturai zdravăn. Am stat în casa unui prieten şi, după vreo două zile, când mi-am revenit, mi-am adunat curajul să-i telefonez lui Nigel. Dar m-a anunţat că era şi el bolnav de gripă, aşa că a trebuit să amân vizita.

Dana şi cu mine am aşteptat în Londra mai bine de o săptămână înainte ca Nigel să se simtă destul de bine ca să ne primească. L-am sunat şi l-am anunţat la ce oră aveam tren, ca să vină să ne ia de la gară:

— Să ştii că vine şi Dana cu mine. Şi nu vreau niciun fel de probleme, ai înţeles?

— Nu vreau să-l întâlnesc. Ți-o spun de acum. Asta-i ceva care ne priveşte doar pe noi doi.

— Nigel...

— Nu-mi pasă. Nu-mi pasă. Asta n-are nicio legătură cu el.

— Ba acum are o legătură foarte mare. Este logodnicul meu. Este bărbatul cu care mă voi mărita. Clar? Şi orice aş avea de făcut aici, el va fi alături de mine.

— Nu vreau să-l văd şi cu asta am terminat.

Aşa încât Nigel a fost convins că voi veni singură cu trenul la Cheltenham. Când am coborât, el aştepta, rezemat de un stâlp în parcare, şi fuma ca de obicei. Arăta mai rău decât îl văzusem ultima dată. Avea părul mai lung şi cearcăne întunecate sub ochi.

M-am întors către Dana şi i-am zis.

— Bun, uite-l. Acum nu-ţi pierde cumpătul.

Am mers spre el și, înainte să pot rosti vreun cuvânt, Nigel a izbucnit:

— Ți-am zis că nu vreau să mă-ntâlnesc cu el. Ți-am zis-o. Era foarte clar. Am fost foarte clar. Vreau să ne vedem între patru ochi.

Dana a lăsat bagajele pe asfalt.

— Ascultă aici - nu vorbești cu ea în felul ăsta și nu vorbești nici cu mine în felul ăsta. De ce vrei s-o vezi între patru ochi? Care-i treaba? Vrei s-o vezi între patru ochi? Ei bine, eu nu vreau. Și dacă mai zici asta o singură dată, o să-ți trag vreo două să te-nveți minte!

Nigel a devenit și mai livid.

— Păi... nu-i loc destul în mașină.

— Mă doare-n cot de mașina ta. Putem lua un taxi. Să terminăm odată cu chestia asta.

Dar Nigel pornise repede spre mașina lui, strigând peste umăr:

— Nu, nu, nu! Eu nu procedez așa.

A intrat în mașină, a pornit motorul și a demarat pe lângă noi, care am rămas privindul-l. Am decis după aceea să căutăm un hotel. Din fericire, chiar lângă gară se găsea o pensiune care oferea și micul dejun. Era deprimant de jalnică, însă, ținând seama de circumstanțe, era cea mai mărunță dintre grijile noastre. Am intrat și am comandat mâncare indiană, dar nu ne era deloc foame, așa că practic am stat la masă și am privit farfuriile încruntați, după care am decis să ne ducem în cameră.

A doua zi dimineață i-am telefonat lui Nigel.

— Vreau doar să-mi iau lucrurile. În regulă? Dacă nu vrei să discutăm despre asta, atunci o lăsăm baltă. Dă-mi doar lucrurile.

Nici vorbă. Dana și cu mine ne-am mutat atunci la un hotel, fiindcă pensiunea în care ne petrecuserăm noaptea era complet rezervată, și era mai bine să ne bucurăm și de ceva confort.

Cu Nigel, doar Dumnezeu știa cât va dura totul. Am găsit alt loc în care să stăm și, după ce ne-am mutat, i-am telefonat din nou.

— De ce te comporți ca un dobitoc? I-am întrebat. De ce procedezi în felul ăsta? De câți ani o ținem așa? De șapte? De opt? Haide, zău!

— Bine. Dacă vrei să discutăm, în regulă. Dar numai cu tine. O să te iau cu mașina de la hotel, însă dacă apare și el s-a terminat. O să trec mai departe. Doar tu!

Am oftat, totuși nu puteam vedea altă ieșire din mizeria aceea, așa că am acceptat.

Am închis și i-am explicat totul lui Dana.

— Te rog, lasă-mă să mă duc singură acolo și să văd dacă-l pot convinge. Fă asta pentru mine.

— Bine, dacă tu crezi c-o să reușești. Însă dacă pune mâna pe tine, a-ncurcat-o. Îți spun de acum că nu-mi place chestia asta, dar nu te pot opri, dacă așa vrei să faci.

I-am zis să rămână în hotel, unde să-i telefonez, dacă aveam nevoie de el.

Nigel m-a luat cu mașina și m-a dus la căsuța pe care o închiriasse. Am intrat și mi-a preparat un ceai.

— Uite ce-i, i-am zis. Țsta-i bărbatul cu care mă voi mărita și sunt însărcinată cu copilul lui. S-a terminat cu toate nebuniile din lumea ta iluzorie în care sunt scumpa ta soție și trăim împreună. S-a terminat. Ai înțeles? Haide acum să terminăm totul. Vreau un divorț, chiar săptămâna asta. Și n-o să mă-ntorc la New York până nu rezolvăm mizeria asta.

— În primul rând, a zis el, n-o să divorțez de tine până nu-mi dai toți banii pe care mi-i datorezi.

— Eu îți datorez *ție* bani? câți bani? Cine dintre noi a muncit și cine ți-a dat bani de atâta timp?

— Cu banii ăia am cumpărat tot ce ai mâncat tu.

— Am înțeles. Deși eu nici măcar nu locuiam aici. Ei bine, dacă tot ești atât de obsedat de bani, cât vrei?

— Minimum patruzeci de mii de lire sterline.

— Ha?! De unde să-ți dau eu suma asta? Nu dispun de asemenea bani.

— Nu-mi pasă. Nu-mi pasă. Nu-mi pasă. Asta-i treaba și gata. Tu-mi datorezi bani, eu nu plec nicăieri și nici n-o să-ți acord divorțul, nici altceva. N-o să fii niciodată liberă, decât dacă-mi plătești banii pe care mi-i datorezi. Din cauza ta mi-am vândut casa.

— Ți-ai vândut casa pentru că n-ai mai putut plăti rata și eu m-am săturat s-o plătesc. Nu trebuia să faci altceva decât să te angajezi, dar n-ai vrut nici asta.

— Poftim? Unde să m-angajez? Ce fel de job aveam să capăt – la McDonald's?

— De ce nu, dacă asta trebuie să faci ca să-ți plătești ratele la casă?

— Nu la asta mă pricep eu cel mai bine.

— Dar la ce naiba te-ai priceput vreodată?

— Sunt un ecolog.

— Da, cum să nu! Ți-am aranjat jobul ăla la Greenpeace, însă te-au dat afară și ți-au zis să nu mai calci pe-acolo. Nu poți să învinuiești pe nimeni, doar pe tine, iar eu nu-nghit prostiile astea. Și n-o să-ți dau absolut niciun bănuț. Știi ceva? Poți să-ți iei pașaportul ăla idiot și să ți-l bagi în fund. În mod clar n-are rost să mai vorbesc cu tine. Căsătoria noastră n-a fost niciodată reală și n-a fost legală, deoarece n-am fost niciodată intimi.

— Nu-i adevărat. Nu acum. Acum legea nu se mai interpretează așa. Ești măritată cu mine, Waris, și eu n-o să fiu de acord niciodată să divorțez. Copilul tău va fi nelegitim pe tot restul vieții lui.

Am rămas privind-l fix și orice milă simțisem vreodată pentru el s-a transformat acum în ură. Mi-am dat seama de ironia teribilă a sorții. Decisesem să mă mărit cu el când fusese atât de dornic să mă ajute „pentru că era voința lui Allah”. Întrucât sora lui îmi era prietenă bună, am crezut că ea va interveni dacă vor apărea probleme. Însă ultima dată când o văzusem pe Julie era internată într-un azil, unde o vizitasem de câteva ori. Era complet nebună, privea în jur

speriată și mi-a spus tot felul de povești incredibile despre oameni care o urmăreau și încercau s-o ucidă. Mi s-a rupt inima s-o văd în asemenea stare, dar se pare că demența era o trăsătură moștenită în familie.

— Nigel, cu sau fără consimțământul tău, eu voi obține divorțul. Noi doi nu mai avem ce discuta.

El m-a privit solemn aproape un minut, după care a rostit încet:

— Ei bine, dacă n-o să te am pe tine, nu-mi mai trebuie nimic. O să te omor și apoi o să mă sinucid.

Am încremenit, încercând să decid cum să acționez în continuare, după care am început să mint:

— Dana o să vină să mă ia de-aici. În locul tău n-aș încerca să fac vreo prostie.

Știam că trebuia să plec imediat de acolo, pentru că de data asta Nigel întrecuse într-adevăr orice măsură. M-am aplecat să-mi iau geanta de pe podea, iar el m-a îmbrâncit din spate. Am căzut înainte, lovindu-mă cu fața de combina stereo, după care m-am rostogolit pe parchetul dur, oprindu-mă pe spate. Am rămas locului, temându-mă să mă clintesc. Dumnezeuule, copilul meu! Eram pur și simplu paralizată de spaimă că-mi vătămasem pruncul. Foarte încet, am început să mă ridic.

— La naiba, a strigat el, ești bine?

— Da, sunt bine, am răspuns calmă. Mi-am dat seama ce prostie făcusem să vin aici singură și nu mai doream decât să ies întreagă. E-n regulă, sunt bine.

Nigel m-a ajutat să mă scol. Mi-am îmbrăcat haina, prefăcându-mă foarte stăpână pe mine.

— O să te duc eu acasă. Suie naibii-n mașină!

Acum era din nou furios. În timp ce șofa, m-am gândit: „Îl urăște pe copilul ăsta și nimic nu l-ar mulțumi mai mult decât să avortez. Dacă va încerca să provoace un accident?” Mi-am pus centura de siguranță. Între timp el urla, înjura și mă numea în fel și chip. Eu stăteam nemișcată și tăcută, priveam drept înainte și mă temeam să spun ceva ca să nu fiu lovită. Eram deja atât de șocată, încât nici măcar nu-mi mai păsa de mine, dar îmi păsa foarte mult de pruncul meu. Sunt o luptătoare de felul meu, și dacă n-aș fi fost gravidă, cred că i-aș fi smuls testiculele.

Când am ajuns la hotel, Nigel a urlat:

— Asta-i tot? Stai și nu scoți o vorbă – după toate câte-am făcut pentru tine!

În clipa în care a oprit mașina, s-a întins peste mine, a deschis portiera și m-a împins afară pe jos. Un picior îmi rămăsese înăuntru; m-am străduit să mă desprind din centura de siguranță și am alergat în hotel, sus în camera noastră.

Până când Dana a deschis ușa, lacrimile mi se revărsau pe față.

— Ce s-a-ntâmplat? Ce ți-a făcut?

Am văzut totul clar în minte: dacă-i spuneam adevărul, Dana îl va omorî pe Nigel, apoi va intra la închisoare și eu îmi voi crește copilul singură.

— Nimic. A fost un dobitoc, ca de obicei. N-a vrut să-mi dea lucrurile.

Mi-am suflat nasul.

— Asta-i tot? Haide, Waris, dă-le naibii. Nu merită să plângi pentru ele.

Dana și cu mine ne-am urcat în primul avion spre New York la care am găsit bilete.

Când eram însărcinată în luna a opta, un fotograf african a auzit că voi naște și m-a anunțat că dorea să mă fotografieze. M-a rugat să vin în Spania, unde lucra el. De acum mă simțeam minunat, așa că nu mi-era teamă să călătoresc. Știam că n-ar fi trebuit să mai zbor după luna a șasea de sarcină, dar am purtat un pulover larg și m-am strecurat la bordul avionului. El a făcut niște poze minunate pentru *Marie Claire*.

N-a fost însă ultimul meu zbor fiind însărcinată. Cu douăzeci de zile înainte să nasc, am plecat la Nebraska pentru a fi cu familia lui Dana, care urma să mă ajute cu copilul după naștere. Am rămas în Omaha cu părinții lui Dana, care avea deja concerte programate în cluburi și intenționa să vină în săptămâna următoare. La scurt timp după sosire, m-am trezit într-o dimineață și am constatat că-mi simțeam stomacul ciudat; m-am tot întrebat ce anume mâncasem la cină de-aveam o asemenea indigestie. Senzația s-a menținut pe toată durata zilei, dar n-am pomenit-o nimănui.

A doua zi dimineață stomacul mă durea realmente rău și

atunci m-am gândit că poate nu era de fapt o durere de stomac. Poate că eram pe punctul de a naște.

I-am telefonat mamei lui Dana la serviciu și i-am spus:

— Simt o durere ciudată, care apare și dispare. Am simțit-o ieri toată ziua și azi-noapte. Nu știu ce aș fi putut mânca, însă e o senzație ciudată.

— Pentru Dumnezeu, Waris! Ai contracții!

Ah! Atunci am fost cu adevărat fericită, deoarece abia așteptam să am copilul acela. L-am sunat pe Dana în New York și l-am anunțat:

— Cred că nasc!

— Nu, nu, nu! Nu poți să naști până n-ajung acolo. ȚINE COPILUL! Sosesec, mă urc imediat în avion.

— Vino tu și ține-l! Cum să fac asta? auzi, să țin copilul!

Doamne, cât de proști pot fi bărbații! Aș fi vrut însă într-adevăr ca Dana să fie prezent la nașterea primului nostru copil și aș fi fost dezamăgită dacă el nu-l vedea. După ce vorbisem mai devreme cu mama lui, ea a telefonat la spital și asistenta a venit să vadă în ce stare mă găseam. Mi-a spus că dacă voiam să nasc, ar fi trebuit să umblu nițel. M-am gândit că dacă *nu voiam* să nasc, însemna că trebuia să procedez exact invers, așa că am stat perfect nemișcată.

Dana n-a sosit decât în seara următoare. Eu aveam deja contracții de trei zile. Când tatăl lui a plecat să-l ia de la aeroport, eu gâfâiam și icneam:

— Ah, ah, ah, AH!! OH, DOAMNE!

— Numără, Waris, numără! striga mama lui Dana.

Am decis că era timpul să mergem la spital, dar n-o puteam face, deoarece mașina era la tatăl lui Dana. Când cei doi au apărut, nici măcar n-au apucat să intre în casă, deoarece noi femeile am și început să țipăm:

— Înapoi în mașină, mergem la spital!

Am ajuns la spital la ora 22: 00; a doua zi la ora 10: 00 eram încă în travaliu.

— Vreau să mă balansez cu capul în jos atârnată de-un copac! zbieram eu întruna.

Știam că acesta era instinct pur animalic, ca al maimuței, deoarece așa procedează animalele. Se mișcă, se așază pe sol, se ghemuiesc cu picioarele depărtate, apoi aleargă și se leagănă până nasc. Ele nu zac pur și simplu. Iar din ziua aceea, Dana îmi spune și acum Maimuțica și strigă în falset:

— Vreau să mă balansez cu capul în jos în copac!

În timp ce eram în sala de nașteri, viitorul tată mă sfătuia:

— Respiră, iubito, haide, respiră.

— La naiba! Pleacă de lângă mine. Te-omor, fir-ai tu să fii!

Dumnezeule, îmi venea să-l împușc. Voiam să mor, dar înainte de a muri, voiam să fiu sigură că-l omoram pe el.

În cele din urmă, la amiază a sosit momentul. Am fost enorm de recunoscătoare medicului din Londra care mă operase, fiindcă nici nu m-aș putea imagina în travaliu fiind cusută. Iar apoi, după ce așteptasem nouă luni și suferisem

trei zile, ca prin farmec a apărut el. Aaah! După atâta timp eram fericită să văd ființa aceasta atât de micuță. Era un copil minunat, cu păr negru și mătăsos, guriță minusculă și tălpi și degete prelungi. Avea lungimea de peste cincizeci de centimetri, dar cântărea doar trei kilograme. Imediat, fiul meu a rostit:

— Ah!

După aceea a început să se uite prin cameră, foarte curios. *Asta-i așadar treaba? Asta-i? Asta-i lumina?* Probabil că era o senzație plăcută după ce stătuse nouă luni în întuneric.

Rugasem personalul medical ca, imediat după naștere, să mi-l pună pe piept, așa cum îl scosese din mine. Mi-au respectat dorința, și, în clipa aceea, când l-am ținut pentru prima dată, mi-am dat seama cât de adevărat era clișeul acela vechi pe care mi-l spusese toate mamele: când îți ții pruncul în brațe, uiți imediat toate durerile. În clipa aceea, nu există durere. Există doar fericire.

L-am numit pe copil Aleeke, ceea ce în somaleză înseamnă „leu puternic”. Dar în acele momente, cu buzele lui arcuite, cu obrăjorii dolofani și aura de cârlionți, semăna mai degrabă cu un amoraș negru decât cu un leu. Fruntea lui înaltă și netedă era exact ca a mea. Când îi vorbeam, își țuguia gurița ca un canar ce se pregătește să cânte. Din secunda în care s-a născut a fost permanent curios, a privit în tăcere totul și și-a explorat noua lume.

În copilărie, abia așteptam să mă întorc seara acasă

după ce îngrijisem animalele, ca să mă sui în poala mamei. Ea mă mângâia pe cap și-mi transmitea un sentiment minunat de pace și siguranță. Acum eu îi fac la fel lui Aleke și-i place la fel de mult pe cât mi-a plăcut mie. Îi masez pielea capului și adoarme instantaneu în brațele mele.

Din ziua când s-a născut, viața mea s-a schimbat. Acum fericirea pe care mi-o dăruiește el înseamnă totul. Las la o parte toate fleacurile mărunte pentru care obișnuiam să mă lamentez și să-mi fac griji. Am înțeles că nimic din toate astea nu-i cu adevărat important. Viața – darul vieții – este ceea ce contează cu adevărat, și nașterea fiului meu mi-a amintit lucrul acesta.

AMBASADOAREA

În cultura mea, o femeie câștigă respect atunci când devine mamă. Ea a adus pe lume altă făptură umană, a contribuit la darul vieții. Când s-a născut Aleeke, am devenit și eu o mamă, o femeie care se maturizase. După ce am trecut prin ciclul feminității, pe care l-am început prematur cu circumcizia la vârsta de cinci ani și l-am încheiat cu nașterea fiului meu pe la treizeci de ani, am avut și mai mult respect față de mama mea. Am înțeles ce putere incredibilă au femeile din Somalia pentru a purta povara pe care o duc prin simplul fapt că s-au născut femei. Ca femeie care trăiam în Occident, m-am străduit să fac ceea ce trebuia să fac, și am reușit chiar și în zilele când nu m-aș fi crezut în stare: să frec podelele din McDonald's când menstruațiile îmi erau atât de dureroase, încât credeam c-o să leșin. Să mă operez pentru a deschide cicatricile primitive ale organelor mele genitale externe ca să pot urina normal. Să merg de colo-colo însărcinată în nouă luni, luând metroul spre Harlem, suind scările și târguind în piață pentru mâncare. Să petrec trei zile în travaliu, gândindu-mă că voi muri chiar acolo, în sala de nașteri, sub ochii doctorilor.

Realitatea este că eu am fost norocoasă. Ce pot spune despre fetele din deșert, care merg kilometri și kilometri ca să-și adape caprele, în timp ce au asemenea dureri din pricina menstruației, încât abia pot sta în picioare? Sau despre soțiile care vor fi cusute, cu ac și ață ca niște bucăți de cârpe, imediat după ce au născut, pentru ca vaginele să le rămână strâmte pentru soții lor? Sau despre gravidele în nouă luni care caută mâncare în deșert pentru a-și hrăni ceilalți unsprezece copii înfometați? Sau ce se întâmplă cu femeile recent căsătorite, care sunt încă strâns cusute și vine clipa să nască primul lor copil? Ce se întâmplă când ele se duc singure în deșert, așa cum făcea mama, și încearcă să nască fără niciun ajutor din partea cuiva? Din păcate, știu răspunsul la întrebarea aceasta. Multe mor acolo în urma hemoragiilor, singure, și sunt norocoase dacă soții le vor găsi înaintea vulturilor și hienelor.

Pe măsură ce am înaintat în vârstă și am devenit mai educată, am aflat că nu eram un caz aparte. Problemele de sănătate cu care m-am confruntat după circumcizie afectează milioane de fete și femei din toată lumea. Din cauza unui ritual ignorant, majoritatea femeilor din continentul african își duc viața în durere. Cine le va ajuta pe femeile din deșert – ca mama mea – care nu au nici bani, nici putere? Cineva trebuie să vorbească în numele fetițelor fără glas. Și pentru că am început ca nomadă, la fel ca ele, am simțit că destinul meu era să le ajut.

N-aș putea explica niciodată motivul pentru care atâtea

lucruri s-au petrecut din pură întâmplare în viața mea. Nu cred în conceptul de șansă pură; viețile noastre trebuie să însemne mai mult decât atât. Dumnezeu m-a salvat de un leu în deșert după ce am fugit de acasă și din clipa aceea am simțit că avea un plan pentru mine, un motiv pentru care să mă țină în viață. Dar dacă exista un motiv, care era acela?

Cu ceva timp în urmă, o jurnalistă de la revista de modă *Marie Claire* mi-a propus să ne întâlnim pentru un interviu. M-am gândit mult la ce anume doream să-i spun, iar când am întâlnit-o pe jurnalistă, Laura Ziv, la un prânz, am privit-o și am plăcut-o imediat. I-am zis:

— Nu știu ce fel de poveste vrei de la mine – dar toate chestiile astea cu modelele și lumea modei au fost făcute de un milion de ori. Dacă promiți c-o s-o publici, o să-ți ofer o poveste adevărată.

— Da? a zis ea. Ei bine, promit c-o să mă străduiesc.

Apoi și-a deschis reportofonul. Am început să-i relatez circumcizia mea din copilărie. Pe neașteptate, pe la jumătatea interviului, ea a început să plângă și a oprit reportofonul.

— Ah... ce s-a-ntâmplat?

— E oribil... e dezgustător. N-am bănuț niciodată că asemenea lucruri se mai pot întâmpla în ziua de azi.

— Acum ai înțeles. Tocmai asta-i ideea – cei din Occident nu știu. Crezi că poți să publici asta în revista voastră – revista voastră minunată și fabulos de

strălucitoare pe care n-o citesc decât femeile?

— Promit că voi face tot ce pot, însă decizia va aparține șefei mele.

A doua zi după interviu, m-am simțit stupefiată și stânjenită de ceea ce făcusem. Acum toți aveau să știe cel mai intim secret al meu. Nici chiar prietenii cei mai apropiați nu știau ce mi se întâmplase în copilărie. Întrucât proveneam dintr-o cultură foarte izolată din Somalia, nu era pur și simplu genul de lucru despre care să pot vorbi vreodată. Iar acum îl povestisem pentru milioane de străini. În cele din urmă, am decis: să fie! Eram de acord să-mi pierd demnitatea, dacă asta era necesar. Așa că n-am ezitat. Mi-am aruncat demnitatea, așa cum aș fi procedat cu o haină. Am lăsat-o deoparte și am umblat fără ea. Mă îngrijora însă posibila reacție a altor somalezi; mi-i puteam imagina spunând: „Cum îndrăznești să critici tradițiile noastre străvechi?” Mi-i puteam imagina repetând cuvintele familiei mele când ne întâlнисerăm în Etiopia: „Crezi că dacă te-ai mutat în Occident, le știi acum pe toate?”

După ce-am reflectat, mi-am dat seama că trebuia să vorbesc despre circumcizie din două motive. În primul rând, este ceva care mă afectează profund. Pe lângă problemele de sănătate cu care continui să mă lupt, nu voi cunoaște niciodată plăcerile sexuale ce mi-au fost negate. Mă simt incompletă, schilodită și neajutorată pentru că știu că nu pot face nimic pentru a schimba această situație. Când l-am cunoscut pe Dana, m-am îndrăgostit și am dorit să simt

bucuria de a face sex cu un bărbat. Dar dacă m-ați întreba azi „îți place să faci sex?”, aş răspunde că nu-mi place în modul tradițional. Îmi face pur și simplu plăcere să mă simt fizic aproape de Dana, deoarece îl iubesc.

Toată viața am încercat să mă gândesc la un motiv pentru circumcizia mea. Poate că dacă mi-aș fi putut imagina un motiv valid, aş fi putut accepta și ceea ce mi se întâmplase, însă n-am găsit niciunul. Și cu cât m-am străduit mai mult să găsesc un motiv și nu l-am găsit, cu atât m-am înfuriat mai mult. Trebuia să vorbesc despre secretul meu, deoarece îl ținusem zăgăzuit în mine toată viața. Deoarece nu aveam o familie în jur, nici pe mama, nici surorile, nu exista nimeni cu care să-mi pot împărtăși durerile. Detest termenul „victimă”, fiindcă sună a neajutorare, dar, când m-a ciopârțit țiganca aceea, exact asta am fost. Cu toate acestea, ca femeie matură, nu mai eram o Victimă, și puteam acționa. Acordând interviul pentru *Marie Claire*, am dorit ca cei care promovează tortura aceasta să audă măcar din partea unei femei cum se simte, pentru că toate femeile din țara mea sunt reduse la tăcere.

M-am gândit că după ce îmi vor afla secretul, oamenii mă vor privi straniu când mă vor vedea pe stradă. Am decis că nu-mi păsa. Fiindcă al doilea motiv pentru care acordasem interviul acela fusese speranța de a aduce la cunoștința tuturor faptul că circumcizia se mai practică și în zilele noastre. Trebuia s-o fac nu numai pentru mine, ci și

pentru toate fetele din lume care-i cad victime chiar acum. Nu sute, nu mii, ci milioane de fete trăiesc cu realitatea aceasta și mor din cauza ei. Este prea târziu ca să-mi schimb propriile circumstanțe, răul a fost deja făcut, dar poate că pot salva pe altcineva.

Când a apărut articolul „Tragedia circumciziei feminine”, reacția a fost dramatică. Laura a făcut o treabă excelentă și publicarea interviului a însemnat un act curajos din partea revistei *Marie Claire*. Atât revista, cât și Equality Now, o organizație care luptă pentru drepturile femeilor, au fost inundate de scrisori de susținere. La fel ca și Laura în ziua în care i-am povestit, cititoarele au fost în mod evident oripilate:

Azi se împlinește o lună de când am citit cu oroare articolul din numărul din martie al revistei *Marie Claire* despre „circumcizia” femeilor și nu mi-a mai putut ieși din minte. Mi se pare greu de crezut că *oricine*, bărbat sau femeie, ar putea uita sau ignora ceva atât de crud și inuman ca acest tratament al sexului frumos, pe care Dumnezeu l-a creat ca prieten și tovarăș al bărbatului, ca „ajutor” al său. În Biblie scrie că bărbații trebuie „să-și iubească soațele”. Chiar și într-o cultură în care nu se știe de existența lui Dumnezeu, oamenii nu pot să nu înțeleagă că, prin durerea, trauma și moartea pe care procedura aceasta le abate asupra femeilor, este o practică EXTREM DE GREȘITĂ! Cum pot lăsa bărbații ca așa ceva să se întâmple soțiilor, fiicelor și surorilor lor? Cu siguranță,

trebuie să știe că-și distrug femeile în foarte multe feluri!

Să ne ajute Dumnezeu, fiindcă trebuie SĂ FACEM CEVA. Mă trezesc gândindu-mă la asta, mă duc la culcare gândindu-mă la asta și plâng în timpul zilei când îmi amintesc! Sunt sigură că prin intermediul lui World Vision sau al altei organizații similare, oamenii aceștia pot fi educați și învățați că relațiile lor intime și căsătoriile lor pot fi mult mai bune, atât pentru bărbați, cât și pentru femei, *așa cum sunt menite să fie*, și că femeile s-au născut cu anumite părți trupesti din motive perfect întemeiate, la fel ca bărbații!

Și alta:

Tocmai am terminat de citit articolul vostru despre Waris Dirie și sunt îngreșoșată până în adâncul sufletului că fetițele continuă să fie supuse unor asemenea torturi și mutilări. Realmente nu-mi vine să cred că în ziua de azi se practică ceva atât de sadic. Problemele cu care se confruntă femeile acestea toată viața lor sunt incredibile. Tradiții sau nu, aceste abuzuri împotriva femeilor din toată lumea trebuie să ia sfârșit. Dați-mi voie să spintec aparatul genital al unui bărbat și după aceea să-l cos înapoi și vă pot garanta că practica aceasta se va încheia. Cum poți dori să fii fizic alături de o femeie când durerile ei sunt severe și permanente?

Articolul acesta mi-a adus lacrimi în ochi și-i scriu organizației Equality Now, pentru a mă informa cum pot să dau o mână de ajutor.

Altă scrisoare îmi era adresată direct:

S-au spus multe povești tragice, și multe altele vor fi spuse în viitor, dar, Waris, nu mai există altele despre o întreagă cultură care să fie mai îngrozitoare decât ce fac oamenii aceștia propriilor lor copii. Am plâns și am fost profund zguduită când am citit articolul. Aș dori să fac ceva care să schimbe situația, dar nu știu ce poate face o singură persoană.

Am fost ușurată de scrisorile de susținere; am primit doar două care mă criticau și, deloc surprinzător, ele soseau din Somalia.

Am început să acord mai multe interviuri și să vorbesc în școli, în organizații comunitare și practic oriunde puteam face publicitate subiectului.

Apoi a intervenit din nou mâna destinului. O femeie makeup artist aflată la bordul unui avion plecat din Europa spre New York a luat revista *Marie Claire* și a citit articolul respectiv. În timpul zborului, ea l-a arătat șefei ei și i-a spus:

— Trebuie neapărat să citești asta.

Șefa ei era tocmai Barbara Walters³, care mi-a mărturisit ulterior că articolul a tulburat-o într-atât, încât nu l-a putut termina, în același timp însă a simțit că era o problemă ce trebuia abordată. A decis să facă un segment pentru emisiunea de știri *20/20*, utilizând povestea mea pentru a-i

³ Barbara Walters (n. 1929), legendă a jurnalismului TV din SUA, renumită pentru interviurile cu celebrități (n. trad.).

informa pe telespectatori de circumcizia femeilor. Ethel Bass Weintraub a produs segmentul acela intitulat „Călătoria vindecătoare”, care a fost distins cu mai multe premii TV.

Când am fost interviuată de Barbara, mi-a venit să plâng; mă simțeam pur și simplu în pielea goală. Interviuul inițial, care fusese publicat sub formă de articol într-o revistă, punea cumva o distanță între mine și cititori. Eu trebuia să-i povestesc doar Laurei și noi eram doar două femei într-un restaurant. Însă când mi-au luat interviul pentru *20/20*, știam că eram filmată în gros-plan în timp ce dezvăluiam secrete pe care le tănuisem toată viața; era ca și cum cineva mă spintecase și-mi arăta sufletul.

„Călătoria vindecătoare” a fost difuzat în vara anului 1997. La scurt timp după aceea, am primit un telefon din partea agenției mele care m-a anunțat că fusese contactată de Organizația Națiunilor Unite. Cei de la ONU văzuseră segmentul *20/20* și doreau să iau legătura cu ei.

Evenimentele luaseră o altă întorsătură uimitoare. Fondul ONU pentru Populație m-a invitat să mă alătur luptei sale pentru oprirea circumciziei femeilor. Lucrând împreună cu Organizația Mondială a Sănătății, Fondul compilase statistici cu adevărat îngrozitoare care priveau în perspectivă dimensiunile problemei. După publicarea acestor cifre, a devenit evident faptul că aceasta nu era doar problema mea. Circumcizia femeilor, sau cum este numită în prezent „mutilarea genitală feminină” (MGF),

apare predominant în douăzeci și opt de țări din Africa. ONU estimează că 130 de milioane de femei și fete au fost supuse acestei practici. Minimum 2 milioane de fete riscă anual să fie următoarele victime, ceea ce înseamnă 6.000 de fete zilnic. Operațiile sunt efectuate de obicei în condiții primitive de către o moașă sau o săteancă. Nu se utilizează anestezice. Fetele vor fi ciopârțite cu orice instrumente aflate la îndemână: lame de ras, cuțite, foarfeci, cioburi de sticlă, pietre ascuțite sau - în unele regiuni - cu dinții. Procesul variază ca intensitate în funcție de poziția geografică și de cultură. Vătămrile minime înseamnă tăierea prepuțului clitoridian, ceea ce o va opri pe fată să se bucure de sex pentru tot restul vieții. La capătul opus al spectrului se află infibulația, care este efectuată asupra a 80% dintre femeile somaleze. Aceea fusese versiunea la care fusesem supusă eu. Efectele secundare ale infibulației includ complicații imediate ca șoc, infecție, lezări ale uretrei sau anusului, formarea de cicatrice, tetanos, infecții ale vezicii urinare, septicemie, HIV și hepatită B. Complicațiile pe termen lung includ infecții urinare și pelviene cronice și recurente care pot duce la sterilitate, chisturi și abcese în jurul vulvei, nevroame dureroase, creșterea dificultății la urinare, dismenoree, acumularea sângelui menstrual în abdomen, frigiditate, depresie și moarte.

Mi se sfâșie sufletul când îmi imaginez că în anul acesta alte două milioane de fete vor trece prin ceea ce am trecut eu. Mă face de asemenea să înțeleg că prin

continuarea acestei torturi, zilnic apar alte femei furioase ca mine, care nu mai pot da timpul înapoi ca să recapete ce le-a fost furat.

De fapt, în loc să se reducă, numărul fetelor mutilate crește. Numeroșii africani care au emigrat în Europa și Statele Unite au adus practica aceasta cu ei. Centrele federale pentru controlul și prevenirea bolilor estimează că 27.000 de femei din statul New York au fost sau vor fi operate în felul acesta. De aceea, multe state americane promulgă legi care să interzică MGF. Legislatorii consideră că sunt necesare legi separate care să-i protejeze pe copiii supuși riscurilor, deoarece familiile lor vor susține că este „dreptul lor religios” de a-și mutila fiicele. În multe rânduri, comunități africane din SUA strâng destui bani pentru a aduce tocmai din Africa o practicantă a circumciziei, așa cum a fost țiganca mea, care va ciopârți un grup întreg de fetițe. Când așa ceva nu este posibil, familiile se vor ocupa personal de problemă. Un tată din New York a dat la maximum sonorul instalației sale stereo pentru ca vecinii să nu poată auzi țipetele, iar după aceea a ciopârțit aparatul genital al fiicei sale cu un cuțit pentru friptură.

Am acceptat cu mare mândrie oferta ONU de a deveni ambasadoare specială și de a mă alătura eforturilor sale. Va fi o mare onoare pentru mine să lucrez alături de femei ca dr. Nafis Sadik, directorul executiv al Fondului ONU pentru Populație. Ea este una dintre primele femei care au pornit lupta împotriva MGF, ridicând problema la Conferința

internațională despre populație și dezvoltare din Cairo în 1994. În scurt timp, eu mă voi întoarce în Africa pentru a-mi relata povestea și a susține misiunea ONU.

Culturile africane și-au mutilat femeile de peste patru mii de ani. Mulți cred că este o practică cerută de Coran, fiindcă este aproape universală în țările musulmane. Nu este însă adevărat; nici Coranul, nici Biblia nu menționează sfârtecarea femeilor pentru a-i face plăcere Domnului. Practica este pur și simplu promovată și cerută de bărbați – inși ignoranți și egoiști –, care doresc să-și asigure proprietatea asupra favorurilor sexuale ale femeilor lor. Ei cer circumcizia nevestelor lor. Mamele se supun și-și circumcid fiicele, deoarece se tem să nu rămână necăsătorite. O femeie necircumcisă este considerată murdară, nimfomană și de nemăritat, într-o cultură nomadă precum cea în care am crescut eu, femeile necăsătorite nu-și găsesc locul, așa că mamele apreciază că este datoria lor să se asigure că fiicele lor se bucură de cele mai bune oportunități – la fel cum o familie occidentală poate considera că este datoria sa să-și trimită fiica la școli bune. Nu există niciun motiv, doar ignoranța și superstiția, pentru ca mutilarea a milioane de fete să se repete an de an. Iar durerea, suferința și moartea ce însoțesc această practică constituie suficiente motive pentru a i se pune capăt.

Calitatea mea de ambasadoare ONU este împlinirea unui vis atât de incredibil, încât n-am cutezat să mi-l închipui niciodată. Deși în copilărie am simțit mereu că sunt

diferită de familia mea și de ceilalți nomazi, n-aș fi putut anticipa vreodată un viitor în care să lucrez ca ambasadoare pentru o organizație care se ocupă de rezolvarea problemelor lumii întregi. ONU face la nivel internațional ceea ce mamele fac la nivel personal: oferă sprijin și mângâiere și asigură securitate. Bănuiesc că acesta este unicul indiciu din trecutul meu asociat rolului pe care-l voi juca în ONU; în anii de început, prietenii mă numeau constant Mama. Mă tachinau, fiindcă doream mereu să-i dădăcesc și eram grijulie cu toți.

Mulți dintre aceiași prieteni și-au exprimat îngrijorarea ca nu cumva un fanatic religios să încerce să mă asasineze când mă voi duce în Africa. La urma urmelor, voi lua cuvântul împotriva unei crime pe care mulți fundamentalști o consideră o practică sfântă. Sunt convinsă că activitatea mea va fi periculoasă și recunosc că sunt speriată; mă îngrijorează mai ales faptul că acum am un băiețel de crescut. Credința îmi spune să fiu însă puternică, pentru că Dumnezeu m-a condus pe calea aceasta dintr-un motiv anume. El mi-a încredințat o lucrare. Aceasta este misiunea mea. Și cred că, cu mult înainte să mă nasc, Dumnezeu a ales și ziua când voi muri, așa că nu pot schimba nimic. Iar până atunci aș putea să-mi asum un risc, pentru că asta am făcut toată viața.

GÂNDURI DESPRE CASĂ

Deoarece critic practica mutilării genitale feminine, unii sunt de părere că nu apreciez propria mea cultură. Dar se înșală profund. Dimpotrivă, îi mulțumesc în fiecare zi lui Dumnezeu că m-am născut în Africa. În fiecare zi! Sunt foarte mândră că sunt somaleză și sunt mândră de țara mea. Cred că unele dintre celelalte culturi pot considera acesta un mod de gândire tipic african – să fii mândru fără motiv. Cred că i-ați putea spune aroganță.

Cu excepția subiectului circumciziei, n-aș schimba cu nimic felul cum am crescut. Locuiesc în New York și văd că, deși toți vorbesc mereu despre valorile familiei, foarte puțini le practică cu adevărat. Nu văd familii reunindu-se așa cum făceam noi, când cântam, râdeam și băteam din palme. Oamenii de aici nu sunt conectați între ei; nu există senzația de apartenență la o comunitate.

Un alt beneficiu al creșterii în Africa a fost faptul că am făcut parte din natura pură, din viața pură. Eu am cunoscut viața – n-am fost protejată de ea. Și era viață reală, nu un substituent artificial de la televizor, unde ne uităm cum își trăiesc viețile *alți* oameni. Din capul locului am avut instinctul supraviețuirii; am învățat simultan bucuria și

durerea. Am învățat că fericirea nu înseamnă ceea ce ai, pentru că eu n-am avut nimic, niciodată, și am fost foarte fericită. Momentele cele mai prețioase din viața mea au fost cele din trecut, când stăteam cu familia mea. Îmi amintesc de seri în care ne strângeam în jurul focului după ce mâncaserăm și râdeam de orice lucru mărunț. Și cum sărbătoream când începeau ploile și viața renăștea.

Crescând în Somalia, am apreciat lucrurile simple ale vieții. Sărbătoream ploaia, deoarece asta însemna că aveam apă. Cine se gândește cu îngrijorare la apă în New York? O lăsăm să curgă de la robinet, în timp ce ne ocupăm de altceva în bucătărie. Ea există întotdeauna când avem nevoie de ea. Am deschis robinetul și BUF! țâșnește afară. Apreciem ceva doar când nu-l avem și, pentru că în Somalia nu aveam nimic, apreciam totul.

Familia mea se străduia zi de zi să aibă suficientă mâncare. Cumpărarea unui sac de orez era un eveniment pentru noi. În Statele Unite însă, volumul și varietatea hranei sunt incredibile pentru oricine sosește aici dintr-o țară din Lumea a Treia. Și totuși, din păcate, foarte mulți americani sunt preocupați *să nu* mănânce, într-o parte a lumii, ne chinuim să-i hrănim pe oameni. În cealaltă parte a lumii, oamenii plătesc ca să slăbească. Mă uit la reclamele TV pentru programe de slăbit și urlu:

— Vreți să slăbiți – duceți-vă în Africa! Ce părere aveți? Ce părere aveți să slăbiți în timp ce ajutați niște oameni? V-ați gândit vreodată la asta? O să vă simțiți bine *și în același*

timp diferit. Veți realiza simultan două lucruri importante. Vă promit, când vă veți întoarce, veți fi învățat foarte multe. Mintea vă va fi mult mai limpede decât atunci când ați plecat de acasă.

Eu apreciez valoarea lucrurilor simple. Mă întâlnesc zilnic cu oameni care au locuințe frumoase, uneori mai multe, mașini, ambarcațiuni, bijuterii, dar care nu se gândesc decât cum să facă rost de și mai multe, ca și cum următorul lucru pe care-l vor cumpăra le va aduce într-un final fericirea și pacea sufletească. Eu însă nu am nevoie de un inel cu diamant care să mă facă fericită. Oamenii spun: „Păi sigur, ți-e ușor să spui asta acum, când îți poți permite să cumperi orice ți-ai dori”. Dar eu nu doresc nimic. Bunul cel mai prețios, din viață - cu excepția vieții în sine - este sănătatea, însă oamenii își distrug prețioasa lor sănătate făcându-și griji despre nenumărate iritări mărunte și lipsite de sens - „Vai de mine, vine factura aceea, și altă factură, și facturi care sosesc din toate direcțiile și... vai, cum le voi plăti pe toate?” Statele Unite este țara cea mai bogată din lume, dar toți se simt săraci.

Și mai presus de lipsa banilor, toți suferă de lipsa timpului. Nimeni nu are timp. Absolut deloc! „Dă-te la o parte din calea mea, omule, mă grăbesc!” Străzile sunt ticsite de oameni care aleargă de colo-colo și urmăresc Dumnezeu știe ce.

Eu sunt *realmente* recunoscătoare că am avut parte de ambele stiluri de viață: cel simplu și cel rapid. Dar dacă n-

aș fi crescut în Africa, nu știu dacă aș fi învățat să mă bucur de viață în stilul simplu. Copilăria petrecută în Somalia mi-a modelat pentru totdeauna personalitatea și m-a împiedicat să privesc cu seriozitate subiecte banale ca succesul și faima, care par să obsedeze atâția oameni. Adesea sunt întrebată „Ce simți că ești faimoasă?”... și mă mulțumesc să râd. Ce înseamnă asta – „faimos”? Eu, una, nu știu. Știu doar că modul meu de gândire este african și că nu se va schimba niciodată.

Unul dintre cele mai mari avantaje ale vieții în Occident este pacea, și nu știu dacă mulți oameni înțeleg ce binecuvântare reprezintă ea. Sigur că da există delictе, infracțiuni și crime, dar nu sunt totuna cu un război care pârjolește totul în jur. Eu am fost recunoscătoare pentru adăpostul de aici și pentru oportunitatea de a-mi crește copilul în siguranță, fiindcă Somalia a avut parte de lupte constante după ce rebelii l-au răsturnat pe Siad Barre în 1991. De atunci triburi rivale au luptat pentru obținerea controlului țării și nimeni nu știe câți oameni au fost uciși. Mogadishu, orașul minunat cu clădiri albe construite de coloniștii italieni, a fost distrus. Aproape toate casele poartă semnele a șapte ani de lupte permanente, fie de bombe, fie de gloanțe. De acum nu mai există urmă de ordine în oraș – nici guvern, nici poliție, nici școli.

Este deprimant pentru mine să știu că familia mea n-a scăpat neatinsă de acest război. Unchiul Wolde ab, fratele mamei care era atât de amuzant și care semăna atât de

mult cu mama, a murit în Mogadishu. Stătea lângă o fereastră, când casa i-a fost lovită cu salve de gloanțe. Întreaga clădire a fost ciuruită, iar un glonț a trecut prin geam și l-a ucis.

Până și nomazii sunt afectați acum. Când m-am reîntâlnit cu Ali în Etiopia, fusese împușcat, și abia scăpase cu viață. Mergea singur cu cămilele când a fost atacat de braconieri, care l-au împușcat în braț. Ali a căzut și s-a prefăcut mort, iar braconierii i-au furat toată cireada.

Când am revăzut-o pe mama în Etiopia, mi-a spus că încă avea un glonț în piept după ce fusese prinsă într-un schimb de focuri. Sora mea a dus-o la spital în Arabia Saudită, însă medicii de acolo i-au spus că mama era prea bătrână pentru a fi operată. Operația ar fi fost periculoasă și era posibil să nu supraviețuiască. Cu toate acestea, când am reîntâlnit-o, părea puternică precum o cămilă. Ea era Mamă, dură ca întotdeauna, și glumea despre glonțul pe care-l încasase. Am întrebat-o dacă-i ieșise din corp și mi-a spus:

— Nu, nu, e tot acolo. Nici nu-mi pasă. Poate că s-a și topit deja.

Aceste războaie tribale, ca și practicarea circumciziei, sunt determinate de personalitățile, egoismul și agresivitatea bărbaților. Nu-mi place s-o spun, dar este adevărat. Ambele tipuri de acțiuni rezultă din obsesia față de teritoriul lor – de posesiile lor –, iar femeile se încadrează în această categorie, atât din punctul de vedere al culturii,

cât și al legii. Poate că dacă le-am reteza testiculele, Somalia ar deveni un paradis. Atunci bărbații s-ar calma și ar fi mai sensibili față de lume. Fără valul acesta constant de testosteron, n-ar exista războaie, ucideri, jafuri și violuri. Iar dacă le-am reteza părțile intime și i-am lăsa în voia sorții, fie să sângereze până la moarte, fie să supraviețuiască, poate că ar înțelege pentru prima dată ce le fac femeilor lor.

Țelul meu este să le ajut pe femeile din Africa. Vreau să le văd devenind mai puternice, nu mai slabe, iar practicarea MGF le slăbește pur și simplu fizic și emoțional. Întrucât femeile sunt coloana vertebrală a Africii, și ele îndeplinesc într-adevăr majoritatea muncilor, îmi place să-mi imaginez cât de multe lucruri ar putea realiza dacă n-ar fi ciopârțite în copilărie și lăsate să trăiască mutilate pentru tot restul vieții.

În ciuda furiei mele față de ce mi s-a făcut, nu-mi învinovățesc părinții. Îi iubesc. Mama n-a avut niciun cuvânt de spus în privința circumciziei, deoarece femeile sunt lipsite de puteri în luarea deciziilor. Ea mi-a făcut pur și simplu ce i se făcuse ei, și ce se făcuse mamei ei, și mamei mamei ei. Iar tata habar n-avea că-mi provocase suferințe; el știa doar că, potrivit tradițiilor societății somaleze, dacă voia ca fiica lui să se mărite, trebuia s-o circumcidă, altfel n-ar fi luat-o niciun bărbat. Ambii părinți au fost victimele propriei lor educații și unor practici culturale ce continuau neschimbate de mii de ani. Dar tot așa cum azi știm că

putem evita boli și decese prin vaccinări, știm de asemenea că femeile nu sunt animale în călduri și că loialitatea lor trebuie câștigată prin încredere și afecțiune, nu prin ritualuri barbare. A sosit vremea să abandonăm vechile căi de suferință.

Consider că Dumnezeu mi-a dăruit la naștere un corp perfect. Apoi bărbatul m-a jefuit, mi-a luat puterea și m-a schilodit. Condiția de femeie mi-a fost furată. Dacă Dumnezeu ar fi dorit să nu am părțile acelea ale corpului, de ce le-ar mai fi creat?

Mă rog cerului doar ca, într-o bună zi, nicio femeie să nu mai fie nevoită să treacă prin asemenea dureri. Mă rog ca ele să devină amintiri din trecut. Oamenii vor spune: „Ai auzit că mutilarea genitală feminină a fost interzisă în Somalia?” Apoi în următoarea țară, și în următoarea, și așa mai departe, până când lumea va fi sigură pentru toate femeile. Ce fericită va fi acea zi, și spre asta năzuiesc eu! *Inshallah*, cu voia Domnului, așa va fi!

MULȚUMIRI

Doresc să le mulțumesc următoarelor persoane care au contribuit la apariția acestei cărți, nu numai prin realizarea ei, ci pur și simplu pentru că reprezintă o parte din viața mea.

Lui Leeki-Leek al meu: pentru că-mi aduci atâta fericire. Îi sunt recunoscătoare lui Dumnezeu că mi te-a adus. Tu mă împlinești mai mult decât o pot spune cuvintele.

Iubitului meu Dana: mulțumesc pentru că-ți reverși lumina în jurul meu. Destinul a făcut ca drumurile noastre să se încrucișeze. Te iubesc.

Părinților lui Dana: vă mulțumesc pentru că m-ați acceptat și m-ați inclus printre voi. Este minunat să am din nou o familie strânsă. În mod special bunicii, care a fost acolo la fiecare pas. Vă iubesc mai mult decât puteți ști.

Lui Christy Fletcher și asociaților ei de la Agenția Carol Mann, pentru că au fost cei mai de încredere, loiali și dedicați agenți pe care i-am avut vreodată.

Tuturor celor de la William Morrow și mai ales lui Betty Kelly, care mi-a înțeles realmente viziunea și a crezut în ea, și pentru care cartea aceasta a însemnat propriul ei copil.

Lui Cathy Miller, care, încercând să pătrundă în mintea mea, aproape că și-a pierdut-o pe a ei. Îți mulțumesc pentru eforturi și pentru toată truda.

Lui Tyrone Barrington, pentru că a avut mereu grijă de mine și m-a susținut în toate.

Mâinii mele drepte, Sabrina Cervoni: nu pot funcționa fără tine. Mulțumesc că ai sosit în viața mea.

Celui mai drag prieten al meu, George Speros: ce pot spune decât că te iubesc, scumpule.

Lui Barbara Walters, Ethel Bass și tuturor celor de la *20/20*: vă mulțumesc că mi-ați oferit oportunitatea de a-mi spune povestea în emisiunea voastră și pentru că m-ați susținut mereu.

Laurei Ziv, autoarea acelui articol de neuitat care a emoționat mai mulți oameni decât mă așteptasem.

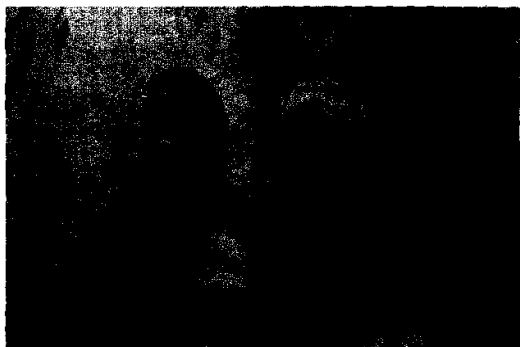
Tuturor celor de la Organizația Națiunilor Unite, pentru că au fost de partea mea și au luptat pentru convingerile mele. Mi-ați oferit mie și altor milioane de femei speranța că practica aceasta va lua sfârșit.

Întregii mele familii și tuturor celor cu care mi-am încrucișat drumurile și care poate că n-au înțeles motivele pentru care am scris această carte. Ea nu are intenția de a răni pe nimeni și nu am niciun fel de resentimente, mai ales față de familia mea. Vă mulțumesc pentru că sunteți cei care sunteți. Vă iubesc mult.

Și, în cele din urmă, cel mai important, îi mulțumesc lui Dumnezeu, creatorul pământului. Îți mulțumesc, Doamne, fiindcă mi-ai oferit darul vieții și pentru că mi-ai dăruit puterea și curajul de a călători pe toate râurile acestea, atât calme, cât și furtunoase. Tu ai creat o lume plină de

frumusețe și iubire. Sper din tot sufletul ca toți oamenii să învețe să iubească și să aprecieze planeta aceasta de paradis pe care o avem.

Waris într-o ședință foto în Mali, Africa, 1994.



Waris și mama ei, reunite în Galadi, Etiopia (granița somaleză), 1995. *Fotografie de Gerry Pomeroy.*



Waris într-o ședință foto în Insulele Virgine Britanice, 1995.



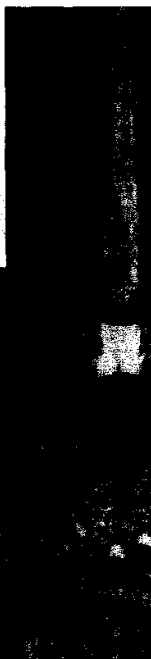
Waris și Herb Ritts într-o ședință foto în deșertul Arizona, 1995.



Waris într-o ședință foto în jungla mexicană, 1996.



Waris și Herb Ritts
într-o ședință foto
în deșertul Arizona,
1995.

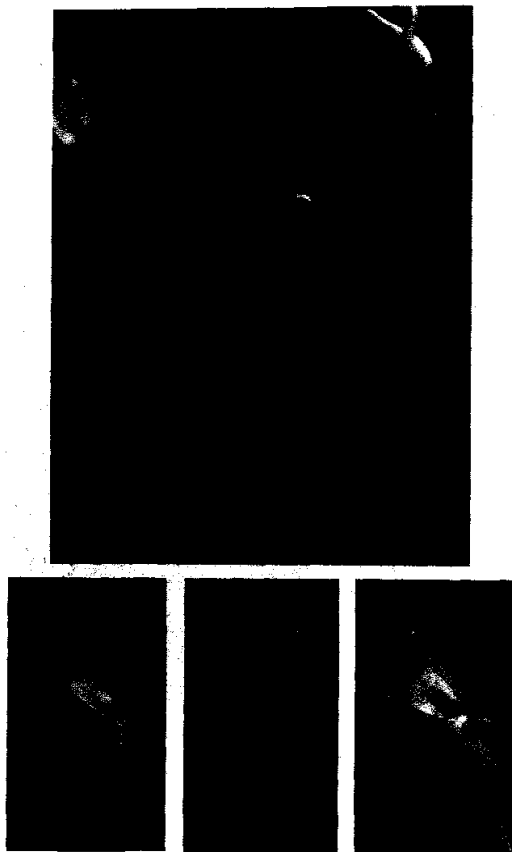


Waris într-o ședință
foto în jungla
mexicană, 1996.

Waris în vacanță în Gabon. Africa, 1996.



Waris în vacanță pe St. John în Insulele Virgine, Crăciun 1997.



Waris, fotografiată de Koto Bolofo pentru ediția italiană a revistei *Marie Claire*, primăvara 1997.

Cu acordul ediției italiene a revistei Marie Claire.



Waris însărcinată în nouă luni cu fiul Aleeke. *Fotografii de Sharon Schuster.*

Waris
Într-o ședință foto,
primăvara 1998.
*Fotografii de
Joe Grant.*

